

Et significare aliquid adiectiue uel substantiue sunt modi uocū. qz adiectiuatio ⁊ substantiuatio sunt cōpotes modi ⁊ differētie rerum que significātur ⁊ non significationes. Noia vō substantiua dicunt supponere: s3 nomina adiectiua uel uerba dicuntur copulare. Suppositio est acceptio termini substantiui pro aliquo. Differūt autē suppositio ⁊ significatio. quia significatio fit per ipositionē uocis ad significandū rez; suppositio est acceptio terminiam significātis rem pro aliquo. ut cū dicitur homo currit. iste terminus hō tenet stare pro sorte platone ⁊ sic de alijs. vnde significatio prior est ipositione. ⁊ in hoc differūt. qz significatio est uocis: suppositio vō est terminiam cōpositi ex uoce ⁊ significatiōe: ergo supponere ⁊ significare non sunt idē: s3 differūt per locū a cōiugatis. Itē significatio est signi ad signatū: suppositio vō est supponētis ad suppositum. ergo suppositio non est significatio. Copulatio est acceptio termini adiectiui pro aliquo.

Alia logic⁹ habet considerare de termino: idē aut. in hoc ultimo tractatu determinat de quada3 p̄p̄rate termini: que dicit suppositio que multū p̄fert ad cognoscēdū ueritatē. p̄positionū. Ad cui⁹ euidētiā p̄mittit quedā p̄ambula di. qz earū que dicunt qdā dicunt cū cōplexione ut hō currit. qdā sine cōplexione ut hō per se. Circa qd notādū qz hec diuisio hic ponit ad sciēdūz qui termini supponūt ⁊ q nō. Soli nāqz termini icōpleri supponūt: nō aut termini cōpleri: qd patet ex diffinitione supponis. Est enī suppositio acceptio termini substantiui pro aliquo. Dis aut terminus substantiuus est in cōplex⁹. hoc aut est uerū de suppone de qua hic itendit aut. que est de terminis significatiue sumptis pro illis uidelicet qui ex ipositione significāt. loqndo aut de suppositiōe materiali nō supponūt solūz termini incōpleri: s3 etiā termini cōpleri. Est aut suppositio materialis qn termin⁹ supponit pro se uel sibi sibi in uoce ul' in scripto: ut iste termin⁹ hō est dictio dissyllaba: ly hō ibi supponit discrete ⁊ materialiter pro illo termino hō uel sibi sibi. Si vō dicat. oē hō est dictio dissyllaba: hō supponet p̄fuse ⁊ distributie ⁊ materialiter pro qualibet tali dictione iuxta illud. Dictio quecumqz fuerit ibi materialis: est neutri generis indeclinabile nomē. Materialiter enī supponere p̄nt termini cōpleri: ut hō albus est oīo imp̄fecta. Dis hō currit est p̄positio cathegorica. sic etiāz p̄nt supponere nō solū substantiua sed etiā adiectiua: nec solū dictiones cathegorematicas s3 etiā syncathegorematicas: ut oīs est signū vniuersale. qdani est signum particulare. oīs hō est totū in quātitate. In hac p̄positione oīs hō supponit materialiter ⁊ determinate pro illo cōplexo: uel sibi simili in uoce. s3 aliquos vō ly oīs hō supponit discrete. ⁊ sic de alijs uocib⁹ materialiter sumptis. de quo nota ea que dicta sunt capitulo de quātitate p̄positionum.

Declarat ulter⁹ aut. qd est termin⁹. dicit qz termin⁹ ut in p̄posito sumit est uox significās vniuersale uel particulare ad differētiā syncathegorematicas

que nō significāt res vniuersales uel particulares s3 disponēs rerū. significāt enī terminos supra quos cadunt teneri ul' ul' particulariter. Est aut significatio terminū: ut hic sumit: rei per uocē ad placitū representatio. cū ergo oīs res sit vniuersalis ul' particularis oportet dictiones nō significātes vniuersale uel particulare nihil significare: ⁊ sic nō erūt termini: ut hic sumit termin⁹. Dicit aut ad placitū ad differētiā significatiōis naturalis sicut passiones in aia nra existētes naturalit significāt res qru sunt similitudines: de qua significatiōe nō itēdit auctor. Deinde dicit auctor qz supponū quedā fit per nomē substantiuū: alia per nomē adiectiuū. Substantiua aut noia p̄p̄e dicunt supponere: qz significāt per modū per se stātis. Adiectiua vō ⁊ uerba dicuntur copulare: adiectiua quidē qz significāt per modū adiacētis seu alteri liberētis. Uerba aut que sunt nota vniuersis p̄dicati cū subiecto: large enī sumendo supponēt adiectiua possent dici supponere maxime quando sunt substantiuata in neutro genere.

Præmissis his p̄ambulis diffinit. aut. suppositiōne dicit qz suppositio est acceptio termini substantiui pro aliquo. i. pro re significata per ip̄z: siue sit ens in aia siue extra aiam siue significatūz p̄ncipale: siue min⁹ p̄ncipale: ut hō p̄t accipi pro natura humana ul' pro ei⁹ suppositis: ⁊ differūt suppositio ⁊ significatio fm ip̄m: qz significatio est uocis: s3 suppositio est p̄p̄etas termini cōpositi ex uoce ⁊ significatiōe. Est enī acceptio ip̄ius termini pro aliquo. ⁊ sic significatio est p̄o: suppone. Aliter differūt s3 aliquos: qz significatio solū extēdit ad rē ad quā significādā termin⁹ iponit: s3 suppositio nō solūz extēdit ad rē que p̄ terminū significat: s3 etiā ad supposita p̄tēta sub re illa. ut hō significat naturā humanā. p̄t tñ supponere pro natura ⁊ pro suppositis que ab aliquo dicuntur res nature: s3 aut fm auctore termin⁹ supponat ⁊ in p̄positiōe ⁊ extra p̄ponem: nō tñ fm Ocham ⁊ eius sequaces ponētēs differētiā iter supponē ⁊ significatiōne: qz suppositio ē acceptio termini in p̄positione pro aliquo uel pro aliquo. Significatio vō est terminū ⁊ in p̄ponē ⁊ extra p̄ponem quoz sorte opinio est uerior. Deinde diffinit. aut. copulatiōem dicit. qz copulatio est acceptio termini adiectiui pro aliquo. i. pro re significata per illū terminū adiectiuū: qd ponit ad differētiā syncathegorematicū quendō significant res sed earum dispositiones.

Suppositionū alia cōmunis alia discretas. Suppositio cōmunis est que fit per terminū cōmunem ut hō aial. Discreta est que fit per terminū discretus ut sortes. uel per terminū cōmunem cū pronomine demonstratiuo. ut iste hō qui est terminus discretus. Item suppositionū cōmuniū alia naturalis: alia accidentalis. Suppositio naturalis est acceptio termini cōis pro oib⁹ his pro qb⁹ aptus nat⁹ est participari. ut iste termin⁹ hō per se sumptus supponit pro oibus hoibus tam qui sunt qui erūt ⁊ qui fuerunt. Accidentalī suppositio est acceptio termini cōmunis pro oibus his pro qbus erigit suū adiūctū. ut hō currit. hic iste termin⁹ homo supponit pro oibus hoibus presenti bus. Et cum dicitur hō fuit uel homo currit

supponit p̄pteritis. et cū dicit hō erit ul' hō
 curret supponit pro futuris. Et sic habet di
 uersas suppositiones sc̄dm̄ diuersitatē eorū
 que ei adiungūtur. Accidentalium suppositio
 num alia simplex: alia personalis. Supposi
 tio accidentalis simplex est acceptio termini
 cōmunis pro re vniuersali significata per ips̄
 terminū. ut cū dicit hō est spēs aīal est gen⁹.
 ibi iste terminus hō supponit pro hoīe in cō
 muni et non pro aliquo inferiori. et iste termi
 nus aīal supponit pro aīali in cōi et nō pro ali
 quo inferiori. Et similiter dicēdū est de quoli
 bet termino cōmuni. ut risibile est. pprius. ra
 tionale est differētia. albū est accidēs. Itē sup
 positionū simplicium. alia est termini cōmu
 nis in subiecto positi: ut hō est spēs. Ibi iste
 termin⁹ hō simplicē habet suppositionē. qz
 solū supponit pro natura spēs. Alia est termi
 ni cōmunis positi in p̄dicato p̄positionis af
 firmatiue: ut oīs hō est aīal. Ibi iste termin⁹
 aīal in p̄dicato positus simplicē habet suppo
 sitionē. qz solū supponit pro natura generis.
 Alia est termini cōis positi post dictionem
 exceptiuā. ut oē aīal p̄ter hoīem est irratiōa
 le. ibi iste termin⁹ hoīem simplicē habet sup
 positionē. qz non licet fieri descēsum sub ip̄o
 vñ non sequit̄ omne aīal p̄ter hominē est ir
 rationale. ergo oē aīal p̄ter hūc hominē est
 irrōnale ex quo ibi est fallacia figure dictiōis
 procedēdo a suppositione simplici ad perso
 nalē. Similiter hic: hō est spēs: ergo aliquis
 homo est spēs. et similr̄ hic oīs homo est ani
 mal. ergo omnis hō est hoc aīal. In omnib⁹
 enī istis fit p̄cessus a simplici suppositiōe ad
 p̄sonalē. q̄ aut̄ termin⁹ in p̄dicato posit⁹ sim
 plicē habeat suppositionē patet. qz cū dicit̄
 omnium oppositorū eadem est disciplina: nisi
 ille terminus disciplina simplicē haberet sup
 positionē: sic fieret descēsum sub ip̄o et eēt fal
 sa. Nulla enī particularis disciplina est oīuz
 contrariorū: s̄z solū san̄ et egri. gr̄matica non est
 omnium cōtrariozū sed solū cōgrui et incōgrui.
 logica veri et falsi et sic de alijs. Personalis
 autē suppositio est acceptio termini cōis pro
 suis inferiorib⁹. ut cum dicit̄ hō curret. iste
 terminus hō supponit pro suis inferiorib⁹.
 ¶ Diuidit cōsequēter auctor suppositionē in cōmu
 nem et discretā. Suppositio cōmunis est que fit per
 terminū cōmunez: ut hō est aīal. Suppositio discre
 ta est que fit per terminū discretū. ut fortes curret: ul'
 per terminū cōmunez cū pronomine demonstratiuo
 ut iste hō curret: ly homo supponit discrete ratione
 p̄nominis demonstratiui sibi additi. talemqz p̄no
 men pro pprio nomine ponit et certā personā signi
 ficat. Et sciendū q̄ frustra addit̄ signum vniuersale
 termino discreto: qz talis terminus nō est distribu
 bilis cū non dicat quidditatē pluribus cōmunicabilē

¶ Si querat̄ de illa p̄positiōe hec herba crescit in
 orto meo: et de similib⁹ quomodo supponit herba.
 dic q̄ supponit discrete. Et si arguatur q̄ tunc erit
 falsa. Respondeo q̄ de ueritate sermonis: seu in sen
 su quem facit est falsa: tñ in sensu in quo fit est uera.
 per hāc enim intelligit̄ herba eiusdē spēs cū ista cre
 scit in orto meo que est uera. ¶ Deinde diuidit au
 ctor suppositionē cōmunez in naturalē et accidētalē.
 Suppositio naturalis est acceptio termini cōmu
 nis pro oībus a quib⁹ aptus nat⁹ est participari. ut
 hō per se sumptus pōt accipi pro oībus qui fuerunt
 sunt et erūt. Et dicit̄ naturalis qz non cōuenit termi
 no per aliquod sibi additū: et ideo termin⁹ de natu
 ra sua habet talem suppositionē. Et notandū q̄ hec
 suppositio non habet locū apud illos qui ponit ter
 minuz tñ supponere in p̄positione. Suppositio ac
 cidētalē est acceptio termini cōmunis pro eis pro
 quibus erigit adiunctū: ut hō est supponit tñ pro pre
 sentibus rōne uerbi p̄sentis tēporis. hō fuit nō solū
 potest accipi pro p̄sentibus s̄z etiā pro p̄teritis. hō
 erit pro futuris: sicut in illa p̄positione aīal est gen⁹
 aīal non supponit pro suppositis. qz illud p̄dicatū
 sibi adiunctū nō cōpetit suppositis s̄z quidditati aīa
 lis in cōmuni. et ideo non supponit p̄sonaliter s̄z sim
 pliciter. In ista vō p̄positione aīal comedit. ly aīal
 nō supponit pro quidditate. quia aīalitas in cōmuni
 nec bibit nec comedit. s̄z supponit p̄sonaliter: quia
 p̄dicatū adiunctū cōpetit indiuiduis aīalis. Opera
 tiones enī sunt singulariū. ¶ Alteri⁹ suppositio
 accidentalē diuidit̄ in simplicem et personalē. Sup
 positio simplex est acceptio termini cōis pro re vñ
 significata per ip̄m. ut hō est spēs animal est genus.
 Iste termin⁹ homo supponit pro natura humana in
 cōmuni que est eius p̄ncipale significatū et pro ali
 quo supposito illius nature. Si etiā supponit subie
 cta scientiarū ut ens inquātū ens est subiectum me
 thaphysice. syllogism⁹ est subiectum logice. nō enī
 aliquis particularis syllogism⁹ est subiectū logice.
 s̄z syllogismus in cōmuni. Et dicitur hec suppositio
 simplex. qz terminus sic supponēs ponit pro re vni
 uersali. simpliciter enī aliquādo idem est qd̄ vni
 uersaliter s̄m̄ philosophū in primo de generatione.
 ¶ Personalis suppositio est acceptio termini cō
 munis pro suis inferiorib⁹ que dicit̄ personalis qz
 indiuiduū uel suppositū in substātia rationali idem
 est qd̄ persona. Est enī p̄sona s̄z Boetii⁹ rōnalis na
 ture indiuidua substātia. et s̄m̄ Ricardū. Persona
 est intellectualis nature icōicabilis existētia. Illa igit̄
 suppositio in qua tenet terminus pro suppositis ul'
 indiuiduis dicit̄ p̄sonalis non q̄ oīa indiuidua sint
 p̄sone. Sola enī indiuidua rōnalis nature sunt p̄so
 ne. alia vō nequaqz s̄z denominat̄ personalis a no
 mine indiuidui nature p̄fectioris.

¶ Item personalium suppositionum: alia
 est determinata alia confusa. Determinata
 suppositio est acceptio termini cōmunis in
 diffinitē sumpti uel cū signo particulari deter
 minatus: ut hō curret uel aliquis homo cur
 rit. Et dicit̄ utraqz illarū determinata: qz s̄z
 in utraqz istarū iste termin⁹ hō supponat p̄
 omni hoīe tam currete q̄ non currete. tamē
 pro vno solo hoīe currete uera dicit̄. Et quia
 aliud est supponere et aliud est locutionē eē ue
 ram pro aliquo uel falsaz: igitur in p̄dictis ut
 dictū

dictū est iste terminus hō supponit pro oī hoīe tam currente q̄ non currente: l̄z reddat locutionem uerā pro currēte solo. Quod autē in utraq̄ istarū sit determinata suppositio patet q̄ cum dicitur aīal est fortes uel aīal est plato & sic de alijs. ergo aīal est omnis hō. ibi est fallacia figure dictionis a pluribus determinatis ad unā determinatā. Et ideo iste terminus aīal indefinite positus habet determinatam suppositionē & similiter cū signo particulari.

¶ Personalium suppositionū alia determinata alia confusa. Suppositio determinata est quā habet terminus cōmunis indeterminate sumptus: uel cū signo particulari quā uidelicet cōtingit descendere ad determinata supposita per p̄positionē disunctā: ut hō currit: ergo fortes. currit uel plato currit: & sic de alijs. Et dicitur determinata: q̄ l̄z ille terminus hō supponat seu possit accipi pro oī hoīe. tū redditur locutio uera pro vno determinato supposito. Unde dicitur aut. q̄ aliud est supponere & aliud reddere locutionē uerā pro aliquo. Un̄ ad ueritatē illius sufficit q̄ predicatur conueniat subiecto pro vno solo supposito. Quāq̄ tū omnes singulares sunt uere: ut hō est risibilis: & hoc non formaliter sed materialiter. Subiectum igitur p̄positionis particularis uel indefinite supponit determinate: dum tamen accipiatur non tū pro eius principali significato: sed pro indiuiduo eius quod dico propter subiecta harū p̄positionū homo est dignissima creaturā. Rosa est pulcherrimus flos florū. color est uerū obiectū uisus: & sic de similibus que non supponūt p̄sonaliter pro indiuiduis: s̄z simpliciter pro principali significato. predicata etiā p̄positionū particulariū & indefinitarū affirmatiuarū in quib⁹ non ponit aliqua dictio negationem importans uel syncathegorema confundens supponunt determinate.

¶ Confusa suppositio est acceptio termini cōmunis pro plurib⁹ mediāte signo uniuersali. ut cū dicitur oīs homo est aīal. ibi iste terminus hō supponit pro plurib⁹ mediāte signo uniuersali q̄ supponit pro quolibet suo supposito. Itē suppositionū confusarū alia est confusa necessitate signi uel modi: & alia necessitate rei. ut cū dicitur oīs hō est aīal. ibi iste terminus hō mediāte signo uniuersali confunditur siue distribuitur pro quolibet supposito. & iste terminus aīal a parte p̄dicati posit⁹ confundit necessitate rei. Et cū unusquisq̄ hō suā habeat eētā: ideo hoc uerbū est necessitate rei tenet pro tot eētīs pro quot hoīb⁹ tenetur iste terminus hō. & cū unicuiq̄ hoī in sit sua aīalitas: ideo iste terminus aīal necessitate rei tenet pro tot animalib⁹ pro quot hominib⁹ iste terminus hō & pro quot eētīs hoc uerbū est. un̄ iste terminus homo debet supponere cōfuse mobiliter & distributiue: s̄z cōfuse & distributiue tenet. q̄ tenetur pro oī homine. mobiliter uo q̄ licet fieri descēsus sub eo pro quolibet suo supposito. ut oīs hō est aīal. ergo fortes. est aīal. s̄z iste terminus aīal di-

citur cōfundi immobiliter q̄ non licet fieri descēsum sub eo. ut oīs homo est animal. ergo oīs hō est hoc aīal. Ibi enī fit p̄cessus a simplici suppositioe ad personalē sicut hic. hō est dignissima creaturā. ergo hic hō uel alijs homo. uel rosa est pulcherrima flos. ergo aliqua rosa. S̄z differūt in hoc. quia in istis est simplex suppositio ex parte subiecti: in illa uo ex parte p̄dicati: l̄z uideat̄ oppositū eē qd̄ superius dictū est: q̄ in hac p̄positione oīs homo est aīal: iste terminus animal in p̄dicato positus simplicē habet suppositionē cū pri⁹ dicitur q̄ habet cōfusā. Ad hoc dicēdū est s̄m quosdā. q̄ q̄ genus p̄dicatur de plurib⁹ differētibus spēs: iste terminus aīal quā tenet pro ipso in cōmuni qd̄ est genus sic habet simplicē suppositionē. Scd̄z autē q̄ ipsa natura cōmunis ipsi⁹ generis multiplicatur per supposita hoīs sic dicitur habere cōfusā suppositionē nō mobiliter s̄z immobiliter. Suppositio autē confusa immobiliter pōt cū simplici accidere nō s̄m idē s̄z s̄m diuersa ut dictū est. Un̄ s̄z hoc dicēdū est q̄ suppositio confusa mobiliter nō pōt s̄l eē cū simplici: nec s̄z idē nec s̄m diuersa ut dictū est. S̄z ego credo impossibile eē terminū cōmunē in p̄dicato positum habere simplicē suppositionē: & confundi mobiliter uel immobiliter signo uniuersali existēte in subiecto affirmatiue. ut omnis hō est animal. & sic de alijs cōsimilib⁹. q̄ ut uult porphirius: oē qd̄ predicatur de aliquo aut est maius eo aut est equale ei de quo p̄dicatur & intēdit de p̄dicatioe per se. s̄z in hac p̄positione oīs hō est animal est p̄dicatio per se & non p̄dicatur equale: ergo maius nō accidētale. ergo substātiale uel eētiale ergo genus uel differētia: non sunt differētia: ergo genus sed natura generis multiplicata mobiliter uel immobiliter non est gen⁹. ergo cū dicitur omnis hō est aīal cū ibi p̄dicetur genus non eēt possibile terminū cōmunē multiplicari mobiliter uel immobiliter. q̄ significat naturā generis que iā est actu non eē genus. sicut si hō p̄funderetur mobiliter uel immobiliter iā non esset spēs. Itē hoc idē uidet̄ per Aristotelē in primo thopicoꝝ dicentes q̄ oē qd̄ de alio predicatur: aut p̄dicatur cōuersim de eo aut nō. Si cōuersim est diffinitio uel p̄p̄riū. Si autē non cōuersim p̄dicatur de re: aut cadit in diffinitionē rei aut non. si non: tūc est accidēs. si cadit in diffinitionē rei aut est genus uel differētia. non differētia: ergo gen⁹. Et intēdit aristoteles q̄ ibi sit recta p̄dicatio & spēs subiciatur s̄z se uel multiplicat̄. s̄z in hac p̄positione homo est aīal est recta p̄dicatio & subicitur homo & non equale predicatur neq̄ accidēs

ergo genus. Quare non est possibile terminum
 communem in predicato positum confundi mobili-
 ter uel immobili-ter. Item totum uniuersale quod est ge-
 nus et totum in quantitate ex opposito se habent
 sed totum in quantitate est duplex. quoddam est to-
 tum in quantitate completum ut ubique con-
 funditur terminus communis mobili-ter. ut omnis homo
 est animal. Aliud est totum in quantitate incomple-
 tum et di-
 minutum. ut ubique confunditur terminus communis
 immobili-ter et multiplicat terminus communis sim-
 pliciter. ergo si impossibile est totum in quantitate
 esse genus in quantum huiusmodi non erit possibile ter-
 minum communem in predicato positum confundi mobili-
 ter uel immobili-ter ut dicebatur. Item comparatio
 illa secundum quam inferiora reducuntur ad superiora
 opposita est comparationi secundum quam superiora re-
 ducuntur ad sua inferiora. secundum primam sumitur
 commune in ratione communis. secundum secundam su-
 mitur esse multiplicatum siue confusum. Quia ergo ter-
 minus communis ut sic sit in ratione generis non est pos-
 sibile ipsum multiplicari in quantum huiusmodi. Et
 hec quatuor argumenta sunt procedenda. Causa autem
 propter quam mouebantur facilis est ad soluendum
 que in eis est una. quia cum dicitur omnis homo est animal:
 cum unicuique homini respondet sua animalitas siue sua
 essentia cum non possit esse homo quia sit animal. idem dicitur
 quod iste terminus animal tenet pro tota animalibus
 pro quot hominibus homo. quod autem in illo argu-
 mento nulla sit apparentia patet. quia cum dicitur
 omnis homo est albus necesse est quod tota animalitates
 intelligantur in subiecto quot sunt homines in
 quibus tenetur homo. unde nihil est dicere quod ha-
 beat illas animalitates a predicato cum ibi predice-
 tur albus. Unde dicendum est quod homo logice loquen-
 do non naturaliter ex animali et rationali componi-
 tur. ideo de se habet illarum animalitatum multi-
 plicationem. unde cum dico sic. omnis homo est albus
 nullo modo habet illas animalitates a predica-
 to cum ibi predicetur albus ut dictum est. Sic autem
 est in proposito cum ibi predicetur genus de specie: ut
 omnis homo est animal. In hac enim propositione
 subicitur homo in quo intelligitur multitudo illarum
 animalitatum et predicatur hoc genus animal quod
 nullo modo confunditur mobili-ter uel immobili-
 ter: sed stat ibi pro natura siue pro essentia ipsius
 generis communis de pluribus predicabilis. unde ani-
 mal predicatur et animal intelligitur in subiecto
 sicut hic omne animal rationale est animal. Similiter
 dico quod hoc uerbum est non confunditur mobili-ter
 uel immobili-ter. quia quod animal esset uel existeret
 in hoc homine: hoc habet subiectum de se an-
 tequam in propositione subiciatur predicato essen-
 tiali uel accidentali. Et propter hoc destruimus
 quandam diuisionem factam. scilicet confusum suppo-

sitionum: alia est confusa necessitate rei: alia est con-
 fusio necessitate modi siue signi. Dicimus enim
 quod omnis confusio fit necessitate signi uel mo-
 di. ut cum dicitur: omne animal rationale est animal.
 iste terminus animal in subiecto positus tenet
 necessitate signi pro omni animali quod est ho-
 mo. Similiter hic omnis homo est animal.
 iste terminus homo tenet pro omni homine
 et non solum pro homine: sed etiam pro omni ani-
 mali quod est homo. et ideo tot intelliguntur ani-
 malitates quot humanitates naturaliter lo-
 quendo. quia eadem est humanitas in quolibet in-
 diuiduo hominis secundum uiam logicorum et non
 secundum uiam nature. sic homo in communi idem
 est. unde quod sit hec animalitas uel illa hoc est
 ratione materie. In uia enim nature humani-
 tas mea differt ab humanitate tua per se. et ani-
 ma mea per quas causas humanitas mea in
 me: alia est ab anima tua per quam causatur hu-
 manitas tua in te. et propter hoc signum confun-
 dit hominem non tamen confundit animal in com-
 muni sed tractat ad hominem per suas diffe-
 rentias. unde sequitur quod omnis confusio fit
 necessitate signi uel modi. Et hec de suppo-
 sitione terminorum absolutorum.

¶ Suppositio confusa est acceptio termini communis pro
 omnibus suis suppositis seu pro multis: et dicitur confu-
 sa id est indeterminata: quia terminus sic supponens non
 determinat ad aliquod suorum suppositorum. Supposi-
 tionum confusarum: alia confusa et mobilis siue distribu-
 tiua: alia confusa et immobilis que dicitur confusa terminum.
 Suppositio confusa et distributiua est acceptio termi-
 ni communis pro omnibus suis suppositis uel indiuiduis: et di-
 citur mobilis quia potest fieri descensus sub termino sic
 sumpto ad singularia per propositionem copulatiuam ut
 omnis homo currit. ly homo supponit confuse et mobiliter: quia bene
 sequitur ergo fortes currit plato currit. et sic de alijs.
 hoc modo supponit omnis terminus communis immediate se-
 quens signum uniuersale affirmatiuum nisi aliud impedi-
 at: ut si proponeret negatio signo uel aliud huiusmodi.
 Terminus etiam sequens immediate negationem infinitanter
 supponit confuse et distributiue ut non homo currit.
 si ly non sumat infinitanter ly homo supponit confuse et
 distributiue. Negatio autem negans cadens super copulam
 principalem propositionis distribuit non solum subie-
 ctum sed etiam predicatum: ut nullus homo est asinus. tunc
 homo quod asinus supponit confuse et distributiue nisi aliud
 syncategorema impediat: ut nonnullus homo est asinus.
 Termini etiam includentes negationem confundunt et di-
 stribuunt terminos supra quos cadunt: ut aliud diffe-
 res: diuersus et similes: ut forte differt ab homine ly
 homine distribuit. ideo ipsa est falsa quia differret a se
 ipso. huiusmodi sunt termini conceptiui: et nomina
 comparatiui et suplatiui gradus et aduerbia similitu-
 dinis secundum quorundam opinionem. Suppositio confusa
 immobilis seu confusa terminum est quia terminus sumitur pro
 aliquibus eius suppositis non tamen potest fieri descensus ad
 illa. et hoc modo secundum Scotum. xxj. di. p. sen. q. unica. sup-
 ponit etiam predicatum uniuersalis affirmatiue. ut omnis
 homo est

hō est animal. vñ non sequit̄ ergo oīs homo est hoc
 aial: & subiectū exclusiue affirmatiue: q̄ equalit̄ vni
 uersali affirmatiue de terminis transpositis: ut illa
 tñ animal est hō equalit̄ isti. oīs homo est aial. hoc
 modo etiā supponit terminus supra quē cadūt duo
 signa distributina: ut sort. differt ab omni hoīe & hoc
 per illā regulam logicorū. Quicqd̄ mobilitat̄ imo-
 bilitatū: imobilitat̄ mobilitatū. ut in ista Sor. dif-
 fert ab hoīe. ly hoīe supponit p̄fate & mobilitat̄. Si
 aut̄ addatur aliud signū. ut dicēdo sort. differt ab oī
 hoīe supponit p̄fate & imobilitat̄. Sic etiā supponit
 terminus sequēs uerbū significās actū aīe interiorē
 ut sortes appetit vinū uel etiā actū sensus extero-
 ris. Terminus etiā sequens ad uerbū numerale: ut
 bis comedit panē. Parisius & Rome uendit piper.
 hoc etiā modo supponit iste terminus hō in hac pro-
 positione. Ab initio mundi semp̄ fuit hō. Unde nō
 sequitur. ergo aliquis hō semp̄ fuit ab initio mundi
 sed est fallacia cōsequētis. Sequitur enī econuer-
 so: lz aut̄ predicta appareant esse uera. auctor tñ ponit
 predicatū vniuersalis affirmatiue supponere sim-
 pliciter de suppositione cōfusa imobilitat̄ parū curās.
 & ad hoc adducit aliquas rōnes. Circa qd̄ notandū
 q̄ suppositio simplex est p̄fusa tñ seu imobilitat̄ diffe-
 runt: q̄ in suppositione simplici terminus supponit
 pro natura absolute sumpta non habito respectu ad
 supposita. In cōfusa vō tñ supponit pro natura in
 respectu ad supposita ideterminate tamē. Unde lz
 terminus sic supponēs posset dici supponere simpli-
 citer: ut ponit auctor non tñ ita p̄prie: & per hoc pos-
 sent eius rōnes solui. Aliqui etiā dicūt: ut Ocham
 & eius sequaces q̄ in suppositione cōfusa tñ: lz non
 posset fieri descēsus per propositionē copulatiuā uel
 disiunctiua: bene tñ potest fieri per propositionē de
 disiuncto extremo: ut oīs homo est aial: lz enim nō
 sequat̄: ergo omnis hō est hoc aial: uel oīs homo est
 hoc aial: uel omnis hō est hoc aial. Bene tñ sequit̄
 ergo oīs homo est hoc aial: uel hoc aial. & sic de alijs.
 Est etiā suppositio cōfusa & imobilitat̄ quādo signum
 vniuersale tenet collectivē: ut quādo addit̄ termi-
 no numerali in plurali: ut dicēdo. oēs apostoli sunt
 duodecim. Non enī sequitur: ergo petrus est duo-
 decim: sed designatur q̄ petrus & Joannes cū cete-
 ris simul sumptis sunt duodecim.

Incipit tractatus de relatiuis.

Relatiuum est duplex: vno mo-
 do relatiuus est cuius esse est ad
 aliud quodā modo se habere. &
 sic relatiuum est vnum de decē
 predicamentis. Aliud est relati-
 uum quod est antelate rei reco-
 datiuum. quia ut vult *Discia-
 nus* in maiori suo uolumine. Relatio est an-
 te late rei recordatio: ut sortes currit qui mo-
 uetur. ibi hoc relatiuum qui facit recordatio-
 nem siue relationem de sorte qui est res ante
 lata. *Ommissis* autem relatiuis secundum

primum modum de relatiuis: secundo mo-
 do hic intendimus. Relatiuorum autē que-
 dam sunt relatiua substantie. ut qui ille & simi-
 lia. Quedam vō sunt relatiua accidentis. ut
 talis qualis tantus quantus. Relatiuum au-
 tem substantie est quod refert eandem res in
 numero cum suo antecedente. ut qui ille. Itē
 relatiuorum substantie quedam sunt relatiua
 diuersitatis ut alius. Et est illud quod refert
 eandem rem in numero & supponit pro alio.
 ut sortes currit & alius disputat. Quedam vō
 idētitatis. ut qui ille idem. Relatiuum autē
 substantie idētitatis est quod refert & suppo-
 nit pro eodem in numero pro quo supponit
 suum antecedens. ut sortes currit qui dispu-
 tat. ibi hoc relatiuum qui refert sortem & sup-
 ponit pro sorte. Relatiuorum idētitatis sub-
 stantie quedam sunt noīa ut quis quidā. quedam
 sunt pronomina ut ille idem. Item relatiuo-
 rum pronominum idētitatis quedam sunt
 reciproca ut sui sibi se cum suo possessiuo: ut
 suus sua suum. Alia vō non reciproca ut ille
 idem. Relatiuum autem reciprocuū dicitur
 non q̄ sit patiens: sed quia ponit modū pa-
 tientis supra substantiam agentis. quia aliud
 est patiens & aliud est modus patiētis. qd̄ pa-
 tet per hoc q̄ nominatiuus potest esse patiens
 ut sortes percutitur: sed nō potest habere mo-
 dum patientis. vnde modus patientis sem-
 per est in obliquis. & sic patet q̄ aliud est pati-
 ens & aliud est modus patiētis. Si queratur
 quid addatur supra patiens per relatiuum re-
 ciprocum. dicendū est q̄ addit idētitatez sub-
 stantie & ponit eam sub modo patiētis ut sor-
 tes iubet se. ibi substantia que prius erat agēs
 ponitur sub modo patiētis. ut in hoc prono-
 mine se. Unde reciprocum sic potest diffini-
 ri. Reciprocum est quod significat substanti-
 am agentem sub modo patientis. uel sic. Re-
 ciprocum est idem quod suipsius passiuus.
 & ideo hoc relatiuum sui significat per modū
 patientis in quem dicitur transire actus uer-
 bi: nominatiuus autem significat per modū
 agentis. Item si queratur quare hoc prono-
 men sui sibi se caret nominatiuo. Dicendus
 est q̄ solutio patet ex premissis. quia agens
 non potest significare patiens siue sub modo
 patientis nisi in obliquis. sed nominatiuus
 dicit modum agentis. & ideo natura nomi-
 natiuū repugnat nature huius pronominis sui
 & ideo non potest habere noīatiuus. Ex p̄di-
 ctis patet q̄ relatiua idētitatis referūt eandēz
 rem cū suo antecedēte & semp̄ supponūt pro
 eadez re in numero. Et ex hoc patet q̄ maior
 est certitudo per relatiuum idētitatis q̄ per

suū antecedens loco relatiui positū. ut hō currit hō disputat. qz dubiū est utruq; de eodem hoīe dicatur. Sed cū dicitur hō currit & idē disputat: certū est q; de eodē homine dicat. hoc enī patet per *Discipulū* dicēte in maiori suo uolumine q; cū dicitur *Aiax* uenit ad troiā: & *Aiax* fortiter pugnavit: dubiū est an de eodē aiace dicat an de diuersis. s; cū dicitur *Aiax* uenit ad troiā & idē fortiter pugnavit: de eodē aiace in numero statim intelligit. Et sic patet q; maior est certitudo per relatiuū idētitatis q; per suū antecedens loco talis relatiui positū. Solet autē dubitari circa relatiua idētitatis utruū deceptio facta ex diuersa relatione fiat s; equiuocationē uel s; in amphibologia uel scd; aliquā aliā fallaciā. ut dicendo hō uidet asinū: qui est rōnalis. ibi hoc relatiuū qui potest referri ad hunc terminū qui est hō uel ad hūc terminū qui est asinū. & sic sunt ibi diuerse relationes: & ergo scd; aliquos solet ibi ueniēter assignari equuocatio. S; contrariū arguit. hoc nomē qui scd; q; est relatiuū significat rē vnā equaliter se habentē ad illud qd significat per modū substantie. ut color qui est in corpore locus qui cōtinet rē locatā & sic de alijs. ergo deceptio facta ex diuersa relatione nō facit equiuocationē. Item hoc nomē qui scd; qd est nomē significat substantiā infinitā: s; ista substantia infinita apta est finitari rāz per vnū antecedēs q; per aliud. ergo cū illa substantia infinite sumpta in se sit vna & potest referri ad quodlibet antecedēs: ergo significatio huius relatiui erit vna. quare sequitur q; ibi nō erit equiuocatio. Item ratio cuiuslibet relatiui scd; q; relatiuū: est tm̄ vna: hec. s. res ante la ta uel rei ante late recordatiuū. ergo oē relatiuum scd; q; relatiuū participat vnū nomē & vnā rationē. ergo relatiuū est vniuocū in q̄tū est ante late rei recordatiuū. ergo particularia relatiua ut qui. ille. & alius in q̄tū sunt relatiua suorū antecedentiū nō sunt equoca. Si aliquis obiciat q; hoc relatiuū qui alteri⁹ est rōnis scd; q; tenetur in hoc antecedēte hō: & alterius scd; q; tenetur in hoc antecedēte asinus ut in p̄dicta orōne. ergo est cōmune & habet rōnes diuersas ergo est equiuocū. Dicēduz q; hoc argumentū nō ualet. Nam similiter posset p̄bari q; quodlibet vniuocū esset equiuocū. ut aiace ē equiuocū scd; qd est hō uel scd; qd est in hoīe & aliā habet rationes scd; qd est equus uel scd; qd est in equo: & sic hoc nomē aiace aliā habet rōnes hic & ibi & est cōmune. non tm̄ equiuocū sed vniuocū. Soluendū est breuiter q; sicut vniuoca dicuntur habere eādē rationē nō scd; se s; in vniuoco vniuocāte. ut hō bos equ⁹ & similia in

aiace. Similr oīa relatiua dicuntur habere rōnem eandē non scd; se: s; in referēte siue in relatione & etiā habēt idē nomē ideo vniuocantur in eo: s; ille obiciebat de rōnibus relatiuorū scd; se. An p̄dictas obiectiones ab ista cōcedimus & ideo p̄cedim⁹ q; deceptio facta ex diuersa relatione nō est scd; equuocationē Item illa deceptio est in ordinatione dictionū inter se ergo est in orōne. qz ordinatio dictionum nihil aliud est q; orō: ergo non est equiuocatio cū equiuocatio solū fit in vna dictione Item q; ibi non sit amphibologia probat. ubi cūq; fit amphibologia ibi est cōstructio vni⁹ cū alio: ut in hoc exēplo liber aristotelis quo ad primū modū. quo ad scd; ut hic: littera aratur. quo ad tertiu: ut in hoc scit seculū. Et scd; hoc patet inductiue per oēs modos amphibologie: q; ubicunq; est amphibologia ibi est cōstructio vni⁹ cū vnō tm̄. s; ubicunq; sunt diuersa relatiua nō est cōstructio vni⁹ cū vnō tm̄: imo vni⁹ cū diuersis. ergo deceptio facta ex diuersa relatione non facit amphibologiam. Item ubicunq; est deceptio ex eo q; aliqua dictio pōt referri ad diuersa est cōpositio uel diuisio: s; deceptio ex diuersa relatione est ex eo q; aliqua dictio potest referri ad diuersa. ergo deceptio ex diuersa relatione est compositio uel diuisio. & hoc idem concedimus. Sequitur de relatiuis diuersitatis. Relatiuum diuersitatis est quod supponit pro alio ab eo qd refert. ut sortes currit & alius disputat. ibi hoc relatiuū alius refert sortes & supponit pro alio a sorte & ita facit recordationem de sorte. De relatiuis autē diuersitatis talis dat regula. Si relatiuū diuersitatis addat supiori fit inferius: & si addat inferiori fit superius: ubi ḡa cū dicitur alius ab aiace ergo aliud ab hoīe. ibi est loc⁹ a spē ad genus siue a parte subiectiua ad suū totum vniuersale. qz in hac p̄positiōe aliud ab aiace hoc relatiuū diuersitatis aliud cū additur aiace qd est superius ad hoīes facit ipm inferius. & in hac aliud ab homine addit inferiori. s. hoī & ergo facit ipm superius. & ergo aliud ab aiace est inferius ab aliud ab hoīe. & ideo ibi est locus a spē siue a parte subiectiua. De relatiuis idētitatis dat regula ab antiqs. Nulla p̄positio inchoata a relatiuis idētitatis habet cōtradictoriā. Et assignat talē causā. qz cū dicitur oīs hō currit & ille disputat. hoc relatiuū ille habet respectum ad hoc antecedens hō propter dependentiā sue relationis. s; cū negatio aduenit p̄positiōni inchoate a relatiuo dicēdo sic. ille nō disputat. tunc negatio negat uerbu; quod sequitur & nō negat respectū relationis que; habet ad antecedens. ergo negatio non negat totū

quicquid affirmatio affirmat: ergo nō cōtra-
 dicit sed cū hoc sit in qualibet ppositione in-
 choata a relatiuo sequit̄ q̄ nulla ppositio in-
 choata a relatiuo habet contradictoriā. Sed
 contra hoc obicit̄. quicquid cōtingit affirma-
 re ptingit ⁊ negare de quolibet supposito. sed
 uerbum cōtingit negare de quolibet suppo-
 sito: ergo ⁊ ptingit affirmare de quolibet suppo-
 sito qd̄ est dictio relatiua. ergo quelibet ppo-
 sitio inchoata a relatiuo habet contradictoriā.
 Item quelibet ppositio siue enunciatio que
 est vna habet contradictoriā: s; ppositio in-
 choata a relatiuo dūmodo ibi non sit aliqua
 dictio equoca neq; plura subiciantur neq; pre-
 dicantur est vna ppositio. ergo ppositio in-
 choata a relatiuo habet contradictoriā. Itē
 dicit Aristoteles in pmo ppermenias circa af-
 firmationē ⁊ negationē q̄ vni affirmationi
 vna est negatio opposita: ⁊ e cōuerso vna ne-
 gatio vni affirmationi est opposita. ergo affir-
 mationi inchoate a relatiuo negatio vna est
 opposita. Quod cōcedimus dicentes predi-
 ctam regulā esse falsam. Ad rationes eorū re-
 spōdemus q̄ relatiuū cōparatur ad antecedēs
 ⁊ cōparatur ad uerbū cui subicitur. vñ euz af-
 firmatio ⁊ negatio sit oratio affirmatiua ul' ne-
 gatiua alicuius de aliquo: uel alicuius ab ali-
 quo hoc est p̄dicatū de subiecto. Et ideo sicut
 patet per definitionē predictā affirmationis
 ⁊ negationis. affirmatio ⁊ negatio respiciunt
 t̄modo: cōparationem subiecti ad p̄dicatū
 ergo in ppositione inchoata a relatiuo t̄mo-
 do: sumitur contradictoriū per cōparationē
 relatiui ad uerbū cui subicitur ⁊ nō per cōpa-
 rationē relatiui ad antecedēs. q; ille respectus
 non est ibi ppter naturā affirmationis: nec
 ppter dependentiā subiecti in quātū est sub-
 iectū. s; propter dependentiā eius qd̄ est sub-
 iectū. dicendū t̄ est subiectū: q; aliud est sub-
 iectum in quātū subiectū: ⁊ id qd̄ est subiectū
 ⁊ aliud est p̄dicatū ⁊ illud qd̄ est p̄dicatū
 ⁊ sic quicquid affirmatur in ppositione inchoa-
 ta a relatiuo negatur in sua contradictoria. q; cō-
 tradictoria istius ille disputet ⁊ ista nō ille
 disputet negatiōe pposita relatiuo. De rela-
 tiuo idētitatis nō reciproco talis dat̄ regula.
 Omne relatiuū idētitatis non reciprocu ha-
 bet eandē suppositionē quā habet suū antecē-
 dens: ut cū dicitur. omnis hō currit ⁊ ille est
 sortes. hoc relatiuū ille supponit pro oī hoīe
 q; sensus est. omnis hō currit ⁊ ille est sortes.
 id est oīs homo est sortes. Dico autē non re-
 ciprocū. q; cum dicit̄ omnis hō videt se nō
 est sensus oīs homo videt hominē. vñ loco
 huius relatiui se non licet ponere suū antecē-
 dens loco autem alterius licet ponere.

Abito de relatiuo substantie dicendū
 est de relatiuo accidētis. Relatiuum
 autē accidētis est qd̄ refert eandē rē
 per modū denominationis: ut tale quale ⁊ ce-
 tera. vñ hec est differētia relatiui substantie ad
 relatiuū accidētis. q; relatiuū substantie re-
 fert rem vniuocā per modū q̄ quicquid est ut
 albedo que est in pariete. color qui est in cor-
 pore. Relatiuū autē accidētis est qd̄ refert
 rē suā per modū denominationis: ut sortes
 est albus ⁊ talis est plato. Alia autē differētia
 datur eorundē. q; relatiuum substantie refert
 idem in numero. Relatiuū vō accidētis re-
 fert idē in specie. ut sortes est alb⁹ ⁊ talis est
 plato. q; idē in numero nō potest esse in di-
 uersis subiectis s; bene in idem specie. Rela-
 tiuorum autē accidētis aliud est relatiuū idē-
 titatis ut talis. aliud vō diuersitatis ut alter.
 Relatiuum accidētis idētitatis est qd̄ refert
 eandē qualitātē in spē: ⁊ supponit pro eadē
 in spē. ut sortes est albus ⁊ talis est plato. Re-
 latiuum autē accidētis diuersitatis est qd̄ re-
 fert eandē qualitātē in specie s; supponit pro alia
 diuersa in specie. ut sortes est albus ⁊ alteri⁹
 modi est plato. Differt autē relatiuū substan-
 tie idētitatis a relatiuis accidētū idētitatis.
 quia relatiuū idētitatis substantie refert ean-
 dem substantiā in numero. relatiuū autē idē-
 titatis accidētis non refert idē accidēs in
 numero: s; solū idē accidēs in specie. Relati-
 uorum accidētis idētitatis aliud est relatiuū q̄ti-
 tatis cōtinue ut tantus. aliud vō quantitatis
 discrete ut tot quot. Itē relatiuorum numero-
 quedam sunt noīa ut totidē. quedam sunt ad-
 uerbia ut totiēns. Sciendū q; talis tātus tot
 totiēns totidē possunt dici relatiua redditua
 ⁊ demonstratiua. Relatiua ut si ad presentes
 referantur. Demonstratiua ut euz dicimus de
 monstrando mare: tale est rubeū demonstran-
 do herculē talis fuit plato. Si autē non refe-
 rantur ad presentes siue per demonstrationē
 rerū presentū tunc sunt redditua. q; reddūt
 interrogatione precedēte. ut qualis est plato
 talis est sortes. Relatiua quādo sine interro-
 gatione proferuntur ut talis est sortes qualis
 est plato. Et quā ad noīa adiectiua ducunt̄ spe-
 cialiū accidētū: ut ethyops est niger ⁊ talis
 est coruus. ⁊ sortes fuit alb⁹ ⁊ talis fuit plato.

E suppositione relatiuorum ampliacionib⁹ re-
 strictionibus appellacionibus ⁊ distributio-
 nibus aliqua breuiter dicā: ⁊ primo de rela-
 tiuis. Est autē duplex relatiuū. quoddā est relatiuum
 logicale: de quo dictum est in predicamento ad ali-
 quid. Aliud est gramaticale qd̄ est rei ante late re-
 cordatiuum: ut sortes currit qui disputat. hoc re-
 latiuum qui facit recordationē de sorte qui est res
 ante lata ⁊ de huiusmodi relatiuis est p̄ns intētio.

Relatiuozū autē quēdam sunt relatiua substantie: et quedam relatiua accidentis. Dicuntur vō relatiua substantie nō q̄ solas substantias referāt. Non enī tñ referūt substantias: sed etiam accidētia: ut hoc relatiuū qui potest referre substantiā ut sortes currit qui disputat: et pōt referre accidēs ut color qui est in pariete videt ab oculo. s̄ relatiua substantie dicunt illa que referūt sua antecedētia: ut quid: seu per modum per se stātis. Relatiuū autem accidētis est qd̄ refert suū antecedens per modū denominationis. ut sortes est albus: et talis est plato. Relatiuozū autē substantie quedā sunt relatiua identitatis et quedā diuersitatis. Relatiua identitatis dicuntur que supponunt pro eisdē in numero pro qbus supponūt sua antecedētia: ut sortes currit et ille disputat. Relatiua vō diuersitatis supponūt pro alio ab eo qd̄ referunt ut sortes currit et alius disputat: hoc relatiuum alius refert sorte: et supponit pro alio a sorte. Sēsus enim est q̄ alius hō a sorte puta plato disputat. Ex predictis patet q̄ maior est certitudo per relatiuū identitatis q̄ per suū antecedēs positū loco relatiui. Unde si dicatur hō currit: homo disputat dubiū est utrū de eodem hōie dicatur uel non. Sed cū dicat homo currit et ille disputat: certū est q̄ de eodē dicitur: cū relatiuum identitatis supponat pro eodē in numero pro quo supponit suū antecedēs: hoc autē est uerū de relatiuo nō possessiuo. Relatiuū enim identitatis possessiuū nō supponit pro suo antecedente: s̄ pro aliquo possesso cū re significata per suū antecedens: ut dicēdo hō uendit librū suū ly suū nō supponit pro hōie. s̄ pro libro suo. s. eius. Circa predicta possēt dubitari de illa propositione. Mulier que dānauit saluauit: et cōsimilibus q̄ ly que nō supponit pro eadē muliere in numero: cū sua fuerit causa dānationis: Maria vō saluationis. Ad hoc dicat vno modo q̄ hec est relatio simplex q̄ ly que refert naturā nō suppositū. Illud autē qd̄ dicebatur de relatiuo identitatis intelligit ubi est relatio psonalis: quādo videlicet relatio refert suppositū uel indiuiduū. Aliter pōt dici q̄ tales ppositiones sunt improprie nec sunt uere de ueritate sermonis: s̄ de bonitate intellectus. Unper illam propositionē intelligitur q̄ mulier eiusdē speciei cū illa que nos dānauit fuit causa nostre salutis. Relatiuozū identitatis quedā sunt reciproca: et quedā non reciproca. Relatiua reciproca sunt illa que denotant reflexionē seu tendētiā actus uel passionis in illū a quo egreditur uel in rē possessam ab eo: ut sui sibi se a se cū suo possessiuo. vñ talia pnt indifferentē poni in eadē categorica cū suo antecedēte: uel in alia. Un sicut bñ dicitur: Petrus studet et diligit se: ita bene dicitur petrus diligit se. Relatiua vō non reciproca nō denotāt talē reflexionē: nec pnt capi in eadē categorica cū suo antecedēte: ut sortes currit et petr⁹ videt illū. Et notādū q̄ oē pronomē relatiuū est relatiuum identitatis et nullū diuersitatis: ut suus ipse sui ille. Omne etiam pronomē relatiuū est relatiuum substantie et nullū accidentis. Relatiuozū autē accidētium quedā sunt nomina ut talis qualis tātus quantus. quedā aduerbia ut taliter qualiter toties quotiens. Itē huiusmodi relatiuozū quedā sunt identitatis et quedā diuersitatis. Relatiuū identitatis in accidētibus est qd̄ refert idē accidēs nō in numero sed in spē et pro eodē supponit: ut sortes est albus. et talis est plato. Albedo enim eadē nō in numero s̄ in specie inest sorti et platonī. Relatiuū autē diuersita-

tis in accidētibus est qd̄ refert idē accidēs in spē et pro accidēte diuerso in spē supponitur: ut sortes est albus: et alterius modi est plato. Item relatiuozū accidētium quedā sunt relatiua qualitatis. ut talis qualis. quedā quantitatis continue: ut tātus quantus: et quedam discrete ut tot quot.

Incipit tractatus de ampliationibus.

Personalis suppositio est acceptio termini cōmunis pro suis inferioribus. Cuius alia est determinata alia confusa ut prius patuit. Itē psonalis suppositionis alia est restricta. alia ampliata et ita ampliatio et restrictio habēt fieri circa suppositionē personalem. Restrictio est coartatio termini cōis a maiori suppositione ad minorem. ut cū dicit homo alb⁹ currit. hoc adiectiuū albus restringit hōiez ad supponendū tñ pro albis. Ampliatio est extensio termini cōmunis a minori suppositione ad maiorem: ut cū dicitur hō potest esse antichristus. iste terminus homo nō supponit solū pro his qui sunt: s̄ etiā pro his qui erunt vñ ampliā ad futuros. Dico autē termini cōmunis. q̄ terminus singularis: ut sortes nō ampliā neq̄ restringitur. Ampliationū alia fit per uerbum. ut per hoc uerbum potest: ut hō potest esse antichristus. Alia fit per nomē: ut hominē esse antichristū est possibile. Alia per participiū: ut hō potēs est esse aīal. Alia per aduerbiū: ut hō necessario est animal. homo enim nō solū ampliā pro p̄senti tēpore s̄ etiā pro futuro. et ideo sequit alia diuisio ampliacionis. s. q̄ ampliacionū. alia fit respectu suppositoꝝ. ut homo potest esse antichrist⁹. Alia fit respectu tēporum: ut hō necessario est animal: ut dictū est. Circa p̄dicta querit de hoc sophismate impossibile potest esse uerū. probatur q̄ illud quod est uel erit impossibile pōt esse uerum: s̄ antichristū nō fuisse post tēp⁹ suū est impossibile et modo potest eē possibile et uerū. ergo impossibile pōt esse uerū. Cōtra. Quicquid potest esse uerum est possibile. s̄ impossibile potest eē uerū. ergo impossibile est possibile in tertio mō prime figure: s̄ cōclusio est falsa: ergo aliqua p̄missarū. non maior ergo minor: s̄ hec est prima: ergo p̄ma est falsa. Solutio. Prima simplr est falsa hec. s. impossibile pōt eē uerū. et sophisma peccat contra fallaciā accidētis. q̄ cū dico id qd̄ est uel erit impossibile duo dico. s. s̄b iectū illius impossibilitatis: et illā impossibilitatez siue ip̄z possibile. s̄ illud qd̄ est uel erit est res subiecta et impossibile accidit ei: et posse esse uerum assignatur in eē utriq̄. sicut hec antichristus nō fuisse erit possibile. s. antichristum nō fuisse potest esse uerū. ergo impossibile pōt esse

nerum non ualet qz antichristū non fuisse est res subiecta & impossibile est accidēs & posse esse uerū assignat inesse utriqz. **De ampliatiōe** que fit ratione suppositoꝝ talis datur regula **Terminus cōmunis supponēs uerbo habēti vim ampliādi a se uel ab alio ampliādi ad ea que possunt esse sub forma termini supponētis.** ut hō potest esse aīal. hic iste terminus homo non solū supponit pro presentibꝯ s; etiā ampliatur ad oēs qui erunt. **Dico autē de se.** quia hoc uerbū potest: de se habet viz ampliandi. **Dico autē ab alio.** qz hoc participiū potens & hoc nomē possibile dant virtutē ampliandi uerbo cui adiunguntur: ut hō est potens esse aīal. uel aīal possibile est esse album: & sic de alijs. **De ampliatiōe autē que fit ratione tēporis talis datur regula.** **Terminus cōmunis supponens uel apponēs uerbo habenti vim ampliādi quo ad tēpus supponit pro his qui sunt qui erūt ul' qui fuerūt: ut hō necessario est aīal: ibi tam homo q̄ animal tenetur pro his qui sunt & qui erunt.** Et hec de ampliatiōibus dicta sufficiant.

Sequitur tractatus de appellationibus.

Appellatio est acceptio termini pro re existēte. **Dico autē pro re existente.** qz terminꝯ significās non ens non appellat: ut cesar ul' antichristꝯ ul' chymera & cetera. **Differt autē appellatio a significatione & suppositione.** qz appellatio est tm̄ de re existēte sed suppositio & significatio sunt tā pro re existēte q̄ pro re non existēte: ut antichristus significat antichristū & supponit pro antichristo s; non appellat. homo enī significat hominē & de natura sua supponit tā pro existētibus q̄ pro nō existētibus hoibus. appellat autē tm̄ hoies existētes. **Appellationū autē alia est termini cōmunis ut hō. alia est termini discreti uel singularis ut sortes.** **Terminꝯ singularis idem significat supponit & appellat.** i. rem existentem: ut petrus uel ioannes. **Item appellationū termini cōmunis alia est termini cōmunis pro re in cōmuni.** ut quando terminꝯ cōmunis simplicē habeat suppositionem. ut cū dicitur homo est spēs aīal est genus. & tūc terminus idē supponit significat & appellat. ut hō significat hoīem in cōmuni & supponit pro hoīe in cōmuni & appellat hominē in cōmuni. **Alia autē est appellatio termini cōmunis pro suis inferioribꝯ.** ut quādo terminus cōmunis personalē habet suppositionē. ut cū dicitur hō currit: tūc homo non idē significat supponit & appellat s; significat hominē in cōmuni & supponit pro particularibꝯ hoibus & appellat particulares

homines tm̄ existētes. Et hec de appellationibus sufficiant dicta.

Sequitur tractatus de restrictionibus.

Restrictio est coartatio termini cōis a maiori suppositione ad minorē ut dictus est prius. **Restrictionū autē alia fit per nomen: ut hō albus.** iste terminus homo non supponit pro nigris neqz pro medio colore coloratis: s; restringitur ad albos. **Alia fit per uerbū: ut homo currit.** iste terminus hō supponit pro presentibꝯ tm̄. **Alia fit per participiū: ut cū dicitur homo curres disputat.** ille terminus hō supponit pro p̄sentibus. **Alia fit per implicationē: ut cū dicitur homo qui est albꝯ currit.** hec implicatio qui est albus restringit hominē ad albos. **Item restrictionum factarū per nomē: alia fit inferius superiori appositum: ut aīal homo currit.** ille terminus aīal tm̄ supponit pro aīalibus que sunt homines. **Alia fit per differētiā aduenientem generi que est essentialis cū sit cōstitutiuā rei: ut cū dicitur aīal rationale.** hic aīal supponit pro rationalibus aīalibus. **Alia fit per adiectiuū accidētis: ut cum dicitur hō albꝯ.** iste terminus homo supponit tm̄ pro albis hoibus. **De restrictione facta per nomē cōter sumptus tales danē regule.** **Omne nomē non diminuens nec habēs vim ampliādi adiunctū ex eadem parte termino magis cōmuni: restringit ip̄s ad supponendū pro his ad que exigit sua significatio: ut patet in exēplis predictis.** ut homo per suā significatiōnem restringit aīal ad aīalia que sunt hoies: ut cū dicitur: animal hō. & albꝯ restringit hominē per suā significatiōnem ad hoies albos. ut cum dicitur homo albus. **Dico autē nō diminuēs ad remouendū noīa diminuētia rationem adiuncti: ut mortuus uel corruptꝯ & similia que nō restringūt s; potiꝯ destruūt adiunctū.** **Dico autē non habēs viz ampliādi ad remouendū dictiones ampliatiuas.** ut potens pōt possibile que nō restringūt s; potiꝯ ampliāt. **Et sciēduz qz minus cōmune semp restringit magis cōmune.** ut cū dicitur hō albꝯ currit. qz hō reperit in albis hoibus & nigris & medio colore coloratis: s; albꝯ autē nō. **Quādo ad hoc hō est magis commune & albus minꝯ cōmune.** & sic albꝯ restringit hoies. s; fm̄ qz albus reperit in hoibus lignis lapidibꝯ & brutis: hō autē non ut sic albꝯ & magis cōmune & hō minꝯ cōmune. & sic homo coartat album ad albedinē existentem in hominibus cum dicitur homo albus currit. & sic utrunqz coartat alteruz secundū diuersa. **Item de termino restricto talis dat regule.** **Si signum**

vniuersale adueniat termino restricto nō di-
 stribuit ipsius nisi pro his ad que restringit̄.
 Cum enim dico omnis hō albus currit: ibi
 homo restringit̄ ad albos: et nō potest distri-
 bui nisi pro albis. Item de restrictione datur
 regula talis. Nihil positū a parte p̄dicati pōt
 restringere terminū cōmunes positū a parte
 subiecti quo ad principalē ei⁹ significationē:
 ut hō est albus. iste terminus albus in p̄di-
 cato positus non potest restringere hominē
 in subiecto positū ad albos. q̄ si restringerē
 ad albos ergo per regulā p̄cedentē. s. si signū
 vniuersale adueniat termino restricto soluz
 distribuit ip̄s pro his ad que restringitur. ut
 in proposito homo distribuere solū pro al-
 bis hoībus. et sic istius propositionis oīs hō
 est albus: sensus eēt omnis hō alb⁹ est alb⁹.
 ergo si vna erit uera reliqua erit uera: et si vna
 est falsa reliqua erit falsa: qd̄ tñ est falsum. er-
 go cū dicit̄ oīs hō est alb⁹. iste terminus hō
 nō restringit̄. et sic patet illa regula. Dico au-
 tē quo ad principalē eius significationē. quia
 p̄dicatū restringit̄ subiectū quo ad significatio-
 nem que est genus: ut cū dicitur cignus est al-
 bus. iste termin⁹ cignus restringitur ad ma-
 res et nō ad mulieres. et sic alb⁹ restringit̄ ip̄s
 quo ad significationē que est gen⁹ et nō quo
 ad suam significationē. Item de restrictione
 facta per implicationē talis datur regula. Dis-
 implicatio immediate cōiuncta termino cō-
 muni restringit̄ ipsum sicut suū adiectiuū: ut
 cū dicitur hō qui est albus currit. iste termi-
 nus homo restringitur ad albos per hāc im-
 plicationem. s. qui est albus. Item de eadem re-
 strictione talis datur regula. Quotiescūq; si-
 gnū vniuersale et implicatio ponūtur in eadē
 locutione duplex est oratio ex eo qd̄ signū po-
 test p̄cedere implicationē: et sic distribuit ter-
 minum cōmunem pro quolibet suo supposi-
 to cū dicitur omnis hō currit qui est albus.
 Item implicatio potest pri⁹ aduenire et restrin-
 gere terminū cōmunem et tunc signū postea
 adueniēs non distribuit ip̄m nisi pro his ad
 que restringit̄: ut oīs homo qui est alb⁹ cur-
 rit: et tūc equiualeat huic oīs hō albus currit.
 Equitur de restrictione facta per uer-
 bum de qua plures dantur regule
 quarū prima talis est. Terminus
 cōmunis supponēs uel apponēs
 uerbo presentis tēporis simpliciter sumpto
 non habēte vim ampliādi neq; ex se neq; ex
 alio restringitur ad supponendū pro his qui
 sunt sub forma termini cōmunis supponen-
 tis. Dico autē termini cōmunis qd̄ termin⁹
 discretus neq; restringit̄ neq; ampliatur. di-
 co autē uerbū presentis tēporis ad remouen-

dum alia uerba alioꝝ temporū: qd̄ terminus
 cōmunis aliā habet suppositionē cū eis. Di-
 co autē simpliciter sumpto ad remouendum
 uerba sumpta cum particulis diminuenti-
 bus: ut est opinabile et iopinabile. Dico autē
 non habente vim ampliādi ad remouendū
 uerba ampliatiua ut potest. dico autē neq; ex
 se neq; ex alio ad remouendū uerba habentia
 vim ampliādi ex alio: ut puta ex iuncto sicut
 hoc uerbū est cum dicit̄ est potēs. Dico autē
 sub forma termini supponētis qd̄ homo sup-
 ponit pro his que sunt sub humanitate et aīal
 que sunt sub aīalitate: ut cū dicitur hō est aīal
 Item alia datur regula. Termin⁹ cōmunis
 supponēs uel apponēs uerbo de preterito
 simpliciter sumpto non habente vim ampli-
 andi nec ex se nec ex alio restringit̄ ad suppo-
 nendū pro his que sunt uel fuerunt sub forma
 termini supponētis: ut cū dicit̄ hō fuit aīal.
 iste termin⁹ hō supponit pro his qui sunt uel
 fuerunt hoīes: et aīal pro his que sunt uel fue-
 runt aīalia. Item alia datur regula. Termin⁹
 cōmunis supponēs uel apponēs uerbo de fu-
 turo etia; supponit pro his que sunt uel erūt
 sub forma termini supponētis. i. pro eis qui
 sunt uel erūt in futuro: ut homo erit aīal. Ex
 p̄dictis patet qd̄ uerbum restringit̄ quo ad si-
 gnificationē que est tēpus et nō quo ad signi-
 ficationē principalē. Circa predicta querit̄
 de hoc sophismate oēs aīal fuit in archa noe.
 Probatur. hō fuit in archa noe. equus fuit
 in archa noe et cetera. ergo omne animal fuit
 in archa noe. Contra. omne aīal fuit in archa
 noe sed cesar fuit aīal: ergo cesar fuit in archa
 noe quod est falsum. ergo aliqua premissarū
 est falsa: non minor ergo maior. Quod autē
 prima sit falsa. patet per quanda; regulā que
 dicit qd̄ terminus cōmunis supponēs uel ap-
 ponēs uerbo de preterito simpliciter sum-
 pto restringitur ad supponendū pro his qui
 sunt uel fuerunt sub forma termini supponē-
 tis. Item alia est regula qd̄ si signū vniuersale
 adueniat termino restricto distribuit ip̄s pro
 omnibus illis ad que restringebat̄. ergo cū
 dicit̄ omne aīal fuit in archa noe. iste termi-
 nus aīal supponit pro omni animali qd̄ fuit
 in archa noe s; nō fuerūt oīa in archa noe: er-
 go prima est falsa. Item ad idē in hac p̄positio-
 ne. omne aīal qd̄ tunc fuit. fuit in archa noe.
 iste termin⁹ aīal restringitur magis q̄ in ista
 oratione omne aīal fuit in archa noe cū in pri-
 ma plura supponātur. sed iste terminus aīal
 restringitur ad ea que fuerūt tunc in illo tēpo-
 re propter implicationē ibi positā: ergo soluz
 illa que fuerunt in illo p̄terito fuerūt in archa
 noe et non plura. igitur oportet qd̄ hec sit falsa
 omne

omne aial fuit in archa noe cū in ea plura aia/
lia supponatur. Solutio quidā dicūt, q̄ hec
omne aial fuit in archa noe: est duplex eo q̄
pōt fieri distributio pro singulis generū uel
pro generib⁹ singuloꝝ. Primo mō est falsa,
secūdo modo est uera, quia qm̄ sit distributio
pro singul generū tūc est distributio pro sin/
gulis indiuiduis que sub eodē genere & sub ea/
dem spē continētur tūc oportet q̄ oīa indiui/
dua contēta sub aiali fuissent in archa noe qd̄
est falsū. Sed cū sit distributio pro generib⁹
singuloꝝ tūc soluz est distributio pro generi/
bus uel pro spēbus: s; nō fuit aliqua spē aia/
lis que nō fuit in archa noe & illo mō est uera.
S; huic solutioni nō acquiesco: q̄ spē aialis
non fuit per se in archa noe s; tm̄ indiuiduū.
Unde illo tēpore nō habuit ueritatē nisi pro
singulis generū idest pro indiuiduis & nō pro
generibus singuloꝝ. An̄ dico q̄ ppositio est
falsa & concedo oēs rōnes adductas ad hoc &
pbatio peccat fm̄ sequens ab insufficienti in/
ductiōe q̄ nō accipit oēs partes distributio/
nis que sunt sub subiecto istius ppositionis
omne aial fuit in archa noe.

Olet etiā queri utrū similiter restrin/
guntur termini in ppositione negati/
ua & affirmatiua. Dicūt aliqui q̄ non
q̄ eē restringit ad existēs & non eē ad non exi/
stēs, ergo nō pro eodē fit restrictio in affirma/
tiua & negatiua. Itē uidetur q̄ oīs negatiua
in qua esse negat simpliciter est falsa si simili/
ter restringatur termini in ppositione negati/
ua & affirmatiua, quia in hac ppositione rosa
est: iste termin⁹ rosa restringitur ad existēs, &
si in hac rosa nō est similiter restringat ad exi/
stēs: tūc est sensus q̄ rosa que nō est est, & hec
est falsa: ergo & hec rosa nō est & sic quelibet ne/
gatiua in qua eē negatur eēt simpliciter falsa
qd̄ falsū est, ergo uidetur q̄ non similiter re/
stringuntur termini in ppositiōe affirmatiua
& negatiua s; pbat q̄ similiter restringantur
q̄ si in hac ppositiōe hō est, iste termin⁹ hō
restringitur ad existēs & in hac nullus hō est
ad non existēs: ergo utraq; est uera q̄ de exi/
stētib⁹ uere p̄dicatur eē & de nō existētibus
remouetur esse: ergo cōtradictorie sunt simul
uere qd̄ est impossibile: ergo illud etiā ex quo se/
quitur impossibile, s; q̄ non similiter restringantur
termini in affirmatiua & negatiua. Itē regu/
la est q̄ oē uerbū simpliciter sumptū non ha/
bens vim ampliādi nec a se nec ab alio restri/
git terminū supponētē quo ad significatio/
nem que est tēpus & nō quo ad significatiōes
ergo tēpus est causa restrictiōis illi⁹. S; idē
tēpus est in affirmatiua & negatiua sibi oppo/
sita ut rosa est, nulla rosa est, ergo eadē est cau/
sa

sa restrictiōis in utraq; & ergo pro eodē fit
restrictio in utraq;. & hec argumēta concedi/
mus. Ad quod p̄mo obicitur est dicendū q̄
esse non restringit ad existēs & non eē non re/
stringit ad nō existēs: sicut nec hoc uerbū cur/
ro ad currētes q̄ nullū uerbū restringit sibi ter/
minū supponentē quo ad significatiōē sed
quo ad cōsignificatiōē que est tēpus, vñ nō re/
stringit ad supposita existētia s; p̄sentia. Sup/
posita enī p̄sentia possunt eē in aliquibus ter/
minis tā existētia q̄ nō existētia: ut cū dico
enūciabile est enūciabile supponit tā pro exi/
stētib⁹ q̄ nō existētib⁹. Oīa autē enūcia/
bilia que sunt falsa in p̄senti sunt p̄sentia s; nō
existētia q̄ nullū falsū est & sic eē non restrin/
git ad existētia s; ad p̄sentia cū idē tēpus sit
utrobiq; qd̄ est causa restrictiōis. Ad aliam
dicendū est q̄ duplex est forma termini cōis
quedā est que saluat in rebus existētibus tm̄
ut humanitas que est forma hoīs & aialitas
que est forma aialis & in talib⁹ oīa supposi/
ta p̄sentia sunt existētia. Alia est forma termi/
ni cōis que saluat tā in reb⁹ existētibus q̄ nō
existētibus ut enunciabilitas que est forma
enūciabilis: q̄ quedā sunt enūciabilia existē/
tia: ut deū esse & oīa uera: & alia sunt nō existē/
tia: ut hoīem eē asinū & oīa falsa & in talibus
non restringit terminū cōis ad existētia s;
restringit tā ad existētia q̄ ad non existētia.
An̄ isti⁹ ppositionis rosa non est, nō est sen/
sus rosa que est non est, s; est sensus rosa aliter
sumpta q̄ in p̄senti non est. Solet autē poni
q̄ quedā restrictio fit ab usu: ut cū dicitur nihil
est in archa q̄uis plēa sit aere: q̄ iste termin⁹
nihil supponit ab usu pro rebus solidis siue
firmis & rex pro rege p̄rie & magister legit pro
magistro proprio. Solet etiā poni q̄ quedā
restrictio fit per transitionē vbi: ut cū dicitur
sortes pascit hoīem, iste terminus hō suppo/
nit pro alio a sorte virtute trāitionis vbi q̄
dans & recipiēs debēt eē diuersa & ideo si ali/
quādo sint eadē hoc tm̄ est per accidēs q̄ per
hoc q̄ idē subiectū est utriusq; sicut idem est
dux & comes fm̄ accidēs. An̄ dicūt q̄ nō se/
quitur sortes pascit seip̄s & ip̄e est hō: ergo pa/
scit hoīes qd̄ est fallacia accidētis: q̄ hoc pro/
nomen se nō potest supponere pro diuersis
a sorte s; homo bene potest.

Alia ampliatio & restrictio opponunt: ideo
ad planiorē ipsorū eidentiam de his simul
perscrutabor. Restrictio est coartatio termi/
ni cōmuni a maiori suppositione ad minore: ut cū
dicitur hō albus currit, hoc adiectiuū albus restrin/
git hoīem ad standū pro albis tm̄: dico autē termi/
ni cōmuni: q̄ terminus singularis non pōt restrin/
gi cū non cōueniat pluribus. Ampliatio est extēsiō
termini cōmuni a minori suppositione ad maiore

ut hō currit: non solū iste terminus homo supponit pro his qui sunt: s; etiā pro his qui erūt. De ampliatiōe ponūtur quinq; regule. Prima est q; terminus positus a parte ante respectu vbi uel participij p̄teriti tēporis ampliatur ad supponendū pro eo q; est uel fuit: ut puer fuit senex. Sensus est q; ille qui est uel fuit puer fuit senex: uiuū est mortuū: idest illud qd est uel fuit uiuū est mortuū. Secunda regula est q; terminus positus a parte ante respectu vbi uel participij futuri tēporis ampliatur ad supponendū pro eo qd est uel erit: ut senex erit puer: idest ille qui est uel erit senex erit puer. Antichristus est generandus. i. ille qui est uel erit antichristus est generandus. Tertia regula est q; subiectum p̄positiōis modalis in sensu diuiso ampliatur ad supponendū pro eo q; est uel p̄t ee. Un supposito q; deus nihil creauit adhuc ista est uera. Creans necessario est deus. Et si arguas q; cōuertēs ei est falsa. s. deus necessario est creās: dico q; non conuertit in illā s; in istā. Illud quod necessario est deus est uel p̄t esse creās. Sic illa: sedentes possibile est ambulare: in sensu diuiso designat q; ille qui est uel potest ee sedēs p̄t ambulare. nō sic in sensu cōposito: q; tūc predicatū denotat inesse subiecto sub propria forma accepto. tūc sensus illi p̄positiōis est q; illa p̄positio sedēs ambulat p̄t esse uera: t; patet q; in isto sensu est falsa. Quarta regula est q; terminus constructus cū uerbis uel participijs actū anime iterio rem significatibus ampliatur ad supponendū pro eo q; est uel fuit uel p̄t ee uel potest imaginari esse. ut beatitudo a me desiderat. Quinta regula est q; terminus positus a parte ante respectu nominū terminatorum in bile uel in turum ampliatur ad supponendum pro eo q; est uel p̄t esse: ut homo est amabilis uel amaturus.

Circa restrictiones notādus q; restrictio fit multis modis. vno modo per uerbum. Terminus enī supponens uel apponens uerbo presentis temporis restringitur ad supponendum pro his qui sunt: nisi in illa p̄positione ponat aliq; terminus ampliatus: ut si ponat participiū p̄teriti uel futuri tēporis uel aliquis alius terminus ampliatus. Predicatum uero sequēs uerbū p̄teriti tēporis restringit ad p̄teritum tēpus. Sequēs autē uerbū futuri restringitur ad futurū tēpus. Itē terminus minus cōis addit cōiōri per appositionē restringit terminum magis cōis ad supponendū pro suppositis termini minus cōmuni: ut aial hō uel aial rationale uel homo for. currit. fit etiā restrictio per illaz implicationē qui ut omnis hō qui est albus currit. Ubi sciendus q; fm Seco. xxi. di. primi sententiarum. Ista distinguitur in sensu cōposito uel in sensu diuiso. In sensu enī cōposito fit restrictio per illaz implicationē qui est: q; ille terminus hō determinat ad standū solū pro hōibus albis. Un sensus est q; ois ille hō qui est albus currit non sic in sensu diuiso. In illo nāq; sensu intelliguntur ibi due cathegorie: in quarū vna asseritur esse albū de oi hoie: t; in alia ee currentē. Un sensus est q; ois hō est albus: t; ois homo currit. fit etiā per adiectiuū: siue sit nomen: siue participiū. ut hō prudens recte dicat qd sit agendū. Et intelligit hic nō tm de adiectiuis grāmaticalibus: que declinantur per tres articulos: uel per tres uarias uoces: s; etiā de his que significāt aliquid adiacere illi cū quo cōstruunt: que s; sint substantiua possunt tamē sumi adiectiue fm logicos t; theologos: ut omnis hō pater habet filiū: ois hō sacerdos debet celebrare missaz

Et homo restringit ad scise supponendū pro illis quibus inest paternitas uel sacerdotiū. Intelligitur etiā hoc de terminis nō distrabētibus: q; termini distrabētes uel mortuū uel corruptū nō restringūt significatū illius cui addūt s; tollūt. Homo enim mortuus nō est hō: ut dictū est in p̄cedētibus. Si etiā adiectiuū sit masculini generis restringit substantiū ad mares: ut hō albus currit. Si uo sit feminini restringit ad feminas: ut hō alba currit. Ex p̄dictis patet q; signū yniuersale adueniēs termino cōi restricto nō distribuit ipsuz nisi pro his ad que coartatur ut ois hō albus mouet. Non distribuitur homo nisi pro his quibus inest albedo.

Appellatio fm quosdam est acceptio termini cōmuni pro suppositis actu existentibus: t; differt a suppositione sicut inferius a suo superiori. Suppositio enim est acceptio termini non solum pro suppositis actu existentibus: sed etiā in potentia. Suppositio etiā nō solū est acceptio termini cōmuni pro suppositis: s; etiā pro natura cōi. Appellata etiā dicūtur supposita actu existētia. appellat enī seu nominat p̄prie qd est: t; nō qd non est: hinc est q; appellatio dicit acceptio termini pro suppositis existentibus. Sed; alios uo appellatio est acceptio termini pro suo formali significato qd denotat adiacere uel non adiacere suo determinabili. Un ratio p̄t ee quia denominatiua habēt appellationē ab abstractis ipas formas ip̄tantibus: ut aliquid dicit albus ab albedine. Un appellatio hoc modo sumpta pro p̄prie conuenit denotatiuis siue adiectiuis. Et sicut ampliatio conueniētius est a parte subiecti: sic appellatio p̄prie uenit p̄dicato. De appellatione sic accepta ponūtur aliq; regule: quarū p̄ma est q; predicatū sequens uerbū p̄teriti tēporis appellat suaz formā pro tēpore p̄terito: ut sanū fuit egrum. Unde sensus est qd est uel fuit sanū: aliq; fuit egrū. Subiectum autē istius p̄positionis nō appellat s; ampliatur. Ad ueritatē nāq; huius non requirit q; hec aliquādo fuerit uera. Sanū est egrū: s; requirit q; hec fuerit uera. hoc est egrū demonstrato illo pro quo supponit subiectū. Ex his infertur ab istis q; hec consequentia nō ualet de ueritate sermonis. Carnes coctas tu emisti: ergo tu emisti carnes coctas: q; posito casu q; tu heri emisti carnes crudas t; hodie sint cocte: tunc illa est uera. Carnes coctas tu emisti. q; subiectū non appellat suā formā s; sufficit ponere locū subiecti p̄nomen demonstrās illud pro quo ipm subiectū supponit t; ampliatur ad supponendū pro illis que sunt uel fuerūt cocte disianctiue: t; sufficit q; vna pars sit uera. Secunda regula est q; predicatuz sequens uerbū futuri tēporis appellat suā formā pro tempore futuro. Ex quo sequit q; hec est concedenda. album erit quando nō erit album. Sensus enim est q; illud quod est uel erit albū erit in aliquo tēpore in quo sibi nō ierit albedo. Similiter dicendum est de istis. puer erit qn nō erit puer. virgo erit quando non erit uirgo: sic de cōsimilibus. Tertia regula est q; dictiones sequētes uerba uel participia significatū actū aie iteriores appellat suaz formas non autē dictiones talia vba p̄cedētes. vñ ista est concedenda. deū trinum t; vnum cognouit Aristo. non autē ista Aristo. cognouit deū trinum t; vnum. Sensus enim p̄me est q; Aristo. cognouit deū qui est trinus t; vnus t; hoc est uerum s; non cognouit eum sub tali rōne: s; sub rōne p̄mi motoris uel entis in finiti. Sensus autē scōe est q; Aristo. cognouit deū esse

esse trinū in psonis cum vnitare eēntie ⁊ hoc est falsū sicut dicēdum est de ista. uenientem cognosco lz nō cognosco uenientez. Alie regule possunt poni de appellationibus de quibus breuitari studens super sedeo. tūz qz iste appellationes non sunt multuz usitate apud doctores theologos qui semp loquuntur pprie. Unde in expositione earū non est attendēda pprietas sermonis: s; intentio ⁊ pcessus eoz.

Sequitur tractatus de distributionibus.

Distributio est multiplicatio termini cōmunis per signum vniuersale facta: ut cum dicitur ois homo. iste terminus hō distribuit siue confunditur pro quolibet suo inferiori per hoc signū ois ⁊ sic est ibi multiplicatio. dico autē termini cōis quia terminus singularis non potest distribui. An iste sunt incōgrue ois sortes ois plato ⁊ sic de alijs. ⁊ sic ibi ē soloecism⁹ per partes orōnis. Signoz vniuersaliuz alia sunt distributiuua substantie ut ois nullus. Alia sunt distributiuua accidentiū ut qualis quātus. Signū autē distributiuuz substantie distribuit res se habētes per modū eius qd est quid. ut ois nullus ut cū dic. ē omnis albedo ois nigredo. Substantia autē cōmuniter sumitur ad res cuiuslibet generis: ut cum dicitur signū distributiuum substantie. Signuz distributiuum accidentis est quod distribuit res se habentes per modum accidentis ut per moduz qualis uel quātū ut qualiscūqz quantuscūqz. Itē signoz distributiuorum substantie alia sunt distributiuua partium integraliū ut totus: alia sunt distributiuua partium subiectiuaruz ut ois nullus. Item signoz distributiuorum partium subiectiuarum alia sunt distributiuua duoz ut uter neuter. Alia sunt distributiuua pluriuz. ut ois nullus ⁊ similia. Horum autē signoz pmo dicendū est de signis distributiuis substantie ⁊ inter hec pmo de hoc signo ois. Sciēduz qz omnis in plurali numero dupliciter sumitur. Uno modo collectiue: ut omnes apostoli dei sunt duodecim nō sequit̄ ergo isti apostoli dei sunt duodecim demōstratis aliquib⁹ de ipis. Alio modo sumitur distributiuue: ut hic oēs homines naturaliter scire desiderāt.

Tunc querit̄ quid significat hoc signū ois ⁊ videtur qz nihil significet. qz ois res aut est vniuersalis aut particularis. s; hoc signū ois nō significat rē vniuersalē ul' particulare: ergo nullā rē significat. Itē ad idē ois neqz est p'dicabile de vno neqz de plurib⁹: ergo nec est vniuersale uel particulare ⁊ sic nihil significat. Sed contra ab eo qz res est uel non est oratio dicitur uera uel falsa. ergo si ois nihil significet propter appositionē uel remotionē eius non causabitur ueritas uel falsitas in oratiōe

sed hec est uera aial est hō. ergo ⁊ hec. omne animal est homo quod est falsuz. ergo ⁊ pma s. qz ois nihil significat. Solutio Ad dubiuz dicitur qz ois nō significat vniuersale s; vniuersaliter qz facit terminū cōmunem suū stare pro oibus suis inferioribus: ut omnis hō currit. ⁊ sic omnis significat aliquārē. S; duplex est res. qz quedam est res subicibilis uel predicabilis: ut homo aial currit disputat. ⁊ sic ueruz est qz ois nihil significat qz quelibet talis res aut est vniuersalis aut particularis. Alia est res que est dispositio rei subicibilis uel p'dicabilis ⁊ talē rem significat hoc signū ois ⁊ tam ab ista re qz ab alia causatur ueritas uel falsitas in orōne. Obicitur autē qz ois nō significat dispositionē rei subicibilis qz in syllogismo medium debet reiterari cū suis dispositionibus in minori ppositione ergo debem⁹ syllogizare sic ois homo est aial sortes est omnis hō ergo sortes est aial. quia ois est dispositio in maiori ppositione: ergo debet reiterari in minori quod est falsum: ergo ois nō est dispositio subiecti. Solutio sicut pater duo dicit. s. illud qd est pater ⁊ pater in quantum pater. Similiter subiectū duo dicit. s. illud quod est subiectuz ⁊ subiectū in quantum subiectuz. ⁊ fm hoc est duplex dispositio subiecti. qz quedā est dispositio illi⁹ rei quod est subiectum. ut albus niger ⁊ sic de talibus dispositionib⁹ actualib⁹. ⁊ iste debēt reiterari in minori ppositione cū medio. Alia est dispositio subiecti. s. subiecti in quantum subiectum videlicet in ordine ad p'dicatum ut omnis nullus ⁊ oia signa tā vniuersalia qz particularia. ⁊ talis dispositio nō debet reiterari cum medio in minori ppositione. quia est respectiua. disponit enim subiectuz in comparatione ad p'dicatum: ut cum dicitur omnis homo alb⁹ currit. ista dispositio albus debet reiterari in minori ppositione cū medio cū sit dispositio eius qd est subiectuz qz est absoluta. Itā autē dispositio omnis nō debet reiterari qz est respectiua subiecti ad p'dicatum ⁊ ita subiecti in quantum subiectum est. An debemus dicere sic. omnis hō alb⁹ currit sortes est hō alb⁹: ergo sortes currit. ⁊ nō sortes est omnis homo albus.

Abito quid significet hoc signū ois ⁊ cuius dispositionē significet: consequenter queritur utrum omnis exigit tria appellata. Et videtur qz sic. qz ois pfectio est in tribus. ut habetur primo celi ⁊ mūdi. ⁊ sic omne pfectū est in tribus. s; omne ⁊ pfectum idem sunt ut habetur ibidez. ergo oēs est in tribus ergo omnis vult habere tria appellata. Ad idē dicit aristoteles in eodē loco

q̄ de duobus viris non dicimus omnes. s̄
 de tribus viris dicimus omnes: ergo omnis
 vult habere tria appellata. Sed cōtra in qua-
 libet demōstratione sunt propositiones vni-
 uersales sed demōstrationes sunt ex sole et
 luna: ergo oportet dicere omnis sol oīs luna
 sed sol non habet nisi vnicū suppositum et si-
 militer luna: ergo oīs nō vult habere tria ap-
 pellata. Ad idē oē priuatū lumina a terre ob-
 iectu deficit hec p̄positio est p̄cessa cū habeat
 ab auctoribus: s̄ omne priuatū lumina a terre
 obiectu non habet nisi vnicū suppositum. s̄
 hanc lunam singularē. ergo oīs non vult ha-
 bere tria appellata. Ad idē hoc signū omnis
 significat quoniam vniuersaliter s̄ hoc quod
 dico quoniam vniuersaliter est modus p̄pri-
 us vniuersalis. P̄p̄rius autē diuersificat
 s̄m diuersitatem sui subiecti: ut si homo est et
 risibile est. diminutū ut si homo est mortuus
 risibile est mortuum. s̄ vniuersale aliquādo
 saluatur in pluribus: ut homo equus. aliquā-
 do in vno tñ. ut sol luna. ergo oīs quandoq̄
 vult habere tria appellata. et quāq̄ nō. immo
 vniū solum. Ad idē duplex est forma. q̄ que-
 das est forma materie: ut anima est forma cor-
 poris et ista forma est pars et nō predicat de
 eo cui est pars. Alia est forma que est forma
 p̄dicabilis et sic oīa superiora ut genera et spēs
 et differentie dicuntur forme inferiorū: ut hō
 equus et sic de alijs. et indiuidua huius forme
 p̄dicabilis sunt materia eius: ergo cuius forma
 neutro predictorū modorum suam excedit
 materiā nec exceditur ab ea nullū vniuersale
 excedit sua indiuidua nec excedunt ab eo: ergo
 cum oīs dicat adaequationem vniuersaliū cū
 suis indiuiduis ut omnis homo. tñ oportet
 q̄ sol habeat vnicū suppositū: ut vere dicat
 omnis sol qd̄ concedimus dicēdo predictas
 p̄positiones esse veras et q̄ omnis nō semp̄
 erigit tria appellata s̄ quando adiungitur ter-
 mino cōmuni habenti plura supposita. tunc
 erigit plura appellata. Quando v̄o adiungi-
 tur termino habenti solum vniū suppositum
 tunc erigit solum vniū appellatum. Ad illud
 qd̄ primo obiebat q̄ omnis perfectio est
 in tribus dicitur q̄ verū est: et hec tria sunt sci-
 licet substantia rei. virtus eius. et operatio eius
 Et hec tria tāgit aristoteles sub breuibus ver-
 bis cū dicit natura apta nata sic facit. per hoc
 enī q̄ dicit natura tangit substantiā rei. et per
 hoc q̄ dicit apta nata tangit virtutē eius. et per
 hoc q̄ dicit sic facit tangit operationē debitā
 ei. Similiter hoc signū omnis habet sub-
 stantiam signi vniuersalis et virtutes que est
 distribuere et operationē eius quando distri-
 buit et in his tribus est perfectio eius. Ad se-

cundum dicendū est q̄ homo et hoīes diffe-
 runt q̄ homo dicit ista spēm s̄ se que est de
 pluribus predicabilibus. sed hoīes in plurali
 numero non dicit speciem s̄m se. s̄ multipli-
 catam actu s̄m materiam indiuiduorū nume-
 ro diuersam. An oīs in plurali ratione mul-
 titudinis facte facit distributiones per diuer-
 sas materias et vult hēre tria appellata. Sed
 oīs in singulari numero ex quo recipit speciē
 s̄m se et nō materiam indiuiduorū erigit eēn-
 tiam aptam nataz predicari de pluribus siue
 actu particeps de pluribus siue ab vno et idē
 erigit tria appellata. aut vniū solum s̄ natura
 vniuersalem cui adiungitur. Quidam tamē
 dicūt q̄ omnis vult habere tria appellata ad-
 minus et dant talem rationē. Quotiēscūq̄ si-
 gnum vniuersale addit termino cōmuni nō
 habenti sufficientiam appellatorū recurrit ad
 non ens: ut cum dicitur omnis fenix est. quia
 ly fenix non habet nisi vnicū suppositū ideo
 recurrit ad nō existētes fenices: et idē cuius dicit
 omnis fenix est. sensus est: vniū fenix qui est.
 est. et duo fenices qui nō sunt: sunt. et ideo di-
 cunt has duas propositiones esse falsas. qui-
 dam fenix nō est: et omnis fenix est. et non eē
 contradictorias q̄ in negatiua supponitur fe-
 nix qui est. et in affirmatiua supponunt duo
 fenices qui non sunt: et sic non est idem subie-
 ctum in utraq̄. Hoc autē potest multipliciter
 iprobari q̄ hec inconueniētia sequunt ex fal-
 so quod supponūt quia supponūt q̄ omnis
 semper vult habere tria appellata qd̄ superi-
 ostensum est esse falsū. P̄opterea vult ari-
 stoteles q̄ p̄positio in qua subicitur vniuersa-
 le vniuersaliter sumptū alicui p̄dicato tradi-
 cat illi p̄positioni negatiue in qua subicit vni-
 uersale nō vniuersaliter sumptum eidem pre-
 dicato. sed iste sunt tales omnis fenix est. qui-
 dam fenix non est. ergo sunt contradictorie q̄
 tamē ipsi negāt: ergo regula eorū est falsa. Itē
 ad idem alia regula talis est. Terminus cōis
 supponens uel apponēs uerbo p̄sentis tēpo-
 ris simpliciter sumpto nō habenti viz ampli-
 andi nec ex se nec ab alio restringitur ad suppo-
 nendum pro his qui sunt sub forma termini
 supponentis. ergo cum dicitur omnis fenix
 ly fenix restringitur ad supponendum pro fe-
 nice trī qui est. cum ipsius non sit nisi vnicū
 suppositum: ergo per illam regulam pri-
 da tam. Si signum vniuersale adueniat ei nō di-
 stribuit ipsū nisi pro vnicō supposito. ergo
 regula eorū est falsa et supra falsum fundat
 quod concedimus. Circa predicta queri-
 tur de hoc sophismate oīs homo est. et quod
 libet differens ab illo est nō homo. probatio
 hec est vna copulatiua cuius utraq̄ pars est
 uera

uera ergo ipsa est uera. Improbatio omnis homo est et quodlibet differens ab eo est non homo: sortes est homo: ergo quodlibet differens a sorte est non homo quod est falsum. quia hec est una copulatiua cuius altera pars est falsa. ergo ipsa tota est falsa. Solutio. Prima est simpliciter uera. et improbatio peccat penes fallacia consequentis. quia ly differens ab omni homine in minus est quam differens a sorte: quia differens ab omni homine supponit solum pro alijs rebus ab homine. sed differens a sorte supponit pro eisdem et etiam pro alijs hominibus a sorte. Unde bene sequitur differens ab omni homine. ergo differens a sorte et est locus a parte subiectiua ad suum totum. sed si huic propositioni differens ab omni homine apponatur signus erit processus ab inferiori ad superius cum distributione et sic incidit fallacia consequentis in improbatione secundum unum processum. quia duplex est processus in improbatione quia bene sequitur omnis homo est. ergo sortes est. et est locus a toto in quantitate sed non sequitur hoc est differens ab omni homine ergo differens a sorte sed est fallacia consequentis sicut hic. omnis homo est. ergo omne animal est. Item queritur de hoc sophismate omnis homo et alius homo sunt. probatio. sortes et alius homo sunt plato et alius homo sunt. et sic de alijs. ergo omnis homo et alius homo sunt. Improbatio alius est relatiuus diuersitatis substantie. ergo supponit pro diuerso ab homine sed non est alius homo ab omni homine ergo prima est falsa. Solutio prima est simpliciter falsa et probatio peccat secundum fallacias figure dictionis a pluribus determinatis suppositionibus ad unam determinatam quia iste terminus alius habet determinatam suppositionem in premissis et in conclusione. Item probatio peccat secundum fallaciam accidentis quia ly sortes et plato et sic de alijs inferant omnes hominem secundum se non tamen sub hac copulatione que est omnis et alius homo sunt. ut cum dicitur omnis homo et alius homo sunt. sicut cognosco coristum secundum se non tamen sub hoc accidente quod est uenire. unde talis datur regula. Quotiescumque aliquid sequitur siue conuersum siue non si aliquid conueniat uni quod non conueniat alteri et per illud cui conuenit inferatur de eo cui non conuenit semper est fallacia accidentis. uerbi gratia. homo est. ergo substantia est et spes conuenit homini et non substantie: ideo si per hominem inferatur spes de substantia est fallacia accidentis ut homo est spes. ergo substantia est spes. similiter hic risibile est proprium ergo homo est proprium. Idorum autem que con-

sequuntur quedam consequuntur conuersis ut homo et risibile. alia uero non ut homo et substantia. Dico de hoc sophismate restat dicere de isto omnis homo est omnis homo. probatio. sortes est sortes. plato est plato et sic de alijs. ergo omnis homo est omnis homo. Et ut uult boetius nulla propositio est uerior quam illa in qua predicatur idem de seipso sicut est hic. quia omnis homo predicatur de omni homine: ergo nulla est uerior ista et per consequens est uera. Improbatio sua contradictoria est uera scilicet ista quidam homo non est omnis homo: ergo ipsa est falsa. Item ad idem omnis homo est omnis homo sicut sortes est homo: ergo sortes est omnis homo. syllogismus est in darij. Conclusio est falsa: ergo aliquam premissarum: non minor: ergo maior: sed maior est sophisma: ergo est falsus. Solutio prima est simpliciter falsa et probatio peccat secundum consequens ab insufficienti enumeratione singularium quia cum illis quas assumit debet sumere has a parte subiecti. sortes est omnis homo plato est omnis homo et etiam istas a parte predicati omnis homo est sortes omnis homo est plato et sic de alijs quas dimittit et sic peccat secundum consequens ab insufficienti enumeratione singularium. Ad aliud dicitur quod ibi idem non predicatur de seipso sed predicatur omnis homo de homine sumpto pro qualibet sui parte.

Equitur de hoc signo nullus quod significat quoniam uniuersaliter negatiue. Unde significat idem sicut hoc signum omnis cum negatione postposita. et ideo omnis non et nullus equoalent. De hoc signo nullus talis datur regula. Quotiescumque hoc signum nullus immediate adiungitur termino communi confundit ipsum mobiliter et distributiue. similiter terminum communem sibi adiunctum immediate: ut nullus homo est asinus. Unde potest fieri descensus sub subiecto sic: ergo sortes non est asinus nec plato et sic de alijs et etiam sub predicato. Circa predicta queritur de hoc sophismate nullus homo est omnis homo. Probatur sic sortes non est omnis homo. plato non est omnis homo et sic de alijs. ergo prima est uera. uel sic sua contradictoria est falsa scilicet ista quidam homo est omnis homo: ergo est uera. Contra ibi predicatur oppositum de opposito: ergo locutio est falsa. Solutio prima est uera et ad probationes respondetur per interemptiones: quia ibi non predicatur oppositum de opposito sed remouet omnis homo ab homine sumpto pro quolibet suo supposito et hoc est uerum.

Equitur de hoc signo nihil quod significat idem quod nullus: sed includit in se terminum recipientem suam

distributione. quia nihil est signū vniuersale
cū negatione ⁊ res est terminus recipiens ei⁹
distributione. Circa p̄dicta querit̄ de hoc
sophismate. Nihil vidēs est aliqd videns.
Probatur sic. non hanc res videns est aliqd
videns: quia non videns sortes est videns
platonē: non illam rem videns est aliquid vi
dēs ⁊ sic de alijs. ergo nihil videns est aliqd
vidēs: ergo prima est vera. Contra ibi p̄dica
tur oppositū de opposito: ergo locutio est fal
sa. Quidam distinguūt nihil vidēs est aliqd
videns eo q̄ hec dictio nihil p̄t eē accusati
ui casus: ⁊ est sensus nullā rem videns est ali
quid videns. uel p̄t esse nominatiui casus ⁊
est sensus nulla res videns est aliqd videns
⁊ scdm hoc ponunt amphibologiā ex parte
casus. sed hoc non soluit quia in utroq; sensu
est falsa. Sed alij distinguūt hāc iterū nihil
vidēs eo q̄ negatio in hoc termino nihil p̄t
negare participium primo positum ⁊ est sen
sus nullam rem videns est aliquid videns ⁊
sic est diuisa: uel potest negare hoc uerbū est:
⁊ tūc est sensus quālibet rē videns nō est ali
quid videns ⁊ sic est cōposita. sed hoc nō sol
uit qz in utroq; sensu est falsa cū opposita po
nant̄ circa idēz. Solutio. dicendū est q̄ p̄ma
simpliciter est falsa. ⁊ p̄batio peccat cōtra fal
laciā figure dictionis a plurib⁹ determina
tis ad vnā determinatā respectu hui⁹ termi
ni vidēs. qz in p̄missis habet suppositionem
determinatā ⁊ in cōclusionē similr. Uel pec
cat fm fallaciā accidentis: quia quīs videre
cōmunicetur omnibus fm se non tñ secūdu
q̄ vniūc in hoc toto nihil videns. vñ totūz
accidit parti ⁊ esse videns aliquid. assignatur
inesse utriq;. Sciendum est q̄ oēs p̄misses
sunt duplices qz negatio potest determinare
uerbū uel participiū ut dictū est prius: vñ an
tiq; posuerūt p̄missas esse duplices p̄pter talē
regulā quā dabant. Quotienscūq; negatio ⁊
distributio includunt̄ in vno termino ad qd
cunq; refertur vnū ⁊ reliquū. An cum distri
butio posita in obliquo nō possit in predicta
ozone attingere uerbū ita neq; negatio. Itēz
idēz est iudiciū de istis sophismatibus. Nul
lum caput habens est aliquod caput habēs a
nullo homine differēs est ab aliquo homine
differens ⁊ cetera.

Equit̄ de signis distributiuis duo.
rū ⁊ talia sunt neuter ⁊ uterq;. Et dif
ferūt a predictis quia omnis nullus
⁊ similia distribuūt pro omnib⁹ indiuiduis
termini cōmunis. s; uterq; ⁊ neuter distribu
unt solum pro duobus per demonstrationēz
ut uterq; istorū neuter istorum. Circa p̄
dicta queritur de hoc sophismate ab utroq;

istorum enunciatiū est uerū posito q̄ sortes
dicat deum esse. Plato vō dicat homines
esse animal ⁊ ambo dicant simul hominē eē
asinum. Et illi duo demonstrantur per hoc
p̄nomen istorū. Probatio. a sorte enūcia
tus est uerū a platone enunciatiū est uerū: ergo
ab utroq; istorū enunciatiū est uerū. Cōtra. ab
utroq; enunciatiū est uerū s; nihil enunciatus
est ab utroq; istorū nisi hominē esse asinū: er
go hoies esse asinū est uerū quod falsum est
Solutio prima est vera ⁊ probatio peccat s; fallaciā
accidentis sicut habetur ab aristotele
hec propositio ponitur esse uera oīum cōtra
riorum eadem est disciplina ⁊ tñ nulla parti
cularis disciplina est oīum p̄triorū s; disci
plina cōiter sumpta. vñ hic est fallacia accide
tis oīum p̄triorū eadē est disciplina. s; nul
la est disciplina nisi hec ul' illa ⁊ sic de alijs. er
go oīum p̄triorū hec eadē est disciplina uel
ista qd falsū est. Similiter hic hō est spēs s;
nullus est hō nisi sortes uel plato ⁊ sic de alijs
ergo sortes est species ul' plato ⁊ sic de alijs: ⁊
sic est fallacia accidentis in p̄posito qz hec di
ctio enunciatiū est ⁊ hec dictio uerū tenet̄ pro
ip̄o in cōmuni ⁊ sic ab utroq; istorū enūcia
tum est uerū: vñ enunciatiū nō tenet̄ pro par
ticulari enūciato ab utroq; unde particulare
enunciatus ab utroq; accidit enūciatio in cōi
sicut particulare inferius accidit suo superiori ⁊
uerū assignatur utriq; inesse. Et appellat̄ su
perius hic omne qd est mai⁹ siue sit eēntiale
siue accidentale. Quidam tñ dicunt q̄ p̄ma
est simpliciter falsa ⁊ dicunt q̄ enunciatiū acci
pitur pro particulari enūciato ab utroq; ⁊ si
militer uerū pro particulari. Et probatio pec
cat scdm fallaciā figure dictionis a plurib⁹
determinatis ad vnā determinatam huius
termini enunciatiū ⁊ hui⁹ terminū uerū. s; pri
ma solutio melior est ⁊ subtilior.

Equitur de hoc signo neuter quod si
gnificat idem q̄ uterq; cū negatione
sibi p̄posita. Unde sicut nullus de se
habet distributionē ⁊ negationēz similiter ⁊
neuter: s; neuter est distributiū duorum tñ
Itē querit̄ de hoc sophismate neutri oculū
habēdo tu potes videre. Probatio. dextrū
oculū non habēdo tu potes videre: sinistrū
oculū non habēdo tu potes videre: ergo pri
ma est uera. Contra. neutri oculū habēdo tu
potes videre: ergo si neutri oculū habes ul'
dū neutri oculū habes tu potes videre qd
falsū est. sequentia patet: qz gerūdia termi
nata in o. hnt̄ resolui per dū per si ul' per qz s;
utroq; mō est falsa: ergo p̄ma est falsa. Solu
tio p̄ma est falsa ⁊ p̄batio peccat s; fallaciā ac
cidentis qz posse videre cōuenit partibus s;
se scilicet

se scilicet prout sunt diuise sed non uenit eis prout sunt vnite in suo toto vñ hoc patet per primam regulam cū ad partes sequatur totum ut potestas videndi conuenit partibus et nō toti ideo si partes inferantur de toto ibi est fallacia accidentis et cetera.

Ab isto de signis distributiuis partium subiectiuarū consequēter queritur utrum negatio hēat viam distribuendi siue cōfundendi. Et videtur q̄ sic. q̄ Aristoteles in primo perarmenias dicit q̄ ille tradidit hō est iustus non hō est iustus: ergo altera est vniuersalis cū subiciatur terminus cōis s̄ non nisi hec nō hō est iustus: ergo ille terminus homo distribuit: sed nō est ibi aliquid a quo distribuatur nisi negatio: ergo distribuit a negatione. **C**ōtra si negatio habeat viam cōfundendi: ergo sicut ista est incōgrua oīs sortes currit similiter hec non sortes currit quod est falsum. quia quāuis signū distributum non possit addi termino singulari tamen negatio bene potest addi. Itē ubiq̄ est distributio ibi est terminus cōmunis sumptus vniuersaliter: ergo oportet q̄ ibi sit dicitio significans quoniam vniuersaliter sed si gnū vniuersale significat quoniam vniuersaliter tantūmodo negatio vō non. ergo nō habet vim distribuendi quod concedimus dicentes q̄ negatio non confundit sed negat hoc quod post se inuenit. **U**nde cum adiungitur termino cōmuni negat ipsū. sed ad negationem superioris sequitur negatio cuiuslibet inferioris eo q̄ destructo superiori destruitur quodlibet eius inferius: ergo negatio nō confundit sed negat quod post se inuenit siue sit vniuersale siue particulare. **S**olutio aut patet ad hoc q̄ obicitur q̄ hec est vniuersal non hō est iustus: hoc nō est propter naturam distributionis existētis in negatione: s̄ hoc est q̄ negat hō in cōi: quo remoto remouet q̄ libet eius inferius. Itē solet poni q̄daz distributio aptitudinis: ut oīs hō timet in mari. i. aptus nat̄ est timere in mari. Itē solet poni distributio accōmoda: ut celus tegit oīa p̄ter seipsum et deus creauit oīa alia a se. s̄ ista duo genera distributionis non sunt ita propria sicut alia.

Equitur de hoc signo totus quod est distributiuū partium integralium: ut hic totus sortes est albus. Est enī sensus sortes scōm quālibet sui partem est albus. **U**nde ad istas totus sortes est albus immediate sequitur ista. sortes secundū quālibet sui partem est albus ad quas sequitur quelibet pars sortis est alba. **P**robatio in hac: totus sortes est albus. sortes subicitur albedini scōm se et

partes eius non s̄ se sed put sunt in suo toto: siue sub forma totius: ergo nō subicitur albedini nisi per totū: et sic per prius sequitur hec sortes secundū quālibet partem sui est albus et postea illa quelibet pars sortis est alba. Itē in hac totus sortes est albus. totus subicitur albedini in rectitudine. partes autē in obliquitate: q̄ in eo q̄ est totum partes intelligunt in obliquis: et in eo quod est pars totū sumit oblique: quod patet per diuisionē ei⁹ quod est totus: ut dom⁹ est ex pariete recto et fundamento et sortes est ex parietibus: ergo illud q̄ est totū dicitur intelligere partes obliquas. ergo ad hanc totus sortes est albus immediate sequitur hec sortes secundum quālibet sui partem est albus: et mediate sequit̄ ista: quelibet pars sortis est alba. Itē ad idē illud q̄ est pars non habet esse nisi ab eo q̄ est totū: q̄ non habet perfectionē nisi ab eo: ergo nō subicitur alicui nisi per totū: ergo totū prius subicitur: ergo ad hanc sortes est albus immediate sequitur sortes secundum quālibet sui partem est albus: et mediate quelibet pars sortis est alba. **C**irca predicta queritur de hoc sophismate totus sortes est minor sorte. probatio quelibet pars sortis est minor sorte. et sortes secundum quālibet sui partem est minor sorte. ergo totus sortes est minor sorte. **C**ontra. totus sortes est minor sorte: ergo sortes est minor sorte. **S**olutio prima est uera scilicet hec totus sortes est minor sorte. et probatio peccat secundum accidens: q̄ in ista totus sortes est minor sorte predicatum attribuitur partibus quibus uere conuenit: sorti autem non conuenit: et ideo hec est simpliciter falsa: sortes est minor sorte et ideo si partes inferant esse minores sorte de toto siue de sorte erit fallacia accidentis: per vnam regulam supradictam. unde totus sortes est res subiecta. et sortes accidit ei. et eē minor sorte assignatur utriq̄ inesse. **E**tiam improbatio peccat secundum quid ad simpliciter quia ista totus sortes est minor sorte non ponit sortem secundum se sed secundum suas partes. et ideo ponit sortem secundum quid esse minorem sorte. ita cum simpliciter inferatur: ergo sortes est minor sorte peccat secundum quid ad simpliciter sicut sortes secundum pedem est minor sorte: ergo sortes est minor sorte. Itē in quibusdā sequitur totus sortes: ergo sortes ut totus sortes est albus ergo sortes est albus et in quibusdā non. **Q**ueritur in quibus est et in quibus non. **D**icendum est q̄ sunt quedam accidentia que indifferenter conueniunt parti et toti ut albus niger: calidum: frigidum: augeri: minui: et in talibus bene sequitur. totus sortes: ergo sortes.

Alia sunt accidentia que conueniunt partibus
et non toti: uel e conuerso toti et non parti et non
partibus ut totalitas. minoritas. paruitas: et in
talibus non sequitur. totus sortes ergo sortes.

Equitur de signis distributiuis acci-
dentium. inter que primo dicendum
est de signis distributiuis qualitatis
Dicitur autem signum distributiuum qualita-
tis quod distribuit res se habentes per modum
qualitatis: ut qualelibet. cuius particulare est
aliqualibet. Sed tunc obicitur quod si accidens
multiplicetur multiplicato subiecto. ergo cum
signa distributiuia substantie distribuunt siue
multiplicent subiectum oportet quod multipli-
cent siue distribuunt ipsa accidentia: ergo signa
distributiuia accidentium superfluum. Ad hoc
dicendum est quod duplex est multiplicatio acci-
dentis. quia quedam est multiplicatio accidē-
tis secundum numerum: et hec fit per signum distri-
butiuum substantie: ut omnis homo albus cur-
rit. Alia est multiplicatio secundum species: et hec fit
per signa distributiuia accidentis: ut qualeli-
bet currit: id est res habens qualencumque qua-
litatem currit. Circa predicta queritur de hoc
sophismate: quodlibet: quolibet de quolibet
tali scit ipsum esse tale quale ipsum est: posito
quod sortes sciat gramaticam logicam rhetoricam
et plato et cicero similiter et sciant se habere eas:
et sint alij tres homines quorum unus sciat lo-
gicam alter gramaticam et alius rhetoricam:
et isti nesciant se habere eas et de alijs nihil sci-
ant et alij sciant de se: et de istis et non sunt plu-
res homines neque plures qualitates. Probatio
hoc qualelibet de quolibet tali scit ipsum
esse tale quale ipsum est. et sic de secundo et tertio
et non sunt plura qualelibet ergo quodlibet
qualelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale
ipsum est. Contra quodlibet qualelibet et c.
ergo quodlibet gramaticus de quolibet tali
scit ipsum esse tale quale ipsum est. Solutio pri-
ma est uera et improbatio peccat secundum fallacias con-
sequentis ab inferiori ad superius cum distri-
butione superioris. quia qualelibet supponit
tamen pro tribus scilicet pro tribus primis: sed gra-
maticus supponit pro eis deus: et etiam pro alijs
quo qui habet gramaticam tamen: et ita gramati-
cus est in plus quam qualelibet. unde si apponatur
signum uniuersale distributiuum sic quodlibet
qualelibet et cetera. ergo quodlibet gramaticum
fit consequens: ut hic omnis homo: ergo omne
animal. et similiter in ultimo ut de quolibet qua-
lelibet: ergo de quolibet gramatico cum di-
cit de quolibet tali.

Equitur de signis distributiuis qua-
ntitatis et sunt illa que distribuunt res se
habentes per modum quantitatis. ut

quotienscumque quantuscumque. Et secundum hoc queri-
tur de hoc sophismate quotienscumque fuisti pa-
risius toties fuisti homo. Probatio. una vi-
ce fuisti parisius et illa vice fuisti homo. alia vi-
ce fuisti parisius et illa vice fuisti homo et sic de
alijs. ergo quotienscumque fuisti parisius toties
fuisti homo. Improbatio quotienscumque fuisti
parisius toties fuisti homo: sed bis fuisti pa-
risius: ergo bis fuisti homo quod falsum est.
quia hec dictio bis importat interruptionem
eius cui adiungitur sed actus essendi hominem
non fuit interruptus in te. Solutio prima
est falsa. Ad probationem autem responden-
dum est per interemptionem. quia secunda pars
copulatiue est falsa: scilicet illa vice fuisti homo
quia adhuc nulla vice fuisti homo: eo quod nun-
quam uita fuit terminata. ut iterum inciperes ui-
uere: et postea terminaretur. quod tamen requiritur
ad hoc quod bis fuisses homo. sicut bis incipitur
cursus et bis terminatur ad hoc quod aliquis bis
currat. Et nota quod bis non importat interrup-
tionem temporis sed tamen actus illius cui ad-
iungitur. Ad terminum autem sequitur inter-
ruptio si autem formaretur sic paralogismus
quandocumque fuisti parisius fuisti homo. sed bis
fuisti parisius ergo bis fuisti homo. prima est
uera et improbatio peccat secundum fallacias figure
dictionis ex mutatione predicamenti. quia qua-
ndocumque est in predicamento quod et bis in predicame-
to quantitatis. quia est de genere quantitatis discrete.

Equitur de infinito quod quibus mo-
dis dicitur. Primo modo dicitur
infinitum quod non potest pertransi-
ri ut uox dicitur inuisibilis quantum ad uisum
quia est inuisibilis eo quod non est apta nata ui-
deri. Alio modo dicitur infinitum quod ha-
bet transitum imperfectum eo quod mundus est
terminatum: tamen aptum natum terminari. ut
dum aliquis transit spatium et mundum per-
uenit ad suum finem. Tertio modo dicitur in-
finitum secundum appositionem: ut numerus aug-
mentalis est in infinitum appositione uni-
tatis uel alterius numeri. Quarto modo di-
citur infinitum secundum diuisionem ut continu-
um. omne autem continuum diuisibile est in
infinitum. unde sic diffinitur ab aristotele in
quarto physicorum. Continuum est diuisibi-
le in semper diuisibilia. alio modo dicitur in-
finitum utroque modo. scilicet per appositionem et diuisionem
ut tempus cum enim tempus sit continuum est diui-
sibile in infinitum in diuisione: et cum post unum
tempus ueniat aliud tempus sic per appositionem unum
temporis ad aliud est finitum. Et quod ad has
tres ultimas significationes diffinitur sic in-
finitum. infinitum est cuius quantitatem accipere
tamen semper est extra sumere ut si post ultimam

partem lineae accipiatur alia post alteram tertiam et nunquam possit attingi terminus eius ideo linea dicitur infinita. Solet autem poni quod infinitum quandoque sumitur pro termino communi et tunc ista propositio infinita sunt finita: equiualeat huic aliqua infinita sunt finita, quandoque sumitur pro signo distributivo et tunc illa equipollet huic quo ad distributionem quolibet plura sunt finita. Et probatur sic, uno plura sunt finita duobus plura sunt finita: tribus plura sunt finita et sic de alijs, ergo quolibet plura sunt finita et sic dicitur facere intrascalearem distributionem uel interruptam uel disunctiuam quia hec dictio plura in prima propositione supponit pro duobus et deinceps in secunda pro tribus et sic gradatim et scalariter ascendendo et sic ista oratio quolibet plura facit distributionem intrascalearem quia pro alijs supponit hoc quod dico quolibet et pro alijs hoc quod dico plura secundum numerum ascendendo ut dictum est. Circa predicta queritur de hoc sophismate infinita sunt finita. Probatio, duo sunt finita tria sunt finita et sic in infinitum ergo infinita sunt finita. Improbatio, ibi predicatur oppositum de opposito ergo locutio est impossibilis. Potest etiam sic probari quolibet plura sunt finita ergo infinita sunt finita. Solutio, quidam distinguunt eo quod infinitum est equiuocum ad infinitum quo ad nos et ad infinitum simpliciter. Unde si sumatur infinitum quo ad nos prima potest esse uera et non predicatur oppositum de opposito, quia infinita quo ad nos sunt stelle et arene maris que non sunt infinite simpliciter. Si autem sumatur infinitum simpliciter est simpliciter falsa et predicatur oppositum de opposito. Alij autem distinguunt eo quod infinitum potest esse terminus communis et sic prima est falsa, uel potest esse dictio sine cathegoreumata importans in se distributionem sicut dictum est: et sic ponunt eam esse ueram. Sed neutra istarum solutionum ualet, quia si remoueatur utraq; distinctio et sumatur infinitum simpliciter et sic quod est terminus communis: adhuc remanet probatio et improbatio huius sophismatis, unde dicendum est quod prima simpliciter est falsa, et probatio peccat sic quid ad simpliciter, quia infinitum appositione est infinitum quodammodo et non simpliciter. Unde cum accipit partes numeri sic appositionem ut duo et tria non accipit infinitum simpliciter sed quodammodo siue secundum quid, et ideo non potest ex his inferri infinitum simpliciter.

Distributio est multiplicatio termini communis per signum uniuersale facta: ut omnis homo cur

rit. Iste terminus homo distribuitur pro quolibet suo inferiori per hoc signum omnis. Signorum autem uniuersalium alia sunt distributiva substantie que scilicet distribuunt res se habentes per modum substantie: siue sint de genere substantie: siue de generibus accidentium: ut omnis nullus et sic de alijs. Sicut enim dicitur omnis homo ita potest dici omnis albedo et nigredo. Alia uero distribuunt res se habentes per modum accidentium uel inherētis: et horum quedam sunt distributiva qualitatibus ut qualis que qualiscumque, alia quantitatibus continue: ut quantumcumque et quantumcumque, alia quantitatibus discrete: ut quotquot quotque et sic de alijs. Signorum autem distributiuorum substantie: quedam sunt distributiva partium integralium: ut totus, quedam partium subiectiuarum: ut omnis nullus. Signorum uero distributiuorum partium subiectiuarum: quedam sunt distributiva duorum: ut uterque neuter Alia plurium: ut quilibet quicumque etc. Et notandum quod signis uniuersalibus correspondent signa particularia: ut quidam et aliquis correspondent illis signis omnis quilibet et nullus. Sed alter et aliquis correspondent illis uterque et neuter. Aliqualis autem correspondet illis signis qualiscumque uel quilibet. Sed aliquantus correspondet illis quantumcumque et quantumlibet. Aliquot uero correspondet ad illa, quotquot et quotcumque. Quomodo autem omnis habeat sumi distributiuum et collectivum et totum cathegorematicum et synecdochematically dictum est capitulo de quantitate propositionum: quod uero signa ponuntur esse dispositiones subiecti. Sciendum est quod duplex est dispositio subiecti. Quedam enim est dispositio eius quod est subiectum: ut album nigrum: que dicuntur dispositiones subiecti absolute: et hoc modo signa non sunt dispositiones subiectiuorum. Alia est dispositio subiecti in quantum subiectum sumitur in ordine et respectu ad predicatum: et hoc modo signa sunt dispositiones subiecti. Notandum insuper quod illud signum omnis potest distribuere terminum communem se sequentem pro singulis generum uel pro generibus singulorum. Unde dicunt quidam quod illa propositio, Deus animal fuit in archa Noe est falsa pro singulis generum: quod non omnia individua cuiuslibet speciei siue generis animalium ibidem fuerunt. Sed est uera pro generibus singulorum: quod de quolibet genere animalium fuit ibi aliquod individuum. Possent etiam uerificari illa propositio pro singulis generum cum animal amplietur ad preteritum tempus ratione illius uerbi fuit sic intelligendo quod omne individuum animalis quod fuit tempore diluuij fuit in archa Noe. Ponitur etiam quedam distributio accommodata: quam uidelicet fit terminus distributio respectu singularium que notantur in uerbo uel participio uel aliorum a se, ut celum tegit omnia que scilicet tegunt: uel illa, deus creauit omnia que scilicet creata sunt: uel oia alia a se. Et dicitur accommodata id est alijs a se accommodata, uel dicitur accommodata: quod talis distributio proprie loquendo non debetur termino sic se habenti: sed est ei accommodata ex communi usu loquendi: sic a quibusdam exponitur illa, deus uult omnes homines saluos fieri uidelicet qui saluabuntur. Aliter ponitur a doctore subtili circa finem primi sententiarum: quod deus uult omnes homines saluos fieri quod est ex parte sui et uoluntate sua antecedente pro quanto dedit eis dona naturalia: et leges rationis et adiutoria sufficientia ad salutem cuius salutis nos participes efficiat Iesus saluator seculi. Amen.

Sequitur tractatus de exponibilibus.

Propositio exponibilis est propositio habens obscurū sensus expositione indigentē propter aliquod sine cathegoreuma in ea implicite uel explicite positū in aliqua dictiōe ut in hac tñ. homo est animal fortes incipit esse albus infinita est linea et sic de alijs. Pro quo sciendū est q̄ ea que faciūt p̄positionē exponibile sunt in multiplici differentia. Quia quedā sunt signa exclusiua. ut tñ solum. quedā exceptiua ut preter nisi. quedā reduplicatiua ut in q̄tū s̄. quedā v̄o ipoztāt inceptiōē uel definitionē ut incipit definit. quedā ipoztāt priuationē finis ut infinitū. quedā ipoztant excessus cōparatiui et suplatiui gradus. quedā v̄o distinctionē ut differt aliud ab et sic de alijs. quedā v̄o ipoztant speciale modū distributiōis. ut tot⁹ quilibet et sic de alijs. An p̄pter illa: p̄positio reddi obfcura sic q̄ idiget expōne. Et idē dicunt facere p̄pōnē exponibile. quare de ipsis videndum est per ordinē. Et primo de exclusiuis.

Sequitur de signis exclusiuis. unde signa exclusiua sunt que ex sua cōsignificatione exclusionē ipoztant et a quibus reddi p̄positio exclusiua. ut sunt iste dictiones solus vnicus tñ tantūmodo duntaxat et sic de alijs. Nec enim signa quādoq; excludunt gratia alietatis: et quādoq; gr̄a pluralitatis. et quādoq; ponuntur in orōne sine negatione. et quādoq; cū negatione p̄cedēte aut sequente. De istis autē dant tales regule. Prima est q̄ p̄positio exclusiua sine negatione exponitur per vnā copulatiuā affirmatiuā cuius prima pars est p̄iacens exclusiue. et secunda pars est negatiua ipoztans negationem p̄dicati de omnibus alijs a subiecto: ut tñ homo currit. i. homo currit et nihil aliud ab hoīe currit. uel tñ apostoli dei sunt duodecim: idest apostoli dei sunt duodecim et nō sunt plures q̄ duodecim. Secūda reglā est q̄ p̄positio exclusiua huius generis infert copulatiuā cōpositā ex duabus exponētibus siue cōponentibus et quālibet earum seorsus et non ecōtra. ut tñ homo currit ergo homo currit: et nihil aliud ab hoīe currit. Tertia reglā est q̄ ab exclusiua affirmatiua ad vniuersalem de terminis transpositis est bona cōsequētia si fiat exclusio gratia alietatis et nō ecōtra ut tñ animal est homo. ergo omnis homo est animal. Quarta reglā est q̄ exclusiua cōtradictoria p̄ioris exponit per disunctiuā affirmatiuā de partibus contradicētibus p̄ioris exclusiue. ut ista non tñ homo currit. i. nullus hō currit uel aliud ab hoīe currit. patet

ex virtute contradictionis q̄ utrobique seruatur oppositio contradictionis. ex hoc etiā patet quāliter in eis ualeat cōsequētia. Quinta reglā est. exclusiua in qua ponit vnā negatio sequens exclusionem exponitur per vnā copulatiuā affirmatiuā cuius prima pars est negatiua p̄iacens. alia est affirmatiua in qua p̄dicatum affirmatiue enunciatur de quolibet alio ut tñ accidens nō est substantia: idest accidēs non est substantia: et omne aliud ab accidente est substantia. Et per hoc patet qualiter contradictoria eius est exponenda: et qualiter ualeat consequētia in exclusiuis.

Sequitur de dictionibus exceptiuis dicuntur autē dictiones exceptiue que significant exceptionē alicuius contenti sub aliquo distributo. cuiusmodi sunt preter preter q̄ et sic de alijs: de quibus dantur tales regle. Prima est q̄ oīs exceptio fit a toto in quantitate seu a termino sumpto sub signo vniuersali. Est autē totum in quantitate terminus cōmuniter sumptus cū signo vniuersali. ut omnis homo p̄ter sorte currit. Secūda reglā est dictio exceptiua nō ipedita facit terminū cōmunem super quē cadit immediate supponere simpliciter. ut oēs animal preter homines est irrationale. ibi hoīem supponit simpliciter. Tertia reglā est q̄ vniuersalis affirmatiua exceptiua expōitur copulatiue per tres cathegoricas exponētes quarū prima affirmat p̄dicatū de subiecto sumpto cū aliud ab. secūda affirmat p̄dicatū de termino excepto. tertia est negatiua in qua p̄dicatum negatur de termino excepto. ut oēs animal preter hominē est irrationale. ista exponitur sic. omne animal aliud ab hoīe est irrationale. homo est animal et homo non est irrationalis. Quarta reglā est q̄ vniuersalis negatiua exceptiua exponit copulatiue per tres p̄positiones exponētes. In quarū prima p̄dicatū negat de subiecto sumpto cū aliud et ab. in secūda affirmatur subiectum de termino excepto. in tertia affirmatur vniuersaliter p̄dicatū de termino excepto ut hic nullū animal preter q̄ hō est risibile. exponitur sic nullū animal aliud ab hoīe est risibile. hō est animal et omnis hō est risibilis. Ex his patet quāliter sue p̄dictorie sunt exponēde et qualiter ualeat consequētia in ipsis.

Sequitur de dictionibus reduplicatiuis. dicuntur autē dictiones reduplicatiue que importāt rōnem scōm quam aliquid alteri attribuitur. ut inquantū secūdū q̄. ea ratione qua. et sic de alijs de quibus dantur tales regule. Prima est q̄ dictio reduplicatiua presupponit aliquod p̄dicatū inesse alicui subiecto et denotat q̄ illud super

quod cadit immediate eē causam inherētie illius. Secūda est q̄ dictio reduplicatiua semp̄ fertur ad predicatum ⁊ nunq̄ reduplicat ipsuz. Tertia est q̄ p̄positio reduplicatiua affirmatiua exponitur per quatuor exponentes affirmatiuas: quarum prima affirmat predicatum principale de subiecto. Sc̄da autē affirmat reduplicatū de subiecto. Tertia v̄o affirmat p̄dicatū principale de reduplicato. Quarta est vna causalis in cui⁹ aīcedente ponit̄ dictio sup̄ quā cadit reduplicatio de aliquo trāscendente ⁊ in p̄sequēte predicatū principale affirmatur de relatiuo illius trāscendentis: ut hic hō in quātū rōnalis est flebilis. i. hō est flebilis. ⁊ hō est rōnalis ⁊ omne rōnale est flebile. ⁊ q̄ aliquid est rōnale illud est flebile. Quarta regula est q̄ p̄positio reduplicatiua in qua ponit̄ negatio post dictionē reduplicatiuā exponit̄ copulatiue per quatuor exponentes. quarum p̄ma negat predicatum de subiecto. sc̄da affirmat reduplicatū de subiecto. tertia negat vniuersaliter predicatū principale de reduplicato. quarta est vna causalis in cui⁹ aīcedente affirmat̄ reduplicatio de suo trāscendente: ⁊ in p̄sequēte negat̄ p̄dicatū de relatiuo illius trāscendentis: ut hic nullus hō in quātū rōnalis est rudibilis: idest nullus hō est rudibilis oīs homo est rōnalis ⁊ nullū rōnale est rudibile. ⁊ q̄ aliquid est rōnale ip̄s nō est rudibile. Ex quo patet per legē p̄dictoriarū qualiter exponende sunt contradictorie istarū ⁊ q̄liter ualet p̄sequētia in ip̄is. Sequit̄ de incipit ⁊ desinit: pro quorū expositione notandū est q̄ rerū quedā sunt quarū totū esse in instātū ⁊ simul acquirit̄ ut hō ul' binari⁹. siue sit mediāte aliqua mutatione successiua p̄cedēte. ut in p̄ductione naturali sine nulla mutatione p̄cedēte. ut in creatione angeli. Alia v̄o sunt quarū eē acquirit̄ successiue ⁊ pars post partē ut sūt res nature p̄manētes. ut albū ⁊ nigrū quarū denominatio depēdet a dīno strarij supra cōtrariū sicut albū nigrū ⁊ calidū. ⁊ etiā res nature successiue ut motus ⁊ tēpus. ⁊ similiter aliquarū rerū quarū esse depēdit totū simul ⁊ in instātū. Alia v̄o autē quarū totū esse depēdit successiue ⁊ s̄m̄ has dictiones ponūtur quatuor regule. Prima est q̄ p̄positiones de incipit rerū quarū esse totū simul acquirit̄ exponūtur per vna copulatiuā cuius p̄ma pars est affirmatiua de p̄senti. secūda negatiua de p̄terito ut hō incipit esse. i. homo nūc est. ⁊ immediate ante hoc nō fuit. Sc̄da regula est q̄ p̄positiones de incipit rerū quarū esse acquirit̄ successiue exponūtur per vna copulatiuā cui⁹ p̄ma pars est negatiua de p̄senti ⁊ secūda affirmatiua de futuro: ut hic sortes incipit eē alb⁹

idest sortes nūc nō est albus ⁊ immediate post hoc erit albus: uel sic. motus incipit esse: idest motus non est ⁊ immediate post hoc erit. Tertia regula est q̄ p̄positiones de desinit rerū quarū eē depēdit totū simul exponūtur per vna copulatiuā cui⁹ p̄ma pars est affirmatiua de p̄senti ⁊ de secūda negatiua de futuro: ut sortes desinit eē hō. i. sortes est hō ⁊ immediate post hoc nō erit hō. Quarta regula est q̄ p̄positiones de desinit rerū quarū eē depēdit successiue: exponūtur copulatiue per vna negatiua de p̄senti ⁊ aliā affirmatiuā de p̄terito: ut hęc sortes desinit eē alb⁹. i. sortes nūc non est albus ⁊ immediate ante hoc fuit albus. Ex p̄dictis patet q̄liter contradictorie istarū sunt exponende ⁊ qualiter ualet consequentia in ip̄is.

Equitur de noīe infinito cuius solēt assignari quedā distinctiones. Prima est q̄ infinitū quādoq; tenetur negatiue ⁊ est illud qd nō est finitū neq; aptum natū finitari: ut deus. Alio modo pōt p̄uatiue capi ⁊ est illud qd non est finitū tñ est aptū finitari: ut motus nondū p̄fectus est in finitū ⁊ illud est triplex. s. infinitū per appositionē: ut numerū infinitū per diuisiones: ut p̄tinuū. Et infinitū per appositionē ⁊ diuisiones simul sicut est tēpus. Sc̄da distinctio est de infinito q̄ pōt distingui quilibet modo p̄cedētū q̄ aliud dicit̄ infinitū in actu qd est quantum non terminatum. aliud est infinitum in potētia: ut sunt continua. aliud est infinitū quo ad nos ⁊ non s̄m̄ rē. Tertia distinctio est q̄ infinitū vno mō capiē cathogorematicē significatiue ut est termin⁹ cōis ⁊ sic significat q̄liter rei s̄biecte ul' p̄dicatē: ut cū dicitur mundus est infinitus. alio modo sine cathogorematicē non prout dicit qualitatem rei s̄biecte uel p̄dicatē s; q̄liter se habet subiectum in ordine ad p̄dicatū ⁊ sic est distributio subiecti ⁊ signū distributiū. ⁊ de his datur quedā regula. Prima est q̄ infinitū sine cathogorematicē captū positum in subiecto facit terminū cōem sequentē stare cōfuse tñ ut hic infiniti hoīes currūt. ibi hoīes supponit cōfuse nō tñ mobiliter. Sc̄da regula est q̄ p̄positio de infinito sine cathogorematicē capto exponitur per vna copulatiuā cuius p̄ma pars affirmat p̄dicatū de subiecto sumpto sub aliq̄ quātitate p̄tinua ul' discreta. ⁊ secūda negat p̄dicatū in eē tali s̄biecto s; determinatā quātitatē ut ista. infiniti hoīes currunt que sic exponitur. aliq̄ hoīes currūt ⁊ nō tot quin plures duobus uel tribus. uel sic homines aliqui currunt ⁊ quotlibet plures. Tertia regula est q̄ p̄positio de infinito capto

cathegorice exponitur per vnam copulatiuā cuius p̄ma pars affirmat q̄titatē de subiecto ⁊ sc̄da negat terminū illius quātītatis ut hic. linea est infinita. i. linea est quāta ⁊ non habet terminū sue quātītatis. ⁊ hoc est si infinitū sit in p̄dicato s̄z si sit in subiecto p̄ma affirmat p̄dicatū de subiecto quātūz: ⁊ sc̄da negat terminū illi⁹ quātītatis ut hic. aliq̄ corpus infinitū est albū: id est aliq̄ corp⁹ quātū est albū ⁊ idē corpus non habet terminū sue quātītatis. Et nota q̄ oportet negare terminū illius quātītatis s̄z quē dicit̄ infinitū: ita q̄ si sit infinitū in actu negādus est termin⁹ illi⁹ q̄tītatis ⁊ si sit in potētia ita q̄ sit infinitū s̄z quātītatez potētialez ⁊ nō s̄z actualē negādus est termin⁹ quātītatis potentialis ⁊ non quātītatis actualis siue sit infinitū s̄m appositionem ul̄ diuisionem.

Equiē de cōparatiuis ⁊ suplatiuis
 s̄ de q̄b⁹ dant̄ tales regle. Prima est q̄ p̄positio habēs cōparatiuū p̄prie captū ⁊ non abusiue exponit̄ copulatiue per tres exponentes: q̄rū p̄ma affirmat positiuū de re excedēte. sc̄da affirmat eundē de re excessa. ⁊ tertia affirmat excessū de re excedēte respectu rei excessa ut hic. sortes est albi⁹ ⁊ asino exponit̄ sic. sortes est albus asin⁹ est alb⁹ ⁊ sortes est magis albus q̄ asinus. ul̄ negādo eq̄litate forme iesse excessū respectu excedētis ut hic sortes est albus asin⁹ est albus s̄z asin⁹ nō est eque albus sicut sortes. Sc̄da regula est q̄ suplatiuus distribuit terminū cōez sequentē qui significat rē excessāz: ut leo est fortissimus aialū. aialium distribuit. Tertia regula est q̄ suplatiuus p̄prietētus denotat rē excessā cōuenire rei excedēti. patet q̄ hec est ip̄propria locutio leo est fortissim⁹ lincū. Quarta regula est q̄ p̄positio de superlatiuo p̄prie capto exponit̄ copulatiue per tres exponentes: quarū p̄ma affirmat positiuū de re excedēte. ⁊ sc̄da affirmat eundem de re excessa. ⁊ tertia negat vniuersalr̄ excessū de re excessa per respectū ad rē excedentē ut hic. rosa est pulcherrimus flos floz. i. rosa est pulchra: ⁊ ois flos est pulcher: ⁊ nullus flos est pulchrior rosa. Si v̄o suplatiu⁹ teneat̄ affirmatiue: tertia exponēs debet eē affirmatiua affirmās excessū de re excedēte per respectū ad rē excessam acceptā vniuersalr̄: ut dicēdo rosa est pulchrior oīz floz. Et oēs p̄positiones de maximo ⁊ minimo ⁊ sic de alijs suplatiuis his duob⁹ modis possūt exponi dūmodo ponat̄ genitiu⁹ ip̄ortans rē excessāz. ⁊ si nō ponitur ille genitiuus debet omitti sc̄da exponēs: ut hic sortes est fortissimus. i. sortes est fortis ⁊ nullus est fortior ip̄so. Et p̄rie istarū debent exponi

per disiunctiuas de partib⁹ cōtradicientibus.

Equitur de differt. aliud. ab. de quib⁹
 s̄ datur tales regle. Prima est q̄ differt aliud ab ⁊ diuersū conueniūt tm̄ entib⁹. Nam ut dicitur q̄rto methaphysice nec nō ens enti: nec ens nō enti ē idē ul̄ diuersū. Sc̄da regula est q̄ ablatiuus rect⁹ ab istis dictionib⁹ mediāte a uel ab distribuitur si sit distribuibilis nisi habeat aliud impedimentum. Tertia regula est q̄ p̄positio de differt affirmatiua exponitur per tres exponentes affirmatiuas in quarū p̄ma affirmatur hoc uerbu est de eo qd̄ differt. in sc̄da affirmatur idē de eodē a quo differt. tertia negat vniū illorū de alio ut hō differt ab asino. i. hō est ⁊ asin⁹ est. ⁊ hō non est asinus. Quarta regula est q̄ p̄positio negatiua de differt debet exponi per vnā disiunctiuā de partib⁹ cōtradicientibus: ut sortes nō differt ab asino id est sortes non est. uel asinus non est uel sortes est asin⁹ ⁊ ualēt p̄sequētie in istis sicut in p̄cedētibus.

Equiē de hoc signo tot⁹ pro quo sci
 s̄ endū est q̄ hoc siue cathegoreuma tot⁹ pot̄ capi trib⁹ modis. Vno modo cōiter p̄ oī illo qd̄ habet partes vñ cōponit̄. Alio modo capit̄ magis p̄prie pro oī illo qd̄ ex oībus suis partib⁹ est p̄fectū sicut domus dicit̄ tota qñ est cōpleta ⁊ his duob⁹ modis totus teneē significatiue. Tertio modo capitur synthegorematicē p̄t̄ includit signū distributiū ut hic. tot⁹ sortes est albus ⁊ sic nō dicit̄ quale sit subiectū s̄z qualiter se habet ad p̄dicatum: ⁊ hoc modo reddit p̄positionem exponibile de quo datur due regle. Prima est q̄ totus distribuit terminū cui adiungit̄ pro qualibet parte integrali eius: ut tot⁹ sortes est albus. i. quelibet pars sortis est alba. Secūda regula est q̄ p̄positio affirmatiua de toto exponit̄ per vnā cathegoricā trāsmutādo l̄y totus in hoc qd̄ est s̄m quālibet sui partez: ut totus sortes est minor sorte. i. sortes s̄m quālibet sui partē est minor sorte. Ideterea notandū est q̄ hec signa qualelibet q̄tūlibet nō p̄prie faciūt p̄positiones exponibiles s̄z faciūt distributionē nō absolute s̄m modū reliquorū signoz. sicut sūt ista oīs quilibet: s̄z p̄bunt ad determinatū genus p̄dicamētale. ut q̄tūlibet distribuit pro quātitate p̄tinua. ⁊ tm̄ ualet sicut hñs oēs q̄tūlibet p̄tinua: ⁊ qualelibet pro oī qualitate: ⁊ tm̄ ualet sicut hñs oēs qualitate. Et sic dicitur mētaliter cōplexa: quorū p̄positiones fiunt per cōpositionē. Et hec de exponibilibus dicta sufficiant.

Explicit Logica magistri Nicolai de orbellis vna cū textu Petri hispani feliciter.

Doctoris illuminati francisci de Mayronis
 passus super vniuersalia et predicamenta Aristo-
 telis feliciter incipiunt.

Rma militie nostre

non sunt carnalia sed potetia dei
 ad destructione munitio[n]u[m] consi-
 lia destruētes et omnē altitudinez
 extollentē se aduersus scientiam
 dei et in captiuitatem redigentes
 omnē intellectū in obsequiū chri-
 sti. ij. Cor. x. cap. Quia v[er]o scie[n]-
 tia philosophie inter ceteras disciplinas in nōnul-
 lis super hec solet se erigere aduersus scientiaz dei
 occurrēte Paulo apostolo huic extollētie. Tum q[ui]a
 dicit ad Colloce[n]s. 2. caplo. Nemo uos decipiat in
 sublimitate sermonū. Tum q[ui]a ibidē dicit: videte
 ne quis uos seducat per philosophiā et inanem fal-
 laciam s[ecundu]m traditionē hominū s[ecundu]m elementa huius
 mundi et non s[ecundu]m christū. Et circa ad ostendendū
 q[uo]d ueritas philosophie non contradicit auctoritati
 diuine sapientie decreui passus cōmunes philoso-
 phie discurrete refecādo superflua que in hac facul-
 tate cōtineri videntur prestituto sine quadruplici
 qui tangit in auctoritate assumpta. Quorū primus
 est ut munitio[n]es rationū philosophicarū cōtra ue-
 ram philosophiā et sapientiā garrientiū destruātur
 sicut dicit apostolus ad destructionē munitio[n]um.
 Secundus finis est ut cōsilia argumentationū in
 fidelū aduersus theologiā insurgentiū dissipētur.
 ideo sequit[ur]: cōsilia destruētes. Tertius finis est
 ut superbie ingenioꝝ subtiliū aduersus doctrinam
 catholicā se erigentiū cōp[er]imantur. ideo sequitur
 et omnē altitudinē extollentē se aduersus scientiam
 dei. Quartus finis est ut excellētie intellectuum
 subtiliū ad ueritatis notitiā uenire cupientium ad
 christi dñi nostri seruitiū adducant s[ecundu]m q[uo]d sequitur:
 in captiuitatē redigētes omnē intellectū in obsequi-
 um christi. Et s[ecundu]m istum modū procedēdo: occurrit
 p[ri]mo incōsuetā apud latinos philosophia liber pla-
 tonis qui dicit[ur] sophistes: qui h[ab]et fuerit: sicut Boetius
 refert: editus a Platone: fuit tamen a Porphyrio
 repetitus. Et ideo vulgo allegat[ur] ibi Porphyrius.
 Quia tamē auctoritas Platonis est prestātissima
 inter auctoritates omnium philosophoꝝ apud san-
 ctos nostros. ideo magis cōuenit in hoc libro alle-
 gare Platonē qui fuit reputatus olim inter philo-
 sophos sicut Iupiter inter deos. Et s[ecundu]m q[uo]d iste li-
 ber fuit traditus a Platone prima ueritas in eo cō-
 tenta est ista.

Primus passus est q[uo]d quinque sunt pre-
 dicabilia: scilicet Ge-
 nus: Species: Differentia: Propriū et Accidens.
 Sed cōtra hanc diuisionem predicabilis q[uo]d nō
 sit sufficiens instatur quadrupliciter. P[ri]mo q[ui]a ens
 est predicabile cum de omnib[us] predicet[ur] et tamē nō
 ponit[ur] ibi aliquod istoz predicabiliū. Secundo
 quia indiuiduū est predicabile cum de vno solo sit
 aptū natū predicari et tamē non est hoz aliquod.
 Tertio quia diffinitio distinguit a singulis istoz
 et tamē constat q[uo]d ipsa est predicabilis de diffinito.
 Quarto quia ens phibitū ut chymera est predi-
 cabile de aliquo: cū hec sit uera hoc ens prohibitu[m]
 est chymera: et tamē nō est aliquod istoz quinq[ue] pre-
 dicabiliū. Ad p[ri]mū dicit[ur] q[uo]d hic Plato nō iurē-

dit procedere de predicabili s[ecundu]m q[uo]d extenditur tam
 ad transcēdētia q[uam] ad limitata: sed solū quantum
 ad predicabilia limitata: tale autē nō est ens: et ideo
 remanet diuisio sufficiens. Ad secundū q[uo]d h[ab]et indi-
 uiduū sit predicabile cōmuniter sumptū: tamē hic
 proprie accipit[ur] predicabile pro eo q[uo]d est aptum de
 pluribus predicari in his que sunt limitata et non
 transcēdētia. Ad tertiu[m] dicit[ur] q[uo]d diffinitio con-
 stans ex genere et differētia reducit ad illa predica-
 bilia sicut ad suas partes essentielles. Ad quar-
 tum dicit[ur] q[uo]d illud nō est predicabile nisi s[ecundu]m quid si-
 cut ueritas entis diminuti nō est nisi s[ecundu]m quid et per
 cōsequens nec est predicatio eius. Sed oris dif-
 ficultas quid est predicabile. Dicit[ur] autē q[uo]d illud
 q[uo]d est aptū natū de pluribus predicari: quia omnia
 nomina terminata in bilis dicūt aptitudinē et non
 actū. Secūda dif. est quid est vniuersale. Dicit[ur]
 autē q[uo]d vniuersale est q[uo]d est aptū natū in pluri-
 bus esse: q[uo]d nō est intelligendū s[ecundu]m numeralē iden-
 titate[m] propter cōmunitatē diuine essentie ad tres
 personas. Tertia dif. est si predicabile et vniuer-
 sale sunt idē. Dicit[ur] autē q[uo]d sic absolute q[ui]a omnis
 natura que est apta nata e[st] in plurib[us]: est etiā apta
 nata predicari de pluribus et cōuerso. non tamen
 sunt idē respectiue: q[ui]a vniuersale dicit cōmunitatē
 in ordine ad esse: cū dicit[ur] q[uo]d est aptū natū in pluri-
 bus esse. Predicabile autē ad dici cū dicit[ur] q[uo]d predi-
 cabile est aptū natū de pluribus predicari quod est
 dici. Quarta dif. est quia si predicabile nō est ta-
 le nisi in ordine ad dici tūc nullū erit predicatū nisi
 sit uocaliter dictū: et sic mutus nullā poterit facere
 predicationē. Dicit[ur] q[uo]d cū dicit[ur] q[uo]d predicabile est
 q[uo]d est aptū natū de pluribus predicari uel dici: nō
 accipit[ur] hic solū dictio uocalis: immo principaliter
 mētalis. cū actus predicationis sit principaliter in
 intellectu sicut actus compositionis. Et sic patet q[uo]d
 nō solū theologi sed et philosophi h[ab]ent ponere apud
 intellectum actum dicendi.

Secundus passus est q[uo]d gen[us] est q[uo]d pre-
 dicat[ur] de pluribus
 differētibus specie in eo q[uo]d quid: ut animal de hoie
 et leone caplo p[ri]mo. Sed cōtra hanc diffinitio[n]em
 instatur quadrupliciter. P[ri]mo quia ens predicat[ur]
 de pluribus differētibus specie in quid: et tamē nō
 ponit[ur] genus. Secūdo q[ui]a diffinitio animalis pre-
 dicat[ur] de pluribus differentib[us] specie in quid sicut
 et ipsum animal: et tamē diffinitio est predicatū con-
 tra genus distinctū aut predicabile. Tertio quia
 predicat[ur] accidēs de plurib[us] differentib[us] specie in
 quid ut color de albedine et nigredine: et tamē in pre-
 dicationib[us] distinguit[ur] contra genus. Quarto q[ui]a
 predicabile predicat[ur] de plurib[us] differentib[us] specie
 in quid: ut de genere et specie que differūt specie in
 numero predicabiliū: et tamē predicabile nō est ge-
 nus cū ipsum diuidat[ur] in alia predicabilia. Ad p[ri]-
 mū dicit[ur] q[uo]d h[ic] ut patuit intēdit loqui de predica-
 bilibus limitatis et nō transcēdētib[us] quale est ens.
 Ad secundū dicit[ur] q[uo]d illa diffinitio predicatur in
 quid ratione generis q[uo]d includit. et sic diffinitio ge-
 neris h[ab]et totaliter tamē particulariter est ipsū
 genus. Ad tertiu[m] dicit[ur] q[uo]d color habet duplicē ha-
 bitudinē: Unā ad inferiora de quib[us] predicat[ur]: et sic
 est genus et nō accidēs suoz inferioroz: et ita ei cōpe-
 tit generis diffinitio. Aliā habitudinē habet ad
 subiectū: et sic est accidēs et nō genus: h[ab]et accidēs et ge-
 nus coincidāt absolute in eodē: nō tamē s[ecundu]m eundē
 k

respectum. ¶ Ad quartum dicitur q̄ in ordine secundarū intētionū predicabile videt̄ esse genus ad quinque p̄dicabilia cū dicat̄ in quid de quolibet ip̄soz. Si enim querat̄ quid est genus cōueniēter r̄ndet̄ p̄dicabile & sic de alijs: & cōstat q̄ singula p̄dicabilia ab alijs plus q̄ numero distinguunt̄. magis enim differt spēs a genere: cū sint diuersarū rōnū: q̄ vna spēs ab alia specie que sunt eiusdez rōnis in ordine secundarū intētionū. ¶ Sed or̄is dif. qd̄ est p̄dicari in quid. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ illud dicit̄ p̄dicari in quid per qd̄ cōueniēter r̄ndet̄ ad interrogatiōē factā per quid. Sicut cū querit̄ quid est hō: cōueniēter r̄ndet̄ aīal: aut corpus: aut substātia. ¶ Secūda dif. qz si p̄dicari de plurib⁹ includit̄ in quiditate generis: tūc cessante actu intelligēdi per qd̄ fit talis p̄dicatio definit̄ eē genus. ¶ Dicit̄ autēz logici q̄ istud verbū p̄dicat̄ in p̄posito dicit̄ aptitudinem et nō actū ut intelligat̄ illud esse genus qd̄ est aptū natū p̄dicari de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo q̄ qd̄. ¶ Intelligendū tamē q̄ in ista diffinitione generis ponunt̄ quatuor particule distincte. Quarū p̄ma talis est q̄ genus p̄dicat̄: ad differentiā subiecti qd̄ in quantū tale de nullo p̄dicatur. Secūda est q̄ p̄dicatur de plurib⁹: ad differentiā indiuidui qd̄ de vno solo p̄dicatur. Tertia est q̄ p̄dicatur de plurib⁹ differētib⁹ specie: ad differentiā sp̄ei que de solis numero differētibus p̄dicatur. Quarta est q̄ p̄dicatur in eo q̄ quid: ad differentiā differētie p̄prij & accidētis que in quale p̄dicantur. Et sic hec diffinitio nō cōtinet aliquid superfluum aut diminutum.

Tertius passus est q̄ spēs est que p̄dicatur de plurib⁹ differētibus numero in eo q̄ quid: sicut hō de soz. & platonē. c. 2. ¶ Sed cōtra hanc diffinitionē instat̄ quadrupliciter. Primo qz genus p̄dicat̄ de plurib⁹ differētibus numero in eo q̄ quid: & tamē nō est spēs: assumptū patet: qz de quocūqz dicit̄ inferius quiditate: & superius. ¶ Secūdo qz accidēs dicit̄ de pluribus differētibus numero: sicut albedo de hac albedine & de hac: & tamē accidēs distinguit̄ p̄tra speciem. ¶ Tertio qz p̄prij nō est spēs: & tñ risibilitas p̄dicat̄ de hac risibilitate & de hac: que differunt numero: sicut quiditas de suis indiuiduis. ¶ Quarto quia ista diffinitio dat̄ in ordine ad inferiora: spēs aut̄ in quantū spēs videt̄ solū respicere superiora: euz cōtineat̄ sub parte subiectiua. ¶ Ad p̄mū dicit̄ q̄ isti diffinitioni ab aliquib⁹ addit̄ q̄ spēs est que p̄dicat̄ de plurib⁹ differētibus numero solū & si nō apponit̄: ista determinatio est tamē subintelligenda: aut tota diffinitio accipiēda est s̄m imediatā p̄dicatiōē. ¶ Ad secūdū dicit̄ q̄ albedo habet duplicē habitudinē. vnā ad suū subiectū: & s̄m illā dicit̄ accidēs: qz inheret subiecto. & aliā ad sua inferiora & s̄z illā dicit̄ spēs: & sic idē est accidēs & spēs absolute & materialiter non tñ respectiue & formaliter. ¶ Ad tertij dicit̄ q̄ sicut accidēs habet duplicē hitudinē utpote albedo sic risibilitas. In habitudine ad hōminē est p̄prij: & in habitudine ad hāc risibilitatez & hāc est spēs: ut eadē natura sit spēs & p̄prij absolute: nō tñ respectiue. ¶ Ad quartū dicit̄ q̄ natura hoīs nō solū in habitudine ad superiora dicit̄ spēs generis: sed etiā in habitudine ad inferiora dicit̄ spēs indiuiduoz. Et cū dicit̄ q̄ cōtineat̄ sub parte subiectiua: verū est in quantū respicit superiora: in quantū autē respicit inferiora cōtinetur sub toto vniuersali. ¶ Sed or̄is dif. si ista diffinitio hic data est de oi

specie. ¶ Dicit̄ autē Porphyrius q̄ nō: sed tñ de spālissima: qz subalterna nō solū p̄dicat̄ de plurib⁹ differētibus numero sed etiā specie. ¶ Secūda dif. qz spēs subalterna p̄dicat̄ de plurib⁹ differētibus numero in eo q̄ qd̄: sicut color de hoc colore & de hoc. ¶ Dicit̄ autē q̄ verū est mediate. Ista tñ diffinitio ut patuit est accipiēda cū mō imediationis. ¶ Tertia dif. est si ē alia diffinitio sp̄ei spālissime nisi ista. ¶ Dicit̄ autē Porphyrius q̄ sic: qz dicit̄ spēs spālissimā esse que cū sit spēs nō pōt̄ esse genus cū nullaz spēs sub se habeat. ¶ Quarta dif. si pōt̄ dari aliqua vna diffinitio cōueniēs tā sp̄ei spālissime q̄ subalterne. ¶ Dicit̄ autē q̄ nō videt̄: qz spēs videt̄ dici equiuoce de utraqz specie: & ea que sunt equoca non habent vnā rationem.

Quartus passus est q̄ spēs est que ponit̄ sub asignato genere & de qua genus p̄dicat̄ in eo q̄ quid est. c. eodē. Et ista diffinitio cōtinet duas particulas: quarū p̄ma distinguit spēm a genere generalissimo: qz dicit̄ q̄ ponit̄ sub genere: cū illud genus nō ponat̄ sub aliquo genere. Secūda particula distinguit spēs a differētibus: qz lz cōtineatur sub genere sicut diuidēs sub diuiso: tñ genus nō dicit̄ de ea in quid sicut infra patebit. ¶ Sed or̄itur dif. qz diffinitio ista cōpetit in diuiduo sicut sp̄ei cū ponat̄ sub genere & genus de ipso in quid p̄dicetur. ¶ Dicit̄ autē q̄ ista diffinitio oportet ut intelligat̄ cū imediatione ad hoc ut indiuiduū excludatur: sicut superior diffinitio cū imediatione sp̄ei ad indiuidua subintelligebat̄. ¶ Secūda dif. est qz si ista diffinitio intelligatur cū imediatione: & spēs sit qd̄ imediate ponitur sub genere tūc hō nō eēt spēs substātie ut corpus: vel corporis aīati: qz sub nullo istoz imediate ponit̄. ¶ Dicit̄ q̄ s̄z hoc oportet tolli imediationē ab hac diffinitione respectu generū remotoz & tūc excludi posset indiuiduū qz nō est p̄dicabile p̄prie sumptū. vñ qz ista diffinitio uacillare videt̄ melius est dicenda notificatio quedā. ¶ Tertia dif. si ista diffinitio qualiscūqz ponitur seu notificatio cōuenit sp̄ei specialissime. ¶ Dicit̄ autē Porphyrius q̄ sic: & ita videtur q̄ species spālissima sub genere ponatur & de ipa in quid genus p̄dicetur sicut de subalterna: & sic ista diffinitio videtur cōmunis utriqz. ¶ Quarta dif. est quia spēs spālissima in p̄cedēti passu fuit diffinita in ordine ad inferiora & in ista diffinitione in ordine ad superiora. ¶ Dicit̄ autē q̄ spēs spālissima habet duplicē habitudinē. Vnā ad superiora: & quantū ad illaz cōuenit ei ista diffinitio. Et aliā ad inferiora: & s̄m illā cōuenit ei diffinitio superius data. & sic qñ dictum est q̄ spēs dicit̄ equiuoce de specie subalterna & specialissima accipiēda est spālissima s̄m habitudinez quā habet ad inferiora: qz s̄m aliā habitudinē diffinitive cōuenit cū specie subalterna. ¶ Sed remanet dif. si spēs spālissima est bis spēs s̄z ista. ¶ Dicit̄ autē q̄ ipsa est spēs s̄m duplicē acceptiōē sp̄ei equiuocā: quare dicit̄ spēs s̄m duplicē speciei diffinitionem iam datam.

Quintus passus est q̄ genus est alicuius genus: & spēs est alicui⁹ spēs. Iccirco in qd̄ necesse est in utroqz rōnibus utriqz uti. c. eodē. Ex quo dicto eliciuntur quatuor cōclusiones. Quarū p̄ma talis est. Genus & spēs relatiue sunt opposita: qz hoc intendit pbare cū dicit̄ q̄ genus est alicuius genus: & spēs est alicuius spēs. ¶ Secūda cōclusio est q̄ oē q̄ est alicuius est relatiuum

est relatiuuz ad illud: qz per hoc qz genus ⁊ species sunt alicuius itēdit ostēdere qz sunt relatiua. **T**ertia cōclusio est qz quādocūqz aliqua sunt correlatiua vnū debet poni in diffinitione alterius ⁊ ecduerso: qz dicit qz ista sunt alicuius. s. ad inuicēz necesse est in rōnibus. i. diffinitionib⁹ utroqzqz utriqz uti. **Q**uarta cōclusio est qz quicūqz cognoscit disticte vnū correlatiuoz cognoscit disticte reliquū: qz notitia diffinitiuā est disticta: ⁊ vnū istoz diffinit per reliquū. **S**ed oris difficultas si genus ⁊ spēs sūm qz ipsa respiciūt inferiora dicūtur ad inuicē relatiue. **D**icit autē qz nō: qz alia est habitudo ad supiora: ⁊ alia est ad inferiora: ⁊ nō pōt referri spēs ad gen⁹ nisi per habitudinē ad ipsum qd est supius. **U**n sūm illā diffinitionē qua dicit spēs est que ponit sub genere: spēs referē ad genus: ⁊ sic genus igredit eius diffinitionē. **E**t sūm illā qua dicit: spēs est que dicit de plurib⁹ differētib⁹ numero: nō referē ad ipsum: cuius signū est qz nō ponit genus in tali diffinitōe: ⁊ tūc referē ad indiuidua q̄ in tali diffinitōe ponunt

Sextus passus est qz in vnoquoqz p̄dicamēto generalissimū est supra qd nō est aliud supueniēs genus sic substātia. c. eodē. **S**ed cōtra istā diffinitionē instat quadrupliciter. **P**rimo qz supra substātiā supuenit ens qd p̄dicat de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo qz quid que est diffinitio generis. **S**ecundo qz absolutū dicit de substātia quātitate ⁊ qualitate in qd: cui vnūquodqz istoz sūm suā quiditatē sit ad se ⁊ nō ad aliud: ⁊ sic cōuenit ei ratio generis supioris q̄ sit s̄b stantia. **T**ertio qz respectiū dicit in quid de plurib⁹ p̄dicamētis: cū septē p̄dicamēta ultima cōmuniter ponātur nūc respectiua: eo qz s̄z suā quiditatē sunt ad aliud. **Q**uarto qz accidēs est quid cōmune ad nouē p̄dicamēta que sunt generalissima: ⁊ sic hnt supius ista generalissima. **A**d primū dicit qz ens supuenit supra substātiā: non sicut genus: sed sicut trāscēdēs oē genus: qz est illimitatū ad omnia. **A**d secundū qz lz absolutū sit inferius ente: eo qz ens p̄mo diuidit in absolutū ⁊ respectiū: tū qz supius q̄ substātia ponit trāscēdēs: ideo nō est gen⁹. **A**d tertiu qz lz relatio sic sit vnū determinatū p̄dicamētū: tū respect⁹ in plus se habz: utpote ad oia seprē. ⁊ sic est trāscēdēs sicut absolutū. **A**d quartū qz accidēs nō dicit in quid de nouē p̄dicamentis cū inherētia sit posterior: inherere: ⁊ ideo nō pōt poni genus. **S**ed oris dif. qz tota diffinitio generis hic data per platonē cōuenit enti quātūcūqz ponat trāscēdēs ⁊ in quacūqz materia inueniat diffinitio ⁊ diffinitū. **D**icit autē qz si ista platonis diffinitio esset sufficiēs nullus pōt euadere quin ens sit genus si tamen est vniuoquū: nisi forte dicatur qz nō dicitur in quid generis modo.

Septim⁹ passus est qz spālissimū est post quod nō est alia inferior spēs sicut hō: pater in substātie p̄dicamēto. c. eodē. **E**x quo dicto accipit documētuz qz p̄cedētib⁹ in linea p̄dicamētali semp inferiora sunt posteriora: qz hic supponit qz inferius aduenit supiori cū dicit qz post spālissimū nō est posteri⁹. **S**z hic oris dif. qz iste hō dicit de sorte ⁊ platone cū qui libet sit iste hō: ⁊ sic iste hō dicit de plurib⁹ differētib⁹ numero in quid: ⁊ per cōsequēs est spēs sub homine qui ponit spēs spālissima. **D**icit autez qz iste hō put est cōmune ad plura indiuidua nō est indiuiduū signatū sed dicit indiuiduū uagū. ⁊ istd nō

est species specialissima. **E**t tale non dicit in quid de indiuiduo signato. vnde sor. quiditate lz sit hō tū nō quiditate hic hō: sūm qz hec hecheitas est cōmunis sibi ⁊ alijs: qz sic videt esse intentio secūda **S**ecūda dif. est qz particulare in plus se habz q̄ singulare: ut quidā hō q̄ hic hō: ⁊ tū particulare cōtinet sub specie spālissima. **D**icit autē qz particulare sic acceptū nō videt aliud quātū spectat ad p̄positū: nisi indiuiduū uagū. **E**t iō lz sit cōmune nō tū in quid. **T**ertia dif. qz indiuiduū dicit de plurib⁹ differētib⁹ numero in quid: utpote de hoc indiuiduo in quātū est indiuiduū ⁊ de illo: sicut hecheitas dicit de hac hecheitate ⁊ de hac. **D**icit autē qz accipiēdo sic indiuiduū pro secūda intēione tūc indiuiduū est spēs spālissima p̄dicabilis cōmuniter sumpti: ⁊ sic nō cōtinet sub hoie: tūc enim indiuiduum quiditate foret hō: sed ut est p̄ma intēio ⁊ sic nō cōuenit plurib⁹. **Q**uarta dif. qz ois hō cōtinetur sub hoie. ois enim hō infert hominē ⁊ nō econuerso: ⁊ tū ois hō videt esse supra hūc hominē: ⁊ sic habere cōmunitatē specificā. **D**icit autē qz lz ois hō supra hūc hominē habeat cōmunitatē extēsiuaz nō tū quiditate ut sit eius spēs: vñ hic hō nō est uere nec quiditate ois hō: ⁊ sic nō est species.

Octauus passus est qz subalterna sunt illa que sunt media inter illa extrema que sunt generalissimū ⁊ spālissimū. c. eodē. **E**t dicit qz ista subalterna hnt duplicē habitudinē. **U**nā ad supiora: ⁊ sūm illā sunt species subalterne. **A**liā ad inferiora: ⁊ sūm illā sunt genera subalterna. **E**t adiūgit qz extrema quarū sunt ista media nō habēt nisi vnā solā habitudinē: utpote generalissimū ad sua inferiora: ⁊ spālissimum ad sua supiora. **S**ed oris dif. qz spēs spālissima respicit indiuidua: de quib⁹ p̄dicat in quid: ut inferiora ⁊ sic nō habet habitudinē solū ad supiora. **D**icit autē sūm **P**horphiriū qz nō pōt negari quin species cōtineat indiuidua sicut cōtinet a supioribus: tū istud nō sufficit ad soluendū nisi dicat qz hic intēdit loqui de ordine p̄dicatoz p̄prie sumptoz ad inuicē **I**ndiuiduū autē sic nō est p̄dicabile. **S**ecūda dif. est qz generalissima hnt habitudinē inferioroz respectu trāscēdētū: ⁊ sic nō videt eis negāda habitudo ad supiora. **D**icit autē qz talis habitudo nō est ad p̄dicabilia sicut hic accepta. **T**ertia dif. cum subalterna habeāt habitudinē tam ad inferiora q̄ ad supiora que istarū habitudinū est prior. **D**icitur autē qz habitudo ad supiora: quia in habitudinē ad illa cōstituūtur: ⁊ in habitudinē ad inferiora cōstituūt. ⁊ vnūquodqz p̄us in esse cōstituif q̄ aliud cōstituāt: pro eo qz cōstituere p̄supponit esse: ⁊ sic subalterna p̄us sunt spēs q̄ genera. **Q**uarta dif. qz genus sūm suā rōnē formālē ordine p̄uenit spēs sicut causa p̄uenit suū effectū ⁊ cēntialis pars suū totū: ⁊ ubiqz erūt simul iste rōnes rō generis erit prior. **D**icit autē qz sic causa p̄uenit suū effectū: tū q̄ ista cōcurrūt p̄us est vnusquisqz effect⁹ q̄ causa: pro eo qz causare p̄cedit eē: ⁊ eo qz effect⁹ a causa accipit eē

Non⁹ passus est qz nō est deuenire in generib⁹ ad vnū primū genus sicut in familijs: sed quemadmodum ait dicitū est in p̄dicamētis decē sunt genera sicut decē p̄ma rerū p̄ncipia. c. eodē. **E**t adiūgit qz sigs ea. s. de cē genera entia uocet equiuoce inqt **A**ri. nō vniuoce nūcupabit. **E**t iterū adiūgit qz si eēt ens vnū cōmune genus oium: vniuoce dicerent oia entia. **E**t

iterum adiungit q̄ cum sint decem prima principia
 cōmunia. s. entis: ipsum est cōmune ad ipsa s̄m so-
 lū nomē ⁊ nō s̄m diffinitionis rationē. ¶ Ex quib⁹
 dictis accipiunt̄ quatuor philosophica documēta.
 Quorū primus est q̄ s̄ Porphirius istū librum repe-
 tens fuerit platonicus in diffinitionib⁹ ⁊ proprietati-
 bus p̄dicabiliū: tamē in incidētibus fuit peripathe-
 ticus: q̄ in ista digressione hui⁹ passus inducit pro-
 se Ari. ⁊ nō Platonē: ⁊ in p̄ncipio libri idem fecit.
 Diffinitiones autē iste ⁊ proprietates nō fuerūt date
 primo ab Aristotele sed a Platone. ¶ Secundū do-
 cumentū est q̄ Porphirius fuit istius intentionis q̄ ens di-
 cif equiuoce de decē p̄dicamētis: ⁊ s̄ aliqui nitant̄
 ipsum exponere tamē constat q̄ illa expositio corū-
 pit textū q̄ dicit q̄ solū nomē entis est eis cōmune
 ⁊ nō diffinitio s̄nt illud nomē. ¶ Tertium documētū
 est q̄ Porphirius allegat hīc Ari. pro entis equiuo-
 catione dicentē q̄ si quis ista decē p̄dicamēta uocet
 entia equiuoce ⁊ nō uniuoce nūcupabit. Istud autē
 dictū nō inuenit̄ in libris Arist. ⁊ ideo allegatio ista
 nō est multū curāda. ¶ Quartū documētū est q̄ s̄
 Porphirius intēdat hīc sequi aristotelē nō tamen
 intēdit sequi platonē: q̄ cōstat q̄ plato posuit vnaz
 boni ⁊ deā que est ratio formalis: ⁊ eodez modo de
 ente. ¶ Sed orit̄ difficultas que est ratio per quaz
 porphirius fuit motus ad ponēdā istā equiuocatio-
 nē. ¶ Dicit̄ autē q̄ istā hīc assignat q̄ decē p̄dica-
 mēta sunt decē p̄ma rerū p̄ncipia. ⁊ ideo si rō entis
 foret uniuoca tūc ipsa esset istis p̄ma q̄ omne supi-
 us est p̄us natura suis inferiorib⁹. ¶ Secūda dif. si
 ista ratio est demonstratua. ¶ Dicit̄ autē q̄ non vi-
 det̄ q̄ s̄ decē p̄dicamenta sunt p̄ma rerū p̄ncipia in
 ordine p̄dicamentorū s̄m se acceptorū: nō tamen cō-
 parādo ad ordinē transcendentū aut simpliciter:
 alioquin nō esset deuenire in uniuerso ad vnaz p̄n-
 cipiū simpliciter primū. ¶ Sed remanet difficul-
 tas si decē p̄dicamēta p̄nt appellari entia equiuoce
 sicut inducit Aristoteles. ¶ Dicit̄ autem q̄ dicere
 ens equiuocū: ⁊ dicere decē p̄dicamēta entia appel-
 lari: videt̄ oppositū in adiecto: q̄ quecumq; plurali
 numero enūciant̄ habēt cōmune illud q̄ tali noie
 significat̄: ⁊ ideo nō dicimus aial uerū ⁊ aial pictum
 esse duo aialia sed duas aialis acceptiones. Istā au-
 tē deductio cōfirmat̄. Tum q̄ illa que sunt diuer-
 sarū rationū inquantū talia nō numerant̄: sicut hō
 ⁊ asinus inquantū talia non sunt duo. ⁊ sic de alijs.
 Tū q̄ illa que numerant̄ inquantū numerant̄ sunt
 vn⁹ rōnis: sic hō ⁊ asin⁹ dicunt̄ duo aialia aut duo
 corpora. Tū q̄ ubi sunt plures entitates ibi est en-
 titas ⁊ entitas ⁊ per p̄sequēs entitas iterata. Si au-
 tē sc̄da nō eēt eiusdē rōnis cū p̄ma iā nō eēt entitas
 iterata sed alia noua incepta. Tū q̄ in ordine p̄-
 dicamentorū entitas per prius dicit̄ de substantia et
 per posterius de alijs ut ab omnib⁹ cōcedit̄. ratio
 autē entis nō pōt esse in aliquo posterius nisi in alio
 fuerit prius. Alioquin si alia ratio in prior: iam nō
 esset posterius in isto q̄ in alio.

Decim⁹ passus est q̄ decē sunt genera-
 lissima specialissi-
 ma vō in numero quodā sunt: non tamen diffinito.
 Individua autē que post specialissima sunt infinita
 sunt: quapropter usq; ad specialissima a generalis-
 simis descēdētē iubet plato quiescere. Infinita inqt
 enim relinquēda sunt. Neq; enīz eorū posse fieri di-
 sciplina. c. eodez. ¶ Ex quo dicto accipiunt̄ septē
 philosophica documēta. Primū est q̄ s̄m Plato

nem: quem sequit̄ in isto passu: decem sunt predica-
 mēta: quia dicit decem eē generalissima ⁊ ista sunt
 predicamēta ⁊ sic patet q̄ plato ⁊ Aristoteles in nu-
 mero predicamentorū conueniūt. ¶ Secundū do-
 cumentū est q̄ in uniuerso nō est dare spēs infinitas:
 quia dicit q̄ specialissima in numero quodam sunt
 non tamē in diffinito. ¶ Tertium documētū est q̄
 individua in uniuerso sunt infinita: q̄ dicit q̄ que
 sunt post specialissima infinita sunt. ¶ Quartū do-
 cumentū est q̄ ista infinitas nō est intelligēda in actu
 s̄ in potētia: quia cōmunis sententia philosophorū
 fuit q̄ nō est dare infinita idiuudia in actu. ¶ Quin-
 tum documētū est q̄ infinitas spēs esse negat non
 solum in actu s̄ etiaz in potētia: q̄ eo modo quo cō-
 cedit hīc idiuudia infinita negat specierū infinitatē:
 ⁊ tamē ut patuit nō ponit infinitatē idiuudiorum
 nisi in potentia. ¶ Sextū documētū est q̄ indiu-
 dua sunt extra cōsiderationē cuiuslibet scientie: q̄
 dicit q̄ in p̄cessu scientifico descendentē a genera-
 lissimis ad specialissima iubet plato quiescere.
 ¶ Septimū documētū est q̄ infinitorū non potest
 esse nostra scientia quia dicit q̄ plato asserit infini-
 torū nō posse fieri disciplina. Et ideo dicit q̄ infi-
 nita: qualia sunt idiuudia: relinquenda sunt.

Undecim⁹ passus est q̄ descēdētibus ad specia-
 lissima necesse est diuidētē per multitudinem ire:
 ascēdētē vō ad generalissima necesse est collige-
 re multitudinē. Collectiuū enim multorū est spēs in
 vnā naturā: ⁊ magis illud q̄ est genus. Participa-
 tione enim inquit: speciei plures homines sunt
 vnus hō. Particulares autē vn⁹ est plures. c. eodē.
 Ex quo dicto eliciūt̄ quatuor philosophica docu-
 mēta. ¶ Primū est q̄ oīz idiuudiorū indistinctorū
 s̄m spēs est vnā natura specifica: q̄ dicit q̄ spēs est
 collectiuū multorū in vnā naturā specificā. Et inde
 sequit̄ q̄ vnitas specifica non solū est in aia s̄ etiaz
 in rerū natura. ¶ Secundum do. est q̄ omnium
 specierū indistinctarū s̄m gen⁹ est vnā natura ge-
 neris: q̄ dicit q̄ magis est collectiuū gen⁹ multorū
 in vnā naturā q̄ sit spēs: ut illud magis referat̄ ad
 multa ⁊ non ad vnitatē: Et inde sequit̄ q̄ nō solum
 vnitas speciei sed etiam generis est ex natura rei.
 ¶ Tertium documētū est q̄ participatione speciei
 plures homines sunt vn⁹ hō: Et inde videt̄ accipi
 aliud argumētum: q̄ sicut est vnā cōmunis natura
 specifica: ita esset vnū cōmune suppositū illius na-
 ture: q̄ hō est nomē suppositi sicut humanitas signi-
 ficat humanā naturā. ¶ Quartum documētū est q̄
 in particularib⁹ diuisis vn⁹ hō est plures: q̄ vn⁹ s̄z
 speciē diuidit̄ in plures s̄m numerū. ¶ Intelligen-
 dū tamē est q̄ vnitas specifica ⁊ generis que hīc po-
 nūt̄ in natura cōfirmant̄ quadrupliciter. Primo
 q̄ cū vnū oppositū est in natura ⁊ reliquū. Idē autē
 ⁊ diuersum sunt opposita modo cōtrario circa vnū
 quodq; ⁊ ideo cū distinctio specifica ⁊ generis sit in
 rerū natura inter idiuudia diuersarū specierum ⁊
 generū: oportet ut sit ibi vnitas generis ⁊ speciei.
 ¶ Secūdo q̄ a quibuscūq; auferit̄ vnū cōtrariozū
 immediatozū introducit̄ reliquū: alioquin nō essent
 immediata: sed idē ⁊ diuersum sunt imediata con-
 traria. ergo si distinctio specifica in re auferit̄ ab in-
 diuiduis eiusdē rōnis: necessario in re introducit̄
 vnitas specifica uel idētitas. ¶ Tertio q̄ idē ⁊ di-
 uersum in genere sunt imediata circa genus: sicut
 egritudo ⁊ sanitas circa animal. Et idē sicut ablata
 egritudine

egritudine necessario introducitur sanitas in re: sic remota distinctione generis a speciebus que ponuntur in eodē genere: inducitur opposita idētitas. **¶** Quarto quia vnū & multa sunt priuatiue opposita: que sunt euidentius imediata circa totum ens & circa quālibet eius portionē. Cum priuatiua formaliter sumpta sint contradictoria: & ideo cū illa que sunt infra speciem aliquā nō sint multa s̄m spēs oportet q̄ sic sint vnū: & ita de genere.

¶ Duodecimus passus est q̄ semp in plēs species diuisio generis est. caplo eodē. Et istius rō est: qz oīs diuisio tēdit ad pluralitatē: & tūc eadē rō ne diuisio speciei semper esset in plura indiuidua. **¶** Sed oris dif. qz est dare speciē que nō habet nisi vnū indiuiduū sicut fenix dicit vnica esse. **¶** Dicit aut q̄ lz sit vnica in actu tñ plures in potētia naturali: cū vna post aliā generet. Et diuisio respicit ea que sunt in potētia: cū talia recipiāt spēs p̄dicatiōnē: similiter & generis. Unde sicut rosa in actu est flos ita rosa in potētia. **¶** Secūda dif. est qz in incorruptibilib⁹ est dare vnū indiuiduū vnus speciei: sicut patet in sole & luna que sunt perpetua: et ideo nō sunt alia in potētia naturali de qua tractāt philosophi. **¶** Dicit aut q̄ tunc talis spēs nō diuidit in indiuidua sed remanet indiuisa: & adhuc salua q̄ semp diuisio spēs est in plura indiuidua. s. qñ diuidit. **¶** Tertia dif. est qz tūc diffinitio data de specie saluari nō pōt: cū dicit q̄ spēs est que p̄dicat de plurib⁹ differētib⁹ numero in eo q̄ quid: cum talis spēs nō dicat neqz in actu neqz in potētia de pluribus numero differētib⁹. **¶** Dicit q̄ lz in potentia naturali nō sunt plura indiuidua sub tali specie: bñ tñ in potētia obiectuali per quā pōt saluari diffinitio in eis. **¶** Quarta dif. est qz nōnulli ginosophiste ponūt q̄ in imaterialib⁹ sub vna spē nō pōt eē nisi vnū in indiuiduū per potētiā aliquā naturalem uel supnaturalē. **¶** Dicit aut q̄ oportet q̄ isti intmāt istā diffinitionē spēs que fuit data a platone et ab aristotele tanq̄ vnū de p̄mis p̄ncipijs philosophie. **¶** Sed remanet dif. si isto modo pōt esse genus cū vnica specie sicut spēs ad indiuidua. **¶** Dicit aut q̄ nō videt. Rō. qz sicut spēs requirit multa indiuidua in potētia aliqua aut in eē quiditatio et nō in actu: ita & genus respectu specierū. **¶** Secūda diffi. si est in vnūerso aliquod genus qd̄ habeat actū vnā tñ spēm: sicut spēs fenicis actu habet nisi vnū indiuiduū. **¶** Dicit aut q̄ istud nō est vsqz quaqz p̄spiciū in sensibilib⁹: quoz differētie quiditatiue sunt nobis occulte: tñ cū substātia dicat diuidi per corporeū & incorporeū spūs cōstitut⁹ per istā differētiā nō habet nisi vnā spēm s̄m illos qui ponunt oēs angelos eiusdē spēs. **¶** Tertia dif. est si rō spēs pōt saluari in vnico indiuiduo existēte in actu. **¶** Dicit q̄ sic nullo existēte in actu: qz cū dicit p̄dicari spēs de plurib⁹. istud v̄bū p̄dicari itelligit s̄m aptitudinē nō s̄m actū: s̄z oēs philosophos. Illa autē que sunt in potētia sunt apta nata p̄dicari sic sunt apta nata existere. **¶** Quarta diffi. est si rō generis eodē modo pōt saluari sine illa spē existēte in actu. **¶** Dicit aut q̄ sic per solas spēs existētes in potentia plures: qz vnūersale est qd̄ est aptū natū in plurib⁹ eē: & natura generis sic sumpti in potētia cū suis speciebus est apta nata in plurib⁹ eē & sic est vnūersale: & nō nisi genus ut patet inductiue per quinque vnūersalia aut p̄dicabilia dicta superius.

Tertiusdecimus passus est

q̄ oportet equa de egs p̄dicari: ut binibile de equo. aut maiora de minorib⁹: ut aial de hoīe. maiora vō de maiorib⁹ minime: qz nō dicimus inqt aial eē hō minē quē admodū dicimus hoīez eē aial. c. eo. Ex quo passu accipiuntur duo philosophica documenta. **¶** Prīmū est q̄ in subordinatis p̄dicabilib⁹ superiora sunt inferiorib⁹ maiora: qz dicit q̄ oportet maiora de minorib⁹ p̄dicari: accipiēdo maiora pro superiorib⁹ & miora pro inferiorib⁹ sicut patet in datis exēplis. Et ista maioritas accipiēda est extēsiue s̄m ambitū & nō itēsiue. **¶** Scd̄z do. est q̄ illa que sunt idē p̄uertibiliter sunt adēq̄ta: qz hic vocās p̄uertibilia adēq̄ta dicit q̄ oportet equa de equis p̄dicari: dicunt autē ista equa s̄m ambitū & nō s̄m p̄fectionē: & isto mō idētitas adēquata. **¶** Sed p̄tra istū passum arguit quadrupliciter in eo q̄ dicit inferiora de superiorib⁹ us minime. **¶** Prīmop̄ actū diuisionis: qz cū diuidit aial per rōnale & irrōnale dicit q̄ aial aliud rōnale aliud irrōnale: & sic utrūqz inferioris dicit de superiori diuisiue. **¶** Secūdo per actū diffinitionis: qz cū dicit q̄ hō est aial rōnale supponit hoc aial rōnale eē sic oīs cōplexio p̄supponit suos terminos. Un̄ qui p̄dicat aliqd̄ de hoīe albo: supponit q̄ hō sit alb⁹. **¶** Tertio per actū p̄uersionis: qz si p̄uertēs est uera p̄uersa debet eē uera. Cū aut dicit oīs hō est aial: ista p̄uertit in hāc quoddā aial est hō per accidēs & ibi p̄dicatur inferioris de superiori: & tñ ualet sicut ista aial est hō quātū ad p̄uersionē. **¶** Quarto per actū syllogistice deductionis: qz sic arguit in tertia figura: oēs rōnale est hō: oēs rōnale est aial: ergo aial est hō. **¶** Dicitur aut oib⁹ istis q̄ ista est uera p̄dicatio in qua inferioris de superiori particulariter aut idiffinite sumpto p̄dicat: & tñ regula platonica in isto passu iuducta nō fallit: qz itēdit loqui de p̄dicatione per se: qualis est superioris de inferioris: aut passionis de subiecto: qz inferioris de superiori p̄dicat per accidēs: accidit enim aiali ut sit hō siue hoc aial. **¶** Sed oris dif. si illa que p̄missa sunt possunt redigere in obsequiū xp̄i. **¶** Dicit autē q̄ sic oīa: & spāliter passus p̄cedētē in quo fuit ostēsum q̄ nulla pōt eē spēs que nō sit apta nata p̄dicari de plurib⁹: & idē natura solis nata est eē in plurib⁹ indiuiduis: & lune: & ista potētia frustra eēt nisi foret aliq̄ causa per quā posset redigi ad actū. Et tūc sequuntur due p̄clusiones fidei xp̄iane ad reducēdum philosophātes. **¶** Prīma est q̄ de⁹ nō agit causando mūdū de necessitate nature: qz tūc fecisset quicquid facere potuisset: & idē cū natura solis posset eē in plurib⁹ indiuiduis fecisset multos soles. **¶** Scd̄a cō. est q̄ deus posset aliū mūdū distinctū numero facere ab isto: qz natura specifica istius est cōmunicabilis plurib⁹ indiuiduis ut pōt argui in p̄ncipalibus eius partibus sicut fuit argutum de sole.

¶ Quartusdecim⁹ passus est

iste q̄ de q̄ b⁹ spēs p̄dicat de his necessario: & spēs gen⁹ & generis genus usqz ad generalissimū. c. eo. Ex quo dicto platónico videt extraxisse Ari. illā regulā quaz ponit in p̄dicamētis. s. qñ alter de altero p̄dicat. ut de subiecto: q̄qd̄ p̄dicat de p̄dicato & de subiecto p̄dicat. **¶** Et s̄m eūdē modū accipiunt quatuor cōbinationes regularū ad opposita relatiue. Quarū p̄ma est q̄qd̄ est supius superiore est supius inferioris: & q̄qd̄ est inferioris inferioris est inferioris superiore: qz sic tenet ista. **¶** Scd̄a est q̄qd̄ est mai⁹ maiore est mai⁹

minore. & quicquid est minus minore est minus maiori per eundem modum. Tertia regula est quod quicquid est priore est prius posteriore: & quicquid est posteriori posteriore est posteriori priori: per eundem modum. Quarta regula est quicquid pertinet per se: pertinet per se: & quicquid pertinet a per se pertinet a per se. Et secundum illum modum accipit illa regula: quicquid est causa cause: est causa causati: quod omnes iste habent equalitatem evidentiā cum regula prima que est platonis: & per idem modum deducitur. Sed oritur difficultas. Vnde habent evidentiā omnes iste regule. De autem quod ex hoc quicquid est ultra comparativum in quantum comparativum: est ultra ei positivum quod supponit comparativum ubi est comparatio: ubi autem non est: sicut in per se & contento: tunc modum pertinet se habet ad contentum per modum comparativum: & ad aliud ulterius pertinet sic ultra comparativum.

Quintus decimus passus est <sup>quod idiu-
vidua</sup>
dicatur huiusmodi quoniam ex proprietatibus consistit unum quodque eorum: quorum inquit collectio eadem nunquam in alio erit: socratis enim proprietates nunquam in alio erunt particularium. c. eo. Ex quo passu accipiunt duo philosophica documenta. Primum est quod collectio accidentium proprietatum unius individui nunquam erit in alio individuo: quod scilicet quodlibet individuum habet aliquod accidens quod aliud non habet. Secundum vero est quod opinio fuit porphyrii quod iste proprietates individuum accidentales eent causa & ratio individuationis ipsius substantie: quod dicitur quod unumquodque individuum ex istis proprietatibus consistit. Ista tamen opinio contra non tenet quadrupli ratione: quarum prima talis est: quod substantia est causa omnium accidentium: & non potest causare nisi individua sit ipsa substantia: ergo cum causa inquatum talis precedat effectum: ipsa substantia autem eent accidentium erit individua. Et confirmatur quod accidentis singulare non potest recipi nisi in subiecto singulari ergo substantia ut receptiva cuiuslibet accidentis est individua: & sic non individua per eius receptionem. Secunda ratio quod totum ordinem predicamentorum substantie pervenit totum ordinem aliorum predicamentorum que sunt accidentia. Sed ordinem predicamentalis ducit usque ad individua sicut ad ultima: ergo individua substantie sunt priora accidentibus omnibus secundum naturam. Tertia ratio quod qualis est ordinem essentialis iterum ultra: talis est iterum ipsorum individua: cum ordinem essentialis sequatur rationem formalem: & tota ratio formalis ultra servet in individuo. Et ideo cum predicamentum sub ordine essentiali perveniat alia predicamenta secundum naturam: individua sube erunt accidentibus priora. Quarta ratio est quod quodlibet individuum de genere sube habet esse per se in predicamento sube: cum recipiat eius predicationem quod dicitur. Si autem fiet individuum sube per accidentis: tunc non per se sed per accidentis foret in illo genere. Et confirmatur quod nullum accidentis dicitur in quod de individuo sube & constitutum dicitur in quod de constituto. Et iterum suba non dicitur in quod de aliquo per accidentis constituto. Et ideo videtur quod hic non est admittendus dicitur per porphyrii. quod illud dixit a se: non ut habuit a platone vel ab aristotele nisi forte intelligat per istas proprietates hebetates que sunt de genere sube ad modum dicitur diuisuarum spiritus. Sed oritur difficultas. quantum ad primum documentum: que sunt iste proprietates quarum collectio non potest esse in alio individuo. De autem quod secundum quod ipse videtur iterum non sunt accidentia que sequuntur spiritus in quantum est talis natura: sicut eent bipedes homines: aut erecti: quod talia sunt eadem in omnibus individuis. sed de illis que sequuntur individuum & sunt septem: ut sunt locus: tempus: forma: figura: cognomen: sanguis: patria sunt septem que non sunt unius & alterius. Secunda difficultas. cum dicitur quod non potest esse omnia in aliquo individuo: si intendit

de eisdem secundum spiritus aut numerum. De quod secundum spiritum: quod in omnibus accidentibus generaliter istud est verum quod idem numero non potest esse in diversis. Tertia difficultas. quod videtur quod duo ova aut duo trianguli eiusdem spiritus habeant omnia accidentia in spiritus filia: & sic non erit verum quod supponit. De autem quod licet forte omnia accidentia absoluta eiusdem spiritus possint esse in duobus individuis: non tamen respectiva in istis. Vnde duo ova quantum filia siue per forma sint: tamen differunt spiritus secundum situm quod unum a dextris aliud a sinistris: aut sursum aut deorsum: & sic de alijs quibusdam filia. Quarta difficultas. si per istam distinctionem specificam accidentium talia individua a nobis discernunt. De quod sic. Vnde si successively videantur in eodem situ duo penitus filia nunquam poterimus distinguere iter ipsa. Et secundum istum modum posset sustineri porphyrii quod eent talia accidentia causa individuationis quantum ad noticiam nostram.

Sextus decimus passus est <sup>quod genus
est quoddam</sup>
totum: individuum autem pars: spiritus autem totum & pars: sed pars quod alterius: alterius vero totum. c. eodem. Sed oritur difficultas. quod individuum potest esse pars spiritus: cum se habeat per inclusionem & additionem ad ipsam: spiritus enim includit in suo individuo: & individuum addit ad ipsum hebetatem. De autem quod individuum & spiritus possunt ad invicem dupliciter considerari seu comparari: aut extensivum: & sic spiritus includit individuum & se habet per additionem ad ipsum: quod se extendit ad ipsum & ultra pertinet: aut intensivum: & sic individuum includit totam perfectionem spiritus & addit gradum hebetatis: & ideo extensivum spiritus est totum & individuum pars: & intensivum siue everso. Secunda difficultas. est quod spiritus potest esse pars generis cum genus & dicitur constituat specie sicut partes. De quod non est inconueniens idem esse eiusdem totum & parte secundum diversos modos totius & partis: Nam autem in toto essentiali & partibus eius spiritus est quoddam totum cuius partes sunt genus & dicitur: eentia liter ipsum constituit. In toto autem ultra eius parte genus est totum & spiritus eius pars subiectiva: & sic loquitur in proposito. Tertia difficultas. est quod omne totum est maius sua parte: & idem & eodem modo non potest esse maius & minus & sic nec totum & pars respectu eiusdem. De quod licet secundum eundem modum quod titatis idem eodem modo non possit esse maius & minus: tamen habent secundum diversos modos: sicut homo est minor bruto secundum quantitatem molis: & maior eo secundum quantitatem virtutis & perfectionis: & ita genus est maius spiritus secundum eentiam: & minus secundum essentialem perfectionem: cum spiritus totam perfectionem eius includat quod dicitur seu diffinitive. Quarta difficultas. quod istorum excedit aliud simpliciter omnia comparando. De autem quod spiritus simpliciter videtur genus excedere: quod excessus generis respectu spiritus non est nisi per sua posteriora in quantum per ambitum suum ad plura inferiora extendit. Excessus autem spiritus respectu generis est per priora: quia per partes eius essentialis: priora autem sunt essentialia & non posteriora: & excessus in essentialibus est maior quam in non essentialibus. Sed remanet difficultas. si genus predicatur de qualibet spiritus seorsum accepta secundum totum ambitum suum. De autem quod non: quod cum ambitus generis sit eius pertinet tamen secundum totam suam pertinetiam respiceret unum spiritus tamen: & sic eent predicatio adequata sicut unum quodque pertinetens est adequatum quoniam aliud recipit secundum totam pertinetiam suam. Secunda difficultas. est si genus de qualibet spiritus dicitur secundum partem ambitus sui. De autem quod sic: quod cum ambitus sit respectus pertinetis generis ad spiritum: respectu cuiuslibet spiritus est alia & alia pertinetia: cum respectus ex terminis diversificentur: & ideo cum totalis ambitus generis ex talibus respectibus aggregetur: oportet ut secundum aliam & aliam huius ambitus partem ista predicatio attedatur. Tertia

Tertia dif. est si genus de qualibet specie dicitur secundum se totum. **D**icitur autem quod sic: quod tota ratio diffinitiva cuiuslibet generis saluat in qualibet eius specie: et ubi est tota diffinitio: oportet ut sit totum diffinitum ibi. Et ita de specie respectu individuorum eadem ratione. **Q**uarta dif. est quod cum ambitus generis sit respectus fundatus in ipso genere sicut respectus pertinentie fundatus in pertinente. id ubi est genus secundum se totum ibi est totum eius ambitus sicut respectus in eo fundatus: et id totum ambitus in qualibet specie. **D**icitur autem quod si forte totum ambitus generis erit in qualibet specie formaliter et subiective: cum coitas generis et eius coicabilitas sit per se passio eius: tamen talis ambitus non est in ea terminatiue: et id quod ad ipsam totus ambitus non terminatur non habet totum ambitum de ipsa predicatum.

Decimusseptimus passus est quod quedam sunt dicitur que faciunt alteratum: et quedam faciunt aliud. **S**unt dicitur que faciunt alteratum sunt que faciunt diuersitatem accidentalem. Ille autem que faciunt aliud sunt ille que faciunt diuersitatem essentialiter. **S**ed oritur dif. quod aggregatiuum et disaggregatiuum sunt dicitur accidentales: et tamen faciunt aliud: cum albedo et nigredo per istas duas constituta differant essentialiter. **D**icitur autem quod iste dicitur habet accidentales ut comparantur ad subiectum: tamen in proprio genere qualitatis sunt essentialiter. **S**ecunda dif. quod rationale et irrationale sunt dicitur essentialiter: et tamen non faciunt aliud generi cui adueniunt: cum genus secundum se semper sit idem essentialiter respectu omnium specierum. **D**icitur autem quod iste dicitur non faciunt aliud illud cui adueniunt sicut perigito: ut est genus: sed illud cui adueniunt sicut constituto sicut est species. **I**ntelligendum tamen est quod in eodem textu persequens membris dicitur que faciunt aliud ponit duos actus ordinatos qui sunt ex ipsis. Quorum primus est diuisio generis. Secundus est constitutio diffinitionis. Unde dicitur quod secundum dicitur que faciunt aliud sunt diuisiones generum et assignationes diffinitionum que sunt in genere et huiusmodi differentiis. Et quo dicto eliciuntur due vulgare conclusiones: quarum prima est quod diffinitio generalis de qua hic loquitur ex genere et differentiis diuisiuis ipsius generis constat quod hoc dicitur explicito. Secunda conclusio est quod sola species diffinitur tali diffinitione: quod sola species habet genus et tales differentias sui constitutiuas.

Decimus octauus passus est quod sunt dicitur separabiles: ut album et nigrum: et quedam inseparabiles. Inseparabiliu quedam sunt per se: sicut rationale et irrationale mortale et discipline perceptibile. Et quedam per accidentem sicut simum agram. **S**ed et ad iungit quod istarum dicitur ille que sunt per se in substantie ratione. id diffinitione generalis accipiuntur: et non ille que sunt per accidentem. Et quo dicto accipiuntur duo philosophica documenta. **P**rimum est quod mortale est dicitur essentialiter hominis. quod hic ponitur ista dicitur iter illas que ingrediuntur diffinitionem. **S**ecundus dicitur est quod perceptibile discipline est talis dicitur generalis: quod hic iter illas enumerat. **S**ed oritur dif. quod mortale potest esse dicitur per se que facit ad eum cum sit hominis destructiuum. **D**icitur autem quod si mors punct hominis esse: tamen mortalitas non priuat immo supponit: quod mortalitas dicitur aptitudinem ad moriendum: et ista aptitudo dicitur aliquid positiuum: quod quis dicitur ordinem ad priuationem. **S**ecunda dif. cum dicitur aptitudo sit posterior natura in qua fundatur que dicitur apta nata: quod mortalitas que ponitur aptitudo nature humane potest esse eius dicitur constitutiuum: presertim cum dicitur talis dicitur sit potest eo quod facit ad eum. **D**icitur autem quod nulla talis aptitudo potest poni dicitur per se generalis: quoniam per

ipsam circulo loquimur dicitur talis: quemadmodum per bipedem. **T**ertia dif. quod dicitur ista mortalitas in homine **D**icitur autem quod eius per se passionem: cum dicatur naturalem hominis aptitudinem sicut risibilitas: sed id mortalitas non est propria passio eius sed corporis animati quod est tale aptum natum est mori per separationem qualicumque anime a corpore. **Q**uarta dif. est quod potest esse per se passio hominis ista mortalitas cum subiectum nullum possit esse sine sui per se passione: et tamen secundum fidem christianam christus nunc est immortalis et nos omnes post futuram resurrectionem erimus immortales. **D**icitur autem quod si tunc simus futuri immortales sed quod in ordine ad agentia causata que non poterunt de facto illigere mortem: tamen semper remanebit aptitudo mortis in ordine ad causas primas: que semper poterit animam a corpore separare: et etiam nature non repugnat ex se hoc respectu naturalium agentium. **S**ed remanet dif. de alia dicitur secunda que dicitur perceptibile discipline si ista est generalis. **D**icitur autem quod non quod dicitur potestiam receptiuam respectu discipline. dicitur autem potestiam est posterior suo fundamento sicut supra patuit de aptitudine. **S**ecunda dif. est quod discipline perceptibilitas est rationalitas quedam. cum actus discipline sit actus rationis: et tamen nullus dubitat quod rationale sit differentia generalis. **D**icitur autem quod eodem modo de rationali. put dicitur aptitudinem ad actum rationis ut magis infra patebit.

Decimus nonus passus est quod cum dicitur inseparabiliu quedam sunt per se et quedam per accidentem: ille que sunt per se non recipiunt magis et minus: sed bene ille que sunt per accidentem. **E**t istud dicitur primum ipse declarat triplici ratione. **Q**uoniam prima est quod genus nec magis nec minus predicabitur de eo cuius fuerit genus nec generis dicitur secundum quas diuiditur genus. Et quo dicto accipitur talis ratio: illud quod non predicatur secundum magis et minus non recipit magis et minus: cum predicari sit secundum esse: sed genus et eius dicitur non predicantur habet magis et minus. ergo non suscipiunt magis et minus. **S**ecunda ratio illi est quod dicitur quod iste dicitur sunt que unius cuiusque rationem complet. Et tunc sic arguitur. Illa que constituit diffinitionem completiue non suscipiunt magis et minus: et ista non habet evidentiam nisi supponendo quod diffinitiva ratio non recipit magis et minus: sed ratio diffinitiva ut supra ostendit complet per istas dicitur: ergo non recipiunt magis et minus. **T**ertia ratio quam assignat est quod dicitur quod esse uniuscuiusque unum et idem: neque intentionem neque remissionem suscipiens est. Unde arguitur sic: nihil potest intentionem aut remissionem in ordine ad illud cui est idem. Sed iste dicitur sunt idem cum illis de quo dicuntur essentialiter: ergo non potest intentionem et remissionem in ordine ad ipsa. **S**ed oritur dif. quod iste rationes ita videntur concludere in accidentibus differentiis sicut in substantialibus cum in accidentibus ita sint idem genus et differentia cum illis de quibus predicantur sicut in substantialibus. **D**icitur quod sic in substantialibus non est magis et minus suscipere in ordine ad superiora ita nec in accidentibus: quod albedo non potest esse magis nec minus color: aut magis et minus albedo: quod cuius subiectum possit esse magis aut minus album. Et id non secundum se sed in ordine ad subiectum recipiunt ista magis et minus isto modo. **S**ecunda dif. est quod accidentia separata secundum fidem catholicam in eucharistia intentionem et remissionem: et sic habent magis et minus in tali forma secundum se et non solum in ordine ad subiectum. **D**icitur autem quod si talia accidentia intentionem et remissionem secundum suam naturam ut separata sunt a subiecto non tamen secundum ordinem suum generalitatem. secundum que fit predicatio superioris de inferiori: et istud est quod hic intentionem excludere. Et sic patet quod redigimus omnes intellectum in

obsequiū xpi ut vitas naturalī nata a vitate credita nō discordet. **C** Sz remanet dif. qz tūc eodē mō vi de negari itētio r remissio ab illis differētijs que sūt de generib⁹ accidentiū sicut in illis de genere sube **C** Dicif aut q uerū est quātū ad rōnes qditatiuas: tū qz subales nō hnt subiectū ad qd cōparentur alie que itēsiōne pstitūt: r qz pstitunt fm suas hecheita tes: iō nō intēdunt r remittunt sicut ille.

Vicesimus passus est q qdā sūt dīe diuīsiue gene r rū r quedā pstitutiue spērū. Et adiungit q eedē dīe sunt diuīsiue generū r pstitutiue siue cōpletīue spērū. c. codē. **C** Et si dicaf qz dicit in pncipio q dīa r rū alie sunt per quas genera diuidunt: r alie sūt per quas ea que diuisa sunt. i. diuidētia specificant. for te vult dītinguere iter dīas specificas r alias que diuidūt ipsam spēs spālissimā r pstitūt ipsa indiuidua. **C** Sz orif dif. si oīs dīa est diuīsiua generis. **C** Dī aut q nō ille dīe in quas diuidit ens ante qz cadat in. x. pdicamēta: ut qn diuidit in absolutum r respectiū: qz imediate diuidūt ens qd nō est gen⁹ r pstitūt aliqd qd est supra oē genus ut est absolutū r respectiū: r similiter ille dīe per quas natura spēi spālissime strabit ad indiuidua que nō sunt generis diuīsiue. **C** Scda dif. est si oīs dīa est pstitutiua spe cie. **C** Dī aut q nō ille que sunt trāscēdētes: qa ibi nulla est spēs. nec ille que sunt indiuiduales de qbus est nūc dictū. Et iō cū dī q dīe sunt diuīsiue generū r pstitutiue spērū est itelligēdū de limitatis in gene re ad dīam trāscēdētiū: r de qditatiuis: ad dīas p prietatū indiuidualū siue dīarū que nō sunt qditati ue. Silt dīe per quas natura specifica hnt ad idi udua nō sunt generis diuīsiue. **C** Tertia dif. est si dīa ultima que ponit in diffinitione puertaf cū dif finito que uocaf specifica. **C** Dī aut q sic: qz cū dif finitio pcedaf a magis coib⁹ ad minus coia: si ultia dīa in plus se hnt: tūc tota diffinitio eēt in plus qz diffinitū: r si diffinitū in plus: illa in min⁹. **C** Quar ta dif. qz cū ultima dīa hoīs ponaf rōnale aut mor tale fm diuersitatē op. r tū nulla istarū puertitur cūz hoie: cū ultra hoiez bnta sint mo: talia: r ultra ipm angeli sunt rōnales. **C** Dicitur antē neutra istarū ppue fm se accepta est ultima qzuis per alterā ista rū circūloquimur differentiā simpliciter ultimam.

Vicesimus primus Passus est q dīa est qua abūdat spe cies a genere: hō enī ab aiali plus hz rōnale. c. eo. Et istud dictū nō est subintelligēdū q spēs abūdet dīa a genere. i. q abūdatius hēat eā qz gen⁹ qz hic i tēdit q genus ea caret. Nec est itelligēdū q ea abū dat a genere quasi ab eo eā recipiat: qz illā qua caret nō pōt dare. Sz est itelligēdū q spēs abūdat dīa a genere. i. sic genus ipsas nō hz: qz istū sensum sequē tia manifestat cū dicit: nā vñ hēbūt dīas. i. ipsa ge nera. **C** Et ut iste passus redigaf in obsequiū xpi: isto mō itelligit illud Saluatoris vbn de phariseo r pu blicano: descēdit hic. i. publicanus in domū suā iu stificat⁹ ab eo. i. ita q nō ille: r sic spēs hz dīas a ge nere. i. remouēdo eā. **C** Et q gen⁹ nō hēat dīas p bab in eodē pcessū qdruplici rōne ibi tacta. **C** Pri ma est q gen⁹ nihil harū est. i. dīarū utputa aial qd est genus nō est rōnale nec irrōnale. Alioqn cū ipm icludaf in oī spē sua: oīs spēs eēt rōnalis aut oīs irrō nalis. Et iō si nihil eoz est nec aliquā eēntialiter ea rū hz sicut est hētētio. **C** Scda rō quia si genus hēt vñā dīas eadē rōne hēt aliā: cū sit ad ipsas hz se in

differēs: r eadē rōne oēs: qd videt icōueniēs tantā mltitudinē dīarū in eadē qditate icludi. **C** Tertia rō est qz sicut illa que hntur r isūt actu hntur simpli citer: ita illa que hntur in potētia hntur tū fm qd r nō simpli: hz gen⁹ nō hz dīas nisi in pte. i. in potē tia sicut ideterminatū est in potētia ad determinari ergo simpli nō hz eas. **C** Quarta rō est qz sic ex his que nō sunt nō pōt fieri aliqd ita opposita nō pnt eē circa idē simul r iō cū dīe sint opposite nō pnt iclu di in eadē simplici generis eēntia. **C** Itelligēdū tū est q ex isto passu accipiunt duo philosophica docu mēta. Quoz pmū est q dīa nō pdicaf de genere. qz genus nō hz dīas aliquā: r tū genus subiectū hz i se suū formale pdicatū. **C** Scdz do. est q genus nō p dicaf de dīa: qz si pdicaref de ea ut dicēdo: rōnale est aial tūc pnersiōne facta simpli: aial eēt rationale **C** Sz orif dif. qz supi⁹ fuit oīsū q inferiōra de supio rib⁹ aliquo mō pdicant r spāliter in generib⁹ r diffe rētijs. **C** Dī aut q pdicatio in eis p accūs nō est ne gāda cum accidit sic aiali eēt rōnale aut irrōnale. hic aut est intētio de pdicatione per se r eēntiali. **C** Se cunda dif. est qz rōnes hic assignate vident cōclūde re ita de pdicatione p accūs sic de eēntiali: qz oppo sita nō pnt silicē eidē numero ita p accūs sicut p se. **C** Dī aut q lz opposita p accūs nō possint silicē ei dē numero: bñ tū eidē fm spēs aut genus: eidē autez fm speciē aut genus fm rōnē generis aut speciei contraria non possunt simul inesse essentialiter.

Xxij⁹ passus est q dīa ē q pdicaf de plu rib⁹ differētib⁹ spē in eo q quale: sicut enī cū qrit qd ē hō rōndet aial: ita cū q rit qualis ē hō rōndet rōnalis. c. eo. **C** Sz hāc dif finitiōne itaf quadrupliciter. **C** Primo qz diffinitio tota pdicaf in qd cū ipsa sit rō qditatiua r tū dīa est altera pars totalis diffinitionis. **C** Scdo qz totūz pstitūtū solet seq modū partis magis uariabilis: qa pstitūtū ex ptingēti r necessario ē totū ptingēs: r sic si diffinitio pstat ex qd r quali tota erit qualitatiua. **C** Tertio qz dīa ē de eēntia spēi sic ei⁹ pars pstituti ua: r oīs pdicatio eēntialis ē qditatiua r idēntitas ef sēntialis ē causa talis pdicationis. **C** Quarto qz oīs qualitas ē posterior quali: cū tale eēt psupponit esse: sz dīa ē pō: spē cū ipsa pstituat. q nō dī in qle. **C** Dī aut oib⁹ istis istatijs q lz dīa hz suū modū significā di pdicēf in quale qz p nomē adiectiū exprimit: tū qstū ad rē significatā uere dī in qd: cum sit formalis pars qditatis r ipsa ptinet ad pmū modū pseytatis **C** Sz orif dif. qz ista diffinitio nō cōpetit dīe spēi spālissime: cū ipsa nō pdicēf de plurib⁹ differētib⁹ specie. **C** Dī aut q ista nō est nisi spēi subalterne.

Xxij⁹ passus est q sicut in reb⁹ ex mate ria r forma pstitūb⁹ uel ad similitudinē pportionēqz materie r forme pstitu tiōne hntib⁹: quēadmodū ex materia eris fit statua r ex forma figura: sic hō cois r spālis ex materia q dā pportionabil⁹ pstitit ex genere: r dīa sic forma: totū aut aial rōnale mortale quēadmodū illie statua. c. eo. **C** Ex quo dicto accipiunt qtuor phica docu mēta. Quoz pmū ē q in pōtētia spēi lz gen⁹ sit admo dū materie qz in potētia respectu dīarū r i differēti is admodū materie: nō tū ē ppe materia: qz dicit q se hz ad similitudinē r pportionē materie nō q sit ma teria. **C** Scdz do. ē q lz dīa sit admodū forme: ut pote qz cōparaf ad gen⁹ sic act⁹ ad potētia sic ipsū de terminās nō tū ē simpli ei⁹ forma: qz dicitur q ē ad similitudinē r pportionē forme: r nihil est silē sibi ipsi. **C** Tertū

Tertiu do. e q nulla res exis i aliq spe pot ee sim
plr simplex: qz in ea icludif natura specifica q fz huc
passum resoluit i gen? dñia: z nullu simplr simplex
est resolubile in aliq plura. **Quartu** do. est q ois
res existens in aliquo genere e ve coposita ex genere
z dñia: qz qcqd est in genere necessario est in aliq ei?
spe: z tale icludit natura specificā que pstat ex gene-
re admodu materie z dñia admodu forme ut hic ta-
ctū est. **Sz** orif dif. qre gen? nō ponit vā materia
respectu dñie cū sit in potētia ad ipam. **Dñ** aut q
ad rōnez materie nō sufficit possibilitas nisi sit rece-
ptiua: gen? aut dñiaz nō recipit tanqz ei? sibiectū ma-
xime in simplicib? formis sz sunt due partes qditag
eiusdē eidē fundamēto adueniētes sicut disgregati-
num nō iformat colorē sz ambo ista supficiē lz ordie
quodā. **Scda** dif. si dñie sint ve forme. **Dñ** aut q
aut q sic ab aliqb? vñ tot ponūt in quolibz formas
quot dñias. **Dicēdū** tñ videt q si accipiat forma sic
accipit plato pro rōne qditatiua sic rot sūt qditates
partiales quot pdicata i qd. tñ accipiēdo formā sic
eā accipit Ari. p altera parte copositi philosophi-
ci sic pstat q ab vna forma sumunt mltē dñie: sicut
ab vno indiuiduo albedinis accipiunt oēs dñie sub
ordiate in genere qlitatis. **Tertia** dif. si ista copo-
sitiō que est ex genere z dñia est in aia nra. **Dñ** aut q
aut q sic obiectiue: cū nra itellectiua opatio ad eaz
terminet z oia que a nob itelligunt in potētia itelle-
ctiua nra obiectiue ponunt: z istud nō est magnū: qz
oia ista etiā singlaria sūt in aia nra. **Quarta** dif. si
talis copositiō est in rerū natura. **Dñ** aut q ta-
lis copositiō sicut est in aia nra obiectiue sic est in re-
rū natura sibiectiue: cū ois scia realis pcedat per dif-
finitioēs ppter qd demōstrādo q nō eēt si copositiō
ista que est diffinitiuā esset tñ in ratione.

Bicesimusquartus passus est

q dñia est fm aliquoz assignationē qua differūt a se
singula. **Mā** fm gen? nō differūt. **Sum** enī nos aia-
lia z irrōnalia: sz additū rōnale separat nos ab illis:
z rōnales sum? inqt nos z dij: sz mortale nob appo-
sitū separat nos ab illis. c. eo. **Sz** orif dif. qd hic
itēdit per deos. dñ aut q nō itelligentias separatas:
qz pstat q ille nō sūt aialia: z hic suppoit istos deos
eē aialia qdā rōnalia: sz more platonico ponunt hic
dij aialia qdā rōnalia z imortalia z sempiterna psta-
tia ex aia rōnali z corpore incorruptibili sicut posuit
plato de demonib? ut recitat Aug? in li. de ci. dei.
Scda dif. qz btūs Bre. poit angelū eē aial rōna-
le sup **Matb.** qre sic videt q potuit intelligere pla-
to. **Dñ** q btūs Bre. ibi accipit aial equoce sicut
sensus dñ equoce de aiali z itellectuali. **Lū** dicit sa-
piēs q cogitare de sapia sensus sit psumat? qz sapia
pficit itellectū nō sic aut potuit accipe plato aial de
quo hic loqf: qz istd aial ponit sub corpore in recta li-
nea pdicamēta. **Tertia** dif. si plato ponēdo ta-
lia incorruptibilia z rōnalia errabat. **Dñ** aut q sic
fm fidē xpianā sz quā nulla creatura est rōnalis nisi
angelus z hō: sz aut viā rōnis naturalis nō videt de
mōstrabile qre nō possit aliqd aliō copōi ex aia itel-
lectiua differēte spe ab hūana natura z corpore incor-
ruptibili. **Quarta** dif. si rōnale qd h sumit e dñia
hois qditatiua. **Dñ** aut q accipiēdo rōnale fm
nois ppriā significatiōē pro aptitudine ad rōnādū
nō e dñia sz ppriā passio: cū talis aptitudo sit posterior
suo apto nato fūdāmēto. i. sibiectō. **Si** aut accipiat
rōnale p eētia aie rōnalis sic est dñia qditatiua qz

illa est hois pncipiū pstitutiū. **Sz** dif. remanet
si rōnale eultra hois dñia. **Dñ** aut q sic accipiēdo
eā mō iā dicto: qz ultia pfectio hois eēntialis est aia
itellectiua: z isto mō rōnale puertā cū hoie: qz put cō-
uenit cū āgelis i rōnali tūc sumit p potētia itellecti-
ua q nō est hois qditatiua. **Scda** dif. quō ponit
hic mortale ultia dñia si rōnale e nouissima. **Dñ**
aut q h porphiri? errauit nō solū fm fidē sz etiā fm
naturale rōnale si itellexit mortale fore ultimā dñiaz
hois qditatiua: tū qz mortale e cōe oī aiali: z tñ ultia
dñia nunqz e generi adeqta: tū qz mors z vita sūt op-
posita: z iō cū plura sint viuētia qz sensibilia ut p3 in
plātis mortale puert oib? corporibus aiatas: z sic in
plus e āaial: z per psequēs nō est ei? dñia diuisiua.

Xrv. passus est

q dñia e sz aliquoz dif-
finitioem qd aptū natū
ē diuidere q sz eodē genere sunt. c. eo. **Et** adiūgit p
sequēdo istā diffinitioē q iferi? pscrutātes z specu-
lātes: dñiaz dicūt nō qdlibet eoz diuidētū q sub eo-
dē sunt genere sz qd adeē pducit z q ei? esse est pars
rei: sic ide exēplificat q aptū natū eē nauigare nō est
hois dñia sz ppriū ei?: qz nō e qd cōpletiuū sube: neqz
ei? pars aptitudo qdā ei? est. **Ex** quo dicto eliciū-
tur qtuor phica documēta. **Quoz** pīmū est q diuisio
generis nō solū sit p dñias eēntiales: sz etiā p accēta-
les sic cū dñ ut exēplificat q aialū qdā sūt apta nata
ad nauigādū z qdam nō. **Et** iō dicit q nō oē qd diui-
dit gen? est dñia de qua hic loqf: sz qd adeē cōducit:
qd est itelligēdū formalr z nō effectiue. **Secūdū**
do. est q dñia eo mō quo h accipit est pars rei quas
pstituit z illos q dicūt q gen? z dñia dicūt totū qzuis
alio z alio mō: tūc enī nō eēt dñia pars cū possit eē
totū alio mō sumptū. **Tertiu** do. est q ois natura-
lis aptitudo alicui? est ppriā passio ei?: qz hic assignat
rōnē qre aptū natū nauigare nō est dñia sz ppriū: qz
nō est cōpletiuū sube: sz aptitudo ei?: ut nō cōpletiuū
ad illud qd nō est dñia referat: z naturalis aptitudo
ad hoc q sit ppriū: z tūc eadem rōne ois aptitudo.
Quartū do. est q nulla naturalis aptitudo pot
eē alicui? qditatiua dñia apti natū: qz ppriū talis dñia
eē nō pot: cū adesse nō faciat sz eē ipsi iā pfecto adue-
niat. **Intelligēdū** tñ q ex isto ultio dicto sequunt
qtuor pclusioēs. **Pria** est q sēnsibilitas nō est dñia
pstitutiua aialis qz sensibilitas dicit aptitudinē ad
sentiēdū sicut risibilitas ad ridēdū: cū noia termina-
ta in bilis sz grāmaticos dicāt aptitudinē z nō actū
Scda pclusio est q rōnale nō est dñia hois pstitu-
tiua: sz illud cui ipositū est ad significandū: qz sicut ri-
sibilitas dicit aptitudinē ad actū ridēdi: a rōnabi-
litas ad actū rōnandi qui est act? sicut act? ridendi.
Tertia pclusio q mortale nō e hois specifica dñia
qz dicit ipa mortalitas aptitudinē ad actū moriēdi
sicut hūnibilitas actū hūniendi. **Quarta** pclusio q
pgregatiū z disgregatiū nō sunt dñie pstitutiue al-
bedinis z nigredinis: qz pgregatiū dicit naturalez
aptitudinē nigredinis ad actū suū fm q est pgrega-
re: z idē de disgregatiū respectu albedinis. **Sz**
ozitur difficultas quare oia ista assignant in diffini-
tionibus pro differentiis cōstitutiuis. **Dñ** aut
tem qz differentiē qditatiue rerū sunt nobis ignote:
iō circūloqmur eas per passioēs: z sic facim? descri-
ptioēs loco diffinitionū. **Scda** dif. qre nō ponit
de corporeo z aialo sicut de istis ut sint passiones.
Dñ aut q corporeitas z ipsa aia sunt pōra suis
pstitutiis: z iō sunt qditatiua: nō enī dicūt aptitudinē
sed actum pīmū: z iste que hic dicte sunt oēs dicūt

aptitudinē: et ipsum primum actū consequentem.

Vicesimus sextus passus est ^{q. p. p. r. u.}
 quadrifaria diuiditur. vno modo dicitur ipsum quod inest oī
 p̄tento sub sp̄e et nō soli sp̄e i sicut eē bipedē hōi. Alio
 modo quod nō oī s̄z soli: sic eē medicū. Alio modo quod oī et soli
 s̄z nō semp: ut canescere in senectute. Alio modo quod oī
 et soli et semp: sicut eē risibile hōi: nō quod semp actu ri-
 deat: s̄z quod semp apt̄ nat̄ est ad ridendū: et ita hini-
 bile equo. c. eo. **S̄z** oris dif. q. p. r. u. nō videt p̄-
 dicabile distinctū a genere: cū diffinitio generis ei
 pueniat: pro eo quod mobile quod est p̄a passio corporis
 p̄dicat de plurib⁹ differētib⁹ sp̄e in qd: sicut eni mo-
 tus dī de alteratiōe et augmētatiōe in qd tanq̄s diffe-
 rētibus sp̄e: ita mobile de alterabili et augmētabili
 quē sunt ei⁹ p̄tēs s̄biectiue. **C** Dicitur aut̄ quod idē ab-
 solutū p̄t eē p̄riū per cōparatiōez ad subiectū ut
 p̄tē mobilitas ad corp⁹: et gen⁹ in ordine ad sua ife-
 riora sicut fuit dictū de accidēte. **C** Secūda dif. q. p. r. u.
 p̄riū videt eē sp̄es cū risibilitas p̄dicet de pluribus
 differētib⁹ numero in qd: utpote de hac et de illa risi-
 bilitate. **C** Dicitur aut̄ quod eodē modo est p̄riū in hitudine
 ad subiectū et est sp̄es per cōparatiōē ad inferiora: et
 idē s̄z sint idē fundamētālī: nō tñ idē formālī. **C** Ter-
 tia dif. q. p. r. u. videt eē differentia specificā cū di-
 cat de plurib⁹ differētib⁹ numero in quale sicut illa.
C Dicitur aut̄ quod illō p̄dicari in quale talis differentie
 itelligit qd̄tatiū et eētiale et nō accidētale sicut p̄-
 p̄riū. **C** Quarta dif. si p̄riū est accidēs. **C** Dicitur
 aut̄ quod nō: q. tūc nō eēt nisi q̄tuor p̄dicabilia et fru-
 stra foret p̄tra accidēs distinctū. Et p̄firmat q. nō cō-
 petit ei diffinitio accidētis i feri⁹ anōtāda. **C** S̄z est
 dif. q. dicitur cōiter logici quod p̄riū manat de genere
 accidētū s̄m Boetiū. **C** Dicitur aut̄ quod istud est itelli-
 gēdū quod h̄z modū accidētis in eo quod nō p̄ducit ad eē
 simplr s̄z aduenit post eē cōpletū. **C** Secūda dif. q. oē
 illud quod aduenit post eē cōpletū dī accidēs s̄m coīa
 philosophātū dicta. **C** Dicitur aut̄ quod p̄p̄e loquendo
 ip̄z p̄riū nō aduenit: q. pullulat ab intrinsecis p̄nci-
 pijs sp̄e. Accidētia aut̄ adueniūt: q. nō ex p̄p̄ijs p̄nci-
 pijs inascunt: q̄uis aliquo modo p̄riū p̄cedat ad-
 uenire. **C** Tertia dif. q. distinctio dat de accidēte
 p̄p̄o et cōi et ista supponit p̄riū eē accidēs quod hic est
 diuisus. **C** Dicitur aut̄ quod hic accipit large accidēs
 pro oīnō qd̄tatiū: non proprie ut i fra diffiniatur.
C Quarta dif. est q. quicquid est aut est suba aut acci-
 dēs: cū ens per ista diuidat immediate: et idē cū p̄riū
 nō sit suba: pro eo quod ad simplr eē non facit: videt quod
 sit ponēdū accidēs. **C** Dicitur aut̄ quod sicut differentia
 reducit ad gen⁹ sp̄e p̄stitute per ipsā: q̄uis nō dicat
 in quid tale gen⁹ de ea: ita p̄riū suo modo in eo quod
 pullulat ab intrinsecis p̄ncipijs speciei.

Vicesimus septimus passus est

quod accidēs est quod adest et abest p̄ter subiecti corrupti-
 onē. c. 5. Et diuidit ibi accidēs in separabile sicut
 est dormire et in inseparabile sicut coruo esse nigrus.
C S̄z p̄tra hāc diffinitioem ista q̄druplī. p̄rio q. r.
 illō quod adiacet circa corp⁹ ut uestimētū adest et abest
 p̄ter subiecti corruptionē: et tñ nō est accidēs. **C** Se-
 cūdo q. forma subalis nō est accidēs: et tñ adest et abest
 materie que est ei⁹ subiectū p̄ter ip̄i⁹ materie corru-
 ptionē: cū ipsa materia sit p̄petua et incorruptibilis.
C Tertio q. corruptio est accidēs: ut cōbustio: et tñ
 nō adest et abest p̄ter subiecti corruptionē. **C** Quar-
 to q. accidēs inseparabile l̄z adsit tñ nō p̄t abeē: et idē

nō p̄t ei cōpetere diffinitio accidētis. **C** Ad p̄mū
 quod corp⁹ nō est subiectū uestimēti et illud adest et ab-
 eē itelligit per modū subiecti. **C** Ad sc̄d̄z quod hic acci-
 p̄it adest nō per modū substātificātis: sicut fo: ma s̄b
 stātilis dat eē substātificatū cōposito: s̄z per modū
 inherētis et depēdētis sicut accidēs. **C** Ad tertū quod
 corruptio est p̄natio: et idē nō est accidēs: cū rō accidē-
 tis sit positua. **C** Et si dicat quod trāsmutatio subalis
 est positua: et tñ ipsa nō adest aut abest p̄ter subiecti
 corruptionē. **C** Dicitur quod ipsa trāsmutatio adest dū
 forma significat ut cōpositū: et abest generatiōe cōpleta
 sine subiecti corruptionē. **C** Ad quartū quod ista diffini-
 tio forte videt dari de solo separabili accidēte: nō
 tñ v̄z q. postq̄ accidēs sic diffinit ip̄m diuidit in se-
 parabile et in inseparabile. Et idē nō videt posse salua-
 ri ista platonis diffinitio nisi per quandā potētiā. i.
 per quam possit oē accidēs separari: ut ille passus
 redigat in obsequiū xp̄i. **C** S̄z oris dif. quod redigat
 iste passus in xp̄i obsequiū iuxta p̄missum. **C** Dicitur
 aut̄ quod cū ista diffinitio nō possit saluari de oī accidē-
 te respectu agētis naturalis oportet cōcedere quod ab
 ipsa nō deuiādo quod agēs sup̄naturale p̄t aliq̄ in na-
 tura p̄ter ea que eueniūt s̄z ordinē nature: utpote se-
 parare oē accidēs a suba: s̄m illā regulā quod in reali
 distinctis de⁹ p̄t facere p̄us sine oī posteriori: et sic
 saluabim⁹ multa miracula diuine oipotētie.

Vicesimus octauus passus est

quod accidēs est quod p̄tingit eidē inesse et nō in eē. c. eo.
C S̄z p̄tra hāc diffinitioem ista q̄druplīter. p̄rio
 modo quod ista diffinitio nō videt differre ab alia p̄cedē-
 te: cū idē sit inesse sicut adest et idē nō inesse sicut ab-
 eē: eo modo quo hic sumit. **C** Secūdo quod cū accidētis eē
 sit in eē: nō inesse nō p̄t cadere in ei⁹ diffinitione: et
 sic l̄z p̄tingat in eē nō tñ nō in eē sicut accipit ista dif-
 finitio. **C** Tertio quod illud quod necessario inest: nō p̄-
 git inesse cū necessariū et p̄tingēs ex opposito distin-
 guantur: omne aut̄ accidēs necessario inest: ergo nō
 contingit ipsum inesse. **C** Quarto quod si inesse inclu-
 datur in rōne diffinitua accidentis: tunc per nullā
 potētiā poterit nō inesse: cū diffinitū sine diffinitione
 eē nō possit: et tñ oppositū ponit s̄z fidē catholicā: ut
 ille passus redigat in obsequiū xp̄i. **C** Ad p̄mū quod in
 ista nō ponit p̄ter s̄biecti corruptionē sicut in p̄cedē-
 ti: tñ ip̄a subitelligit cū dī eidē: q. ubi s̄biectū est idē
 nō est corruptū: et idē nō videt diffinitio alia in rel̄z sit
 alia in rōne. **C** Ad sc̄d̄z quod cū dī quod accidēs p̄tingit in eē
 et nō in eē: ista indifferētia nō attēdit in ordine ad ac-
 cidēs: q̄si sit idifferēs adest et nō in eē: s̄z rōne subiecti
 cui p̄t in eē talis inherētia et nō in eē. **C** Ad tertū quod
 si accipiat hic p̄tingētia ex parte inestētie accidētis: tñ
 accidēs poterit nō in eē sicut tenet fides q. oē p̄tingēs
 est possibile aliter se h̄re. Si aut̄ ex parte s̄biecti tñ
 oē s̄biectū p̄t eē sine quocūq̄ accidēte per diuināz
 potētiā ut ista redigant in obsequiū xp̄i. **C** Ad q̄rtū
 dī cōiter ista diffinitioem itelligi debere de inherētia
 aptitudinali et nō actuali: et tñ dicitur quod accidētia sepa-
 rata h̄nt inherētia aptitudinalē que dī itelligi in diffi-
 nitioem ista accidētis. Istud tñ nō videt ualere: q. cūz
 dicitur accidēs adest ul' abesse: aut in eē ul' nō inesse cō-
 stat quod nō p̄t per quacūq̄ potētiā nō inesse uel abeē
 s̄m aptitudinalē inherētia. Ideo videt quod ista nō sit
 accidētis diffinitio: s̄z notificatio qd̄a ut: dicat quod ac-
 cidēs: s̄m quod accidēs nō potest esse sine suo subiecto
 sicut nec inherēs s̄z q̄ inherēs: l̄z absolute quod accidit
 aut inheret sine subiecto eē possit. **C** Sed oris dif.

si philosophi istā diffinitionē accidētis: que dat per
inē: reputauerint qd itatū. **C** Dicif aut q rōna-
bili hoc nō potuerāt: qz inherētia dicit ordinē accidē-
tis ad subiectū cui inheret: z ordo est posterior suo fun-
damēto: sicut respectus suis extremis: z nullū posteri-
us est de qditate pōris. **C** Secūda dif. si ista diffini-
tio data est pprie descriptio. **C** Dicif q si hic acci-
piat inesse pro inherētia aptitudinali tūc est pprie de-
scriptio que fit per passionē ppriā: z talis inherētia
aptitudinalis s3 pmissa est passio accidētis. Si aut
istud inesse accipiat pro inherētia actuali tūc est no-
tificatio per illa que per accidēs isunt. **C** S3 rema-
net dif. si philosophi istā diffinitionē inherētie po-
suerūt sicut fides xpiana facit. **C** Dicif aut q nō qz
nō pceperūt possibilitatē isti? separatiōis quā poni-
mus in diuina eucharistia. Et ideo istas diffinitiones
retulerūt ad inherēcias actuales.

Trigesimus nonus passus est qd
intelligi corū alb? z ethyops nitēs candore pter subie-
cti corruptionē. c. 6. Et istud inducit porphiri? ad
declaratū quōd accidētia inseparabilia pnt adēe uel
abesse pter subiecti corruptionē s3m datā diffinitio-
nē. **C** S3 orif dif. qz per eundē modū posset qd itel-
ligere hoīem nō eē aīal: sicut intelligit corū nō nigrū
cū neutrū sit in rerū natura. dicif q nō est sile qz aīal
est de pmo pceptū z intellectu hoīs: z iō nō pōt qdita-
tine pcepti sine aīali: nō sic aut de nigredie corū que
nō est de pmo rōrio ei? intellectu. **C** Secūda dif. qz risibi-
le nō est de intellectu hoīs: z sic poterit hō intelligi nō
risibilis sicut corū nō niger. z tūc ppriū eo mō quo
accidēs aderit z aberit pter subiecti corruptionē.
C Dicif aut qz risibilitas nō sit de ei? pmo rōrio cō-
ceptū: tūc bñ noscīt in esse ex ei? rōne formali notitia
ppter qd. Nō sic aut accidēs inseparabile: z iō non
pōt sic subintelligi cū opposito. **C** Tertia dif. est quia
ista intellectio qua intelligit corū alb? aut est uera: z
tūc nō est nigredo accidēs inseparabile. aut falsa: z
tūc nō pōt abeē subiecto sicut falsa ppositio ut cū di-
cif hoīez nō eē aīal. **C** Dicif aut q ista subintelectio
de qua hic loqitur nō est accipiēda de facto: ut affir-
mes corū alb?: tūc enī eēt falsa cōplexio: s3 ut intelli-
gat q ex rōne sua diffinitina nō repugnat ei albeo
sicut ei repugnat oppositū passiois. **C** Quarta dif.
est qz si nō repugnat ex rōne sua: tūc nō erit impossibile
z sic nigredo talis erit separabilis. **C** Dicif aut q
fortitā posset aliunde repugnare qz ex rōne formali:
qz illud tū nō inuenit videt q talis separatio s3 sit im-
possibilis per naturā: tū nō videt impossibilis in habi-
tudie ad causas pma. Istō tū trāscēdit philosophiā.
z sic iste passus redigat in obsequiū xpī ut nō possit
ueritas philosophica sine ueritate fidei saluari.

Tricesimus passus est qd eē oib?
istis de plurib? p dīcari. c. 6. **C** S3 orif dif. Si oib?
istis p dīcabilib? est aliqd eē uinocū. **C** Dicif
aut q sic videt. s. p dīcabile qd est supi? diffinitū qd
est aptū natū de plurib? p dīcari. Et q istō sit eis eē
pater q: qdlibet istoz dicif p dīcabile. Quod aut sit
uinocū pbat: qz dicif de eis s3m vnā diffinitionē
que est de plurib? p dīcari. qz hic dicif q ista diffini-
tio oib? p dīcabilib? est cōis. **C** Secūda dif. qz cū oē
eē uinocū sit gen? aut differētia zē. qd istoz est istō
eē? **C** Dicif aut q p dīcabile dicif ad modū gene-
ris de istis quoz p dīcabilib? sicut gen? de speciebus: z
ista p dīcabilia differūt spēs: qz qdētī de quolibz istoz

ut est scda itētio qd est: rīdef pueniēter q est p dīca-
bile. **C** Tertia dif. qz si istud eē est gen?: cū istud sit
eē ad gen? z ad alia: tūc gen? erit cōis seipso z erit
eē ad oia alia ptra que fuit distinctū ut disperatū.
C Iō videt dicēdū. qz istud eē se hēat per modū
generis: tū pprie nō est gen? qz est supi? ad gen?. imo
videt eē trāscēdens ad modū entis: qz circuit oē p-
dicabile z oē gen?. Et hoc nō est ppter aliqd nisi pro-
pter trāscēdentia suā: ita q ad hoc q aliqd sit genus
pprie reqrit q dicat quādā naturā limitatā: eo q ge-
nus p dīcat de spēs? suis per modū partis materia-
lis. **C** Quarta dif. qz accipiēdo istud trāscēdēs: istō
diuidit in ista p dīcabilia per differēcias sibi cōrri-
dētes diuinas: z ille adueniētes pstituit aliqd ad
modū spēs: z sic sunt in talib? tria z ab istis trib? pōt
abstrahi vn? cōis pcept? p dīcabilis sicut a pōribus
nō trāscēdentib? z de illo cōi sic arguet. z sic erit pcef-
sus in infinitū. **C** Dicif aut q ab illis trāscēdentibus
nō pōt abstrahere ulteriozē pceptū: s3 seipis hnt
talia illā trāscēdentē cōitatē: aut oportet pcedi in ta-
lib? pcessus in infinitū sicut in diuisione p tūm. **C** S3
remanet dif. si numer? istoz p dīcabilib? est per se no-
tus. **C** Dicif aut q nō s3 sit supposit? ab oib? philo-
sophis post platonē. tū declarat istū numeri euide-
tia: qz p dīcabile aut est natū p dīcari in qd aut in qle
accipio qle pro oī nō qditatino. Si in qd aut de di-
uersis qditatib?: z sic est gen?: aut de diuersis heche-
itatib?: z sic est spēs. Si in quale. aut in quale eēntia-
le: z sic est differētia: aut in qle accidētale. z tūc. aut
itrisecū: z sic est ppriū: aut extrisecū: z sic est accidēs.

Tricesimus primus passus est
q ista p dīcabilia hnt ad inuicē cōitatē: sicut gen? puenit
cū spēs in eo q est p dīcari in qd: z cū differētia i eo q
est dici de plurib? spēs? z cū ppo in eo q est eē psequis
ad spēs: z cū accidēte de plurib? etiā spēs differētib?
dici. c. 6. **C** S3 orif dif. que cōitas est iter spēm z
alia. **C** Dicif q spēs cōicat cū differētia in p dīcari
de plurib? numero differentib?: z cū pprio de solis
numero differētib?: z cū accidēte in eo q est p dīcari
sicut fuit supradictū de oib? z dicit q in istis est rara
pueniētia. **C** Secūda dif. que est cōitas iter differētia
z sequētia. **C** Di aut q differētia cōicat cū pprio qz
vtraqz de plurib? differētib? numero z in quale qd
dicunt: z cū accidēte: qz in quale z nō puertibiliter.
C Tertia dif. que est cōitas inter ppriū z accidēs.
C Dicif q ppriū p dīcat in qle z accidēs z vtrūqz
accidētalter. i. nō qditatine. **C** Quarta dif. qd est
p dīcari in qd z in quale. **C** Dicif aut q illud dicif
p dīcari in qd per qd pueniēter rīdef ad iterrogatio-
nē factā per qd: ut cū qrit qd est hō? pueniēter rīdef
aīal. Et p dīcari in quale dicif illud per qd puenien-
ter rīdef ad iterrogationē factā per qle: ut cū qrit
qle est hō? pueniēter dicif risibilis. **C** S3 remanet
dif. si isti duo modi p dīcandi adequant totā latitudi-
nē p dīcandiōis. **C** Dicif aut q sic in ordine ad p dīca-
bilia: qz nullū est p dīcabile s3m pmissa qd nō p dīcef
in qd uel in qle. **C** Secūda dif. qz qstitas est accidēs
substātie: z tū nō p dīcat de ea in qle nec i qd s3 in qz-
tū si nec relatio aliquo istoz modoz. z sic circa ac-
cidēs nō sunt ista imediata. **C** Dicif aut q ad istud
saluādū est accipiēda in quale p dīcatio pro oī nō
quiditatino largo modo.

Tricesimus secundus passus est
q oia ista p dīcabilia hnt ad inuicē diuersitatē: qz nō

solū hic assignant eorū ueniētie sed etiā differētie. c. eo. ¶ Sed orit̄ difficultas que est differētia generis ad sequētia. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ gen^o differt a sp̄e q̄ de plurib^o sp̄ib^o dicit̄ et sp̄es nō: et a differētia q̄ in qd: et a pprio q̄ nō uertit̄ cū sp̄e: et ab accidēte q̄ essentialē. ¶ Secūda dif. que est differētia sp̄ei ad sequētia. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ a differētia differt q̄ p̄dicat̄ in quā: et a pprio q̄ illud in quale accidentale: et ab accidēte p̄ idē. Et iterū accidēs aliqd̄ p̄t̄ eē gen^o generalissimū. ¶ Tertia dif. que est distinctio differētie ad alia. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ ipsa differt a pprio q̄ illa de plurib^o differētib^o sp̄e: et istud de vna specie sola: et ab accidente q̄ illa essentialiter p̄dicatur et accidēs nō. ¶ Quarta dif. que est distinctio pprii ad accidēs. ¶ Dicitur q̄ pprium uertibiliter p̄dicat̄ de eo cuius est pprium: et accidēs nō conuertibiliter. ¶ Sed oritur dif. q̄ s̄m p̄missa in hoc est differētia iter differētiā et ppriū: loquēdo de differētia specifica: quia illa in quale essentialē et istud in quale accidentale: et sic pprium uidet̄ accidentale. et per cōsequēs erit accidēs p̄tra p̄missa. ¶ Dicitur aut̄ q̄ non dicit̄ accidentale istud pprie: sed p̄t̄ accidentale sumit̄ large p̄o di nō quiditatio. Et p̄firmatur: q̄ pprium nō dicit̄ per accidēs s̄ per se in sc̄do mō. ¶ Sc̄da dif. est q̄ illud qd̄ est essentialē uidet̄ quiditatio: differētia aut̄ dicit̄ cēntialiter ergo quiditatio. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ ipsa realiter: et s̄m eē est de quiditate: s̄m aut̄ dici. i. s̄m modū p̄dicandi ut p̄tuit dicit̄ qualitatiue uel qualificatiue.

Tricesimustertius passus est

q̄ genera p̄ora sunt his que sub se posite sunt differētijs: p̄pter qd̄ et simul qd̄ eas auferunt nō aut̄ siml̄ auferunt. c. eo. Et adiungit q̄ si differētie diuisione aialis auferant̄ p̄t̄ subitelligi suba aiata sensibilis que est aial. Ex quo qdem passu accipit̄ talis regula q̄ quicūq; aliqua duo ita se h̄nt q̄ vnū est posterius reliquo: ablato p̄iori necessariū est auferri posteri^o et posterius p̄t̄ auferri nō ablato p̄ori: q̄ hic p̄pter hoc q̄ ponit̄ eē gen^o esse p̄us differētia ifert q̄ ablato genere auferit̄ differētia: et tamē ablata differētia nō auferit̄ gen^o: q̄ nō posset inferr̄ nisi in uirtute regule p̄assumptē. ¶ Sed p̄tra hāc regulā instat̄ quadrupliciter. Primo q̄ in creaturis pater est p̄ius filio: et tamen filius potest esse sine patre. ¶ Sc̄do ois causa est p̄o suo effectū: et t̄n destructa causa p̄t̄ effect^o remanere: sicut calor in aqua igne p̄sumpto. ¶ Tertio q̄ passio ponit̄ eē posteri^o: s̄biecto s̄ natura: et t̄n ablata passione necessariū est auferri subiectū ut hic ponit̄ cū uertant̄: et tamē regula supponit q̄ posteriori ablato nō auferit̄ p̄ius. ¶ Quarto cū ista regula applicet̄ hic ad gen^o et differētiā p̄stat q̄ sublato rōnali et irrōnali nō remanet aial in rerū natura: aut sublatis congregatiuo et disgregatiuo nō remanet color. ¶ Ad p̄mū dicit̄ q̄ hic nō est intentio de p̄oritate t̄pis s̄m q̄ pater p̄uenit̄ filiū et auro ra uesperū: sed de p̄oritate nature q̄lis est iter gen^o et differētiā. ¶ Ad sc̄dm q̄ istā regulā itelligi oportet s̄m cēntialiter ordinata sicut sunt genus et differētia nō sic aut̄ effect^o et causa uniuoca q̄ accidit̄ semp q̄ talis effect^o sit a tali causa. ¶ Ad tertiu q̄ nō repugnat subiecto ex sua rōne formali existere sine passione cū s̄m naturā p̄existat̄ ei: et in illo p̄ori sit sine ea cū tota sua rōne diffinitiuā. ¶ Ad quartū q̄ eodem modo generi nō repugnat ex sua quiditate fore sine differētia cū p̄existat̄ ei et in illo p̄ori sit quiditatiue

sine ea: p̄pter idētitatē t̄n realē in nōnullis necessariis sequit̄ de facto differentia. ¶ Sed orit̄ dif. q̄re dicit̄ q̄ si differētie diuisione aialis auferunt̄ p̄t̄ subitelligi substantia aiata sensibilis que est aial. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ ad ostēdēdū quō aial in suo p̄ceptu abstrahit a differentijs diuisiuis et oē qd̄ abstrahit ab alio p̄t̄ itelligi sine illo eē in esse itellecto. ¶ Sc̄da dif. q̄ cū gen^o nō sit de quiditate differētie s̄m p̄missa: ita uidet̄ q̄ differētia possit̄ cōcipi sine genere sicut ecōuerso. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ lz absolute possit̄ p̄cipi rōnale sine aiali: p̄o eo q̄ nō est itra ei^o qd̄ itatē inclusum: t̄n descēdendo a summis ad infima per lineā p̄dicamētālē rectā p̄ntelligit̄ semp diuisum diuidētib^o suis. et sic uidetur hic loqui.

Tricesimusquartus passus est

q̄ genera p̄iacere oportet: et formata specificis differētijs p̄ficere sp̄es. vñ p̄o: a: ingt: naturaliter sunt genera et simul iterimētia: et ipsis. s. genere et differētia iteremptis iterimunt̄ sp̄es: sed interēptis sp̄ib^o nō simul interimunt̄. s. gen^o et differētia. c. eo. Ex isto passu accipiunt̄ quatuor philosophica documēta. ¶ Primum est q̄ in p̄fectiōe sp̄ei et in cōpositiōe: genus p̄iacet: qd̄ nō est semp itelligēdū ad modū subiecti: q̄ rōnalitas nō inest aialitati sicut s̄biecto: s̄ aialitas p̄iacet sicut effect^o p̄o: ut illuminatio aeris p̄uenit̄ eius calefactione: a sole. ¶ Sc̄dm est q̄ in ista cōpositiōe differētia iformat gen^o: qd̄ aliqñ p̄t̄ itelligi per insistentiā formālē in ipso ut in receptiue: ut aiatum in corpore: q̄uis in animali et rationali non ita sit. ¶ Tertium do. est q̄ genera sunt p̄iora s̄m naturā q̄ ipse sp̄es. ¶ Et si dicat̄ qd̄ hic itendit̄ p̄ p̄us natura. ¶ Dicit̄ q̄ quicūq; aliqua duo ita se habent q̄ vnū p̄erigit̄ reliquū: p̄erigitū est p̄us s̄ natura p̄erigente. ¶ Et si dicat̄ ad qd̄ cōgscit̄ q̄ istud p̄erigat̄ reliquū. ¶ Dicit̄ q̄ quicūq; ex sua rōne formali repugnat esse sine alio et nō ecōuerso. ¶ Quartus do. est q̄ iteremptis generib^o iterimunt̄ sp̄es et non ecōuerso: q̄ dicit̄ q̄ genera sunt interimētia. s. sp̄es: sed nō simul iterimunt̄. s. ablatiōe sp̄erū. ¶ Sc̄d̄ orit̄ dif. q̄ hic uidet̄ supponere iter emptionē generū et sp̄erū que est impossibilis s̄m philosophos. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ uel ipse loquit̄ per impossibile q̄ si interimeref gen^o et sp̄es interimeref: et nō ecōuerso. Alut̄ si loquit̄ per possibile ut si dicat̄ q̄ ista sūt annihilabilia per diuinā potētiā quātū ad suū eē in actu sicut docet xp̄iana fides. ¶ Secūda diffi. est q̄ correlatiua posita se ponūt et perempta se p̄imūt: et gen^o et sp̄es sunt correlatiua: et ideo sicut interēpto genere iterimunt̄ sp̄es ita ecōuerso. ¶ Dicit̄ aut̄ q̄ uerū est in quātum sunt correlatiua: nō t̄n q̄tū ad quiditatē absolutā generis que abstrahit a natura specifica: et sic itelligit̄ in hoc loco ¶ Itelligēdū t̄n q̄ uidet̄ hic accipi argumētū q̄ gen^o et sp̄es differāt realr: q̄ in eis dē realiter vnoperēpto p̄imūt et reliquū. Nisi dicat̄ q̄ uerū est de facto uel de possibili: non tamē ubi supponit̄ impossibile s. non differant realiter.

Tricesimusquintus passus est

q̄ accidētia p̄ncipalr in indiuiduis subsistūt: genera uo et sp̄es naturalr p̄ora sūt indiuiduis sube. c. e. Ex quo dicto eliciunt̄ duo philosophica do. ¶ Primum est q̄ sc̄de sube sunt p̄iores s̄m naturā q̄ p̄me: q̄ indiuidua substantie dicunt̄ substantie p̄me. Genera aut̄ et sp̄es substantie sc̄de. ¶ Sc̄d̄ do. est q̄ accidētia p̄ p̄ius insunt̄ p̄mis substantijs q̄ secundis: q̄ dicit̄ q̄

Principaliter in indiuiduis ſubſiſtūt. **C** Sz orif dif. quō dicunt ille p̄me ſubſtātie ſi ſunt poſteriores: & iſte ſe cūdeſi ſunt priores. **C** Dicif aut q̄ iſte dicunt p̄me qz quo ad nos prius vident apprehēdi: cū abſtrahi mus vniuerſale a ſingularib⁹: nō tamē in ſe. **C** Se cūda dif. quō accidētia per pri⁹ dicunt inelle pri mis ſubſtātijs cū ip̄e ſint natura poſteriores. **C** Di cif aut q̄ cū vniuerſalia ſint abſtracta & ſm ſe preci ſa in eē eſſentie: illa que p̄tingūt: q̄lia ſunt accidētia nō p̄nt eis inelle niſi put ſunt indiuiduata & ſic per idi uida: & tūc ſedario qz per aliud. **C** Tertia dif. eſt ſi pp̄ia paſſio in eſt prius indiuiduis q̄ vniuerſalib⁹. **C** Dicif aut q̄ nō: imo ecōuerſo: qz ip̄ſa in eſt per ſe ſp̄i: & ſic per ſp̄m p̄uenit indiuiduis. **C** Tūc ſicut in p̄ dicatis per accidēs p̄cedit ab inferiorib⁹ ad ſupio ra ſm p̄miſſa: ita in p̄dicatis per ſe ecōuerſo. **C** Qui⁹ rō eſt: qz p̄dicata per ſe iſunt q̄ditatib⁹ in ſua abſtra ctioe: ſz quā ſunt vniuerſales. **C** Quarta dif. eſt. qz ſoz. nō pōt eſſe alb⁹ niſi hō ſit albus: & tamen hō pōt eſſe alb⁹ ſorte nō albo. **E**t ſm regulā p̄oritatis datā prius eſt eſſe albū hoīs q̄ ſoz. cū ab ip̄ſo nō p̄uertat cōſequētia. **C** Dicif aut q̄ ſicut hic hō nō pōt eſſe albus niſi & hō: ita nec hō niſi alijs ſingularis homo q̄ ſuis nō ſoz. & ita conuertitur cōſequētia ad ſingu laria q̄ ſuis nō ad ſortem.

Triceſimū ſextus paſſus eſt

que participāt genera equali participāt: cū tñ acci dētia itēſionē & remiſſionē recipiāt. **C** Et poſtea adiungit in ſequētib⁹ q̄. ſ. cōe eſt ſp̄i & differētie par ticipari eqliater ab illis a q̄b⁹ participant. **E**t ite rū in ſequētib⁹ addit q̄ equaliter participant ſp̄es & pp̄ia paſſio ab illis a q̄bus participant. **C** **E**t ex quo eliciunt q̄tuor p̄cluſiones. Quarū p̄ma eſt q̄ genera equaliter dicunt de oibus ſuis partib⁹ ſubiectiuis: qz dicit q̄ equali participant a ſuis inferioribus. **C** **S**ecūda p̄cluſio eſt q̄ equaliter dicif ſp̄es de indi uidiuis ſz eundē modū: qz dicit q̄ in iſta equali par ticipatione p̄uenit ſp̄es cū differētia. **C** **T**ertia con cluſio q̄ differentia reſpectu ſuoz inferiorū habet ta lem equalitatē: qz in eodē ponit hic cōicere cū ſp̄e. **C** **Q**uarta p̄cluſio q̄ pp̄rius dicif equaliter de oib⁹ ſuis ſubiectis: qz ponit q̄ eqliater participat pp̄rius: ſicut ſp̄es ab indiuiduis. **C** **S**ed p̄tra p̄cluſiones in ſtatur quadruplī. **C** **P**rimo qz hō dicif eſſe p̄fectiſ ſimū aial & ſic nobilioz & p̄fectioz modo participa re aialitatem q̄ bruta: p̄tra generis equalitatem. **C** **S**ecūdo qz lux ſolis & lune videant eiuſdē ſpe cie tamē naturalī lucem eē p̄fectioz in ſole q̄ in lu na cernimus. **C** **T**ertio quia vna albedo eſt magis diſgregatiua q̄ alia aut nigredo congregatiua. & ſic differētia inequaliter participatur. **C** **Q**uarto quia vnus homo videtur riſibilioz altero: aut vnus cor pus altero mobilius: contra proprii equalitatem. **C** **A**d p̄mū rōdeſ q̄ hō eſt p̄fectioz brutiſ per ratio nabilitatē & non per aialitatē: id eſt nobiliſſimū aia liū: nō tamē in quātū aialia ſunt. **C** **A**d ſedz q̄ lux ſolis ſit p̄fectioz luce lune: tamē nō ſm q̄ditatiuā lu cis rōnem ſpecificā: ſed ſm gradus materiales aut indiuiduales. **C** **A**d tertiu q̄ nō eſt itenſus diſgrega tiuū q̄tū ad q̄ditatē diſgregatiui: que rō tota ſaluaf in quolibet gradu: ſz quo ad gradus vni rōnis ſicut dictū eſt in ſp̄e. **C** **A**d quartū q̄ ſicut vnū corpus eſt facilius mobile aut veloci⁹ q̄ reliquū ita in riſibili tate: tamē ita eſt vnū mobile ſicut reliquū & tñ riſi bile itēſiue. **C** **S**ed orif dif. qz eo modo quo iſta p̄di

cabilia p̄cedunt itēdi & remitti: puta ſm gradus idi uiduales: ita cōcedi oportet de accidēte: & ſicut ne gaſ de eis itēſio & remiſſio ſm rōnem formalē ita in accidēte. **E**t tñ hic p̄cedit accidēs itēdi & remit ti q̄ de alijs oibus p̄dicabilib⁹ negat. **C** **D**icif aut q̄ cetera vident cōparari ad ſua iſerioza añ omnez gradu itrinſecū ut de eis p̄dicant & ſic nō ſz magis & min⁹. **A**ccidēs aut ad ſubiectū ſicut ad poſteri⁹ ſe habēs poſt oēm itenſionē: & id forte ei⁹ itenſio & re miſſio p̄ceditur ubi negatur de alijs.

Triceſimū ſeptimus paſſus eſt

q̄ differētia cōponit cū alia differētia. **R**ōnale eni ait & mortale cōpoſitū eſt in ſubſtātia hoīs. **S**p̄es vō nō cōponit ſp̄i ut gignat aliquā ſp̄z. **C** **E**t adiungit ibi vnū exēplū mltū mirabile qd nō eſt cre dendū fuiſſe platonis ſz ſupadditū a porphirio ad remouēdā inſtātiā q̄ qdā equa p̄miſceſt aſino ad mu li generatiōem: equ⁹ aut ſimplī aſine numq̄. **E**t iſto paſſu accipiunt quatuor philoſophica do. **C** **P**ri mū eſt q̄ duo actu exiſtētia p̄nt p̄currere ad faciēdū vnū cōpoſitū: dum tñ aliqd aliud vnū ſit in potētia reſpectu amboz: qz cū differētie ſint in actu reſpe ctu generis & gen⁹ in potētia reſpectu earuz: ut ſup⁹ fuit oſtēſum: plures differētie p̄currūt hic ad facien dū vnū cōpoſitū. **C** **S**dm do. q̄ nō eſt incōueniens ſi plres forme ſubſtātiales p̄currūt ad faciēdū cōpo ſitū vnū: ſicut hic ad faciēdū vnū eēntiale p̄ſtitutuſ qz eadē incōueniētia poſſent adduci de differētijs eēntialib⁹ ſicut de ſubſtātia lib⁹ formis: ut patet ſub tiliter intueri. ſicut eni eē eſt a forma ita a differētia. **C** **T**ertiu do. q̄ vna ſp̄es ſria nō pōt p̄miſceri alte ri ad faciēdā vnā mediā q̄litatē ab eis ſp̄e diſtinctā utputa albedo & nigredo ad mediū colorē: & ide ha beſ q̄ iſti colores nō p̄miſcent formalī in medio ſz virtualiter tñ. **C** **Q**uartū do. q̄ q̄tuor elemēta nō p̄miſcent ad faciēdā vnā mixti formā quā p̄ſtat ab eis eē diſtinctā ſp̄e. **E**t arguit q̄ in mixto nō ſunt ele menta formalī qz ſp̄es ſp̄i nō p̄miſceſt ad aliā ſp̄z faciēdā. **C** **S**z orif dif. qz dicit q̄ particularis equa cū aſino p̄miſceſt: & nō tñ equ⁹ ſimplī. & tamē loc⁹ eſt a parte ſubiectiua q̄ ſi hic equ⁹ aliqd opaf & equis ſimplī. **C** **D**icif aut q̄ exēplū iſtud poſitū ibi modū cum facit ad p̄poſitū de p̄iunctioe differētie cū alia & nō ſp̄i cū alia ad vnū p̄ſtituendū cōpoſitū. & ideo modicū eſt curādū de oppoſito porphirij q̄ ſuis regu la platonica ſituera. ſ. q̄ vna ſp̄es nō adiungit alte ri ad faciēdū vnū tertiu ita q̄ quelibet ſp̄es ſit pars talis tertij cōpoſiti qz ut efficiētes ſic bene aſinus & equa faciunt mulum.

Triceſimū ſoſtauuſ paſſus eſt

permixte qdem ſunt ſrie differētie. mixta vō ſunt ſria accidētia. **C** **S**z p̄tra iſtū paſſū inſtaf q̄drupliciter. **P**rimo qz p̄gregatiuū & diſgregatiuū cū ſint differētie coloris ſrie p̄miſcētur in diuerſis colorib⁹ quoz viriditas min⁹ p̄gregat q̄ nigredo & min⁹ diſgregat q̄ albedo. **C** **S**ecūdo qz calor & frig⁹ p̄miſcent in tepido & non eſt poſſibile q̄ duo diſtin cta ſpecie p̄miſceantur quin p̄miſcantur eoz diſtincta differentie. **C** **T**ertio quia differētie accidentium ſunt accidentia: ſed contraria accidētia: ut hic di citur: p̄miſcētur ergo differentie eoz. **C** **Q**uarto qz ſria accidentia differūt ſp̄e: dictū aut eſt in paſſū p̄cedenti q̄ ſp̄es plres nō p̄ueniūt ad vnū p̄ſtituti onē. **C** **A**d p̄mū q̄ talis p̄mixtio negari nō pōt ſicut

in accidentibus est concessa: et ideo videtur quod non fuerit hic intentio nisi de differentiis generis substantie que sunt contra accidentia distincte. ¶ Ad secundum quod ibi permiscens differentie specificae sicut ipse nature specificae: tamen non ita fit in subalterno de quo est in proposito sermo. ¶ Ad tertium quod concludit demonstratiue. ¶ Ad quartum quod ista tria permiscens: non ut faciat unam tertiam speciem: sed in tepido caliditas et frigiditas que ibi sunt remissa: unumquodque permanet in propria specie: nulla species noua constituta. ¶ Sed oritur difficultas: quod non solum in accidentibus sed etiam in genere substantie corporee et incorporee sic permiscens ad constitutionem hominis ex anima rationali et corpore. ¶ Dicitur autem quod hic non est permixtio ex differentiis: quia corporeum et rationale sunt diuise subalternatione posite: et ideo ista non potest cadere sub incorporeo.

Tricesimus nonus passus est ^{quod species} ante subintelligi potest quod accidentia inseparabilia oportet: inquit: esse subiectum ut illi aliquid accidat. Accidentia vero: aut posterioris sunt generis: et aduenticie nature. c. eo. Et sic patet quod hic loquendo de speciebus et differentiis non refert se nisi ad illa que sunt de genere substantie: cum hic supponat speciem de qua hic loquitur esse accidentium subiectum. Et in isto quod est passus permittitur quatuor philosophice ueritates. ¶ Prima est quod substantia est prior accidenti ordine cognitionis: quia dicitur quod species ante subintelligi potest quod accidentia. Et non debet intelligi quod prius apprehendatur: cum per accidentia deueniamus ad noticiam substantie: sed quia in ipsa noticia arguimus quod ipsa est prior. ¶ Secunda ueritas quod substantia est prior accidenti non solum in esse cognito sed etiam secundum ordinem nature: quia dicitur quod oportet esse subiectum ut aliquid illi accidat: quia si prius est esse quod recipit: sicut pati presupponit existere. ¶ Tertia ueritas quod totum genus accidentis est posteriori toto genere substantie: quia dicitur quod accidentia posterioris sunt generis: non in quantum ponatur unum genus omnium accidentium: cum sint eorum noue genera prima: sed quia accipiendo genus cuiuslibet dati predicamenti accidentis illud secundum se totum est posteriori. ¶ Quarta ueritas est quod omnia accidentia sunt ab extrinseco: quia dicitur quod sunt nature aduenticie: et iste aduentus designat extraneitatem. ¶ Sed oritur difficultas: quia sicut forma substantialis educitur de potentia materie: ita accidentia naturalia: cum non creentur: et ideo uidentur eque ab intrinseco. ¶ Dicitur autem quod quia forma substantialis educitur de potentia illius cum quo facit idem per essentiam: ideo magis dicitur ab intrinseco quod accidentis quod non est natura sic idem facere cum subiecto de cuius potentia est eductum.

Quadragesimus passus est ^{illi figura} ^{re que} arbor: Porphyrius appellatur non quod ista figura a Porphyrio fuerit descripta: sed quia ex dictis in isto libro qui Porphyrius vulgo nuncupatur est accepta que talis est.

Substantia

incorporea		corporea
	Corpus	
inanimatum		animatum
	Vegetabile	
insensibile		sensibile
	Animal	
irrationale		rationale
	Rationalis	
immortale		mortale
	Homo	
Plato.	Cicero.	Sor.
		Aristo.

Et ista quidem figura ^{ut patet ad se-} ^{sum permittit sex} subalternatas diuisiones. Quarum prima est substantia corporea et incorporea: et sub quolibet diuisione fit una constitutio diuisi cum diuidere ad illud quod est in recta linea. Et hoc ad declarationem occurrunt nonnullae difficultates. Quarum prima est. ¶ Si in quolibet alio predicamento posset describi talis figura: cum ista respiciat solum genus substantie. ¶ Dicitur autem quod sic: quia in omni predicamento est inuenire genera et differentias et species secundum quorum diuisionem et constitutionem fit ista figura subordinatio: et quia differentie rerum sunt ignote: ut est sermo uulgatus: ideo non est facile hanc figuram in quolibet predicamento describere. ¶ Secunda difficultas est. si in ista subordinatio predicabiliu in eodem predicamento diuisio generis semper est in duas diuisiones tantum. ¶ Dicitur autem quod ita videtur supponere ista figura que semper diuidit in duas tantum. Et in isto libro Porphyrius sequebatur Platonem non fecit aliquam generis diuisionem nisi in duas diuisiones. Et istud affirmat: quia priuatiue opposita circa illud cui nata sunt in esse sunt semper immediate: et iste diuisiones ut patet inductiue sunt per opposita priuatiue. ¶ Tertia difficultas est quia si semper diuisio generis est tantum in duas differentias: tunc bruta species distincta non erunt immediate animalia irrationalia nisi si una species tantum. cuius opposita differentia subdividetur. Vel essent due species tantum. et istud uidetur inconueniens. Et confirmatur istud: tum quia eadem ratione in qualitate predicamento color non posset descendere in plures coloris species eque immediate nisi per differentias geminatas et subalternatione positas: quod uidetur absurdum. Tum quia directe tria sunt nata fieri circa idem eque immediate: et tunc esse non posset de albedine putata et nigredine: quia si disgregatiuum esset una differentia: tum oporteret congregatiuum subdividi ad procedendum ad alias species: et sub ipso caderet differentia specifica nigredinis. Tum quia in numeris cum sint infinite species oportet ibi esse infinitas subalternationes specierum sub diuisionum per differentias: quia finite tales semper redderent finitas species: et sic cum omnes diuise subalternatione posite concurrant ad quodammodo speciem specialissime in eadem quoditate multiplicarentur diuise in infinitum subalternatione diuisiones. Tum quia cum sint infinite quo ad nos animalium irrationalium species: si animal sub diuidendo sic procedit ad eas: antequam omnes habeantur erunt innumerabiles sub diuisiones subalternatione posite: et sic cum omnes subalternatione posita concurrant ad diffinitionem speciei specialissime: ultima species ad quam sic deuenitur habebit innumerabiles differentias in sua diffinitione. Et ideo magis videtur consonum quod aliquod genus immediate cadat in multas species: et per sequens quod per multas differentias diuidatur simul. ¶ Quarta difficultas est quod omnia priuatiua sunt immediata circa aptum naturam. et iste differentie accipiuntur ut priuatiue opposite. Et confirmatur quia inter corporeum et incorporeum circa substantiam nullum est dare medium: nec iter animatum et inanimatum circa corpus. et sic de alijs. ¶ Dicitur autem quod differentia priuatiua nunquam potest constituere aliquod positiuum: et ideo per istas priuatiuas circumscribimus aliquam differentiam positiuam: puta per incorporeum spirituale quod constituit spiritum: qui forte immediate diuiditur in differentias specificas omnium angelorum. Et ita cum animal diuiditur per rationale et irrationale: irrationale constituit brutum: quod forte immediate diuiditur per differentias specificas omnium brutorum: et non sic diuiditur sicut

in iſta figura ſunt diuiſiones ſubordinate. ¶ Quinta dif. eſt. ſi differētia modo p̄uatiuo explicata ſemper ſignificat aliquā differētia poſitiuā cōſtituētē ſp̄m aliquā ſubalternā aut ſp̄aliſſimā. ¶ Dicif autem q̄ ſic quicq̄ q̄ ſicut per incorporeū circūloquimur differētia ſp̄ialis ſubſtātie que cōſtituit ſp̄m qd̄ eſt genus ſubalternū ad oīa incorporea: et ita irrationale forte cōſtituit brutum: tamē iſtud nō pōt ſemper poni: q̄ cū qd̄libet gen⁹ immediate poſſit diuidi per vnā differētia et eius p̄uationē tunc oporteret diuiſionē generis eē ſolum in duas differētia: cuius oppoſitū fuit declaratū. ¶ Sexta dif. eſt. ſi differētia p̄uatiue nūcupata eſt ſemp̄ p̄fectior poſitiua aut ecōuerſo. ¶ Dicif autē q̄ quicq̄ illa que tenet ſe ex parte p̄uationis eſt p̄fectior: ſicut illa quā circūloquimur per incorporeū q̄ corporeū eo q̄ ſp̄alia corporalibus p̄ferunt: aliq̄ aut ecōuerſo ſicut animatus eſt p̄fectius inaiato: eo q̄ viuētia nō viuētibus ſunt meliora. ¶ Septima dif. eſt. ſi differētie min⁹ p̄fecte ſemp̄ habēt plures ſp̄aliſſimas ſub ſe. Dicunt autē q̄ ſic q̄ videm⁹ q̄ natura eſt magis intenta ad multiplicandū min⁹ p̄fecta ſicut ſunt corruptibilia: et id plures ſp̄s vident p̄tineri ſub corporeo q̄ ſub incorporeo: et plura ſub rationali: Tamē nō eſt ita p̄ſpicuū q̄ plures ſp̄s ſicut inaiatorū q̄ aiatorū p̄pter multitudinem plantarū et animalium: niſi forte oēs ſtelle differant ſp̄e: nec q̄ maior ſit multitudo plantarū ſub inſenſibili q̄ animalium ſub ſenſibili. Et iterū ſi omnes ſtelle et angeli ſp̄s ſunt diſtincti ut aliqui putāt nō videt tanta multitudo ſp̄erū corruptibiliū eē. ¶ Intelligendū t̄n̄ eſt q̄ ſi ponant imperfectione ſemper eſſe plura ſicut videt p̄babile: tūc nō pōt poni p̄uenienter q̄ oēs ſtelle differant ſp̄e que vident excedere numerū corruptibiliū ſp̄erū. Et eodē modo tūc nō eſt p̄ſonū oēs angelos eſſe ſp̄e differētes: q̄ eorū multitudo videt excedere numerū corporaliū ſp̄erū. ¶ Octaua dif. eſt. ſi oēs ſp̄s ſp̄aliſſime in tali p̄dicamēto diſtant eqliter a genere generaliffimo i. per equalē numerū differētiarū ſubalternatarū. ¶ Dicif autē q̄ nō videt: q̄ ſi oēs angeli forent eiusdem ſp̄e: ut nonnulli putāt: tūc differētia incorporea eſſet differētia ultima et ſpecifica. Et p̄firmatur q̄ dicunt nonnulli q̄ rationale eſt differētia ultima hoīs et tamen cōſtat q̄ irrationale nō eſt talis: alioquin oīa bruta forent eiusdem ſp̄e. ¶ Nona dif. cum corporeale et ſpirituale: aut corporeale et incorporeale cōueniāt cū accidentibus: eo q̄ q̄dam eorū ſunt corporalia et q̄dam ſp̄alia aut incorporea: quō p̄nt iſta eē ſubſtātie differētie diuiſiue cū nulla differētia talis creat ſuū genus diuiſum. ¶ Dicif autē q̄ aliud eſt dicere corporeale et incorporeale: et aliud corporeū et incorporeū: q̄ p̄ma duo ſunt cōia ſubſtātie et accidenti: alia aut duo nō ponunt niſi in ſubſtātia. Et ideo iſto modo corporeū et incorporeū ſunt ſubſtātie differētie diuiſiue. Corporeale aut et incorporeale nō: q̄ iſta circueunt totā entis cōitate. Et dato q̄ corporeale et ſp̄iale ponerent ſubſtātie differētie diuiſiue: tamē iſta nō eſſent in accidentibus vniuocē imo analogice: ſicut ſanitas eſt in urina per ordinē ad ipſū animal. ¶ Decima dif. cū differētia incorporea cōſtituat ſp̄m et ſp̄s dicat de deo: ſicut teſtaſ Saluator: noſter dñs xp̄s. Jo. 4°. Sp̄s eſt deus: et per p̄ſequēs incorporeū: quō iſta differētia pōt eſſe diuiſiua ſubſtātie que p̄uenit deo qui nō eſt ſm̄ theologos in genere ſubſtātie: et differētia diuiſiua generis nō pōt competere niſi exiſtētibus in illo genere: ¶ Di-

citur autē q̄ ſicut ſubſtātia accipit dupliciter. Vno modo pro trāſcendenti qd̄ eſt cōe deo et creaturis cōmunitate quadam ſiue vniuoca ſiue analogica. Alio modo put eſt qd̄dam p̄dicamētū determinatū t̄n̄ ad limitata. Ita ſp̄s vno modo eſt trāſcēdens put eſt quid cōe deo et creaturis. Et alio modo eſt gen⁹ ſubalternū ſubſtātie ſicut corpus. Et iſto modo dicitur ei⁹ differētia p̄ſtitutiua incorporea. ¶ Et ſi dicatur q̄ tūc eſt dare duas ſp̄ualitates: vnā trāſcēdentem et aliam exiſtētē in genere. ¶ Dicif q̄ quicq̄ assignant differētie accidentales ut bipes hoīs: ſicut nō eſt dare duas bipedalitates ſed vnā que eſt accidentalis: et circūloquimur differētia eēntialē per ipſam: ita cū ſit vnica ſp̄ualitas in angelo et illa eſt trāſcēdens et per illam circūloquimur differētia diuiſiua ſubſtātie nobis ignotā que eſt adiuncta cū ratione ſp̄ualitatis in creatura. ¶ Undecima dif. eſt ſi corpus qd̄ eſt hic gen⁹ aut ſp̄s ſubalterna differt a corpore qd̄ eſt altera pars compositi in hoīe uel in bruto. ¶ Dicif autē q̄ nō videt: q̄ corpus quod eſt altera pars compositi eſt ſubſtātia corporea cū non ſit incorporea: et iſta eſt diffinitio generis ſubalterni. Et cōfirmatur. Tūc q̄ due p̄fectiones ſubſtātiales eiusdem rōnis non p̄nt eſſe in eodē composito. Tum q̄ duo corpora non poſſunt eē ſimul in eodē loco. Tūc q̄ trina dimēſio eſt paſſio utriuſq̄ corporis: et ſic eſſet homo bis iſta dimenſione quāt⁹. Tūc q̄ diſcedente anima nō manet corpus niſi qd̄ eſt altera pars compositi aut fuit: et tamē illud eſt ſubſtātia corporea que eſt diffinitio ut patuit generis ſubalterni. ¶ Duodecima difficultas quia corpus qd̄ eſt pars nō videt eēntialiter dici de toto composito: cuius nullum totum ſit: eſſentialiter ſua pars: et tamē corpus quod eſt genus dicit eſſentialiter de composito iſto. ¶ Dicitur autē q̄ genus eſt pars eēntialis ſpeciei ſicut differētia: ut fuit oſtenſus ſuperius: et tamē dicitur eēntialiter de ſua ſpecie: nō in ultimata abſtractiōe cū humanitas nō ſit animalitas: et ideo in quadam p̄cretiōe ſeu cōmunitate: et ſic in propoſito tale compositū ut homo nō eſt corporeitas ſed bene corpus. Niſi forte dicat q̄ illud corpus etiam cōcretiue ſumptū eſt pars. ¶ Et ſi dicat ulterius q̄ corp⁹ dicitur equiuoce de corpore qd̄ eſt gen⁹ et talis pars et tūc non ſunt duo corpora ſed due corporis acceptiones. tamē non videt quare utraq̄ nō ſit ſubſtātia corporea: niſi q̄ cōſtitutiua nō vident in genere per ſe ſed per reductionē ad conſtitutū: et ideo pars nō ſit ſp̄s cū ſit cōſtitutū. ¶ Tertiadecima dif. cū hoc ſit formalr et eēntialr corp⁹ qd̄ eſt gen⁹: quid eſt iſtud corpus: aut materia: aut forma: aut compositū qd̄ eſt utraq̄: aut compositū qd̄ reſultat ex iſtis: Et dicitur q̄ nō eſt ſola materia p̄ma: q̄ illa per ſe nō eſt in aliquo determinato p̄dicamēto: nec ſola forma: q̄ illa dicit eē in genere per reductionē: cū t̄n̄ oīs ſp̄s per ſe ſit directe in genere: nec compositū acceptū pro utroq̄ ſimul: q̄ illud nō addit ad utraq̄ niſi reſpectū ſimultatis qui nō ponereſ eſſe in genere ſubſtātie. Et id relinq̄tur q̄ ſit compositū reſultās ex iſtis. Et tūc iſtd reſultās reſultat aut ab aīa rōnali: et iſtd videt impoſſibile: q̄ differētia rationalis eſt poſterior: que ſumit ab anima intellectiua q̄ corpus in genere ſubſtātie et nullum prius reſultat a ſuo poſteriori. Aut ab alia forma et tūc oporteret ponere plures formas in homine. ¶ Quartadecima difficultas eſt. ſi in diuiſione cuiuſlibet generis iſtorū in differētia ſemp̄ vnā differētia eſt p̄fectior altera.

C Dicitur autem vniuersaliter ab oibus q sic: qz constat q incorporeu est melius corporeo: & animatum melius inanimato: sensibile insensibili: & rationale irrationali. Et confirmat istud: tu qz omnia illa que sunt eiusdem generis oportet ee ordiata: cu no sint confusa: & no pot ibi vniuersaliter arredi aliqs ordo nisi eminētie: qui remouet ab oibus equalitate. Tuz qz vnicuiqz cōpetit quāritas virtutis fm suam rōnez formale: cu ex sua rōne formali vnū sit pfectio alio essentiali: & ideo sicut qditates no sunt vnius rationis ita nec eoz finitates que sunt virtutis quāritates: & sic no pot esse equalitas que inter quāritates semp eiusdem rōnis cōsurgit: cum sit respectu equiparantie. **C** Intelligēdum tamē est q quicqd cadit sub differētia pfectiori est pfectius quocūqz cadente sub impfectiori: qz habet pfectiores definitionē s. ex eodē genere cū pfectiori differētia. **C** Quindecima difficultas. cū triplex sit aia fm philosophos. s. uegetatiua: sensitua: & intellectiua: a qua sumit ista differētia animatum. **C** Dicit aut q precise a uegetatiua: qz in ista sola omnia animata cōueniunt: & per cōsequens sensibile ab anima sensitua & rationale ab anima intellectiua: & ideo animatum adueniēs corpori cōstituit uegetabile: sicut sensibile adueniēs corpori aiato: quod est uegetabile: cōstituit aial. **C** Intelligēdū tamē q ex isto sequunt due cōclusiones. **C** Prima est q rationalis anima no dat esse istud aiatus de quo hic loquit: qz rōnale est posterius aiato: & nullum posterius dat esse priori. **C** Secūda cōclusio q talis aiarōnalis no dat esse aial qz pns est aial qz rōnale sicut diuisum diuidente. **C** Sextadecima dif. est. si inanimatum quod est differētia constituit vnā speciē subalternā sicut animatum: aut descēdit imediate ad mltas spēs: ut puta in elemēta & corpora supercelestia. **C** Dicit aut q no est nota vna pfectio positiua ex parte inanimati sicut est aia uegetatiua ex parte aiati: ideo forte imediate descēdit inanimatū in plres species subalternas: puta corruptibiliū & incorruptibiliū qbus nihil apparet cōe sub corpore positū. **C** Intelligēdū tū q non est sic de incorporeo sicut de inaiato: qz oibus incorporeis inuenit rō spūalitatē positua cōis: & ideo incorporeu imediate cōstituit vnā speciē. **C** Decima septima difficultas est. Si aiati differētia eēntialiter est pfectior qz differētia inaiati: & per cōsequens oē aiatum melius est inaiato: & tūc plante erunt perfectiores: ut herbe: qz sint oia corpora supercelestia: qd videt absurdū. Si aut eodē modo inanimatū foret differētia nobilioz tūc oē inanimatū esset pfectius quocūqz aiato: & sic lapides eēnt meliores qz hoies. **C** Dicitur aut q melius est dicere q herbe sunt meliores qz sydera s; essentiā: qz si diceretur q lapides pcellunt hoies: qz incōparabilis res est vita qua sydera carent. **C** Intelligēdū tamē q ab ista diuisione necessaria philosophi nonnulli vsqz quaqz pclaro posuerunt corpora supercelestia fore aiata ut eēnt magis nobilia. Istud tamē no admittit theologus. **C** Decima octaua difficultas qre ita bene corruptibile & incorruptibile no sunt differentie diuisiue corporis sicut aiatum & inanimatum: cū oē corpus sit corruptibile aut incorruptibile sicut aiatum aut inanimatū. **C** Et dicit q corruptibilitas & incorruptibilitas sunt posteriora talibz naturis cū sint aptitudines ad actū corruptionis & incorruptionis: sicut corporis corruptibilis & incorruptibilis: corruptibilitas & incorruptibilitas sunt talium aptitu

dinum puationes. **C** Aiatus aut est pns re aiata: in eo q anima uegetatiua: a qua sumit ista differētia: est rei cōstitutiuā: & id cū sint pōres differētie eis qbus conueniūt: id melius aiatū & suū oppositū qz corruptibile & suū oppositū pro differētijs assignant. **C** Intelligēdū tū q corporis diuisio per corruptibile & incorruptibile est diuisio per passionē: sicut aialū aliū est risibile aliū nō: qz utrobiz est aptitudo ad actū qui accidit: nec pnt poni differētie eēntiales qz no s balternant aiato aut inaiato: & oēs differētijs eidē eēntialiter conueniētes oportet esse positas subalternatim. **C** Decimanona difficultas est. si idem corpus potest ee sub differētia animati & inanimati. **C** Dicit aut q quecūqz differūt genere differūt specie: & quecūqz differūt spē differunt numero: & cum aiatum & inanimatū constituāt distincta genera subalterna semp corpus animatū & inaiatum differūt genere: & magis spē: & multo magis numero: & ideo ideo corpus numero no potest ee sub differētijs animati & inanimati. **C** Intelligēdum tamē q aliq dicunt q lz idem simul no possit esse sub utraqz differentia: tamē bene successiue: qz idem corp⁹ numero successiue est mortuū & viuū: & sic animatū & inanimatū. Istud tamē no ualet: qz impossibile est aliquod indiuiduum transire de vno genere ad aliud genus cū vnūquodqz sit necessario in genere sicut in pmo modo dicēdi per se: aiatum aut & inanimatū diuersa genera cōstituūt. Et ideo videt esse dicendū q corpus mortuū per se no est in genere: sicut nec materia cum sit pars essentialis cōpositi: aut si est in genere no nisi in genere corporis animati reductiue: sicut pncipia reducunt ad gen⁹ toti⁹. **C** Vigesima difficultas si differētia supaddita generi in tali diuisione semp differt ab eo realiter. **C** Dicit aut qz quādoqz est idem realiter: sicut differētia corporeitatis adueniēs substātie facit corp⁹: in quo rō corporis a ratione substātie no videt esse realiter distincta: qz cum in realiter distinctis priori sine posteriori ee no repugnat: tūc posset tale corpus remanere puta substātia: ablata corporeitate q non videt. In alijs aut videt esse realis distinctio: sicut cū aiatus apponit corp⁹: qz separata aia remanet uere corpus. Unde cōstat corpus & aiam in tali cōposito differere realiter & ita est cū sensibile addit uegetabili: & ideo cū rationale addit animali. si istetres anime ponant in eodēz distincte realiter ut nonnulli putāt. **C** Intelligēdū tamē q fm sentētiā aliquoz corp⁹ no est gen⁹ nec anima sic sumpta est differētia: qz quis ratio generis sumat a corpore: & rō differētie ab ipsa aia. **C** Vigesima prima difficultas est. cū dicat Boetius diuidēs substātiā in materiā & formā & cōpositum q relictis extremis de medio est agendū: euz sit tractaturus de pdicamento substātie quasi talia ad istud genus directe no pertineāt: non videt q sit hic curandū de anima & corpore put sunt materia & forma. Et ideo lz differentia corporei sit a forma corporei sumpta: tū ipsa est effect⁹ formalis illi⁹ forme inquātūz cōstituit cōpositū resultās ex talibz. Et eodem modo aiati differentia sit effect⁹ formalis ipsius aie ut informat. Et tūc genera & differentie lz sint a materia & forma pncipiata: tamen ipsa non sunt genus & differētia sed sunt effectus formales qui sunt in illa tertia entitate resultante a materia & forma: & sic non pertinent ad genus per se nisi cōpositūz: qzuis pncipia possunt reduci. **C** Intelligendū tamen est q isti effectus formales diuersi quāqz

quod dantur ab una forma: sicut eadem forma dat esse corpus et substantiam: sed in se videantur continere duas rationes formales secundum quarum quolibet dat esse composito correspondens: quod dantur a diuersis formis: sicut esse corporeum dat a forma corporea: et esse animatum ab anima uegetatiua. ¶ Vigesima secunda diffinitio. si ponendo talia omnia radicari formaliter in tertia entitate resultante ex materia et forma: si tunc est necessarium ponere ut genus et differentia realiter distinguantur in aliquo. ¶ Dicitur autem quod non videtur quatenus ibi ponantur forme realiter distincte: quia plures cause realiter distincte possunt concurrere ad unum effectum realiter distinctum: et illa una tertia entitas fundat omnes illas rationes formales generum et differentiarum in substantia. ¶ Intelligendum tamen quod istud non est intelligendum de tertia entitate partiali que resultare dicitur ex materia et forma organici corporis: quia illa differt realiter ab entitate tertia resultante finaliter ex materia ipsa cum omnibus formis: qualis est humanitas a qua abstrahuntur genera et differentie usque ad supremam. ¶ Vigesima tertia diffinitio. si per aliquam viam potest saluari identitas realis diffinitio cum diffinito. ¶ Dicitur autem quod si differentie sint ipse forme: utpote corporeum sit forma corporis: et animatum ipsa anima: constat quod ista differunt realiter ab invicem. Et ulterius cum diffinitum sit compositum ex istis resultans: sicut formalis effectus qui resoluitur in ista sicut in partes essentielles: et effectus omnis differt realiter a suis causis: tunc non solum partes diffinitio ab invicem: imo etiam diffinitum a tota diffinitio erit realiter distinctum. Et tunc cum in realiter distinctis prius sine posteriori esse possit: diffinitio sine diffinito poterit esse: sicut corpus et anima sine composito resultante. ¶ Intelligendum tamen quod si omnia ista ponantur radicaliter in tertia totali et simplici entitate ex omnibus principijs resultante: tunc poterunt poni realiter idem: quia non se habent sicut causa et effectus: sed sicut unum totalis simplex effectus. ¶ Vigesima quarta diffinitio. est. quod dicunt aliqui quod in uno composito non est dare nisi unam substantialem formam: et tunc non oportet tota difficultate multiplicare. ¶ Dicitur autem quod ad idem redit quantum ad propositum: quia tunc multitudo generum et differentiarum aut accipitur ex parte unius tantum forme: et sic cum illa differant realiter a composito sicut a suo effectu: tunc diffinitio erit realiter distincta a diffinito: aut sumitur ex parte compositi resultantis: et tunc habet quod hic dicitur modo. ¶ Intelligendum tamen quod ista multitudo generum ac differentiarum in ordine predicamentali non arguit pluralitatem formarum: quia in formis accidentalibus inuenitur talis multitudo ubi est una forma simplex. ¶ Vigesima quinta diffinitio. quod dicunt aliqui quod omnis ista multitudo generum et differentiarum est solum per actum nostre rationis: et ideo erga talem multitudinem non est multum laborandum: cum entia rationis de facili possint multiplicari. ¶ Istud tamen non valet quia cum in talibus entibus de facili procedat processus in infinitum: ita facile foret assignare infinita talia sicut certa. Et confirmatur: tum quia cum omnia distincta notitia resoluantur in genus et differentiam: nulla distincta notitia respiceret nisi entia rationis. Tum quia omnis demonstratio est circa talia entia: cum accipiat genus et differentiam in suo medio. Tum quia omnis scientia foret de talibus: cum procedat ex demonstratio. Tum quia omnis sermo noster: ut videtur: reducitur ad ista quinque. ¶ Intelligendum tamen quod isti qui omnia faciunt entia rationis: euadunt faciliter omnia difficulta: sed nullam certitudinem asserunt. ¶ Vigesima sexta diffinitio. si diuisio corporis animati in sensibile et in insensibile

est in differentias essentielles sicut corporis in animatum et in inanimatum. ¶ Dicitur autem quod non quantum ad illud quod importat notitia istarum differentiarum: quia sensibile dicitur naturale aptitudinem ad actum sentiendi: sicut risibile ad actum ridendi: et ideo cum omnis aptitudo: sed premissa: sit posterior apto nato: non potest esse quiditatiua differentia: sicut animatum quod est prius secundum quod importat animam quam illud quod constituit per ipsam. ¶ Intelligendum tamen est quod per sensibile hic circuloquimur animam sensitivam: sicut supra per animatum datur intelligi animam uegetatiua: et ideo cum differentia sensitiva sit de essentia animalis ista differentia est reputanda essentialis. ¶ Vigesima septima diffinitio. si cum diuisio corporis animatum per sensibile et insensibile et sensibile constituit animal. Si per eundem modum in sensibile: aut differentia circuloquatur per ipsum constituit aliquod genus subalternum. ¶ Dicitur autem quod sic. scilicet planta: quia omne corpus animatum insensibile est planta: et omne tale corpus. scilicet planta est essentialiter corpus animatum insensibile. ¶ Intelligendum tamen est quod cum dicitur planta dicitur ordo uegetabilis ad nutrimentum terre: et istud secundum se non dicitur aliquid essentialiter sed est aliquid apprensens unde accipitur ratio generis quantum ex ipso argumetur. ¶ Vigesima octava diffinitio. est quia cum sensibilitas conueniat omnibus corporibus tam corruptibilibus quam incorruptibilibus: non videtur posse poni differentia diuisiva: cum tam ad animata quam ad inanimata se extendat: et nulla differentia diuisiva se extendat ultra ambitum sui diuisi. ¶ Dicitur autem quod sensibile hic est equiuocum: quia potest accipi actiue quod est natum sentire: et sic continetur sub corpore animato: nulla enim res sentire potest nisi sit animata. Aut potest accipi passiuue pro eo quod est aptum natum sentiri: et sic conuenit omni corpori tam animato quam inanimato: quemadmodum distinguuntur sensibilia contra intellectualia. id est spiritualia. ¶ Intelligendum tamen quod ista sensibilitas passiuua non est differentia quiditatiua sed propria passio corporis: quia omne corpus est aptum natum habere in se sensibiles qualitates per quas potest sentiri: ipsa tamen sensibilitas ut quod primo conuenit accidentibus ut experimur. ¶ Vigesima nona diffinitio. est si in ista subordinatio generum et differentiarum semper inferiora uel posteriora sunt perfectiora. ¶ Dicitur autem quod sic: quia illa que sunt posteriora via generationis sunt priora ordine perfectionis ut suo loco patebit. Et primo ostenditur hoc de differentia respectu generis: quia actus est melior potentia: in concursu autem istorum duorum principiorum: genus se habet per modum potentie et differentia per modum actus. Secundo de specie respectu generis: quia species se habet per additionem essentialem ad genus: cum includat ipsum et differentiam: et omne totum est maius sua parte. Tertio de specie respectu differentie: quia differentia est pars speciei ut fuit ostensum. Quarto de individuo respectu speciei: quia tota ratio diffinitiuua speciei includitur in quolibet individuo: et ultra illud per quod natura specifica indiuiduatur. ¶ Tricesima difficultas est si rationale et irrationale diuiduntur animal sicut differentie quiditatiue. ¶ Dicitur autem quod si sensibilitas et insensibilitas secundum illud quod dicitur non possunt esse quiditatiue differentie: ut fuit ostensum: ita rationale: cum dicat aptitudinem ad actum rationandi sicut sensibile ad actum sentiendi: et nulla aptitudo: ut sepe fuit ostensum: est quiditatiua nature que est apta nata cum in eo fundetur: tamen per istas differentias circuloquimur essentielles differentias ut per rationale differentiam que sumitur ab anima intellectuali sicut per sensibile illam que sumitur ab anima sensitiva

que anime sunt de animati corporis qditate. ¶ In
telligēdū tamē est q̄ sicut risibilitas est aptitudo ad
actū ridēdi qui est accidēs: ita rōnabilitas est apti-
tudo ad actū ratiōnādi qui est accidēs. Et iō sicut
risibilitas est passio ita ratiōnabilitas eadē rōne:
h̄ hoc multi timeant ponere q̄ philosophi hoc pro
exemplo nō posuerūt: q̄uis pcedāt q̄ nō potest ma-
gis de risibili q̄ de rōnali ratio assignari. ¶ Tricesi-
ma p̄ma difficultas est si in tali diuisione aīalis in ra-
tionale r̄ irratiōnale quelibet differētia cōstituit spe-
ciem suam. ¶ Dicif aut q̄ sic cōmuniter: q̄ ista cō-
stituit animal rōnale: aut hoīem: r̄ illa brutum quod
est cōmune ad oīa alia irratiōnalia: r̄ ista est species
subalternā si tamē est spēs. ¶ Intelligēdū tamē
q̄ s̄m dicta cōia gen^o quodlibet argumētatur ex ali-
quo apparenti cōmuni mltis speciebus: sicut ex actu
sentiēdi qui est cōis omnib^o aīalibus accipim^o ge-
nus aīalis: r̄ ex actu uegetādi genus corporis aīati
q̄ qditates rerū sunt occulte: r̄ forme manifestant^o
per suos actus uel per sensibilia queq̄. Et q̄ nō vi-
det̄ vnum cōmune apparens oībus brutis ut distin-
guim^o ab hoīe sicut oībus hominib^o ut distinguim^o
a brutis. s. actus rōnandi: ideo non ita apparet tale
subalternū genus h̄ nomē bruti sit eis cōe r̄ ista cō-
munitas pōt saluari per cōitatez irratiōnabilitatis
īmediate ad oēs tales spēs descēdentis. ¶ Tricesi-
ma secūda dif. si ratiōnale est ultima hoīs differētia
ut hic sumif. ¶ Dicif aut q̄ nō s̄m viam platonis
in loco isto q̄ p̄stituit aīal rōnale qd ponit cōe hoī r̄
dijs. In isto tamē errauit s̄m fidem xpianaz: q̄ non
ponim^o aliqd ratiōnale aīal nisi hoīem. Angeli enī
non sunt corpora nec aīalia. ipse aut posuit deos cō-
positos ex corporib^o incorruptibilibus r̄ aīabus in-
tellectiuis. Ideo oportet dicere q̄ differētia ultima
hoīs est ratiōnalis. r̄ istud nō solū s̄m fidem sed etiā
s̄m ratiōnem naturalē: q̄ nobilissima p̄fectio hoīs
est ratiōnalis aīa: r̄ ultima differētia semp: ut pa-
tuit: est p̄fectissima. Unde si rōnale nō esset ultima
oporteret dare ulteriozē p̄fectionē in hoīe r̄ p̄stanti-
ozē qd nō videt̄. ¶ Intelligēdū tamē q̄ sicut trās-
mutatio facit scire materiā ita opatio formā: r̄ ideo
cū nulla opatio in hoīe declaret formā posteriorem
nō videt̄ esse ponēda. ¶ Tricesima tertia dif. quō
rōnale pōt esse ultima hoīs differētia cuz talis sit
specifica que debet cōverti cū diffinito: r̄ tamē non
solū hoīes sed etiā angeli s̄m ueritatē sunt rōnales.
¶ Dicif autem q̄ hic accipitur rōnale pro essentia
aīe rōnalis a qua sumif ista differētia: r̄ sic ratiōna-
le est ppriū hoī: r̄ angelo nō cōuenit: r̄ s̄m istū mo-
dum ponit̄ ultima differētia. ¶ Intelligēdū tamē
est q̄ accipiēdo ratiōnale s̄m se nō circūloquēdo
aliud istud est cōe hoī r̄ angelo: r̄ sic est passio substā-
tie intellectualis r̄ nō differētia quiditatina: q̄ sic di-
cit naturalē aptitudinē ad recipiēdū actū ratiōis.
¶ Tricesima quarta dif. q̄ in isto arboze porphiri
ponit̄ mortale sicut ultima hoīs differētia r̄ nō ra-
tionale. ¶ Dicif aut q̄ in hoc errauit porphirius
non solū s̄m fidem sed etiā s̄m naturalem ratiōem.
Tuz q̄ mortale se habet in plus q̄ animal: cum oē
aīal sit mortale r̄ multa moriunt que nō sunt anima-
lia. Tum q̄ oē corpus animatū est mortale: r̄ tamē
differētia ultima speciei specialissime nō pōt attrin-
gere ad cōitatez alicuius generis subalterni. ¶ In-
telligēdū tamē q̄ mortalitas est ppria passio cor-
poris aīati: q̄ cuz dicat naturalē aptitudinē ad mo-
riēdū: omne corp^o aīatum est aptum natum mori.

¶ Tricesima quinta dif. est. Si aīa rōnalis a qua su-
mitur ista differētia dat eē corporeū r̄ aīatum r̄ aīal
cū contineat totū humanū cōpositum virtualiter.
¶ Dicunt aut aliqui q̄ sic: q̄ ratiōnale oīa alia cōti-
net in virtute. Istud tamē nō videt̄ posse stare. Tū
q̄ causa formalis ultima nō pōt esse causa sui p̄oris
cū oīs effectus vniuersaliter sit posterior: sua causa:
esse aut aīal r̄ animatū corpus r̄ corpus ista oīa sunt
p̄ora rōnali esse r̄ ideo illud a quo sumif ista differē-
tia: non pōt dare talia eē. Tuz q̄ oīs causa formalis
est de essentia sui effect^o: q̄ causa formalis in gene-
re substātie nō est causa sui nec materie: ergo solum
cōpositi: cū plura nō sint in genere substātie: r̄ tū oē
cōpositū cēntialiter includit formā per quaz inesse
cōstituit. sed aīa ratiōnalis non pōt esse de essentia
istoz: ergo nō pōt esse causa formalis eoz. minor au-
tez ista pbatur. Tū q̄ esse aīal esset nobilius esse ra-
tionali cū includens sit p̄fectius inclusio. Tum quia
si anima rōnalis intraret quiditatē aīalis: oē animal
esset rōnale q̄ q̄ncūq̄ aliqua sunt eiusdē rōnis: quic-
quid includitur qditatue in vno r̄ in reliquo. Ani-
malitas aut est eiusdē rōnis s̄m genus in oībus spēs-
bus animalis. ¶ Intelligēdū tamē q̄ si omnes for-
me cōcurrunt ad cōstituēdū ultimā cōpositum:
tunc quelibet dat eē s̄m illaz rōnem quā in se forma-
liter habet. ¶ Tricesima sexta dif. est. Si differē-
tia irratiōnalis circa bruta aut illa per quā illam cir-
cūloquimur est p̄fectior in eis q̄ differētia sensibi-
lis. ¶ Dicif aut q̄ sic q̄ ostensum fuit q̄ inferiora
semp sunt p̄fectiora superiorib^o. ¶ Istud tamē vi-
detur non posse stare. Tum q̄ sicut summa p̄fectio
hoīs est aīa intellectina: ita summa p̄fectio bruti
videtur aīa sensitina a qua sumif differētia sensibi-
lis. Tum q̄ cū operatio facit scire formas: r̄ melior
operatio meliozē formā: non enī scim^o intellectiuz
esse meliozē sensitina. nisi q̄ intelligere melius est
q̄ sentire. ¶ Dicif aut q̄ sensitina videt̄ esse nobi-
lissima quedam p̄fectio bruti. Tum q̄ in brutis dif-
ferentibus specie differt ista anima spēs: iccirco ipsa
s̄m rōnem specificā in quolibet bruto est p̄fectior se
ipsa sub rōne cōmuni: per irratiōnale autē circūlo-
quimur illam rōnem specificā aut per aliud sub irratiō-
nali cōtentum. ¶ Intelligēdū tamē q̄ si irratiōna-
le nō cōstituit spēm ut fuit positū supra tunc nō est p̄-
fectius sensibili: sed tunc ille differētie specificē in
quas īmediate cadit aīal ex parte bruti sunt p̄fecti-
ores ut patuit. ¶ Tricesima septima dif. q̄ si aīa sen-
sitina in quolibet bruto p̄tinet duas ratiōnes forma-
les. vnā s̄m quā dat esse sensibile quod est eē aīal: r̄
aliā s̄m quā dat eē specificū cuiuslibet bruto: pro eo
q̄ aīa sensitina in brutis est ultima r̄ optima p̄fectio
tūc aīa sensitina in bruto erit multo p̄fectior q̄ in
hoīe cui nō dat nisi eē aīal: cū eē specificū ei def per
aīam intellectinā. ¶ Dicif aut q̄ ista rōnimis urget
r̄ cogit: nisi dicat q̄ animalitas bruti r̄ hoīs sunt di-
uersarū ratiōnū: eo q̄ latent equiuocatiōes in gene-
ribus r̄ istud est tollere genus. Aut dicat q̄ anima
sensitina r̄ intellectina sunt idē in hoīe: r̄ est ita no-
bilis aīa sensitina sicut intellectina. Istud tamē non
ualet q̄ cuz anima sensitina constituat animal r̄ oīa
animalia cōueniant in ratiōne generis: tūc anima
intellectina eēt de essentia omnis animalis. Et ite-
rum homo in ratiōe generis foret p̄fectior q̄ bru-
tum in ratiōe specifica. ¶ Intelligēdū tamē q̄ ma-
gnū argumentū excellentie anime sensitine in bru-
to esse videt̄ q̄ multa bruta in nobiliori sensu: puta
visu:

visu: excellit hoīem: tñ melior potētia est imagiati
ua: ⁊ imagiatio que est in hoīe semp excellit. **C** Tri
gesima octaua dif. est. Si hō hōis ad indiuidua in ul
tima diuisione istius arboris per aliquas differēti
as. **C** Dicit aut q sic per differentias indiuiduales
que dicunt hecbeitates: qz cū ista indiuidua cōueni
ant in specie ⁊ differūt numero: oportet in eis esse il
lud per qd cōueniūt: ⁊ istud est natura specifica: ⁊ il
lud per qd distinguunt ⁊ istud est differētia indiui
dualis que differentia ut patuit est illud per qd illa
que sunt in eodē genere ab inuicē distinguunt. **C** In
telligēdū tñ est q iste differētie nō sunt quiditatie:
qz indiuidua eiusdē spēi nō sunt distincta essentia
liter ⁊ a priori: sed a posteriori tñ est distinctionatu
respecifica. **C** Trigesimanona dif. est. Si iste indi
uiduales differētie sunt pfectiores qz differētie spe
cifice ut supra fuit dictū q in tali ordine eiusdē gene
ris semp inferiora sunt pfectiora: ⁊ illa que sunt po
steriora pōribus. **C** Istud tamē stare nō pōt in ppo
sito. Tum qz cōtialia ⁊ quiditatie in quolibet ge
nere semp sunt pōra. Tum qz vnū indiuiduū aliud
posset excedere in differētia indiuiduali: sicut vna
albedo aliam: quare maior esset iste excessus perfe
ctionis qz ille quo excederet vna species aliā: puta
albedo nigredinē: quanto entitas in qua excederet
foret perfectior: qd nō videt. **C** Intelligendum tñ
est q illa regula supi^a assūpta q posteriora ⁊ inferiora
semp sunt pfectiora est ifallibilis in quiditatie rōni
b². Iste aut differētie ut patuit nō sunt quiditatie.
C Quadragesima dif. est qz fm ista videt q indiui
dua possunt diffiniri diffinitione ppria: accipiēdo
spēs ⁊ illā differētiā indiuiduale sicut spēs diffini
tur per genus ⁊ differētiā specificam. Et tunc eo
dem modo de indiuiduis poterit eē sciētia propter
quid. Cum tamē fm platonem de ipsis nō possit fi
eri disciplina. **C** Dicitur autem q ipsa indiuidua
nō sunt per se diffinibilia pro eo q indiuidualis pro
prietas nullam dicit quiditatie nec quiditatie p
fectionem: ⁊ sic nec sciētia de eis esse potest. **C** In
telligendum tamen est q species dicit totam essen
tiam indiuiduoz pro eis q indiuidua nō addunt ad
spēm nisi hecbeitate que nullā dicit quiditatez nec
per cōsequēs diffinitiuā rationez. **C** Sed remanet
dif. quid pfaciunt oia ista difficilia ad redigendum
omnem intellectū in obsequium xpī. **C** Dicitur au
tem q euz in tertio sentētiarū volumus tractare de
vnitate nature humane xpī ut extollam⁹ sue incar
nationis mysteriū oportet nos scire quid genus qd
species ⁊ differētia: ut videam⁹ in quo genere ⁊ spe
cie ipsum collocabim⁹ ⁊ ut circa talia sciam⁹ dissol
uere uersutias philosophozū pout se erigunt infide
les ad incarnationis mysterium impugnandum.

Secundo occurrit li

ber pdicamētoz Aristotelis. In
cuius exordio primus passus est
q equiuoca dicunt quozū nomen
solū cōmune est: ⁊ fm illud nomē
substātie ratio diuersa: ut aial ho
mo ⁊ quod depingit. c^o. p^o. **C** Sz
contra hanc diffinitionē instatur
quadrupliciter. **P**rimo qz illis que sunt de predica
mento vno nō pōt solū nomē cōmune esse: euz eis
pueniat vna ratio cōmunis generis: ⁊ tamē ibi sunt
multa equiuoca. **C** Secūdo qz nullis rebus potest

esse solū nomē cōe: cū oia que sunt res cōueniant in
entis ratiōe: ⁊ sic ista diffinitio nō potest aliquibus
cōuenire. **C** Tertio qz sol ponit esse causa equiuoca
respectu eozū que generant ⁊ corrūpūt: ⁊ tamē cō
uenit cum eis nō in solo nomine sed etiam in cor
poris rōne qd est genus subalternū. **C** Quarto ga
ista uox domus significat multa: cū dom⁹ nō sit vnū
per se: aut aceruus: ⁊ tunc ista multa pueniūt in isto
nomine solo: ⁊ tamē istud nomē nō ponit eis equi
uocum. **C** Ad primū dicit q illa que sunt equiuoca
in predicamento substātie: ut canis animali latra
bili ⁊ pisci ⁊ syderi quoz quodlibet dicit canis: lz sit
aliquid cōmune vniuocum pter nomē: nō tamē fm
illud nomen: sed sub ratiōe substātie uel corporis: ⁊
ideo addit in diffinitione equiuoci: ⁊ sz illud nomē
rōsubstātie diuersa. **C** Ad scōm q lz in talib⁹ sit qd
cōmune fm rem uel fm nomē entis: nō tamē fm il
lud in quo ponit equuocatio nominis. **C** Ad tertiu
q sol nō causat ista inquātum est corpus: sed fm ra
tionem ppriam in qua nullā habet cōitatem uel cō
uenientia euz eis: ⁊ ideo dicit causa equuoca. **C** Ad
quartū q nō dicit equiuoca uox cōmunis mltis cō
munitate partiali sicut domus: sed cōmunitate to
tali quādo illa uox attribuit tota cuilibet illozū sicut
canis. **C** Intelligendū tamen est q quatuor possunt
poni species equiuocatiōis qz nō ponantur com
muniter nisi tres. **C** Quarū pma est quādo vnū no
men equaliter significat mltā: sicut canis animal la
trabile piscis ⁊ celeste sydus. ⁊ tale dicit equiuocū
a casu qz casualiter iddem nomē talibus est ipositū.
C Secunda spēs quādo dictio equiuoca significat
vnū pprie ⁊ reliquū trāsumptiue: sicut id quod est ri
dere significat pprium actū hoīs ⁊ trāsumit ad flo
rere. **C** Tertia species quādo vna dictio significat
multa ex cōsignificatiōe: sicut epi: aliud denotat ut
est nominatiū pluralis ⁊ aliud dat itelligi ut est ge
nitiuū singularis. **C** Quarta spēs quādo vna dictio
est sic cōmunis duob⁹ ut vni cōueniat eius significa
tio per se: ⁊ alteri per attributionē ad illud: sicut ce
sar dicitur de pncipe per se ⁊ de eius imagine in at
tributione ad ipum. Et iste modus equiuocationis
est in aial picto ⁊ uero: qz pictura nō dicit animal
nisi in ordine ad illud qd est substātia animata sen
sibilis: ⁊ iste modus est similis trāsumptioni: qz nō
hic nō ponat trāsumptio. **C** Sed oris dif. ad quā
istarum specierū reducunt simpliciter ⁊ fm quid: ut
cū homo dicit equiuoce de homine uiuo ⁊ mortuo.
C Dicitur autē q simpliciter ⁊ fm quid intelligū
tur duobus modis. **A**lut quādo fm qd dicitur dimi
nute siue distractiue: sicut in pposito: ⁊ sic est quarta
species: qz homo mortuus nō dicit homo nisi in at
tributiōe ad hominē uerū. **A**lut quādo fm qd accipi
tur partialiter: sicut alb⁹ dentes: fm quid dicitur al
bus. Et istud nō est equiuocū sed vniuocū lz par
tialiter.

Secundus passus est

q vniuoca di
cuntur quozū
nomen cōmune est: ⁊ fm illud nomen eadem substā
tie ratio: ut aial homo bos. c^o. p^o. **C** Sed cōtra hāc
diffinitionem instatur quadrupliciter. **P**rimo quia
quibuscūqz est aliquod nomē cōmune: ⁊ eis ratio il
lius nominis cōmunis eē videt: qz qbuscūqz est cō
mune diffinitū sibi est cōis diffinitio que hoc nomi
ne. s. rationis: significatur. ⁊ sic fm hāc diffinitionez
vniuoci: omne nomē cōmune erit vniuocū. **S**ecū
do qz nomē aialis est cōmune vniuocū ad hominēz

ad brutum: et tamen diffinitiones istorum sunt contra
 sic sicut a contrariis differentiis date. **Tertio** quod
 ratio substantie non inuenitur in accidentibus: et sic cum non
 sit ibi identitas rationis substantie: ibi non poterit esse
 uniuocatio. **Quarto** quod indiuidua eiusdem speciei non
 possunt habere rationem substantie nisi eandem: et tamen quoniam
 do dicitur de duobus unum nomen proprium non dicitur uni
 uoce sicut hoc nomen iohannes de iohanne baptista et euangelista.
Ad primum dicitur quod licet in nomine equiuoco
 idem nomen et eadem nominis ratio prout nomen
 est pars orationis conueniat equiuocatis: non tamen
 una ratio significata per nomen de qua est hic intencio:
 et id in ista diffinitione dicitur quod ratio substantie est
 eadem: et non fit mentio de nominis ratione. **Ad secundum** quod
 non oportet uniuocatoz rationes proprias easdem esse:
 sufficit autem quod secundum illud nomen commune habeant eandem
 rationem communem: sicut bruta habent eandem rationem cum
 homine in animali. **Ad tertium** quod hic accipitur in hac diffi
 nitione ratio substantie pro quiditate ratione in quo
 cuius genere reperitur: accepta substantia pro essentia
 uel quiditate. **Ad quartum** quod indiuidua talia habent
 quidem unam rationem secundum nomen sue speciei: sed non in qua
 tuus nominis propria sunt eis communia: nisi forte aliquod
 accidens. unde sic appellantur sit eis commune: et tunc
 foret uniuocatio in illo accidente: sicut duo iohannes
 in gratia fuerunt equales. **Sed** oritur diffinitio. Si omnis
 predicatio autem est uniuoca autem equiuoca. **Dicitur** au
 tem quod non: quod cum dicitur solus est hoc album: album istud
 non est uniuocum nec equiuocum: quod in cuiuslibet istorum
 diffinitione ponitur identitas nominis: et hic nulla est comuni
 tas cum dicitur solus est hoc album: aut solus est hic homo.
Secunda diffinitio. Si omnis predicatio in qua est nomen
 pluribus conuenit cuiuslibet possit assignari sunt ita im
 mediata ut omnis talis predicatio sit uniuoca uel equiuo
 ca. **Dicitur** autem quod sic: quod quorum diffinitiones dantur per
 immediata contraria: illa sunt immediata. Diffinitiones
 autem istorum dantur per immediata contraria puta per idem
 et diuersum: quod ubi idem nomen et eadem ratio ibi est dif
 finitio uniuocatis: ubi idem nomen et alia ratio
 ibi equiuocatis diffinitio. ergo diffinita immedi
 ata. **Tertia** diffinitio. quod aliqui iter ista ponunt medium
 illud commune quod uocant analogum sive ambiguum.
Istud tamen non est intelligibile: quod iter proprium op
 posita: cum includant contradictiones essentialiter:
 non est medium assignare circa subiectum naturam. **Nunc**
 autem unum et multa sunt proprie opposita. et ideo nul
 lum potest esse commune nisi uel secundum unam rationem et sic
 uniuocum: aut secundum multas et sic sub diffinitione equiuo
 ci. **Et** ideo non videtur quod aliquis possit euadere saluatis
 istis diffinitionibus. nisi illi qui curant subterfugere ap
 ponunt ad diffinitionem quod eis placet. **Quarta** diffi
 nitio analogia potest esse media iter uniuocationem et equo
 cationem. **Dicitur** autem quod quidam est analogia in qua dicitur
 unum de duobus secundum attributionem unum ad alterum: sicut
 sanitas de urina et de animali: et analogia cadit sub equi
 uocatoe ut fuit ostensum. **Alia** que secundum prius et poste
 rius: sicut ens de substantia et accidente et talis uide
 tur cadere sub uniuocatione quod prius et posterius non
 uariant cuiusque rationem formalem. et sic istorum nul
 lum est medium inuenire.

Tertius passus est quod denotatiua dicitur
 quecumque ab ali
 quo solo casu differetia secundum nomen habent appella
 tionem: ut a grammatica grammaticus. c. eo. **Sed**
 oritur diffinitio. Si denotatiua hic distinguantur contra
 uniuoca et equiuoca. **Dicitur** autem quod non: cum illant pa

tuit sint immediata. unde quoadocumque denotatiua
 sunt uniuoca sicut risibile dicitur uniuoce de indiui
 duis hominibus et tamen denotatiue ut uult expresse pla
 to in sophiste: quandoque autem sunt equiuoca ut cum album
 dicitur de albo in uoce et albo in corpore et sic patet quod
 non contradicuntur illis. **Secunda** diffinitio. Si predi
 cata essentialia sunt denotatiua. **Dicitur** autem quod
 sic cum omnes differetie predicantur denotatiue et adie
 ctiue: ut rationale et sensibile que omnia sunt essentialia.
 Et iterum diffinitio essentialis quantum ad differetias
 denotatiue predicatur ut cum animal est substan
 tia animata sensibilis et homo est animal rationale
 mortale. **Tertia** diffinitio. est si in predicatis essentialibus
 que dicuntur in quodam: puta que sunt in recta linea: est pre
 dicatio denotatiua. **Dicitur** autem quod sic substantiue licet
 non adiectiue: quod ab animalitate dicitur animal: et ab hu
 manitate homo: secundum differetiam casus sicut suo modo
 grammaticus. **Et** confirmatur: quod omne quod non est ultima
 te abstractum: est aliquo modo concretum. **Quarta**
 diffinitio. quod predicatio quiditatiua et denotatiua uidentur
 distingui ex opposito: et ideo cum iste sint recte quidi
 tatiue non uidentur denotatiue. **Dicitur** autem quod il
 la quiditatiua que fit in abstractione ultimata: sicut
 cum dicitur equitas est tamen equitas: distinguitur oino
 contra denotatiuas: non illa que fit per aliquam concre
 tionem sicut cum dicitur homo est animal: cuius secretiois
 signum est: quod ista non est uera humanitas est animalitas.
 Et ista quiditatiua potest etiam distingui contra denotiati
 uam adiectiue factam non substantiue. **Sed** remanet
 diffinitio. quare in predicatis essentialibus fit talis denotatio
 cum sit idem essentialiter predicatum et suum subiectum et idem
 non denotet seipsum. **Dicitur** autem quod in talibus secundum quod pa
 tuit in sophiste superius est pars essentialis sui inferi
 oris et non idem oino: et pars de toto non potest dici nisi secundum
 aliquam denotationem intelligatur: quod nullum totum est sua
 pars quousque sit habens illam partem: idem animal non est animal sed
 animal. **Secunda** diffinitio. est. Si in predicamento accidit
 tum accipitur talis denotatio sic intellecta sicut posita
 est in illis que sunt in predicamento substantie. **Dicitur**
 autem quod sic eadem ratione: quod ubique genus et differetia sunt
 speciei partes essentielles. unde in qualitate licet albedo sit
 color: tamen albeditas non est coloreitas in ultima
 abstractioe. unde semper est intelligenda denotatio secundum
 rem licet non exprimeretur secundum uocem. **Tertia** diffinitio. est quod si
 cut album et coloratum dicuntur esse concreta ita albedo et
 color dicuntur esse abstracta et tamen abstractum non est de
 notatiuum. **Dicitur** autem quod uerum est quod est abstractum
 ultimata abstractioe: tale autem non est albedo: imo ipsa
 est medium iter ultimate secretum: quod est album: et ultima
 te abstractum: quod est albedineitas: et per consequens ali
 qualiter abstractum et aliquiditer secretum. **Dicitur** ta
 men simplex abstractum quia abstrahit a subiecto.
Quarta diffinitio. est. Si aliqua predicatio quiditatiua
 potest esse uera in ultimata abstractioe. **Dicitur** autem
 quod licet istud non uideatur in predicamento: tamen bene in transcen
 dentibus: quod ratio entis ultimate abstracta uideatur dici
 de omnibus: pro eo quod omnes quiditates sunt quedam enti
 tates: nisi fiat abstractio per secundas intentiones: ut
 cum dicitur quod ratio formalis humanitatis non est ratio
 formalis entitatis. **Sed** reuertitur diffinitio. Si inue
 nitur aliqua quiditatiua predicatio in omni abstractione
 ultimata. **Dicitur** autem quod sic quando idem oino dicitur
 de seipso: ut cum dicitur quod equitas est equitas uel huma
 nitas est humanitas. **Alioquin** ubi predicatum et subiectum
 sunt aliquo modo distincta non potest unum de alio affir
 mari in ultimata precisione cum ultimata precisio
 fiat in

At in eo solo in quo distinguuntur & sic tale fit remotio & non affirmatio.

Quartus passus est quod eorum que dicuntur de subiecto: alia quod dem secundum complexione dicuntur de subiecto: ut homo currit. Alia sine complexione: ut homo. Et in sequentibus adiungit quod illa que secundum nullam complexione dicuntur nec uera nec falsa sunt. Ex istis autem fit complexio affirmatiouis & negatiouis in quibus consistit ueritas & falsitas. Unde dicitur quod omnis affirmatio est uera uel falsa. Sed contra istam uniuersalem hic datur instans quadrupliciter. Primo quod omnia impatiua potest fieri affirmatiua uel negatiua & tamen non est uera aut falsa. Secundo quod idem de optatiua. Tertio quod idem de subiectiua quantum ad antecedens: quod sequens pertinet ad indicatiua. Quarto quod idem de infinitiua ut currit dicitur non esse. Dicitur autem omnibus istis quod intentio fuit Aristoteli loqui de affirmatioue propositionis non cuiuscumque orationis sola autem omnia indicatiua est propositio: & ideo sola significat uerum aut falsum. Sed oritur difficultas: quod hic dicitur quod in complexa non sunt uera: & tamen ipsa sunt entia: cum ens & uerum conuertantur. Dicitur autem quod ueritas dupliciter accipi potest. Uno modo putat dicitur ordinem rerum ad intellectum secundum quod ipse sunt intelligibiles: & sic ueritas est passio entis. Alio modo putat dicitur habitudinem unius termini ad alium in complexione: & sic termini secundum se sumpti ueritatem non habent: quod talis ueritas non est ad se sed ad aliud.

Quintus passus est quod eorum que sunt: quod dicitur de subiecto & non sunt in subiecto: sicut homo dicitur de subiecto ut de aliquo homine: & in subiecto nullo est. Alia in subiecto sunt & non dicuntur de subiecto: sicut quodam grammatica est in anima & non dicitur de subiecto. id est de inferiori. Alia dicuntur de subiecto & sunt in subiecto: ut scilicet est in anima & dicitur de subiecto ut de hac grammatica. Alia non sunt in subiecto nec dicuntur de subiecto: ut aliquis homo uel aliquis equus. Et adiungit quod simpliciter. id est uniuersaliter indiuina de nullo subiecto dicuntur: in subiecto autem esse ea nihil prohibet: ut ista grammatica. Et in eodem tertio declarans quod intendit pro esse in subiecto dicit sic. In subiecto autem esse dico quod cum in aliquo est non sicut quodam pars est in suo inferiori: quoniam tale bene potest esse sine suo inferiori: sed accidens impossibile est esse sine eo in quo est quasi diceret quod non est sua intentio accipere esse in subiecto sicut superius est in suo inferiori ut pars eius: sed sic accipit esse in subiecto pro inherencia accidentis quod sine subiecto esse est impossibile. Et istud est intelligendum secundum ordinem ad causas naturales quas Aristoteles considerauit. Quis fides catholica ponat oppositum quantum ad ordinem ad causam supernaturalem: ut non dicitur ueritas philosophie ueritati fidei orthodoxe. Sed oritur difficultas: quod eo modo quo aliquid dicuntur de aliquo subiecto oportet ut sint in illo subiecto: & ideo si homo dicitur essentialiter de hoc homine ut de subiecto oportet ut essentialiter sit in eo sicut in subiecto. Dicitur autem quod istud non intendit negare isto modo. scilicet sicut superius est in suo inferiori sed per modum accidentis in subiecto. Secunda difficultas est: quod eo modo quo aliquid est in aliquo potest dici de illo denotatiue. Et ideo cum accidens particulare sit forma in subiecto non potest negari quoniam dicatur de illo. Dicitur autem quod hic Aristoteles accipit subiectum pro parte subiectiua respectu totius uniuersalis & non sic subiectum dicitur fundamentum. Sed remanet difficultas: quod secundum istam distinctionem subiecti in tota ista distinctione hic posita Aristoteles uidetur equiuocare de subiecto: & sic pce-

dit per equiuoca cum dicitur quod quidam dicuntur de subiecto pro parte subiectiua & non sunt in subiecto pro fundamentum. Et ideo dicitur quod hic non syllogizat: & ideo per hanc equiuocationem nullam deceptionem inducit.

Sextus passus est iste. quando alterius de altero predicatur ut de subiecto: id est de parte subiectiua: quecumque dicuntur de eo quod predicatur: omnia de subiecto dicuntur. Et contra hanc regulam instatur quadrupliciter. Primo quod animal predicatur de homine sicut de subiecto hoc modo: & tamen genus predicatur de animali ita quod non de homine qui non est genus. Secundo quod substantia predicatur de corpore sicut de subiecto: & tamen simplicitas predicatur de substantia per carteriam compositionis ex genere & differentia: & tamen non predicatur de corpore talis simplicitas. Tertio quod ista potest verificari: animal currit uel est albius homine non currente: & sic aliquid predicatur de superiori quod non predicatur de inferiori: cum procedere a superiori ad inferiori affirmatio dicatur fallacia sequentis. Quarto quod cum corpus predicatur de animali ut de subiecto & tamen corpus est immediate substantia & non animal ut in linea predicamentali patet. Ad primum dicitur quod ista regula non tenet in secundis intentionibus: cum superiora & inferiora ut ab inuicem distinguuntur habeant proprie istas intentiones. Ad secundum quod sicut genus generalissimum pertinet ad ordinem secundarum intentionum ita non esse compositum ex genere & differentia: & sic non intelligitur de illis predicatis. aut forte non tenet regula in priuatiuis predicatis de quorum numero est simplicitas. Ad tertium quod non intelligitur etiam regula de predicatis per accidentem: sicut sunt currere & albius esse: quod intentio Aristoteli est hic loqui de predicatis essentialibus ut in suis patet exemplis. Ad quartum quod istud predicatum essentialiter superioris semper predicatur de inferiori non tamen eodem modo. Et ideo ista substantia sit immediata corpori non tamen animali. Sed oritur difficultas: quod animal est essentialiter pars hominis cum sit pars eius essentialis: & tamen istud predicatum non conuenit homini qui non est pars sui ipsi. Dicitur autem quod esse partes uenit animali in eo quod est diffinitionis pars: & istud uenit ei ratione secundae intentionis uel in ordine ad secundam intentionem. Secunda difficultas est: quod homo secundum suam naturam specificam & essentialem uel rationem diffinitionis comitatur pluribus: & tamen istud non predicatur de suis indiuiduis. Dicitur autem quod comitari & esse pertinent ad secundas intentiones sicut esse uniuersale. Intelligendum tamen est quod sicut quodam predicatur de superiori predicatur de inferiori & in predicatis per se & non per accidentem ut sunt ostensum: ita e converso quodam predicatur de inferiori predicatur de superiori predicatis per accidentem & non per se: quod si homo currit & animal currit. non tamen si homo est animal essentialiter sequitur quod corpus sit animal essentialiter. In predicatis per accidentem autem assignat locum a parte subiectiua: cuius maxima est quod quodam attribuit inferiori attribuit & superiori. Sed remanet difficultas. si illa regula prima. scilicet quod alterum de altero predicatur: tenet in predicatis per se tam in primo quam secundo modo. Dicitur quod istud non adducatur nisi pro superioribus in recta linea ut patet in exemplis Aristoteli. tamen secundum ueritatem tenet secundo modo per se: quod omnis propria passio superioris est per se passio inferioris: sicut risibilitas est per se passio soris. quod propria passio hominis. Secunda difficultas est: quod cum comitabilitas sit passio nature specificae tamen predicabitur de indiuiduo sub natura specifica potest. Dicitur autem quod non est passio hominis ut homo: sed per naturam specificam quilibet est ab hebetatibus precisa: & ut sic est comitas: & ista comitas est nomen secundae intentionis

sicut vniuersalitas. **C** Sz remanet dif. qz si in pdi
eans per accidēs licet pcedere ab inferiori ad supius
affirmādo sicut dicit scda regula: cū scde intentiōes
ptineant ad accidentalia tūc sicut for. est indiuiduū
z hō est indiuiduū. **C** Dicit aut q nulla istarum re-
gularū est itelligēda in secūdis intētiōibz que sunt
respectus cōsequētes z pueniētes inferioribz z supe-
rioribus ut ab inuicē distinguuntur.

Septimus passus est q diuersorū ge-
nerū z nō subal-
ternatim positorū diuerse sunt spēs z differētie. c.
eo. **C** Sed cōtra hanc regulāz instat qdrupliciter.
Primo qz aīal z planta sunt diuersa genera z non
subalternatim posita z tamē hnt eandē differētiā
s. aīatum. **C** Secundo qz corp^o z spūs sunt diuersa
genera nō subalternatim posita: z tñ rōnalis differē-
tia puenit corpōri z spūi: cū pstituat hoīem z etiā spi-
ritū: cū angelus sit rōnalis sicut homo. **C** Tertio qz
dicūt aliq qz relatio silitudinis ut cōparat ad funda-
menta trāit ut sit spēs qualitatis: z cōparata ad op-
positū manet ut sit spēs relationis: que sunt genera
disparta. **C** Quarto qz eadez numero calefactio est
in genere actiōis ut denoiat agens: et in pdicamēto
passiōis ut denoiat patiens: z per psequēs spēs ea-
dez. **C** Ad p̄mū dicit qz hic nō loquit de differētijs
pstitutijs sed de diuisiōibz: qz p̄tat qz oīa genera s b
corpōre p̄tenta participant illā differētiāz que est
corpōris pstitutiua. Et ite nō differētia constitutiua
nunqz est generis subalterni ut gen^o sed p̄t est spēs
subalterni. **C** Ad scdm qz ista differētia rōnalis ut
sumit p̄t est hoīs pstitutiua nunqz nisi hoīs est dif-
ferētia: z per psequēs corpōris ut fuit oīsuz in sophi-
ste: z cū attribuit rōnale angelo: tunc accipit rōnale
pro potētia z nō pro differētia qua circūlogmur aīe
essentiā. **C** Ad tertiu qz si respect^o silitudinis ut cō-
parat ad fundamentū est spēs qualitatis: z ut ad op-
positū relatiōis: tunc erūt due spēs z non vna s m
istā duplicē cōparationē: z s m quālibet habet aliud
genus: z per psequēs aliā differētiā que pstituit aliā
speciem. **C** Ad quartū qz si talis calefactio s m du-
plicē istā denoiationē est in duplici pdicamento: s m
qzlibet habebit diffinitionē ppriam: in illo: z s m quā-
libet diffinitionē distinctāz spēm. **C** Sed oriz dif.
quare nō p̄t esse eadē spēs s m aliā z aliā rōnem di-
uersorū generū. **C** Dicit aut qz si accipiat rō pro fig-
mento aīe nre. i. pro cōparatiōe itellect^o: illa non fa-
cit ad eē in genere. Si vō pro diffinitionē: tūc cū spēs
sit diffinitū: multiplicata diffinitionē multiplicabit
z diffinitū. **C** Scda dif. Lū in trāscendētibz eadez
res possit contineri sub cōi absoluto z respectiū: ut
ponūt de dependētia crea: ure absolute ad deum z
suo fundamentō: quare nō ita bene idem in diuersis
generibz esse p̄t. **C** Dicit aut qz q̄cunqz differūt ge-
nere differūt essentialiter: cū distincta genera dicāt
distinctas essentias: nō sic aut que differūt dispartis
trāscendentibz cōibus: ut alibi patebit.

Octauus passus est q eoz que s m nul-
lam cōplexionē di-
cunt singulū eoz. aut substātiāz significat: aut quali-
tatē: aut quantitātē: aut ad aliqd: aut ubi: aut qn: aut
situs: aut habere: aut facere: aut pati. c. eo. Et oīa
ista per exēpla demonstrās dicit qz substantia est ut
equus: quātitas ut bicubitū: qualitas ut albū: ad ali-
quid ut duplū: ubi vō ut in loco: qn ut heri: situs ut se-
dere: habere ut coloratū eē: facere ut secare: pati ut
secari. **C** Sed oritur dif. si eē decē pdicamēta si-

cut hic sunt ab Aristo. enumerata est per se notum.
C Dicunt aliq qz sic qz nūqz iuenit istud ab Aristo.
pbatum sed semp suppositū z ipse non supponebat
nisi per se nota. Istud tñ non video qz termini sunt
euidētiores in oī ppositione per se nota cum ex illis
cōplexio cognoscat z tamē tota die cōtendimus de
qditatibus multoz pdicamentoz. **C** Secūda dif.
si esse decem pdicamēta est demonstrabile. **C** Di-
cit aut s m Auic. qz nulla rōne fuit pbatuz decem eē
pdicamenta sicut Ari. supposuit. Si aut fuisset pos-
sibilis demonstratio. mirū est qz ipse ad hoc nō insu-
dauerit uel laborauit cū isto sublato fundamēto ma-
gna pars eius doctrine auferat. **C** Tertia dif. est. si
sunt ponēda ista decē pdicamēta. **C** Dicit qz sicut
ipse docuit: circa talia est loquēdum ut plures z sen-
tiendū ut pauci. Et ideo cū oēs hodie supponāt de-
cem pdicamenta esse: ipsa non sunt negāda: z tunc
habet sola fides pro auctoritate: z istō redigitur in
obsequium xpī quia si intellectui Ari. se gratis sub-
ingauerūt tot sollertes ut p̄sentirent in his uel illud
qd nulla rōne pbatū est s m Auic. mltomagis est sibi
ciendus intellectus inigo xpī cui pater oīa reuelauit.
C Quarta dif. est: quot pdicamēta possunt euiden-
ter ostendi? **C** Dicit qz quatuor ut p̄ma facie videt:
scilicet substātia: quātitas: qualitas z relatio: cum z
omne qd dicit: aut dicitur s m qd: aut s m quale: aut
s m quātū: aut ad aliud. Omnia enī ser sequētia
dicunt formas respectiuas sicut patet in diffinitio-
nibz que ad aliquid semp de eis danf. Et ideo dif-
finitio data de pdicamēto relatiōis possit omnibz
puenire. Et si quātitas poneretur forma respectiua
non essent forsitā nisi tria. **C** Intelligendū tamē est
qz sequendo dicta cōmunia numer^o iste pdicamēto-
rum p̄t sic deduci: qz ens p̄mo diuidit in substātiāz
z accidēs. z sic habet p̄mū pdicamētum in p̄ma
parte: accidēs aut diuidit in absolutū z respectiū.
Si absolutū: aut dicitur in quale: z sic est q̄litas: aut
inquātū: z sic est quātitas. Si respectiū: aut dicit
respectum it̄insec^o adueniētē: z sic est relatio: aut
extrinsec^o adueniētē: z tunc pertinet ad causalita-
tem: aut ad mensurā: aut ad ordinem. Si causalita-
tem: aut actiūz: z sic est actio: uel passiūz: z sic est
passio. Si ad mensuram: aut quātitatis permanē-
tis: z sic est ubi: aut successiue z sic est quādo. Si aut
ad ordinē: aut ad ordinē partiu z sic est situs: aut to-
tius z sic est habitus.

Nonus passus est q substantia est que
pprie z p̄ncipaliter z
maxie dicit: que neqz de subiecto dicit neqz in subie-
cto est: ut aliqs hō. c. 2. Et hic intēdit diffinire p̄-
mā substātiā que est indiuidua: ut patet per ei^o exē-
plum: que s m ipsum pprie z p̄ncipaliter z maxime
dicitur substātia. Et adiūgit qz scde substātie dicun-
tur spēs in quibz ille que dicunt p̄ncipalr substantie
insunt z earū specierū genera. Et istud inesse est itel-
ligenduz sicut pars subiectiua continet in suo toto.
C Sed p̄tra hanc descriptiōez p̄me substātie insta-
tur quadrupliciter. Primo qz superiora s m naturā
sunt p̄riora inferioribus: ut in p̄mo libro fuit ostēsus
sed substātia que est gen^o generalissimū est in predi-
camento substātie suprema: ergo ipsa est p̄ma.
C Secūdo qz illud qd puenit alicui pprie puenit il-
li soli: alioquin si nō puenit soli puenit cōiter: nō con-
uenit aut soli indiuiduo esse substantiam. Alioquin
genera z species non essent in tali pdicamēto: ergo
indiuidua non sunt pprie substātia. **C** Tertio quia
mensura

mensura est principalior: mēsurato: gen² aut substantie est mensura omniū que sunt in illo genere: et ideo ipz videt principaliter substantia. ¶ Quarto qz illud est magis tale qd est tale per essentiā qz illud qd est tale per participatiōez. Sicut aut participatiōe spēi plures hoies sunt vn² hō ut paruit: ita participatiōe substantie: que est p̄dicamētum: plures substantie sunt vna substantia: et sic illa est maxime substantia. ¶ Ad p̄mū dicit qz lz supiora sint p̄ora in inferēdo: qz ab eis non p̄uertit subsistendi cōsequētia: tñ inferiora sunt p̄ora in essendo. ¶ Istud tamē nō ualet qz inferiori repugnat eē sine supiori: et tamē nō supiori ut tale sine hoc inferiori et alio et sic de alijs. Ideo videt esse dicendū qz substantia p̄t dupliciter accipi: aut put dicitur a subsistēdo et sic supiora p̄us subsistat sicut p̄us sunt et p̄us eis diffinitio p̄uenit entis per se. Aut pro ut substantia dicit a subsistendo per modū suppositi et sic indiuidua p̄us subsistunt: qz rō suppositi p̄mo p̄uenit indiuiduo: et cōia nō nisi per indiuidua suppositant. ¶ Ad scdm qz esse substantiam a subsistēdo ita p̄prie p̄uenit indiuiduo ut nulli alteri p̄ter ipm: cuiz indiuiduū solū substantie sit suppositaliter subsistens: supiora aut nō nisi in eo suppositant. ¶ Ad tertium qz ipm est substantia p̄ncipali a subsistendo fm rōnem diffinitiuā substantie que est gen²: non put substantia accipit pro supposito. ¶ Ad quartū qz illa videtur maxime substantia suo modo: hic aut accipit substantia pro supposito: sicut antiquus in fide nra loquētes p̄cesserunt in diuinitate esse tres substantias et vnā essentiā ut patet in p̄mo s̄i arū. ¶ Sed orit dif. qd facit ad suū p̄positum hic diffinire substantiaz que est suppositū cū intēdat hic negociari circa substantiaz que est p̄dicamentū. ¶ Dicit aut qz circa uti nūqz uersaf suū intentū. ¶ Secūda dif. qz qualē ordinē habent aliqua in essendo talē ordinē vident habere in subsistendo: et id si supiora sunt in eēdo p̄ora vident eē talia in subsistendo. ¶ Dicit aut qz cū esse suppositale sit incōdicabile qlem ordinē habēt in essendo in cōdicabilia talē ordinē hnt in subsistendo. Indiuidua aut p̄mo sunt incōdicabilia et per ea illa que reperiuntur in eis.

Decimus passus est qz eoz que sunt in subiecto: in pluribus qdem nec nomen nec rō p̄dicat de subiecto. In aliquib² aut nihil nomē p̄hibet p̄dicari de subiecto rōnem vō impossibile est. c. eo. Et ponit exēplū de albo qd dicit de subiecto in quo est: rō vō ei² nūqz. ¶ Sed cōtra hunc passum instat dupl. p̄mo qz de quocūqz dicit aliqd diffinituz dicit et diffinitio: per locū diffinitiois et diffinitio: et ideo si albū dicitur de aliquo subiecto impossibile est qz diffinitio eius de eo nō dicat. ¶ Secūdo qz sicut albedo est color difgregatiu² visus diffinitiuē: ita albū est coloratū colore difgregatiuo visus: et tamē de quolibet de quo dicit albedo dicit et ista rō. ¶ Dicitur aut qz nō p̄t negari qn eo modo quo albedo dicit denotiue de subiecto qn ratio eius denotiue sumpta dicat de ipō. Et ideo hic accipit pro rōne albi ipsam albedinem in abstracto que dicit rō albi qz est ipsius causa formalis. ¶ Sed oritur dif. si iste effect² formalis differt a sua causa. ¶ Dicitur aut qz nō capit ratio qz idē sit causa sui ipsius. et id cum effect² albedinis formalis sit albū oportet ut albū ab albedine realiter distinguat sicut effect² a sua causa. ¶ Secūda dif. qd addit albū ad albedinē: ut per illd ab eo realiter distinguat. ¶ Dicit aut qz sicut albedo dicit for

nam per se sumptā ita albū dicit subiectum ut tali forma informatū. et ideo albū ad albedinē addit talem informationē. ¶ Intelligendum tamē qz istud et quolibet aliud p̄cre: nō includit in se quatuor. s. formaz: et subiectū: et respectū inherētie forme ad subiectū: et respectū receptionis subiecti ad accidēs: qz sine aliquo istoꝝ nullum subiectū potest intelligi informatum esse.

Undecimus passus est: qz oia alia aut de substantijs p̄ncipalibus. i. p̄mis dicuntur: aut in eis sunt: nō ergo: aut existētib² p̄mis substantijs impossibile est eē aliqd alioꝝ. c. eo. Et qz oia que iunt aut sint in p̄mis substantijs: aut de eis dicant: ipse p̄bat duplici exēplo. p̄mū est qz si aial dicit de hoie ergo de aliquo hoie. Scdm est qz si color est in corpore ergo in aliquo corpore. ¶ Sed cōtra hanc p̄clusionem quā hic inferit Ari. s. nō existētib² p̄mis substantijs et c. instatur qd dupliciter. p̄mo qz ipse arguit ab inferioribus ad suū supius negādo: cū tamē a parte subiectiua locus non teneat negatiue: cū ad ablationē indiuiduozum inferat ablationē omniuz vniuersalium. ¶ Secūdo qz istā p̄sequētiā ipse hic p̄bas arguit a supiori ad inferius affirmādo. ubi ponit fallacia cōsequētis sicut in p̄cedēti: pro eo qz locus a toto vniuersali nō tenet nisi destructiue. Dicit enim qz si animal dicit de hoie: ergo de aliquo hoie. et si color est in corpore ergo in aliquo corpore. ¶ Tertio qz cum supiora ut patuit sint p̄ora inferiorib²: pro illo p̄ori quo p̄ueniunt vniuersalia ipsa singularia: non est incōueniēs si nō existentib² p̄mis substantijs illa existunt sicut p̄eristunt. ¶ Quarto qz hic ut patuit accipit primā substantiam pro supposito substantia: et tamen cōstat qz nō existente supposito possunt aliq̄ alia remanere: sicut in morte hois ipse hō desinit eē suppositum: et tamē remanet aia et materia nō suppositata. ¶ Ad p̄mū dicit qz lz ad ablatiōem vn² indiuidui nō auferat vniuersale: tamē bene ad ablationē oīuz indiuiduoz: nō per locū a parte subiectiua lz per locū a parte in quātitate. et ita ifert qz nō existentibus oibus indiuiduis omnia alia auferuntur. ¶ Ad scdm qz lz a supiori nō liceat arguere ad indiuiduū signatū: ut si color est in corpore ergo in hoc corpore. tamē bene ad indiuiduū uagū: quale est aliqd corpus: qz ea que p̄ueniūt superiorib² quo ad actus: p̄ueniunt rōne alicuius inferioris. ¶ Ad tertū qz non intēdit istā p̄clusionem inferre qz tuz ad ordinē nature quo supiora p̄ueniunt: sed quo ad ordinē durationis quo supiora sine inferioribus nō sunt. i. nō existūt. ¶ Ad quartū qz Ari. nō distinguit hic inter indiuiduū substantie et suppositū quātuz spectabat ad p̄positū. s. destructis p̄mis substantijs. i. indiuiduis qbuscūqz: in ista tamē illatiōe intendit per primā substantiam indiuiduū quodlibet substantie siue sit suppositū siue nō p̄prie loquēdo: qz est ibi prima substantia: suppositum: particulare: indiuiduū et persona.

Duodecimus passus est qz scdm rōnem substantiarum magis est substantia spēs qz genus: p̄p̄nquior eniz est prime substantie. c. eo. Et istud declarat ibi dem dicēs. Sigs non assignet p̄mā substantiam qd est euidentius et cōuenienti² assignabit. i. nō debet speciem p̄ferens qz genus ut hoiem qz aial. Et quibus dicitis accipiunt quatuor philosophica documēta. ¶ p̄mum est qz quanto aliqua sunt supiora min²

sunt substantia: qz dicit qz magis est substantia species qz genus: eo qz inferior est infimis ppinquo. **¶** Scdm do. est qz quando aliquid conuenit alicui summe: illud conuenit magis illis que plus illi summo appropinquat: ut si homo est perfectissimu animal: illud animal qd hoi ppinquo est: est perfectius no ppinquitate locali sed formali. Et ideo hic pbat spes esse magis substantias qz sunt ppinquores primis substantijs que sunt maxime tales. **¶** Tertiu do. qz notiora sunt nobis inferiora de indiuiduis pdicari qz superiora. i. qz si querat quid est for. puenientius ridetur homo qz aial: quia dicit qz euidentius assignatur spes cum querit quid de pma substantia qz genus. **¶** Quartu do. qz magis pueniens est predicatio minus comunis: qz dicit qz conuenienti assignatur species de indiuiduo qz gen. **¶** Sed oritur dif. qz si superiora sunt minus substantie tuc ipsa substantia que est suprema erit minima substantia. **¶** Dicit aut qz hic loquitur Ari. de substantia put dicit a subsistendo z sic substantia que est suprema erit minime substantia. i. minime subsistit: z sic pme substantie quibus alijs subsistunt sunt maxime substantie non qz plus pueniat eis ratio generis substantie que est ens per se: sed qz principaliter subsistit substantie. **¶** Secunda dif. est qz si spes est magis substantia qz genus cu utruqz includat in indiuiduo: ipsum erit magis z minus substantia fm utruqz existens substantia. **¶** Dicit aut qz ratio substantie no geminat in inferioribz ut indiuidu sit bis substantia aut spes sed vna ratio substantie est in superiori magis in determinata z in inferiori plus determinata z pluribus supposita. Et ideo fm istum modum dicit magis substantia. **¶** Tertia dif. qz citius cognoscim de vnoquoqz in quo genere sit qz in qua specie z tamen hic dicit inferiora esse euidentiora de prima substantia. **¶** Dicit aut qz non videt hic intedere qz superiora sunt min nota sed qz euidentius cognoscit hunc hoiem qui nouit ipm esse hoiem qz aial: pro eo qz perfectius nouit qui nouit ronen ppriam qz comunem. **¶** Quarta dif. quare dicimus puenientius assignari spes de indiuiduo qz genus: **¶** Dicit aut qz magis pprie. vñ habet qz noticia quanto magis ppria tanto puenientior est indicanda.

Tertiusdecimus passus est qz ipsa rñ species quecuqz no sunt genera: nihil magis alteruz altero substantia est: nihil enim: ait: familiarius assignabis de aliquo hoie hoiem assignando qz de aliquo equo equu. c. eo. Et adiungit sic de primis substantijs loquens: similiter aut z pncipalium substantiaru nihil magis alteru altero substantia est sicut aliquis ho qz aliquis bos. Ex quibus dictis accipiunt quatuor philosophica do. **¶** Primum est qz vnus indiuidu vni speciei non est magis substantia qz indiuidu alterius: qz ostendens qz vna pma substantia no est magis qz alia exēplificat de aliquo homie z boue. **¶** Scdm do. qz spes vna specialissima non est magis substantia qz alia: quia istud pbat pro eo qz non assignatur familiari. i. ppinquo equo de aliquo equo qz homo de aliquo hoie. **¶** Tertium do. qz vna spes subalterna est magis substantia qz alia quia ostendens qz vna species non est magis substantia qz alia adiungit de illis speciebus que non sunt genera quod frustra apponeret si in speciebus subalternis idem esset. **¶** Quartu documētum qz lz in subalternis subordinatis ad iuicem vna species sit ma

gis substantia qz alia: no tamen in desperatis eque distantibus a sua prima substantia: sicut forte aial z planta: qz magis eē substantia hic probat per maiorem ppinquitatem ad indiuidua. **¶** Sed orit difficultas qz perfectio in inferiori videt arguere perfectionem in superiori: sicut perfectior albedo videt inferre perfectiorem colorem. z ideo perfecti animal est perfectiua substantia: z ideo cum vna species sit alia perfectior in genere substantie videt etiā magis z perfectius participare substantiam. Et tunc eadem ratione indiuidua speciei perfectioris. **¶** Dicit aut qz nulli dubium est quin vna species sit perfectior z nobilior substantia z natura qz alia: z hoc no intendit hic negare: sed qz non magis substant eis que sunt in ea si est eque distans a prima substantia: non enim loquitur hic de magis z minus fm perfectionem sed fm hoc qd est alijs substat.

Quartusdecimus passus est qz commune est omni substantie in subiecto non esse: z istud ostendit tam in prima qz secunda substantia que lz dicatur de subiecto non tamen est in subiecto sicut accidens est in subiecto. caplo eodem. Et adiungit qz non est istud propriu substantie: scilicet in subiecto no esse quia conuenit differentie que dicit de subiecto z non est in subiecto. **¶** Sed cōtra hunc passum instatur quadrupliciter. **¶** Primo quia forma substantialis est in materia sicut in proprio subiecto. z tamen ipsa forma est substantia. **¶** Secundo quia cuz diuiditur corpus per animatum z inanimatum: animatum est cum corpore sicut cum subiecto. utpote anima uegetatiua a qua sumitur ista differentia. **¶** Tertio quia differentia substantie videt esse de genere substantie: z ideo frustra dicitur qz no est intelligendum esse pprium substantie. s. in subiecto non eē quia conuenit etiam differentie. **¶** Quarto qz istud quod est in subiecto non esse: no solum videtur commune omni substantie sed etiam ppriuz: quia quicquid est aut est substantia aut accidens: z ideo cum accidenti repugnet in subiecto non esse fm naturaz ergo soli substantie conuenit istud. **¶** Ad primum qz Aristo. non accipit hic subiectum pro quocunqz formali susceptiuo sed pro composito ultimate specificato in genere substantie. z fm istum modum ponit alibi generationem fieri de non subiecto in subiectum: z corruptionem de subiecto ad non subiectum. **¶** Ad secundum qz illud corpus non est subiectum isto modo acceptum. z ulterius talia no sunt in genere substantie directe. s. differentie: sed tñ per reductionem. **¶** Ad tertium qz lz differentia substantie reducat ad genus substantie tamen ipsa no est substantia eo modo quo hic accipit substantia: qz cu substantia diuidat in materia z forma z compositu: dicit hic Boetius qz relictis extremis de medio est agēdu. **¶** Ad quartu qz accipiendo substantiam isto modo iam dicto put etiam diuidit cōtra differentiam hic ab Ari. non est pprium substantie: qz conuenit etiam differentie: sed put substantia diuidit contra accidēs sic est proprium ei non esse hoc modo in subiecto. **¶** Intelligēdu est qz in eodem processu remouens dubium de partibus substantie que videntur eē in toto sicut in subiecto sic dicit: no uos conturbēt substantiaruz partes que ita sunt in toto corpore quasi in subiecto ne forte: inquit: cogamur no eas esse substantias cōfiteri: non enim: ait: in subiecto esse dicitur que tanqz partes insunt in aliquo.

Xv^o. passus est q^o omnis substantia videt hoc aliquid significare & in p^{ri}mis substantiis quidē idubitable & uerū est: qm̄ hoc aliquid significat: individū enim est quo vnus numero significat. c^o. eodē. Et adiūgit immediate q^o in secundis substantiis videt similiter sub appellationis figura hoc aliquid significare quando quis dixerit hominē aut aial: nō tñ: inquit: uerū est: sed magis quale quid significat. i. aliquid cōmune. Et iterum hoc declarās dicit nec vnū est qd̄ s̄biectū est. i. significatū: quēadmodū p^{ri}me substantie sed de plurib^o hō dicif & aial: nō autē simpliciter quale quid significat quēadmodū albedo: nihil enī aliud albū significat q̄s qualitatē: genus autē & spēs circa substantiā qualitatē determināt: qualē enim quādam substantiā significant: plus enī in genere q̄s in specie determinatio fit: dicēs enim animal plus cōplectif q̄s hominem. hec oia in textu illo. ¶ Sed orif dif. quid itēdit hic Ari. per hoc aliquid cum dicit q^o prima substantia significat hoc aliqd̄. ¶ Dicif autē q^o per hoc aliqd̄ nō videt hic itēdere solū rationē individui: q^o nulli dubiū est quin substantia prima sit individua & q^o se cūda nō est neq^o videt individua. Et cōfirmat quia ipse pbat q^o albū nō significat hoc aliquid q^o significat qualitatē: & tñ cōstat q^o individua multa qualitatē significat. ¶ Secūda dif. quid ultra individū itēdit per hoc aliquid: Dicif autē q^o nō videt itēdere hic nisi suppositū q^o istud videt cōuenire solis individuis substantie que dicunt p^{ri}me substantie & nihil aliud ut distinguunt ab individuis accidentiis. ¶ Tertia dif. quid addit suppositū ultra rationē individui: Dicif autē q^o individū est incōmunicabile ad partē subiectiā & tamē non repugnat ei esse cōmunicabile ad subiectum: sicut hec albedo cōmunicat suum esse subiecto cum dat ei esse album. Suppositū autē habet istā duplicē incōmunicabilitatez ut ipm̄ nō solū non possit cōmunicari individuis uerū rētia nec subiectis: & ideo sola individua substantie sunt supposita: q^o non sunt nata cōmunicari aliquo modo. ¶ Quarta dif. q^o si omne individū substantie est hoc aliquid & suppositū tūc aia intellectina & corpus mortuū erunt hoc aliqd̄: cum tñ non sint supposita. ¶ Dicif autē q^o non sunt individua substantie totalia & per se subsistētia: & ideo non sunt simpliciter substantie nec partes substantie: & ideo nō sunt supposita q^o oia ista sunt cōmunicabilia entitati cōpositi sicut principiū intrinsecū cōmunicat suū esse p^{ri}ncipiato. ¶ Sz remanet dif. qd̄ itēdit hic per quale quid. ¶ Dicif autē q^o omne illud qd̄ est cōmunicabile aliquo dictoz modo: q^o omne tale nō est suppositū quod est hoc aliquid qd̄ distinguif contra quale quid. ¶ Secūda dif. est quare dicit q^o in secundis substantiis videt sub appellationis figura hoc aliquid figre: ¶ Dicif q^o s̄m modum significādi homo uel aial videt esse noia suppositorū sicut hic hō. ¶ Tertia dif. quare dicit q^o genera & spēs circa substantiā. i. p^{ri}mā qualitatē quādam determinant: ¶ Dicif autē q^o gen^o & spēs non predicātur in abstracto ut patuit imo in quādā cōcretionē designāte eoz cōmunicatiōne: ideo per modū qualis hoc mō ¶ Quarta diffi. qre dicit q^o in genere plus q̄s in spē sit determinatio: ¶ Dicif autē q^o loquitur de ista determinatione que dicif quale qd̄ significat plus: sicut enī gen^o ē magis cōicabile ita magis est q̄le qd̄.

Xvj^o. passus est q^o uest substantiis nihil eē s̄ria illis: & exēplificat tā

de p^{ri}ma q̄s secūda substantia. c^o. eodē. Et adiūgit q^o istud non est propriū substantie cū conueniat quātitati ut bicubito nihil est cōtrariū aut denario. nisi forte aliqs dicat multa paucis eē s̄ria: & tñ dicit q^o ista s̄ria nō sunt. ¶ Sz p^{ri}tra hūc passum instat quadrupliciter. ¶ P^{ri}mo q^o act^o & potētia sunt s̄rie opposita & talia iueniunt p^{ri}mo in genere s̄bstantie. ¶ Secūdo q^o idē & diuersum sunt s̄ria imediata circa totū ens: et idē cū rō entis p^{ri}ncipaliter saluet in substantia ibi erit talis s̄rietas que est enti passio disuncta. ¶ Tertio q^o genus quodlibet diuidif per differētias p^{ri}trarias cum sint opposite et utraq^o positina ut patuit supra. ¶ Quarto q^o forme substantiales elemētōz videt eē s̄rie: cū ois trāsmutatio inter positinos terminos sit inter s̄ria que in eodē susceptibili vicissim isunt. Et p^{ri}firmat q^o generatio fit semp in s̄riis: & ois mixtio ex s̄riis. ¶ Ad p^{ri}mū rīdeo q^o talis s̄rietas negari nō pōt: nec per cōsequēs illa de secūda instātia: nec de tertia: & per idē ad quartū. Et idē nō videtur hic negasse Ari. s̄rietatē uerā circa substantiā: sed tñ illā que est inter extrema que ad inuicē p^{ri}miscēt in successiua generatione & corruptione: qualis est in q̄litatib^o q^o ois talis s̄rietas arguit magis & min^o qd̄ hic itēdit excludere a substantia. ¶ Sz orif dif. quare dicit q^o magnū & parū & multa & pauca non sunt s̄ria: ¶ Dicif autē q^o s̄ria absolute nō sunt cōpossibilia in habitudine ad quecūq^o sicut calidū & frigidū: in istis autē est magnitudo & paruitas multitudo et paucitas per respectū ad diuersa ut infra patebit. & ideo nō negat hic p^{ri}trarietas respectiua s̄z absoluta.

Decimusseptimus passus est q^o

detur substantia nō suscipere magis & minus. Dico autē hoc: inqt: nō q^o substantia nō est a substantia magis & min^o: hoc autē dictū est q^o est: s̄z qm̄ vnaqueq^o substantia hoc ipz quod est nō dicif magis & min^o. ut homo nō est magis aut min^o substantia a seipso ul^o ab alio quēadmodū albū magis altero albū & ipm̄ ad se magis & minus. c^o. eodē. ¶ Ex quo dicto eliciuntur quatuor philosophice cōclusiones. Quarum p^{ri}ma est q^o nulla substantia in seipso suscipit magis & minus siue intensionē & remissionē: q^o dicit q^o substantia hoc ipz quod est nō dicitur magis & minus. intensio autem est s̄m magis & remissio s̄m minus. ¶ Secūda cōclusio q^o substantia per cōparationē ad aliā substantiā eiusdē speciei non suscipit intensionē & remissionē: q^o dicit q^o vn^o hō nō est magis ul^o minus substantia q̄s ali^o. ¶ Tertia cōclusio q^o substantia non generatur successiue: quia tunc acquireret partē post partē donec esset perfecta: & sic prius esset remissa q̄s intēsa. ¶ Quarta cōclusio q^o substantia nō habet gradus q^o cū s̄m tales gradus fiat intēso aut remissio tūc esset intēsa aut remissa. ¶ Sed oritur dif. si in ipsa est magis & min^o s̄z diuersas spēs. ¶ Dicif autē q^o cū vna differētia sit s̄. mp magis pfecta q̄s alia cēntialiter ut supra fuit ostensuz: ideo oportet ut inter oēs spēs sit magis & minus s̄m earū substantiales pfectiones & specificas. ¶ Secūda dif. quare melius inter spēs q̄s iter individua spēi vni^o? ¶ Dicif autē q^o spēs habet gradus cēntiales et heterogeneos ex quibus cōstāt eoz diffinitiones: & s̄z tales vna est pfectior alia. Individua autem nō possunt infra vnā spēm habere gradus nisi homogeneos: cum omnia vnus speciei sint vnus rationis: & tales gradus repugnant substantie que s̄m eos cōsistit in indiuisibili. ¶ Tertia diffi. si vna species

est magis substantia q̄ alia sicut est magis perfecta
 ¶ Dicitur autem q̄ non videtur q̄ tota ratio diffi-
 nitiva generis salvat in qualibet specie: et id̄o habet
 eosdē gradus et homogeneos eque: et s̄m illos nō est
 magis. s. nec minus in substantia. ¶ Quarta dif. q̄
 sicut homo est perfectissimū animalū ita angelus
 videt esse p̄fectissima substantiarū creatarū que sunt
 in predicamēto substantie: et tamē vna substantia non
 esset p̄fectior: alia nisi rōnē substantie p̄fectius parti-
 ciparet. ¶ Dicit autē q̄ vna substantia sit p̄fectior
 alia: nō tñ in quātū est substantia sed ratione differen-
 tiarū que sunt diuersarū rationū: q̄ oia que sunt in
 aliquo genere sunt idē in illo et ideo equalia: cum in-
 equalitas sit opposita relationi fundate sup̄ vnum.
 ¶ Sed remanet dif. quare dicit q̄ substantia est a
 substantia s̄m magis et minus. ¶ Dicit autē quia su-
 perius cōparavit primā substantiā ad secundā s̄z ma-
 gis et minus nec hic illud videatur excludere.

Decimus octauus passus est q̄
 maxime propriū substantie esse videt: q̄ cū sit vñ et
 idē numero est p̄trarioꝝ susceptiuū: et in alijs: iquit:
 nō habebit quisq̄ q̄ p̄ferat. i. de quo det instantiaz
 e. eodē. Et cōtra istud dictū ipse ibidem inducit du-
 as instātiās. Quarū p̄ma est de oratione que vna et
 eadē manēs q̄q̄ est vera et q̄q̄ falsa sicut ista for-
 sedet: ipso sedēte est vera: ipso surgēte est falsa. Se-
 cūda instātia est de visu. i. de op̄. ut si quis opinetur
 for. sedere: op̄. ipso sedēte est vera. et eo surgente est
 falsa. Dicit autē Ari. solūēs istas instātiās q̄ p̄p̄riū
 substantie est ut sit s̄m sui mutationē susceptibilis cō-
 trarioꝝ. opinio autē et oratio nō s̄m sui mutationē su-
 scipiūt talia cōtraria sed per mutationē factā in re
 extra cū trāsit de sessiōe ad statū. ¶ S̄z p̄tra istū pas-
 sum instat quadrupliciter. p̄mo q̄ cōiter theolo-
 gi ponūt q̄ quātitas est imediatū susceptiuū accidē-
 tiū sensibilū: vñ in diuina eucharistia ponunt spēs
 remanētes esse in quātitate sicut in subiecto: et sic q̄
 titas in ipsa eucharistia erit susceptibilis p̄trariarū
 qualitātū. ¶ Secūdo q̄ cōmuniter ponūt philoso-
 phi q̄ subiectū imediatū colorū est superficies cui p̄p̄ri-
 um est primo loco colorari s̄m peripatheticos. et cō-
 stat q̄ ipsa trāsit de cōtrario ad cōtrariū cū tamē nō
 sit substantia. ¶ Tertio q̄ potentia intellectiuam nō
 ponūt esse substantiā et tamē cōstat q̄ trāsit eadē nu-
 mero ab vna op̄. cōtraria ad aliā. ¶ Quarto quia
 potentia uolitiua ponūt qualitātē: et tamē constat q̄
 trāsit de iustitia ad iniustitiā. ¶ Ad primū q̄ qui
 vult hanc proprietatē seruare habet tenere q̄ quali-
 tates cōtrarie imediate info: māt substantiam sicut
 quātitas ipsa: et ideo illi qui hoc tenent in theologia
 deueniāt ab ipsa Ari. philosophia. ¶ Ad secundū
 q̄ oportet s̄m istos exponere istū passum q̄ albedo
 et superficies sunt imediate in eodē corpore sicut in sub-
 iecto: vñ tamē accidēs denominat aliud propter
 identitatē subiecti et ordinē ipsoꝝ circa illud. ¶ Ad
 tertiuū q̄ alijs videt esse determinatio ista ex v̄bis
 Ari. q̄ potentia intellectiua sit substantia: quare sic se
 habet itellect⁹ ad talia tria. Et per idē de uolitiua
 patet q̄ nō sit q̄litas. ¶ S̄z oris dif. q̄ in eadē albe-
 dine fundat similitudo et dissimilitudo ad idē successiue.
 et in eadē quātitate equalitas et inequalitas. ¶ Di-
 citur autē q̄ intētio istius passus est de cōtrarijs abso-
 lutis nō respectiuis que simul in eodē esse possunt
 per cōparationē ad diuersa. Et ideo superius statiz
 negauit magnū et paruum multum et paucū esse con-

traria modo quo nunc intendit.

Xviii. passus est q̄ ab eo q̄ res est uel
 nō est in eo oratio di-
 citur uera aut falsa esse: nō in eo q̄ ipsa captabilis sit
 cōtrarioꝝ. e. eodē. Et istud dictum ipse inducit ad
 ostendendū q̄ oratio nō suscipit cōtraria nec op̄. cuz
 nulla: inquit: passio facta sit in eis. Ex quo dicto eli-
 ciātur duo philosophica documēta. ¶ p̄mo est
 q̄ ad ueritatē p̄positionis requirit esse rei: quia di-
 cit q̄ ab eo q̄ res est dicit oratio uera. ¶ Secūdo
 do. q̄ ad falsitatē p̄positionis sufficit nō esse rei: q̄
 dicit q̄ ab eo q̄ nō est res dicit oratio falsa. ¶ Sed
 cōtra hoc q̄ dicit q̄ oratio nō suscipit cōtraria insta-
 tur quadrupliciter. p̄mo q̄ transit a cōtradictio-
 rio in cōtradictio: iū nō pōt intelligi sine mutatione:
 et ois mutatio est de p̄trario in cōtrariū et ipse hic ne-
 gat orationē et op̄. esse mutatā sed solā rem que tran-
 sit de ueritate ad falsitatē aut ecōuerso. ¶ Secūdo
 q̄ cū ueritas sit adequatio rei ad intellectū et ecōuer-
 so quādo p̄mutatione rei oratio trāsit de ueritate ad
 falsitatē tūc trāsit de adequatione ad inequationē
 que sunt cōtraria. ¶ Tertio q̄ ois p̄positio uera ha-
 bet cōformitatē ad suū obiectū et ois falsa difformi-
 tatē et sic trāsiens de ueritate ad falsitatē transit de
 cōformitate ad difformitatem que sunt contraria.
 ¶ Quarto q̄ ueritas et falsitas s̄m se videntur esse
 cōtraria: et ideo nō videt intelligibile q̄ eadem ora-
 tio uel op̄. trāseat de ueritate ad falsitatē sine succes-
 siua p̄trarioꝝ susceptione. ¶ R̄ndetur ad oia ista q̄
 nō pōt negari quā trāseunte oratione uel op̄. ex mu-
 tatione rei superius exēplificate de ueritate ad falsita-
 tē uel ecōuerso fiat in ea mutatio respectiua cōfor-
 mitatis et difformitatis et per cōsequēs ueritatis et
 falsitatis que cōsistūt in hac cōformitate et difformi-
 tate: tñ nō est ibi aliqua p̄trarietas absoluta: et tñ istā
 solā: ut patuit Ari. intēdit hic euitare. ¶ Sed oris
 dif. si ad ueritatē p̄positionis requirit entitas ter-
 minoꝝ. ¶ Dicit autē q̄ sic q̄ cū ens et uerū p̄uertant
 s̄m p̄ncipia p̄me philosophie. i. metaphysice de nō
 ente nō pōt formari aliq̄ entitas simpliciter. ¶ Se-
 cūda dif. est si ad ueritatē p̄positionis requirit esse
 terminoꝝ. ¶ Dicit autē q̄ sic esse essentie quia ois
 ueritas cōplera depēdet essentialiter a suis terminis
 sicut omnis habitudo a suis extremis: termini autē
 idest res: in nullo differūt a suo esse essentie. ¶ Ter-
 tia dif. si ad ueritatē p̄positionis requirit termino-
 rū existētia. ¶ Dicitur autē q̄ nō quādo p̄positio est
 simpliciter necessaria: quia cū omniū terminoꝝ
 creatoꝝ existētia sit cōtingens: et sublato omni cōtin-
 gente remanet qd̄ est necessariū et per cōsequēs ueri-
 tas necessaria sine tali existētia remanebit: ut q̄ oē
 totū est maius sua parte: nō existente toto uel parte.
 ¶ Quarta dif. si ad ueritatē p̄positionis cōtingen-
 tis requiratur existētia terminoꝝ. ¶ Dicit autē q̄
 sic: quia nulla pōt esse cōtingentia nisi in actuali exi-
 stentia: cū omnia in potētia sint necessario cōpossibi-
 lia. Et ideo cōtingens p̄positio uerificari non potest
 nisi existētibus terminis suis: et de talib⁹ hic loquēs
 Ari. que mutari pōt dicit q̄ ab eo q̄ res est ul' nō et.
 ¶ Sed remanet dif. q̄ de nō ente pōt formari ue-
 ra p̄positio: ut cū dicit q̄ nō ens dicit enti: et simi-
 liter qd̄ nō est ens est nihil: et sic nō videt q̄ ad ueri-
 tatē p̄positionis requiratur entitas terminoꝝ.
 ¶ Dicitur autē q̄ ista nō est ueritas simpliciter sed
 s̄z quid tñ: sicut ois uitas formata de hoie mortuo
 aut de ente p̄hibito. ¶ Secūda dif. est si ad ueritatez

propositionū que formātur de deo requirat existētia terminorū: cum omnes ille sint necessarie ad intra. **C** Dicitur autē q sic: qz oia que sunt in deo formaliter sunt necessarie esse & necessarie existere. **C** Tertia dif. cū in creaturis omnia sint contingētia quomodo possunt ibi formari ppositiones necessarie de quibus fuit dictū q ad ueritatē earū non requiratur existētia terminorū. **C** Dicitur autem q lz omnia alia a pma causa sint contingētia quantū ad suum esse existētie: non tñ quantū ad esse eētie de quo formātur incommutabiles ueritates: ut alibi patebit. **C** Quarta dif. si ad ueritatē propositionū requiratur existētia habitudinū ynius termini ad alium plus q existētia terminorū. **C** Dicit autē q in ppositionibus necessarijs circa creatura sicut nō requirit existētia terminorū: ita nec habitudinū. In contingētibus vō sicut requirit existētia terminorū ita existētia habitudinū: alioquin ista esset uera homo est asinus utroq; termino existente.

Vicesimus passus est q quātitas aliud est discretū. c. tertio. Et istud aliud substantiatur in neutro genere: ut intelligat alia res est cōtinua & alia discreta. aut subintelligitur hic aliud. s. genus subalternū est cōtinuū & aliud discretū: uel magis proprie: aliud membrū diuisionis est cōtinuum & aliud discretum: ut sicut substantia immediate diuiditur per differēcias corporei & incorporei: sic quātitas diuiditur per differēcias cōtinui & discreti. Et ista duo mēbra declarās postea determinat q quātitas cōtinua est cuius partes ad aliquē cōmunē terminū copulātur: sicut partes lineę ad punctū & superficiē ad lineā. Et quātitas discreta est cuius partes nō terminātur ad aliquē cōmunem terminum: sicut quinque & quinque non terminantur ad decem sed semper discreta remanēt. **C** Sed oritur difficultas si iste differētie quātitatis. s. cōtinuū & discretū sunt eius differētie essentielles & quiditatiue. **C** Dicunt autē q non sed per ipsas circumloquimur illas que sunt quiditatiue sicut circa hominē bipes. Istud tamen nō videtur ualere quia tñc nulla inueniret differētia quiditatiua quin de ipsa idem dicatur: sicut de corporeo & incorporeo aliqui dicere nō uerentur. Ideo videtur q sint quiditatiue quia cōtinuū & discretū nō inueniūtur in quo alio genere possint poni nec per quas differēcias ista duo genera quātitatis possint cōstitui. **C** Secunda dif. si ratio cōtinuitatis ut hic accipitur est absoluta uel relatiua. **C** Dicitur q nō videtur absoluta sed respectiua quia ois cōtinuitas intelligitur ad aliud cum cōtinuum sit alicui cōtinuum. Et cōfirmatur quia sicut cōtinua quātitas est: ut hic dicitur: cuius partes copulantur ad aliquē terminū cōmunem: ita partiu copulatio est cōtinuatio & talis copulatio nō potest ad se concipi. **C** Tertia difficultas si ratio discretionis ut hic est sumpta est respectiua uel absoluta. **C** Dicitur q non videtur ita pure absoluta sed respectiua: quia omne discretū est ab alio discretū sicut etiā distinctū. & ideo sicut distinctio est respectiua ita videtur discretio ista. Et cōfirmatur quia discretio omnis dicit aliquē discretorū sequestrationē uel separationem quorū ratio ad aliud est cōcepta. **C** Quarta difficultas est si ex hoc q iste differētie sunt respectiue potest inferri q hoc predicamentū sit respectiuum. **C** Dicitur autē q sic supposito q sint in eo quiditatiue quia predicamentū absolutū non potest habere

re species respectiuas & per cōsequens nec differentias illarū specierū cōstitutinas cum omnia sint eēntialiter ad se que sunt in absoluto predicamento.

C Ista autem sentētia quadrupliciter cōfirmatur. **P**rimo quia nullū absolutū potest fundari in respectiuo: cum fundamentū sit absolutius fundato: quātitas autē cōtinua fundatur in respectu cum dicitur actio longa & cōtinua: cum actionis ratio ut nūc supponitur sit relatiua: q autē ipsa sit formaliter cōtinua patet: quia eius partes terminātur ad cōmunē terminū sicut tēporis. **C** Secūdo quia omnis forma que per motū acquiritur habet in se cōtinuitatē quantū ad suū fieri: cum habeat partes ad inuicem cōtinuatas: sed ubi est forma que per motū localem acquiritur: ergo habet in se cōtinuam quātitatem cum tamen ibi sit purus respectus. **C** Tertio quia albedo diuiditur ad diuisionē corporis aut separata per suam quātitatē: diuiditur autē simul eius similitudo cum partes sint similes post diuisionē cuiusq; quibus aliquādo assimilabātur: & sic est dare unū numerū similitudinū: & tñc non poterit esse absoluta talis quātitas puta numerus ex quo fundatur in similitudinibus cum talia numerata sint respectiua. **C** Quarto quia sicut numerantur quatuor homines ita numerātur decē paternitates in genere relationis: sicut illi in substantia: Et ideo denarius fundatus in illis paternitatibus non potest esse quid absolutum sed respectiuum: s. m assumptum mediū: nullū autē genus absolutū potest habere aliquam speciē respectiua. **C** Sed orit dif. quomodo istud predicamentū potest intelligi respectiuū cū sit cōtra relationē distinctū. **C** Dicitur autē q in plus se habet respectus qz relatio: qz sex ultima predicamēta cōiter ponunt nūc respectiua: & tñc isto modo quātitas eēt respectus & non relatio. Quia tñ cōmuniter ponit oēs istud predicamentū absolutū & non imerito id loquēdū est ut plures. Et alibi profundū est hoc investigandum.

Vicesimus primus passus est q quātitas discreta est ut numerus uel oratio. c. eodē. Et probat primo q numerus sit quātitas discreta quia partes ei⁹ ut tria & septē. ad nullū terminū cōmunes copulant. s. sēp distincta: inquit: sunt & separata. **C** Secūdo probat q ois sit quātitas: qz mensuratur syllaba breuis & longa ut oratio cū uoce prolata: & q sit discreta quātitas probat qz ad nullū terminū cōmunes eius particule terminātur. Et quo processu eliciunt quatuor philosophica documēta. **C** Primum est q omne qd mēsuratur s. breue & longū est in genere quātitatis. & hic probat orationē eē in illo genere qz ipsa & eius dictio mēsurat breuitate & lōgitudine. **C** Secūndū documētū est q oē qd mēsuratur s. m latū & strictū inquantū tale est in genere quātitatis: qz sicut lōgitudō & breuitas pertinent ad quātitatē ita latitudo & strictitas: cū longitudo & latitudo sint contradinise dimēsiōnes. **C** Tertiu dō. q omne qd mēsurat s. m magnū & parū inquantū talia sunt in hoc predicamēto: qz magnū & parū sunt de essentia breuis & longi. **C** Quartū documētū est q omne mēsuratum s. m multū & paucū est quātitas quia intranea sunt quātitati ista sicut illa cōtraria. **C** Iste autē pmissis eliciunt quatuor conclusiones. **P**rima est q populus est in genere qz tatis sicut oratio: qz mēsurat ut paucus & mult⁹: ul exercit⁹. **C** Secūda cōclusio q aceruus est in eodē

genere: q: mēsuratur parvus uel magnus sicut ipsa
ōio. ¶ Tertia conclusio est q: via est in eodē genere q:
mēsurat breuis et longa. ¶ Quarta conclusio q: cui-
tas est ibidē q: mēsurata lata et stricta. ¶ Sed oris
dif. q: oratio est uox eēntialiter: cū uox sit genus po-
sitū in eius diffinitione et uox est eēntialiter sonus.

¶ Per idem et sonus est qualitas sicut objecta cetero
rū sensibiliū particulariū ab auditu: et ideo nō uidet
oratio de genere quātītatis. ¶ Dicit aut q: sic acer-
uus aut populus materialiter cōtinēt substantiā et for-
maliter quo ad numerū sunt quātītates quē admo-
dū corpus dicit de genere quātītatis sūm trinam di-
mensionē. Et ita uidet q: partes orationis materia-
liter sumptē sunt qualitates quibus ipsa formaliter
sit quātītatis. s. sūm longitudinē et breuitatē. ¶ Secūda
dif. si oratio in scripto est ita in genere quātītatis si-
cut illa que est in sermone plato. ¶ Dicit aut q: ita
uidet eadē rōne: q: mēsurat breuis et longa: et tūc stat
q: ipse littere ex quib⁹ materialiter cōstat sunt de ge-
nere quātītatis. Si uo accipiat color cū figura est
de genere qualitatis. aut est de genere substantie ut
fortū est incaustrū: et cōsimiliter illa que in uoce est po-
tēst poni. ¶ Tertia dif. est si oratio in mēte est in isto ge-
nere. ¶ Dicit aut q: sic: q: sicut vna locutio sermo-
cinalis pot dicit breuis aut longa: ita vna locutio mē-
talis que cōmuniter ipsam cōcomitat. Et sic eadē
rōne quātītatis discreta: et tūc cōstat q: oēs actus intelli-
gēdi ex quib⁹ integratur vna locutio sunt qualitates.
¶ Quarta dif. q: in oratione plato nō uidetur attē-
di lōgitudō: nisi aut sūm multitudinē partiū: puta lit-
terarū: syllabarū et dictionū: aut sūm diurnitatē p-
lationis ipsarū. Si pmo modo tūc istud p̄tinet ad
numerū qui est alia spēs istius quātītatis. Si aut se-
cūdo modo tūc istud p̄tinet ad quātītātē cōtinuā sūm
quā p̄trahitur accent⁹ cuiuslibet uocalis uel breuita-
tur. ¶ Dicitur aut q: quātītatis orationis uidet par-
tīm cōstare ex multitudinē quantū ad numerū par-
tiū: et partīm ex cōtinuitate quantū ad cuiuslibet p-
lationis fluxū cōtinuū. ¶ Sed remānet dif. quare
Ari. posuit hic orationē speciē quātītatis distinctā
cōtra numerū si eius quātītatis discreta nō est nisi im-
finitudo. ¶ Dicitur aut q: exhibitio. i. positio exēplo-
rū nō est accipiēda a philosophis pro regla aut pro
conclusionē intēta. Aut q: pmo exemplificat de nu-
mero abstracto et de oratione in p̄creto sicut magis
patet in oratione scripta cuius lōgitudō cōsistit in
magnitudine et latitudine litterarū. ¶ Secūda dif.
quare dicit q: partes quātītatis discrete nō sunt co-
pulate ad terminū cōmunē cū oēs littere orationis
sunt copulate ad finē ultime siue in scripto siue in pla-
tione. ¶ Dicitur aut q: talis copulatio nō fit s; idē-
titate: qualis requiritur in cōtinuis ut extrema sint
idez: sed sūm simultatē sit talis copulatio ut extrema
sint simul et talis est cōtiguoz. ¶ Tertia dif. quare
dicit q: partes quātītatis cōtinue copulatur ad ter-
minū cōmunē cū habere terminū sit ois quātītatis
finite siue cōtinue siue discrete. ¶ Dicitur aut q:
partes quātītatis discrete quelibet habet suū p̄p̄riū
terminū ut patet in ordine: et ideo nō habet vnū cō-
mūnē terminū: partes autē quātītatis cōtinue hnt
terminū cōmunē quia nulla terminatur nisi in fine
cōmuni omnīū ut patet in partibus linee alioquin si
citra terminarentur iam nō essent cōtinue sed cōti-
gue. ¶ Quarta dif. quia cū eadē sit diffinitio quanti-
tatis finite et infinite pro eo q: finitum et infinitum nō
diuersificāt essentiā. hec aut diffinitio cōtinui uide-

tur infinite quātītati repugnare cū ibi nullus sit ter-
minus ad quē tales partes copularētur. ¶ Dicitur
autē q: non intēdebat hic diffinire quiditate s; tūc
notificare quantitatem finitam.

Vicesimus secundus passus est

q: cōtinuū est: id est cōtinua quātītatis ut linea: sup̄fici-
es: corpus. Amplius autē p̄ter hec locus et tēpus.
c. eodē. Et probat per ordinē postea singula istorū
esse quātītates cōtinuas. ¶ Primo de linea quia ei⁹
partes copulatur ad vnū cōmunem terminū. s. ad
punctū. Secūdo de superficie quia eius partes ter-
minatur ad lineā. Tertio de corpore cui⁹ partes co-
pulatur ad superficiē. Quarto de tēpore quia p̄sens
et p̄teritū copulatur ad futurū. Quinto de loco ga-
cum singule partes loci obtineāt singulas corporis
particulas et eōuerso ad eundē terminū copulatur
partes loci et corporis partes. ¶ Sed cōtra hec di-
cta instatur quadrupliciter. ¶ Primo q: linea circula-
ris nō habet aliquē punctū ad quem eius particule
terminentur alioquin nō esset circularis. ¶ Secūdo
q: superficies corporis spherici nō habet ullā lineā
ad quā terminentur eius partes alioquin nō eēt vna
superficies tūc. ¶ Tertio q: p̄teritū tēpus et p̄sens
cōtinuatur cū futuro siue p̄teritū cū p̄nti et sic non
terminatur ad ipsum cū terminus discōtinuet quā-
tū. ¶ Quarto q: corporis partes terminantur ad
superficiē. et locus cū sit sup̄ficies nō pot ad sup̄ficies
terminari. Et cōfirmatur q: sicut corpus sphericum
habet vnā superficiē ita locus cōtinens ipsum: et sic
illa nullū habet terminū. ¶ Ad primū q: in ista dif-
finitione qua dicitur cōtinuū est cuius partes ad ali-
quē terminū cōmunē copulatur. istud uerbū copulā-
tur: dicit aptitudinē et nō actū: sicut cū supra fuit di-
ctū quādo genus diffinitur qd̄ predicatur de pluri-
bus differentib⁹ specie: cū linea circularis nullū ha-
beat terminū actu. ¶ Ad secūdū q: s; non habeat
talē lineā in actu bene tamē in potētia. S; istud nō
uidetur sufficere q: in qualibet linea isto modo sunt
infinite p̄nta. s. in potētia: et respectu cuiuslibet eēt
terminus p̄nti. Dicitur aut q: respectu cuiuslibet
potētia p̄nt dicit partes p̄cedētes ad ipsum termina-
ri rōne eadē. ¶ Ad tertū q: sicut in linea sunt infinite
p̄nta ita in tpe sunt infinite istātia respectu quoz p̄nt
intelligi tēpus terminari quibus nō terminet sicut non
finis tēpus vnū. ¶ Ad quartū q: hic uidet magis
loqui Ari. de loco accipiēdo pro loco spatii occupa-
tū q: sup̄ficiē corporis ambiētis: q: hic distinguit lo-
cū p̄tra sup̄ficiē iter spēs p̄ntie quātītatis. Et iterum
dicit eūdē eē terminū corporis et loci: et tūc terminus
corporis est sup̄ficies que non est terminus sup̄ficies
corporis ambiētis s; corporis tūc. Et dicit q: singu-
le partes loci obtinēt singlas partes corporis et eō-
uerso. ¶ S; oris dif. quare ponit corpus eē quātītātē
cū sit spēs subalterna substantie. ¶ Dicit autē q: hic
accipitur corpus equiuoce pro ipa trina dimēstione
et non pro substantia corporea.

Vicesimus tertius passus est

q: quātītates p̄stāt ex partib⁹ hntib⁹ ad iuicē positionē: et
quedā ex nō hntib⁹ positionē. Et pmo ostēdit q: li-
nee particule hnt talē positionē que sunt site alicubi
in linea. et idē dicit de particulis plani. i. sup̄ficies. Et
iddē dicit de soliditate. i. corpore et de loco. Deinde
ostēdit q: partes numeri nō sūt site ad iuicē: nec r̄pis
partes q: nō p̄manēt: nec ordīs partes q: trāseūt. vñ

dicit qd̄ semel dictū est amplius resumī non pōt. c. eodē. ¶ Ex quo dicto accipit̄ do. q̄ eadē oratio numero nunq̄ iterari pōt: qz dicit qd̄ semel dictum est amplius resumī nō pōt. ¶ Sed oris̄ dif. si ista diuisio quātītatis quā ponit̄ hic est in differētiās eēntiales. ¶ Dicit̄ autē q̄ nō videt̄: qz cū diuisio in continuū & discretū sit premissa ista nō cōtinetur sub aliqua illarū sicut diuisiones essentialēs in eodē genere semp sunt subalterne. Et istud declarat̄ quia sub quātītate cōtinua cōtinetur utrūq̄ istoz̄ membrorū: quia partes corporis sunt site & non tēporis. & aliud membrū nō sitarū partiū cōplectitur omnē quātītatem discretā. ¶ Secūda dif. si diuisio quātītatis in permanentē & successiuā quā hic supponit̄ Arist. est essentialis. ¶ Et dicit̄ q̄ nō. qz nō subordinat̄ alteri mēbroz̄ prime diuisionis cū aliqua quātītatis continua sit permanēs ut linea & alia successiuā ut tēpus. Et iterū quedā discreta permanēs ut numerus: quedam successiuā ut oratio. ¶ Tertia dif. si ista situatio qua dicunt̄ partes quātītatis site alicubi p̄tinent ad predicamentū situs. ¶ Dicit̄ autē s̄m̄ subtilē doctorē q̄ quedā est situatio que dicit̄ ordinē partiū in toto ut q̄ collū sit inter caput & humeros: & nasus inter os & duos oculos: & ista dicit̄ pertinere ad genus quātītatis. Et alia situatio est que dicit̄ ordinēz partiū in loco: s̄m̄ quam dicit̄ quis iacere & sedere & ista pertinet ad illud predicamentū qd̄ dicit̄ situs. & de prima situatione videt̄ ista prima locutio quare pertinet ad quātītatis genus. ¶ Quarta diffi. si iste ordo partiū in toto differt ab ipsa p̄tinitate. ¶ Dicit̄ autē q̄ cōtinuitas non est nisi copulatio partiū ad inuicē ad vnū terminū cōmunē s̄m̄ diffinitionē hic datā. Et idē cū talis partiū copulatio non sit nisi que dā ipsarū coordinatio videt̄ idē ista situatio cū cōtinuatione: nō quacūq̄ sed quātītatis permanent: aut valde propinqua.

Vicesimus quartus passus est q̄ p̄rie quātītates he sole sunt que dicte sunt. Alie autē omnes s̄m̄ accidēs. c. eodē. Et si dicatur que sunt iste que dicte sunt. Dicit̄ q̄ quinque spēs quātītatis cōtinue. s. linea: superficies: corpus: locus & tempus: & due spēs quātītatis discrete: ut numerus & oratio. Et post istas adiungit̄ illas quas uocat quātītates per accidēs. Quarū prima est cū dicit̄ multū albus: idest multa albedo. & dicit̄ q̄ nō est quāta albedo nisi rōne superficie: quāta enim: ait: superficies fuerit t̄m̄ albū esse dices. Secūda est cū dicit̄ actio lōga: & dicit̄ q̄ nō est longa nisi quia tēpus lōgū. Tertia est cū motus sit multus & huius rationē nō reddit vnū habeat. ¶ Sed oris̄ dif. si ista que hic dicunt̄ per accidēs reducunt̄ ad aliquā illarū que dicte sunt per se. ¶ Dicit̄ autē q̄ sic necessario: alioquin si non reducerent̄ ad per se talia nō eēt per accidēs cuz omne per accidēs ad per se reducat̄. Et ideo dicit̄ q̄ albedo est quāta per superficiē. & actio quāta per tempus. ¶ Secūda dif. si motus qui ponit̄ quātītatis per accidēs pōt̄ reduci ad tēpus. ¶ Dicit̄ autē q̄ non qz si motus nō eēt quātus nisi per tēpus tūc ad maioritatem motus sequeret̄ maioritas tēpis & sic maiori tēpore moueret̄ p̄m̄ mobile q̄ alij celi. Et iterū videmus q̄ maior motus pōt̄ fieri in minori tempore ex uelocitate. ¶ Tertia dif. si quātītatis motus pōt̄ reduci ad quātītatem magnitudinis: puta rōne lineę: superficie: aut corporis. ¶ Dicit̄ autē q̄ nō quia maiorē motū p̄tingit̄ fieri in minori magnitudine & mi-

norē in maiori ut patet in alteratione & etiā in ablatione: cū sit maior motus minime stelle q̄ spere solis. Et cōfirmatur quia a quātītate permanēte non posset motus esse successiue quātus. ¶ Quarta dif. cū motus nō sit quantus aliqua tali quātītate per accidens quare nō ponitur genus. s. in genere quātītatis per se: sicut illa. s. linea superficies & alia que ponuntur quātītates per se. ¶ Dico qz non apparet mibi ratio aliqua quare nō: qz motus s̄m̄ naturā suā propria est successiuus: sic q̄ omnes eius particule terminantur ad vnū terminū cōmunē qui est mutatus eē sicut instās in tpe aut punctus in linea. ¶ Sed oritur dif. quid tūc dicitur ad exemplū Ari. ¶ Dicit̄ autē q̄ cum duplex fuerit de motu opinio vna. s. q̄ forma fluēs: & alia q̄ fluxus forme: ipse hic loquit̄ per prima op. & sic ipsa forma fluēs non est cōtinua nisi per talez fluxum. fluxus autē ipse est eēntialiter quedam successio cuius oēs partes sunt copulate ad ultimū mutatus eē: & idē talis fluxus s̄m̄ se est cōtinuus.

Vicesimus quintus passus est q̄ titati nihil est cōtrarium ut bicubito & tricubito. c. eodē. Et contra istud ipse ponit̄ duas instantias. Quarū p̄ma est de multis & paucis circa quātītatem discretam: & de magno & paruo circa continuas. Et istā instantiā soluit dupliciter. p̄mo ostēdit q̄ magnum & parū multum & paucū non sunt quātītates s̄z ad aliud: qd̄ probat qz mons dicit̄ paruus respectu montis multum magni. Et rursus in vico dicitur pauci homines in respectu ciuitatis cū sit hic maior multitudo. Et idē cū talia opposita sic dicant̄ non sunt absolute quātītates s̄z ad aliud. Secūdo soluit eandē instantiā qz dato q̄ iste eēt quātītates nō habent t̄m̄ contrarietatem. Et ostēdit tripliciter. p̄mo qz contraria eidez inesse non possunt: magnum autē & paruum eidē insunt per comparationē ad diuersa: ergo non sunt cōtraria absoluta. Secūdo qz lz substantia sit susceptibilis cōtrarioz̄ non tamen simul. Tercio qz idē eēt sibi ipsi cōtrariū simul existens magnum & parū. Secūda instantia quaz ponit̄ est q̄ circa locū maxime videtur cōtrarietas quātītatis: sicut sursum & deorsum: qz dicunt̄ nonnulli philosophi q̄ locus deorsus cōtrarietas loco sursum: eo q̄ locus qui est in medio. i. terra multū habet distantias ad terminos mundi: idest ad polos. Et isti s. philosophi diffiniunt̄ cōtraria que maxime a se distant sub eodē genere & istā instantiā dimittit̄ insolutam. ¶ Sed oris̄ dif. quare nō soluit̄ hęc instantiā cū oppositum teneat. ¶ Dicitur autē q̄ satis videtur soluta ex precedentibz: qz sursum & deorsus nō sunt contraria sicut hic sumit̄ cōtraria absoluta: qz idēz per comparationē ad diuersa pōt̄ simul esse sursum & deorsus sicut fuit̄ dictū circa magnum & paruum. ¶ Secūda dif. si ipse admittit̄ hęc cōtrarioz̄ diffinitionem cū nō impugnet̄ eam. ¶ Dicit̄ q̄ s̄z premissa non potest eā admittere: qz tunc poneret̄ contrarietatem in oi genere quod negauit: cū in omni genere sint aliqua que maxime sibi distāt. & ideo nō videtur sufficiens diffinitio. ¶ Tertia dif. qd̄ est addendum ad istā diffinitionē ut sit sufficiens. ¶ Dicit̄ autem q̄ in susceptibili eodē insunt vicissim. & sic excludunt̄ iste h̄rietates que dicte sunt respectiue que insunt simul in habitudine ad diuersa. ¶ Quarta dif. qz tūc eēt uera cōtrarietas iter formas substantiales que sūt termini generatidis & corruptidis & in eodez susceptibili vicissim insunt. s. in eadē materia numero

Et quia hic magis stricte sumit contrarietatem ideo ista vicissitudo est intelligenda cum permixtione formarum: qualis non est in substantialibus secundum premissa.

Intelligendum tamen est quod ex hoc quod hic dicit de locatione terre intermedia secundum distantiam ad mundi terminos: potuit ratio accipi illorum qui posuerunt formaliter locum cuiuslibet assignari secundum distantiam et proximitatem ad polos mundi.

Vicesimus sextus passus est quod non videtur quantitas suscipere magis et minus sicut exemplificat de bicubito et numero. c. eodē. Sed oritur difficultas si quilibet numerus ut binarius et ternarius et sic in aliis procedendo differt specie ab alio. Dicitur autem quod sic: quod sicut dissimilitudo non potest esse nisi inter qualitates specie differētes ita nec inequalitas nisi inter quantitates specie differētes. Cuius ratio est quia in equalitas est relatio disquipantie que non cōsurgit inter eiusdem rationis extrema. Secunda difficultas si bicubitum et tricubitum et sic de alijs semper differunt specie in continua quantitate sicut numeri in discreta. Dicitur autem quod sic: quia talia sicut numeri sunt inequalia et in equalitas ut patuit arguit quantitates distinctas specie. Tertia difficultas si omnis pars siue aliquota siue non aliquota differt specie a suo toto. Dicitur autem quod sic in genere quantitates quibus quoadque sunt unius rationis in alio genere ut duplum et dimidium aque aut coloris. et sic quocumque posito vel ablato semper mutat species quantitates quia extrema inequalia. Quarta difficultas est si in speciebus utriusque quantitates est processus in infinitum. Dicitur autem quod sic tamen opposito modo: quia dum continuū in infinitum est divisibile ex divisione tali numerus augmetatur sed cōtinuum diminuitur: et sic ex parte numeri semper species maior fit et ex parte cōtinui semper minor fit.

Vigesimus septimus passus est quod maxime propriū quantitates est equale vel inequale dici. Et istud declarat in singulis quantitates speciebus iam dictis. c. eodē. Sed contra hoc proprium instat quadrupliciter. Primo quia substantia spiritalis est perfectior corporali in genere substantie et magis perfectū semper est inequale imperfectione minus perfecti. Secundo quod albedo in genere qualitatis est perfectior nigredine sicut inequaliter participat lucē: et sic ei inequalis circūscripta quantitate. Tertio quod color intensus est inequalis colori remisso imperfectione et actualitate: et tamen in eodē subiecto unum non habet plus de quantitate quam alius. Quarto quod primum ens infinitum excedit omne ens limitatum et sic inequale cum tamen sit sine tali quantitate. Ad primum quod illa inequalitas non est attendenda secundum quantitates molis de qua hic loquimur sed de inequalitate virtutis que est alterius rationis ab ista de qua hic Aristoteles intēdit. Ad secundum quod talis inequalitas non est extēsiua de qua hic est sermo sed intēsiua. Ad tertium quod illa inequalitas est inequalitas graduū et ista de qua loquimur partium ad partes. Ad quartum quod equale et inequale simpliciter sunt passio distincta quantitates transcendētis que est communis ad quantitatem molis et virtutis et sic cōuenit deo. Ista tamen de qua hic loquimur est equalitas et inequalitas contracta ad quantitatē extēsiōnis et multitudinis molis.

Xviii. passus est iste quod ad aliqd talia dicuntur: quecumque hoc ipsum quod sunt aliorum dicuntur: vel quomodolibet aliter

ad aliud: sicut maius aliquo maius et duplum alicuius duplum. c. 3. Et ista intēdit esse diffinitionē relationis secundum quod est predicamentum. Ex qua diffinitione accipiuntur duo philosophica documenta. Primum est quod predicatio manifesta est ponere quod relatio sit ad nihil: quia aliud et nihil predicantur: et relatio ex suo primo significato est ad aliquid et ideo predicat ei quod dicitur ad nihil. Secundum documentum est quod predicatio manifesta est ponere relationē possibile esse sine termino: quod illud aliud ad quod dicitur relatio est terminus eius: et ideo si non habet terminum non est ad aliud: et sic cum sit ad aliud quiditative non est ad nihil. Et si dicatur quid intēdit cum dicitur in ista diffinitione vel quomodolibet aliter ad aliud. Exponitur cōmuniter quod relatiua dicuntur aliorum. id est genitiue: vel quomodolibet aliter ad aliud. id est quocumque alio casu obliquo alio a genitiuo dicuntur ad aliud. Ad cuius euidentiam et declarationem est intelligendum quod quandoque aliud predicatur de alio in recto non est nota predicationis relatiue: ut cum dicitur hoc esse illud in nominatio vel uocatio. Quia autem est predicatio in quocumque obliquo tunc est nota relationis: ut cum dicitur hoc est alicuius in genitiuo: vel alicui in datiuo: vel ad aliquem in accusatio: vel ab aliquo in ablatiuo. Et ideo cum dicitur hoc ipsum quod sunt aliorum dicuntur: ibi adiungit vel quomodolibet aliter. id est ad aliud in quocumque alio obliquo. Intelligendum tamen quod ex ista diffinitione sic declarata eliciuntur quatuor conclusiones. Quarum prima est quod omnis pars refertur ad suū totum quod est eius genitiue. Secunda conclusio quod omne donum refertur ad illud cui datur quia est illi datiuo. Tertia conclusio est quod est ad finem refertur ad ipsum si nō. accusatiue enim est ad ipsum. Quarta conclusio quod omne originatum refertur ad suū originem quia est ab eo ablatiuo et predicatio cuiuslibet istorum obliquo rum ut patuit est nota relationis. Super ista diffinitionem instat quadrupliciter. Primo quod predicamentum substantie dicitur absolutissimum sicut eētia. et tamen species dicitur tota substantia indiuiduorum genitiue. Secundo quod qualitas dicitur predicamentum absolutum et tamen albedo dicitur margarite et equi in obliquo. Tertio quod quantitas cōmuniter ponitur absoluta et tamen dicitur quantitas corporis et substantie. Quarto quod omnia que sunt in vniuerso dicuntur aliquid vniuersi et sic omnia que sunt in vniuerso absoluta essent relatiua. Ad primum quod cum substantia dicitur alicuius ut humanitas for. non sub ratione humanitatis est eius sed inquantum ipsa humanitas est eius principium constitutum cum hecitate et subintellecta tali ratione respectiua dicitur humanitas eius. Ad secundum quod albedo non sub ratione qua albedo sed sub ratione accidētis que est respectiua dicitur margarite. Ad tertium quod subintellectum esse corporis in ratione mēsure vel forme que sunt respectiue: talis respectus non exprimat. Ad quartum quod omnia que sunt in vniuerso sunt relatiua denominatiue non quiditative sed in quibus sunt vniuersi partes.

Vigesimus nonus passus est quod sunt huiusmodi. id est talia qualia sunt duplum et dimidium sunt ad aliud. et ponit exemplum de habitu et affectu disciplina et positione que omnia sunt alicuius. c. eodem. Sed oritur difficultas de quo habitu hic loquitur. Dicitur quod non ut videtur de eo qui est in genere qualitatis quia sub illo continetur disciplina quam postea ponit: et ideo videtur loqui de habere quod est predicamentum: sicut habere indumentum vel armatura. Secunda difficultas ad

quid refertur affectus ut dicatur alicuius affectus.
C Dicitur autem q ad subiectum per modum in-
 herētis & ad obiectū illius affectionis per modū tē-
 dentis. **C** Tertia dif. ad quid refertur disciplina.
C Dicit q ad doctrinā sicut discipulus ad docto-
 rē: lz posset etiā dici ad subiectū per modū informā-
 tis ut ad aliud. **C** Quarta dif. de qua positione hic
 loquit cū dicit ipsam esse ad aliud. **C** Dicit q de il-
 la que dicit situs: qz hic exēplificat de sessione & sta-
 tione lz dicat q sedere & stare nō sunt positiones sed
 sunt distincta denominatiue ab illis: sicut agere in-
 quantū ab actione. **C** Sed remanet dif. quomodo
 hic reducit illa duo predicamēta. s. habitū & sitū ad
 relationē cōtra regulā supius datā q diuersoz gene-
 rū & nō subalternatim positoz diuerse sunt species
 & differētie. & oīa ac singula pdicamēta sunt genera
 desperata & nō subalternatim posita. **C** Dicit autē
 q ista diffinitio quā hic dat de ad aliqd est cōmunis
 omni respectui. Et qz sex pdicamēta posteriora sūt
 relatiua ut hic manifeste exēplificat de positione et
 habitu: ideo ista diffinitio oīb⁹ est cōmunis. **C** Se-
 cūda dif. qz quib⁹ est cōmunis diffinitio & diffinitū
 & ideo cū hic diffiniat pdicamētū relationis ipsum
 videt cōmune ad oīa alia. **C** Dicit q lz ista diffini-
 tio sit pdicamēti relationis nō tñ ppria sed sicut hō
 est substātia aiata sensibilis. Quis signū est quia re-
 spectus realis qui ponunt transcēdētes: utpote de-
 pendētia omniū alioz ad primā causam & respect⁹
 qui sunt in ipsa prima causa qui nō sunt in aliquo ge-
 nere cause cadūt sub ista diffinitione. **C** Sz rema-
 net dif. que est diffinitio ppria istius pdicamēti de
 quo nūc agit. **C** Dicit autē q sūm diffinitionē subti-
 lis doctoris q oportet apponi ad istā diffinitionē
 ut sit ppria q talia ad aliquid sint intrinsecus adue-
 niētia: qz de extrinsecis adueniētib⁹ sumuntur alia
 sex pdicamēta sequētia. **C** Secūda dif. quid inten-
 dit per respect⁹ intrinsecus adueniētes quos ponit
 esse relationes. **C** Dicit q illos qui innascunt⁹ posi-
 to termino & fundamēto: sicut similitudo uel equali-
 tas: si tñ sint accidētia qz transcēdētia nō sunt talia
 eo q nō accidūt: de extrinsecis autē adueniētib⁹ di-
 cetur postea.

Tricesimus passus est q uest⁹ srietas
 relationi: ut v-
 tus vitio cū sit: inquit: sriū utrūqz eoz ad aliquid est
 & disciplina ignorātie. c^o. eodē. Et adiūgit q nō oīb⁹
 relatiuis inest cōtrarietas sicut exēplificat de duplo
 & triplo. **C** Sed orit⁹ dif. qz vtrū & vitium vident⁹ eē
 cōtraria sūm q sunt qualitates cōtrarie & nō sicut re-
 lationes. **C** Dicit autē q sicut absoluta sunt p-
 traria ita & respect⁹ fundati in eis. s. conformitas & diffor-
 mitas ad rectā rationē. **C** Secūda dif. qz disciplina
 & ignorātia nō videntur esse cōtraria sed priuatiua.
C Dicit autē q hic accipit doctrina pro vera opio-
 ne aut sciētia & ignorātia pro opinione falsa. **C** Sz
 remanet dif. quare nō inducit equalitatē & inequali-
 tatē similitudinē & dissimilitudinē que ad inuicē cō-
 trariant⁹ directius in relatione. **C** Dicit autē q ta-
 lia insunt eidē respectu diuersoz & talia cōtraria su-
 pra exclusit a sua cōsideratione.

Tricesimus primus passus est q
 dent⁹ magis & minus relatiua suscipe sicut sunt simi-
 le & inuale. c^o. eodē. Et adiūgit q nō omnia relati-
 ua suscipiūt magis & minus sicut duplex nō dicitur
 alio magis duplex. **C** Dicit tamē cōmuniter q re-

lationes nō suscipiūt magis & min⁹ nisi ratione sui
 fundamēti: & ideo ista proprietates non inest talibus
 relationib⁹ per se. **C** Sed cōtra istud arguitur qua-
 drupliciter. **P**rimo qz si nō intēderet respectus ni-
 si ex intēsiōne sui fundamēti tūc fundamēto equali
 permanēte nunqz intēsiō fieret ipsi⁹ relationis. **P**hūc
 autē videmus q eodē fundamēto in mobili perma-
 nēte per augmentū aut diminutionē alterius istud
 fit magis inuale. **C** Secūdo qz videm⁹ q si duo
 calores sint equalēs intēsiue quāto alter plus remit-
 tit tāto plus eius inualitas intēdit⁹ cū sit magis
 inuale. **C** Tertio qz distātia que est respect⁹ intē-
 dit⁹ nihil ablato uel appposito ad extrema illius distā-
 tie. Et si dicat q nō est maior distātia itēsiue sed ma-
 ior extēsiue. **N**ō ualet: qz ista distātia nō est in spatio
 sicut in subiecto sed in mobili & nullū accidēs exten-
 dit ultra suū subiectū. **C** Quarto qz magis etiā dici-
 tur appropinquare illud qd inest minus. & sic respec-
 tus appropinquationis nō intēditur ibi sūm intēsiō
 nē subiecti. **C** Ideo dico q relationes per se viden-
 tur intēdi & remitti sine intēsiōne & remissione subie-
 cti. & ista est intētiō Ari. in hoc loco: qz sicut hic cōce-
 dit de relatione ita supius negauit de quātitate & tñ
 cōstat q multa numeri fundamēta intēduntur & re-
 mittunt⁹. Et cōfirmat ista sentētia qz cū calor p-
 ducitur per motū per hoc dicit intēdi & remitti: qz pars
 eiusdē rōnis apponit infra partē: sicut in augmento
 pars extra partē: sed quālibet partē caloris cōcomi-
 tatur pars similitudinis: cū omni alio nō ente quelibet
 pars similis eēt: ergo eadē rōne intēdit⁹ similitu-
 do quāz causat caliditas uel albedo. **C** Sed oritur
 dif. si respectus inualitatis recipit magis & min⁹
 sicut respectus dissimilitudinis. **C** Dicitur autē q
 nō videtur: qz dissimilitudo nō consistit in indivisi-
 bili: respectus autē uere inualitatis in indivisibili
 cōsistit: qz quocūqz appposito equalib⁹ uel quātocūqz
 deposito statim fit inualitas. **C** Secūda dif. qz si
 duo calores equalēs equaliter intēdatur cuilibet par-
 ti acquisite inere equalitas noua ad aliā partē: & ita
 sicut ex partibus caloriū intēsis fit earū intēsiō sic ea-
 dē rōne et equalitatibus cōsequentib⁹ ipsas. **C** Di-
 citur autē q equalitas vnius partis nō tēdit in idē
 cū equalitate totius sed remanēt distincta: nō sic au-
 tē de similitudine que coertēdit albedini: respect⁹
 autē equalitatis: sicut & totalitatis: nō est in qualibet
 parte.

Tricesimus secūdus passus est
 q oīa relatiua ad cōuertētiā dicunt⁹: sicut seruus dñi
 seruus: & dñs serui dñs: & idē de duplo & dimidio et
 maiore ac minore. c^o. eodē. Et ponit in eodē p-
 cessu quatuor notabilia ad declarādā istius passus mate-
 riam. **C** Quoz primū est q ista cōuertētia differt
 casu ita videlicet q vñū relatiū dicitur ad aliud
 in vno casu & aliud cōuertitur ad ipsum in alio casu:
 sicut disciplina dicitur disciplinari genitiue: & disci-
 plinātū dicit⁹ nō genitiue discipline s; disciplina ab-
 latiuē disciplinātū. **C** Secundūz notabile est q ad
 istam cōuertētiā requiritur q conueniēs assigna-
 tio exprimat⁹: ut cum ala sit alicuius si assignet⁹ ad
 auē non est cōueniēs assignatio quia multoz alioz
 ale sunt sed ala dicit⁹ alati ala. **C** Tertium notabi-
 le q oportet fingere aliquotiēs nomina eo q nō sint
 iposita: sicut remus cū sit alicui⁹ rem⁹ nō cōueniēter
 assignat⁹ ad nauē cū multe sint naues sine remis: s;
 remus dicat⁹ ficto noīe rei remite rem⁹: & ita caput

capitati caput et non animalis quia multa sunt: inquit
 animalia capita non habentia. **¶** Quartus notabile est quod si
 relatiuum ad quodlibet aliud dicitur. scilicet ad suum oppositum as-
 signetur: et ideo ad illud dicatur non reuertitur: sicut si ser-
 uus non assignetur domino sed homini aut bipedi. **¶** In-
 telligendum tamen est quod ex istis in eodem processu inferuntur tales
 regulae: amplius si conuenienter assignetur ad illud ali-
 ud ad quod dicitur. scilicet relatiue: omnibus alijs circumscriptionis
 id est remotis: quaecumque accidentia sunt relicto illo so-
 lo ad quod assignatum est semper ad ipsum dicitur. Ex qua
 regula eliciuntur a diuersis duae conclusiones diuersae.
¶ Prima est quod relatio terminatur et dicitur ad suum op-
 positum relatiuum et non ad absolutum: quia ad illud termi-
 natur ad quod refertur: et ad illud refertur ad quod dicitur circū-
 scripto omni alio: ut dicitur regula ista et circūscripto
 omni alio a seruo propter seruientem adhuc dominus ad ipsum
 dicitur. **¶** Secunda conclusio quam alij dicunt est quod re-
 latio non terminatur ad oppositum sed ad absolutum fun-
 damentum oppositi: quia circūscripto omni respectu
 ab aliqua albedine adhuc alia est illi similis: sed non
 ista illi: hoc est quod alia albedo potest esse similis que est
 sine similitudine siue per possibile uel impossibile: quia
 habet conformitatem ad ipsam. **¶** Sed remanet
 difficultas. que istarum videtur esse magis de mente philosophi
 in loco isto. **¶** Dicitur quod prima quia ista regulam ipse ponit
 cum loquimur de conuertentia relatiuorum. Et constat quod
 absolutum non dicitur ad conuertentiam ut albedo non dicitur
 similitudinis albedo: sed bene similitudinis similitudo.

Tricesimus tertius passus est ^{vi}
 dicitur ad aliquid simul esse natura. eodem. Et ipse
 istud exemplificat de duplo et dimidio quia cum sit duplex
 et dimidium est: et si duplum non est nec dimidium et si non di-
 midium nec duplum. Et quo dicto accipiuntur duo phi-
 losophica documenta. **¶** Primum est quod quoad quocumque
 aliqua duo ita se habent quod uno posito ponitur reliquum
 et remoto uno remouetur et reliquum et e conuerso illa sunt
 simul natura. et ideo per hoc probatur relatiua simul esse
 natura. **¶** Secundum documentum est quod omnia conuertibilia
 sunt simul natura: quia illa sunt talia que ita se habent
 quod posito uno ponitur reliquum. **¶** Sed contra hec docu-
 menta instatur dupliciter. **¶** Primo quia definitio plus na-
 tura videtur esse quam definitio: cum in definitione resol-
 uatur definitio tanquam in suas partes essentielles: et tunc
 uno istorum posito aut perempto idem sequitur in
 alio. et e conuerso. **¶** Secundo quia subiectum et propria pas-
 sio conuertuntur. et tamen non sunt simul natura: cum subiectum
 sit plus secundum naturam: sicut primus modus perfectioris pre-
 uenit secundum. **¶** Id videtur esse dicendum quod ista docu-
 menta sunt magis argumenta. et quod ratio Aristoteli. hic posi-
 ta magis videtur probare similitudinem durationis quam na-
 ture. **¶** Nam si forte dicatur quod illa que sunt sic ordinata sunt
 ordinem nature pro illo signo quo secundum naturam unum pre-
 uenit reliquum aliud non est. et sic pro tunc unum ponitur re-
 liquum non dicitur posito: et secundum negando perimitur alio iam
 concessio. **¶** Intelligendum tamen quod antiqua communis
 expositio istius cuius dicitur relatiua sunt simul natura
 fuit. id est simul naturali intelligentia. Istud tamen non valet
 ut referatur solum ad intellectum quia ipse probat istam simul-
 tatem quia posito uno ponitur reliquum et sublato uno re-
 liquum remouetur. et tamen constat quod istud est uerum de re-
 latiuis in rerum natura sicut in nostra intelligentia. er-
 go non solum in nostra intelligentia sed in rerum natura
 est intelligenda ista similitudo: quia eadem ratione utrobique
 deducitur. **¶** Sed oritur difficultas. quid significat similitudo
 ista relatiue oppositorum in rerum natura? **¶** Dicitur autem

quod significat talem preexigentiam quod unum non pre-
 erigit aliud quia talis preexigentia arguit plus et posterius
 secundum naturam. **¶** Secunda difficultas. quid significat ista simi-
 litas apud naturalem intelligentiam quam communiter po-
 nitur. **¶** Dicitur quod inest naturaliter intellectui ut corre-
 latua ita intelligantur ut unum alteri non preerigat in
 intelligendo.

Tricesimus quartus passus est

quod relatiua posita se ponunt et perempta se perimunt: **¶** Non
 est autem in textu nisi quod se inuicem auferunt: tamen exempla
 ostendunt quod ipse supponit quod posita se ponunt: quia dicitur
 quod si duplum est dimidium est: et si seruus est dominus est. eodem
 modo. **¶** Sed contra hanc regulam ipse instat dupliciter.
¶ Primo quia supposito quod scibile et scientia ad inuicem re-
 ferantur sublato scibili auferatur scientia: et tamen sublata
 scientia non auferatur scibile: ut exemplificat de circuli qua-
 dratura que si est scibilis scientia eius: inquit: nondum
 est. Et ad idem dicitur quod in pluribus subsistentibus scien-
 tiis recipimus. In paucis uero uel nullis hoc quis re-
 periet simul scientiam cum scibili esse. Et iterum dicitur quod
 animal sublato auferatur scientia et tamen remanent multa
 scibilia. **¶** Secundo ipse instat de sensu et sensibili:
 quia cum ista sint relatiua ut nunc supponit sensibile inre-
 remptum auferatur sensum: sensus autem simul sensibile non
 perimit. Et iterum adiungit quod cum sensibile sit circa cor-
 pus perempto sensibili perimitur corpus: et cum sensus sit
 circa animal perempto sensu non perimitur sensibile: sicut pe-
 rempto animal non perimitur corpus. Et iterum addit quod
 sensus simul sit cum sensato animal: sensibile autem ante
 ipsum sensatum: sicut ignis et aqua ex quibus animal con-
 stat ante sunt quam ipsam animal. **¶** Sed oritur difficultas. si per
 istas duas instantias intendit hic interimere regulam
 datam quia posito uno ponitur reliquum et perempto uno pe-
 rimitur reliquum. **¶** Dicitur autem quod per hoc quod non soluit
 hic istas instantias uideretur dissentire: tamen quia hic
 loquitur dubitative: quia dicitur uidetur nec istud assen-
 tit. melius videtur dicendum quod hic nihil determinauit.
¶ Secunda difficultas. quid est hic sentiendum de scibili et
 scientia. **¶** Dicitur autem quod argumenta Aristoteli. demonstrant
 quod scibile potest existere in actu: dato quod actualis scientia
 non existat apud nostrum intellectum: Alioquin nullus in-
 tellectus de nono posset aliquid inuenire. **¶** Tertia
 difficultas. quid sentiendum est de sensibili et sensu. **¶** Dicitur
 quod eodem modo: quia constat quod scibilia fuerunt ante sen-
 sum causata secundum fidem et secundum rationem naturalem ut hic ta-
 git perueniunt ordine nature sicut constituetia sensus. Et
 ideo in talibus non tenet regula quantum ad existentiam.
¶ Quarta difficultas. est quomodo potest saluari ista regula
 que tantum est uulgata. scilicet relatiua posita se ponunt et
 perempta se perimunt. **¶** Dicitur quod respectus semper re-
 quirat terminum: tamen respectus actualis in actu: et aptitu-
 dinalis in aptitudine: sicut risibilitas est ad actum ri-
 dendi qui est in potentia: et sic sensibilitas et scibilitas
 ad actum sentiendi et sciendi in potentia: et sic ista regula
 non est uniuersaliter intelligenda quantum ad actuales
 existentiam. **¶** Sed remanet difficultas. quia illa que sunt in
 pura potentia obiectiua sunt omnino nihil: sicut scientia
 anime ante quam sit in anima causata. et sic cum sit scibile erit re-
 spectus ad nihil: et sic non ad aliquid quod est patuit eui-
 dens contradictio. **¶** Dicitur quod si entia in tali potentia
 essent omnino nihil non posset negari. Unde istud ui-
 detur demonstrare quod sint aliquid quodammodo.

Tricesimus quintus passus est

quod habet questionem utrum nulla substantia ad aliquid
 dicatur.

dicatur. Et dicit qd istud est verum in primis substā
tijijs. s. qd nulla dicit ad aliqd nec totū nec partes qz
aliquis homo nō dicit alicuius homo nec quoddam
caput dicitur alicuius quoddam caput. Et idē di
cit de pluribus scōis substantijs: sicut hō nō dicitur
alicuius hō aut bos: tamē dicit qd in aliqb⁹ scōis
substantijs habet dubitationem sicut caput dicitur
alicuius caput et manus alicuius manus. Et subin
git illatue dicens. Si igitur sufficienter eorum que
sunt ad aliqd diffinitio assignata est: aut nimis dif
ficile aut impossibile est qd nulla substantia ad aliqd
dicat. c. eodē. ¶ Sed orit⁹ difficultas quid est tenē
dum de qōne quā hic mouet. ¶ Dicit qd dicit ad ali
qd pōt dupliciter itelligi. Aut qd dicitur: aut denoia
tue. Et tūc manifestū est qd nulla substātia dicit ad
aliqd quid dicitur cū sit quid dicitur ad se: denoia
tue aut bñ: qz pstat qd hō denoietur pater a pīnitate.
¶ Secūda dif. qz sū istam distinctionē nō esset ma
gis difficilis ista questio in substātia qz in qualitate:
qz nulla qualitas dicit ad aliqd quid dicitur cum sit
ad se sicut substātia: et est ad aliqd denoietur sicut al
bedo denoietur similis a similitudine. et tñ Ari. nō pon
derauit istā qōnem circa qualitatē sed tñ circa sub
stātia. ¶ Dicit aut qd lz utruqz sit absolutū: tamen
substātia est absolutior et magis independēs et ideo
in ea qd est magis ponderata. ¶ Tertia dif. quare
magis pcedit dicit ad aliquid substātia in parte qz
in toto cū dicitur caput alicuius et non hō. ¶ Dicit qd
lz istud nomē caput sit iposituz substātie: tamē fuit
impositum a respectu: ut videt: cuiusdā pīnientie:
et sic cōcedit magis eē ad aliquid sū uocē: tamē ni
hil obstat cū dicim⁹ for. humanitatē: subintelligēdo
respectum nature ad suppositū in ratiōe cōstitutiuū.
¶ Quarta dif. qz ipse pcedit qd manus est ad aliqd:
et tamē non est ipositum istud nomē a respectu: sicut
nec hoc nomē hō de quo negat. ¶ Dicit aut qd im
positiones sunt ad placitū: tamē man⁹ significat or
ganum qd sū se est respectiuū: sicut instrumentū dicit
tur semp alicui instrumentū. ¶ Sed remanet dif
ficultas quare negat istud totaliter sic de pīma sub
stātia cum hoc caput sit istius capitati caput sicut
caput simpliciter capitati caput simpliciter. ¶ Di
cit aut qd nō inuenit ratio quare hoc caput nō dicat
huius capitati sicut in cōi: tamē nō dicit huius iquā
tum hoc sed in quantum caput et hec videt intentio
eius in dato exemplo.

Tricesimus sextus passus est qd si
est data sufficienter diffinitio relatiuoz: cū dictū est
qd relatiua sunt quecūqz hoc ipm qd sunt alioz dicun
tur: sed sunt: inquit: ad aliquid quib⁹ hoc ipm esse
est ad aliquid quodāmodo se hēre fortasse ptra hoc
dicet. i. cōtra illud qd dictū est qd substātia est eozuz
que dicunt ad aliquid. c. eo. Et adiungit cōparans
hanc diffinitōem ad illam que superius fuit data
de ad aliquid: qz pīo: diffinitio sequit oīa relatiua:
nō tamē hoc est eis esse qd sunt ad aliquid qz ea ipsa
que sunt alioz dicunt. Et qd dicitur accipiunt qua
tuor physica documēta. ¶ Primus est qd in isto ca
plo posuit Ari. duas de ad aliqd diffinitōes quasi
uolens corrigere pīā per scōam: qz hoc sonat patē
ter iste ter. ibi inuit pīā fuisse insufficientē. ¶ Se
cundū do. est qd pīma est ista ad aliquid sunt illa que
cūqz hoc ipm qd sunt alioz dicunt: ita qd ista diffini
tio data est per dicit ad aliqd. ¶ Tertiu do. qz secūda
dif. est ista. ad aliquid sunt quib⁹ hoc ipm esse est ad

aliud se habere. vñ sicut pīma diffinitio dat per dicit
ad aliud ita ista per ad aliud se habere. ¶ Quartuz
do. qd istarū diffinitōnū pīma nō est quid dicitur s3
secūda: qz dicit ad aliud est psequens. ad aliud vō se
habere est antecedens: sic uere dicit psupponit esse.
¶ Illa igit diffinitio est a posteriori que nunqz est qui
dicitur. Secūda vō est quid dicitur: qz relatio quidi
tatiue est ad aliud habitudo: ideo dicit de pīma dif
finitioe qd sequit oīa relatiua: nō tñ hoc est eis eē qd
ad aliud dicunt. ¶ Sed oritur dif. si pīma diffinitio
cū non sit quid dicitur est adequata. ¶ Dicit qd ipsa
est vniuersalis: qz dicit qd psequit oīa relatiua: nō tñ
est pvertibilis sū eius itentionē: qz lz oē qd ad aliqd
se habet: ad aliud dicat: non tñ oē qd ad aliud dicit
ad aliud se habet: qz. s. multa denoiant per modum
relatiuoz: que sū esse sunt absoluta: sicut caput
aut manus cū dicunt alicuius. ¶ Secūda dif. qz cū
aliquid dicit tale: qd non est tale: illa denoietio est
falsa: et oē qd uere dicit ad aliquid: videt qd uere se
habeat ad illud: et sic oē qd dicit ad aliud est uere ad
aliquid: ac per hoc illa diffinitio adequata est sicut
secūda. ¶ Dicit aut qd lz denoietio ista nō fiat sine
respectu. tamē talis respectus nō significat tali noie
qzuis subintelligat. ¶ Tertia dif. quare magis ne
gat substātia esse ad aliud quā ad secūda dif
finitioem qz quo ad pīma: ¶ Dicit aut qd non est
icōueniēs si substātia dicat ad aliquid sub noie pro
prio respectu subintellecto: et tamē fieret incōueniēs
si substātia eēt ad aliqd sū illud qd ei⁹ noie significat
cum illud sit mere absolutū. ¶ Quarta dif. est si ex
isto passu habetur qd relatio non possit immediate fun
dari supra substātia qz nulla substātia se habet ad
aliud. ¶ Dicit aut qd bene accipit ad hoc apparēs
argumētū: qz si formaliter eēt in eo relatio daret si
bi suū effectū formalē: qui est ad aliquid se habere:
sicut oē accidēs denoiet suū subiectū. ¶ Istud tñ ar
gumētū nō demonstrat: qz lz paternitas ponat for
maliter in potētia generatiua: tñ non denoiet eam.
¶ Intelligendū tamē est qd ex ista duplici diffinitio
ne relatiuoz accipitur illa antiqua distinctio relati
uozuz in relatiuis sū dicit et sū esse: qz diffinitio pī
ma data est per dicit: et secūda per ad aliud se habe
re: qd est relatiuoz eē. Et id relatiua significata per
pīma diffinitioem sunt s3 dicit: et illa que sunt signifi
cata per secūda sunt s3 eē. ¶ Sed orit⁹ dif. que sunt re
latiua sū esse et sū dicit. ¶ Dicitur aut qd relatiua
sū dicit sunt illa que ex pmissa diffinitioe sū se et
significatū sunt alterius generis: tamē ppter subin
tellectū respectū dicunt relatiua: sicut sū supra ex
plicatū de capite et manu. Scdm aut esse sunt quo
rum significatū directe est in isto pīdicamento: sicut
equalitas et similitudo. ¶ Secūda dif. si alio modo pnt
distingui. ¶ Dicitur aut qd sic: qz aliqua dicunt re
latiua denoietōe extrinseca a respectu qui est in alio:
et talia sunt relatiua sū dicit tñ: qz nō sunt ad aliud:
lz dicantur ad aliud sicut dicit de scibili respectu sci
entie. Scdm aut esse sunt que circūscripta oī deno
minatione sū se sunt ad aliud: sicut dicitur de scia.

Tricesimus septim⁹ passus est
qd si quis aliquid eoz que sunt ad aliquid diffinitioe
sciat et illud ad qd dicit diffinitioe scitur⁹ est. c. eo.
Et istud ipse pbat ibidez: qz si quis nouit aliquid qd
est ad aliud nouit illud ad quod est: si enim ait: non
nouit ad quod se habet: nec si ad aliqd se habet: sicut
patet ex plicatōe in duplo et dimidio et sic de alijs.